

Vast te stellen in de openbare vergadering van
8 november 2021

Programmabegroting 2022

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

1. Voorwoord.....	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Huishoudboekje.....	8
1.3 Leeswijzer	9
1.4 De financiële positie nader toegelicht	18
2. Programma's.....	23
2.1 Programma Dienstverlening en veiligheid	23
2.2 Programma Bereikbaarheid en Openbare ruimte	28
2.3 Programma Stedelijke en economische ontwikkeling.....	32
2.4 Programma Cultuur, sport en ontspanning	38
2.5 Programma Maatschappelijke Ondersteuning	45
2.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen	55
3. Paragrafen.....	61
Algemeen	61
3.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement	62
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen.....	66
3.3 Financiering	76
3.4 Bedrijfsvoering.....	79
3.5 Verbonden partijen	83
3.6 Grondbeleid	85
3.7 Lokale heffingen	90
3.8 Handhaving	103
3.9 Sociaal domein.....	105
3.9.3 Ontwikkelingen	106
3.9.4 Masterplan sociaal domein en ombuigingen 2021.....	109
3.9.5. Effecten en middelen corona sociaal domein	110
4. Budgetautorisatie	111
4.1 Algemene financiële beschouwingen.....	111
4.2 Dekkingsplan 2022 - 2025	129
Bijlage 1: Toelichtingen aanvullend beleid.....	130
Bijlage 2: Toelichtingen nieuw beleid	134

1. Voorwoord

1.1 Inleiding

De voorliggende Programmabegroting 2022 is de laatste begroting in deze raadsperiode. Een raadsperiode waarin we kunnen terugkijken op verschillende gerealiseerde beleidsdoelen en projecten. Allereerst nemen we u daarom graag - vrij uitgebreid - mee in de resultaten die we samen tot stand hebben gebracht in de afgelopen vier jaren. Onder 'Terugblik 2018-2022' beschrijven we dit aan de hand van enkele beleidsthema's uit het Coalitieprogramma 2018-2022. Vervolgens richten we bij 'Programmabegroting 2022-2025' onze blik op de komende vier jaren.

Terugblik 2018-2022

Binnenstad

We hebben ingezet op een vitaal en aantrekkelijk winkelgebied in onze binnenstad. Samen met partners is in het begin van deze periode het binnenstadsplan 'Boost je Binnenstad' opgesteld. Vanuit het plan zijn de samenwerkingsstructuren verstevigd. Oldenzaal Promotie is een belangrijke partner in de binnenstad. In de afgelopen periode is de organisatievorm van Oldenzaal Promotie onder de loep genomen en opnieuw in de stijgers gezet. Bij Oldenzaal Promotie zijn nu de volgende taken belegd: Tourist Info, maar ook marketing en promotie Oldenzaal, binnenstadmanagement en evenementencoördinatie.

Uiteraard valt of staat de verdere ontwikkeling van de binnenstad met de inzet van alle partners. Een groot deel van deze periode hebben ondernemers het zwaar gehad door de coronacrisis. Wij zijn blijven ondersteunen en investeren. Uiteraard mede dankzij algemene rijksbijdragen, maar specifiek ook door het instellen van een lokaal corona noodfonds en de (tijdelijke) versoepeling van lokale belastingen en heffingen. Geïnvesteed werd in de buitenruimte van het nieuwe winkelcentrum In den Vijfhoek, waar de bibliotheek als voorziening is toegevoegd aan het aanbod. Daarmee is in het centrum de eerste fase van het Singelpark zo goed als afgerond, waarmee de ruimtelijke kwaliteit wordt verhoogd en we klaar zijn voor klimaatveranderingen. Inmiddels is ook de sloopmelding voor de poot van de Vijfhoek richting Deurningerstraat gereed. Onze verwachting is dat deze poot ook tijdens deze coalitieperiode nog wordt gesloopt.

Ook zijn in het hart van onze binnenstad de Stadstuinen gerealiseerd, een groene oase die een bijdrage levert aan een groen en duurzaam centrum.

Onderwijs

Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen hebben we in 2021 het Integraal Onderwijs Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Het IHP geeft een totaalbeeld van de huisvestingsopgave van het onderwijs in Oldenzaal voor de komende twintig jaar. Vooruitlopend op het IHP is de - door uw raad geïnitieerde - oplevering van de splinternieuwe, bijna klimaat neutrale Nutsschool aan de Hengelosestraat gerealiseerd.

Sport

Om zoveel mogelijk inwoners te laten genieten van sport en beweging hebben we geïnvesteed in sportaccommodaties en sportverenigingen. Voetbalvereniging de Esch heeft een nieuw G-kunstgrasveld gekregen en bij Quick Tennis werd de vervanging van zeven tennisbanen in gang gezet en/of gerealiseerd. Door het structureel ondersteunen van BoesCoolFit maken kinderen al vroeg kennis met het gevarieerde sportaanbod in Oldenzaal: jong geleerd is oud gedaan. Door de aanstelling van de adviseur Maatschappelijke Vitaliteit stimuleren we de verbinding tussen sportverenigingen, zorginstellingen, welzijn, onderwijs en bedrijfsleven. Dit heeft onder meer geresulteerd in het Oldenzaals Beweeg- en Sportakkoord waarbij 55 verenigingen en instanties betrokken zijn. Tot slot is in 2021 de besluitvorming voor de revitalisatie van Sportcluster Vondersweijde afgerond. De plannen worden nu verder uitgewerkt.

Duurzaamheid, afval en milieu

We zijn in 2019 Global Goals gemeente geworden. De 17 Global Goals zijn duurzame ontwikkelingsdoelen die in 2015 door alle lidstaten van de Verenigde Naties zijn aangenomen en vormen voor de periode tot 2030 dé wereldwijde duurzaamheidsagenda. Door deel te nemen laten we elkaar en de wereld zien dat we onder andere thema's als terugdringen van ongelijkheid, maatschappelijke integratie, duurzame productie en consumptie, een kwalitatief en participatief bestuur, klimaatactie, gendergelijkheid, biodiversiteit en eerlijk werk hoog in het vaandel hebben staan. Vanaf eind 2019 is gewerkt aan draagvlak voor deze benadering binnen de gemeente en is een aanzet gegeven voor daarbuiten. In oktober 2019 sloten we de eerste van de Global Deals met onze basisscholen.

We anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en opwarming van stedelijk gebied. Dit hebben we onder meer gedaan door het realiseren van aansluitingen op blauwe aders en het creëren van waterbergingen bij de herinrichting van straten als de Meijbreestraat en de Katoenstraat/Industriestraat. In de Stadsweide hebben we een grote wadi aangelegd.

In NOT-verband hebben we gewerkt aan de Regionale Energiestrategie, de Energievisie, het zonneveldenbeleid en het concept windbeleid. Er is een nieuw energieloket gestart en er zijn diverse lokale bewustwordingsacties ingezet, waaronder de voortuinenactie, het NK Tegelwippen en de Groenmarkt. In de wijk Zuid-Berghuizen is in 2020 het eerste Groene Schoolplein geopend van Oldenzaal, ondersteund door subsidie van Provincie.

Op het gebied van afvalinzameling hebben we bij hoogbouw verzamelcontainers geplaatst voor Groente, Fruit en Etensoverblijfselen (GFE), de openingstijden van het afvalbrengpunt aangepast aan de wensen van de klant en hebben we de bijplaatsingen bij de milieupleintjes aangepakt.

Economische zaken

In het gebied Jufferbeek Noord werken we aan de ontwikkeling van een toekomstbestendig aanbod van bedrijventerreinen. We pakken dit aan volgens de richtlijnen van de nieuwe Omgevingswet. Op Jufferbeek Zuid zijn wegen toegevoegd om te kunnen voldoen aan de vraag naar kleinere, goed bereikbare kavels.

Onderhoud openbare ruimte

Zoals in het coalitieprogramma verwoord draagt een goed onderhouden openbare ruimte bij aan de leefbaarheid en een gevoel van veiligheid voor onze inwoners. De kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad. In dat kader hebben we voor het eerst een meerjarenuitvoeringsprogramma (MJUP) voor de openbare ruimte opgesteld. Aan de hand van dit programma voeren we het beheer van wegen, rioleringen, en openbare verlichting, inzichtelijker, integraler, efficiënter en doelmatiger uit. Door deze prioritering voor een langere periode vast te leggen in een MJUP zijn we nog beter in staat om rekening te houden met verkeerskundige behoeften, subsidiemogelijkheden, beheer – en onderhoudsopgaven en zo min mogelijk overlast bij eventuele werkzaamheden voor de inwoner. Hiermee geven we invulling aan het coalitieprogramma 2018-2022 door naar meerdere thema's tegelijk te kijken: binnenstad, duurzaamheid, milieu & afval, onderhoud openbare ruimte en verkeer & vervoer.

Ook hebben we ervoor gezorgd dat het onderhoudsniveau van het openbaar groen in fases weer naar het oude niveau gebracht is. Verder hebben we in de afgelopen periode diverse buurtinitiatieven uitgevoerd en financieel ondersteund. Voorbeelden hiervan zijn de Jeu de boulesbaan aan de Potskampstraat/Zuivelstraat, het inrichten van Plantsoen Toon Borghuishuisstraat in het kader van burendag en het leveren van een bijdrage aan het realiseren van de Muziekkoepeel in wijk Zuid-Berghuizen.

Wonen

Om Oldenzaal een aantrekkelijke woonplaats te laten zijn voor iedereen zetten we in op levensloopbestendige woonwijken met een flexibel aanbod van nieuwe en bestaande woningen voor alle doelgroepen. Hierbij hebben we extra aandacht besteed aan de combinatie wonen en zorg. Om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen hebben we bijvoorbeeld medewerking verleend aan initiatieven

aan de Carmelstraat, Van Meursstraat/Catsstraat, Griekenlandlaan en de Noabershof. Daarnaast heeft de Stakenbeek als nieuwe Oldenzaalse wijk vorm gekregen. Fase 1 van de Stakenbeek is bijna afgerond en fase 2 hiervan is nu in voorbereiding, net als gebied 10a in de Graven Es. Beide ontwikkelingen worden via concept bestemmingsplannen dit voorjaar aan uw raad voorgelegd.

De Strategische Woonprogrammering Oldenzaal 2020-2030 is vastgesteld. Hierin is aangegeven hoe Oldenzaal omgaat met haar woonopgaven. De nieuwe huishoudensprognoses (PRIMOS) en de Regionale Woonagenda Twente laten zien dat het aantal huishoudens in Oldenzaal de komende tien jaar nog meer stijgt. Daarom is afgesproken om naast de 600 reeds geplande woningen nog eens 400 extra woningen te realiseren. Ter ondersteuning van beginnende kopers op de woningmarkt is besloten om de starterslening te continueren. En de gemeente Oldenzaal hanteert al tijden het zelfbewoningsbeginsel bij verkoop van gemeentelijke gronden.

We hebben nog geen invulling gegeven aan de pilot - samen met WBO Wonen - waarbij in één complex inwoners van verschillende leeftijden en doelgroepen samenwonen. Hierover gaan we nog voor het einde van deze coalitieperiode nogmaals in gesprek met WBO Wonen.

Cultuur

De samenwerking in de cultuurregio is verstevigd, waardoor vooral Twentse makers van cultuur in combinatie met techniek gestimuleerd worden om een bijdrage te leveren. De culturele sector is zwaar getroffen door de coronacrisis. De middelen die daarvoor beschikbaar kwamen vanuit het Rijk hebben we ingezet voor verenigingen en organisaties met liquiditeitsproblemen. Daarnaast is samen met de partners een herstelplan voor deze sector gemaakt. Want mede door onze culturele voorzieningen is Oldenzaal een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven en inwoners. Culturele activiteiten leveren daarnaast een bijdrage op het gebied van zorg en welzijn. Een mooi voorbeeld daarvan is het succesvolle project Twents Zilver waarbij cultuur en ouderenzorg samenkomen. Alle Oldenzaalse basisscholen nemen inmiddels intensief deel aan het activiteitenprogramma 'Kunstmenu' zoals dat jaarlijks door de stichting Ceppo wordt samengesteld. De verhuizing van de bibliotheek heeft geleid tot een eigentijdse moderne huisvesting voor deze belangrijke voorziening. Carnaval is door inzet van diverse partijen opgenomen in de lijst van Nationaal Immaterieel Erfgoed. Uw raad heeft inmiddels een voorstel ontvangen voor de financiële ondersteuning van het realiseren van nieuwe carnavalshallen.

Verkeer en vervoer

De bereikbaarheid van onze stad is een belangrijk onderwerp. De kadernota Parkeren en het Mobiliteitbeleidsplan geeft richting voor de periode t/m 2025 als het gaat om verkeer en vervoer in onze stad. Met u stemmen we periodiek de aanpak van de verkeersknelpunten in onze stad af via de prioriteitenlijst. De volgende verkeersknelpunten zijn of worden binnenkort aangepakt: Kloosterstraat, rotonde Enschedestraat / F35, Oude Rondweg, Berkstraat en het kruispunt Schipleidelaan/Oude Almelse weg. En in de Thorbeckestraat zijn verkeersmaatregelen getroffen tegelijk met asfalterings- en herbestratingswerkzaamheden. Ondanks onze vergaande afspraken met Rijkswaterstaat over de verbreding van de A1 we hebben u helaas onlangs moeten informeren over de terugtrekkende beweging die Rijkswaterstaat nu maakt. We verwachten dat RWS alsnog financiële middelen hiervoor beschikbaar zal stellen. Daarnaast is in de stad de routing richting de parkeergelegenheden verbeterd.

Recreatie en toerisme

Vanuit een positieve mindset willen we samen met partners nog meer initiatieven in onze stad tot ontwikkeling brengen. Daarbij werken we samen met onze buurgemeenten, met name in NOT-verband. Dit heeft onder andere geleid tot een voorstel tot meer harmonisatie van de toeristenbelasting. Door de start in deze collegeperiode van de digitale Hanze zijn activiteiten ontplooid om de lokale Hanzegeschiedenis beter zichtbaar en beleefbaar te maken, onder meer door middel van digitale middelen. De exploitatie van de buitenreclame-middelen wordt bij Oldenzaal Promotie belegd.

Sociaal Domein

In het coalitieprogramma formuleerden we onze 'missie': "samen zorgen we ervoor dat iedereen hier gelukkig kan zijn". We signaleerden daarbij echter ook dat de vraag en de kosten binnen het sociaal domein toenemen en de inkomsten vanuit het Rijk afnemen. We hebben daarbij het voornemen losgelaten om de taken uitsluitend uit te voeren binnen de zorgbudgetten die we krijgen van het Rijk. Om

uw raad mee te nemen in de sturingsmogelijkheden is in 2021 het Masterplan Sociaal Domein vastgesteld. Hiermee heeft uw raad handvatten gekregen en bent u in positie gebracht om effectief sturing te geven over mogelijke bezuinigingen en ombuigingen. Enkele andere in het oog springende realisaties binnen het Sociaal domein waren de vaststelling van het nieuwe gezondheidsbeleid, het project 'Actief na School' en de verhuizing van het Maatschappelijk Plein naar het stadhuis.

Programmabegroting 2022-2025

Extra compensatie geeft financieel iets meer lucht

De voorliggende begroting biedt, na het forse pakket aan ombuigingen van de Programmabegroting 2021, weer enige ruimte voor nieuwe en aanvullende beleidswensen. Ruimte die zeer wenselijk is om het ontstane 'achterstallige' onderhoud van de afgelopen jaren, en mede veroorzaakt door de corona-crisis, weg te werken. Bij de Kadernota 2022 spraken we de verwachting reeds uit dat het Rijk vanaf 2022 financieel meer zou gaan bijdragen voor de Jeugdzorg. In de Kadernota 2022 werd hier dan ook al op geanticipeerd door alvast een hogere Rijksbijdrage te ramen voor de, bij de jaarrekening 2020, geconstateerde structureel hogere lasten binnen het Sociaal Domein (met name Jeugdzorg). Nu, enkele maanden later, kunnen we gelukkig constateren dat het Rijk inderdaad hogere compensaties heeft toegekend. Keerzijde hierbij is wel dat de toenemende druk op de budgetten Jeugdzorg in 2021 nog steeds niet tot stilstand lijkt gebracht.

Budgetontwikkelingen Sociaal Domein

Op 20 september jl. bent u door ons geïnformeerd over de negatieve financiële ontwikkelingen binnen het sociaal domein, veroorzaakt door stijgende lasten binnen het taakveld Jeugd. Bij de kadernota 2022 hadden we de inschatting dat de tekorten op dit beleidsveld voor een groot deel konden worden opgevangen door de extra inkomsten en dat daarmee iets meer ruimte op andere beleidsterreinen zou ontstaan. Als college zijn onze zorgen ten aanzien van de oplopende kosten in het Sociaal Domein, ondanks hogere bijdragen die vanuit het rijk aan ons zijn toegezegd, echter toegenomen. In de onlangs door uw Raad vastgestelde 3^e Financiële bijstelling 2021 is, zowel over de extra Rijksbudgetten als over de verder oplopende budgetbehoefte in het Sociaal Domein, uitgebreid gerapporteerd.

Financieel perspectief

Zoals bij de Kadernota aangegeven wenst het college ook nadrukkelijk rekening te houden met de door de gemeenteraad gewenste financiële armslag om ook voor het volgende college ruimte te creëren om te kunnen investeren. Waar bij de Kadernota echter nog meerjarig oplopende en ruim positieve saldi konden worden gepresenteerd, is het beeld bij deze programmabegroting 2022 verslechterd. Weliswaar kunnen we nog steeds, een (grotendeels) sluitende meerjarenbegroting overleggen, maar de aanvankelijk veronderstelde ruimte is, met uitzondering van de jaarschijf 2022, afgenomen.

Naast de iets tegenvallende accres-ontwikkeling van de meicirculaire 2021, blijven met name de kostenontwikkelingen binnen het Sociaal Domein een bron van zorg. Bij de 3^e financiële bijstelling werd in dat kader een forse structurele tegenvaller gemeld en toegelicht. De compenserende budgetten van het Rijk zijn daarbij voor 2022 toereikend, maar door de afnemende omvang van de vergoedingen, treden in latere jaarschijven financiële nadelen op.

Vitaal uit de crisis komen

In deze Programmabegroting 2022 stellen we voor om op een aantal thema's te investeren. We willen ervoor zorgen dat de stad gezonder de toekomst in gaat, klaar om toekomstige opgaven aan te kunnen. Wat het college betreft worden eerder geplande ontwikkelingen weer in gang gezet en kansen die zich nu voordoen benut. De koers die het college voorstelt in de Programmabegroting 2022 is in lijn met de plannen waarmee het college in 2018 begon: inzetten op de versterking van de binnenstad, verbetering van onderwijshuisvesting, inzet op het Oldenzaals erfgoed (bijvoorbeeld carnaval) en cultuur en het borgen van bewegingsonderwijs op basisscholen. Daarnaast is er geld gereserveerd voor de noodzakelijke investeringen op het gebied van informatieveiligheid en een hoognodige digitaliseringsslag.

Zoals gebruikelijk beschrijven we in deze begroting ook weer per Programma wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen, wat dat wat ons betreft mag kosten en welke externe partijen erbij betrokken zijn. De

daarvoor noodzakelijke acties voor het bereiken van de bovengenoemde doelen blijven daarbij ongewijzigd.

Septembercirculaire en 3^e Financiële bijstelling

Na Prinsjesdag jl. is de septembercirculaire 2021 gepresenteerd. Conform voorgaande begrotingsjaren continueren we de handelswijze, gelet op het late moment van verschijnen, om hiermee nog geen rekening te houden bij de vast te stellen Programmabegroting 2022. We informeren u uiteraard nog over de financiële gevolgen van deze circulaire via een raadsinfobrief en verwerken het resultaat hiervan in het eerstvolgende P&C-document. Wel is in het dekkingsplan 2022-2025 'voorgesorteerd' op de aangekondigde structureel hogere Jeugdbudgetten. Verder zijn de effecten van de 3^e Financiële bijstelling 2021 ook integraal meegenomen bij de totstandkoming van de Programmabegroting 2022.

Tot slot wenst het college dank uit te spreken aan uw raad voor de constructieve wijze waarop, niet alleen deze Programmabegroting 2022 tot stand is gekomen, maar vooral ook hoe gedurende de totale collegeperiode beleids- en besluitvorming collegiaal met elkaar heeft plaatsgevonden. Mede hierdoor is Oldenzaal, naar onze mening, sterker uit de corona-crisis gekomen, en kunnen wij een prima toekomstperspectief bieden aan het volgende college.

1.2 Huishoudboekje

Voorlopig

Huishoudboekje 2022

Gemeente Oldenzaal

Het college van B&W heeft een begroting gemaakt voor de jaren 2022-2025. Dit is de 4e en laatste begroting van het huidige college. Het is een begroting die, na het forse pakket aan ombuigingen van de Programma-begroting 2021, weer wat ruimte biedt voor nieuwe en aanvullende beleidswensen. Bij het opstellen van deze begroting werden we geconfronteerd met negatieve budgetontwikkelingen binnen het sociaal domein. Hoewel de eerder verwachte budgetruimte hiermee onder druk kwam te staan, zijn we erin geslaagd om voor 2022 een begrotingsoverschot te realiseren. De gemeenteraad beslist op maandag 8 november over de begroting. Het onderstaande overzicht zal dan veranderen.

Inkomsten onder andere (x 1000)

Rijk	€ 69.748
Onroerendzakebelasting (OZB)	€ 7.918
Rioolheffing	€ 3.018
Afvalstoffenheffing	€ 4.591
Omgevingsvergunning	€ 719
Overige leges (zoals paspoorten)	€ 506
Parkeeropbrengsten	€ 783
Graf- en begraafrechten	€ 210
Toeristenbelasting	€ 96
Marktgelden	€ 51
Reclamebelasting	€ 103
Hondenbelasting	€ 170
Overige inkomsten	€ 8.708
Inzet van de reserves	€ 1.098
	€ 9.806
	€ 97.719

Uitgaven onder andere (x 1000)

Bargerzaken	€ 967
Veiligheid	€ 3.109
Verkeer, vervoer en parkeren	€ 4.146
Economie	€ 860
Onderwijs	€ 4.456
Sport, cultuur en recreatie	€ 6.422
Sociaal domein	€ 48.596
Volksgezondheid, milieu & openbaar groen	€ 10.657
Volkshuisvesting, RD en stedelijke vernieuwing	€ 5.258
Overige uitgaven	€ 12.618
	€ 97.089

Algemeen reservepotje
van de gemeente
(stand per 1-1-2022)
€ 5.658.529

Wat betaalt een gemiddeld (meerpersoons) huishouden in Oldenzaal in aan de gemeente?

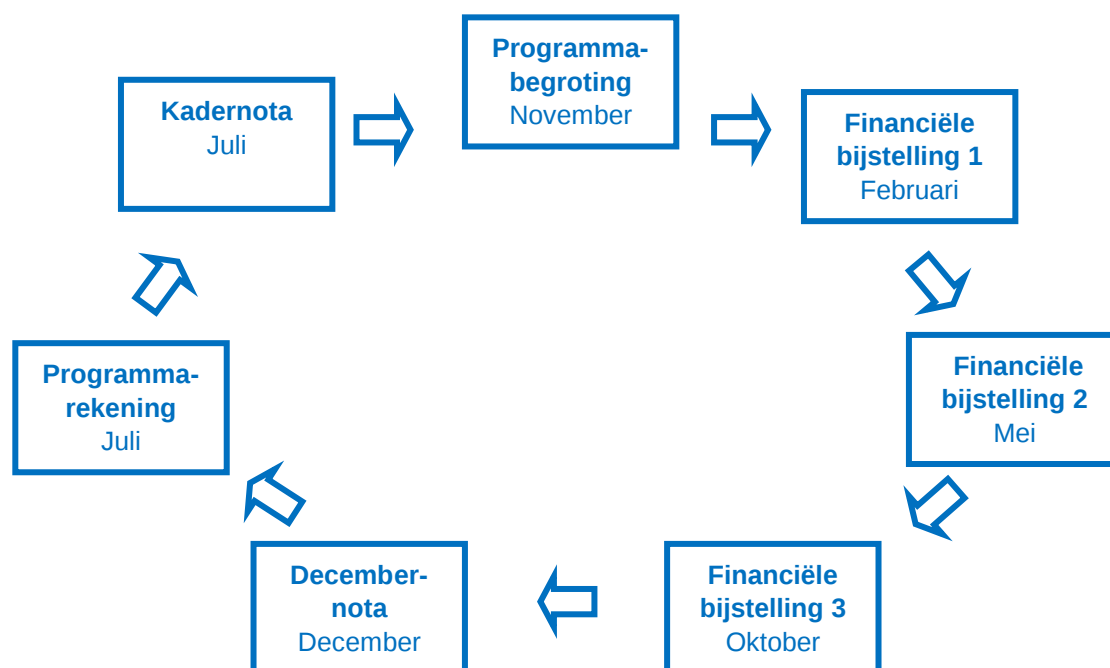
	2021	2022
OZB	€ 303	€ 312
Rioolheffing	€ 194	€ 198
Afvalstoffenheffing (vast tarief)	€ 227	€ 227

*Wist u dat bijna de helft van onze inkomsten worden besteed in het sociaal domein? 48 van de 97 miljoen

Meer informatie?
Ga naar: www.oldenzaal.nl

1.3 Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting, als onderdeel van de planning en control cyclus (P&C-cyclus) van de gemeente Oldenzaal. Deze cyclus ziet er op dit moment als volgt uit:

De verschillende documenten in de huidige P&C-cyclus, gebaseerd op de financiële verordening vastgesteld door uw raad op 28 juni 2018, betreffen:

Kadernota

In de kadernota geeft ons college een financiële doorkijk van het te verwachten financieel perspectief op hoofdlijnen voor de komende planperiode op basis van bestaand beleid, rekening houdend met de voorlopig vastgestelde begrotingsuitgangspunten. Dit inzicht wordt gecompliceerd met structurele financiële gevolgen voortvloeiend uit de laatste jaarrekening, financiële circulaire van binnenlandse zaken en structurele financiële gevolgen tot en met de 2^e financiële bijstelling. Hieruit resulteert een verwacht begrotingsresultaat op hoofdlijnen voor de komende planperiode welke tegelijk de ruimte aangeeft voor eventuele nieuwe beleidsontwikkelingen. Mede op basis daarvan doen we u voorstellen met betrekking tot voorgenomen aanvullende beleidsvoornemens voor de komende planperiode. Indien nodig zal tenslotte een bijbehorend dekkingsplan, c.q. plan van aanpak om te komen tot een sluitende begroting, de kadernota completeren. U hebt dan de gelegenheid aan de hand van de kadernota aan ons college beleidsinhoudelijke en financiële kaders aan te geven, wat er in grote lijnen de komende jaren dient te gebeuren in onze gemeente, een en ander mede gebaseerd op het vastgestelde coalitieakkoord voor de betreffende periode. In de eerstvolgende programmabegroting worden deze door u aangegeven kaders vervolgens nader uitgewerkt.

Programmabegroting

Via de vaststelling van de programmabegroting autoriseert u de op programmaniveau opgenomen budgetten en investeringen, alsmede de hieruit voortvloeiende structurele effecten en machtigt u ons college tot aanwending van de genoemde budgetten voor het begrotingsjaar (= eerste jaar van de planperiode). De genoemde budgetten in de meerjarenbegroting (de laatste 3 jaar van de planperiode) worden voor kennisgeving aangenomen met dien verstande dat uiteraard het voornemen bestaat tot conforme vaststelling over te gaan zodra het betreffende dienstjaar aan de orde is. Voortschrijdend inzicht kan uiteraard tot een herziening van dit voornemen leiden. De vastgestelde programmabegroting

dient jaarlijks vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten te worden toegezonden.

Financiële bijstellingen

Op 3 momenten in het jaar geven we u via de financiële bijstellingen een actueel inzicht in de lopende financiële ontwikkelingen van het dienstjaar. Deze financiële rapportages concentreren zich op het signaleren en toelichten van afwijkingen van vastgesteld financieel beleid. Daarnaast wordt u jaarlijks nog via een beleidsrapportage gerapporteerd over de beleidsmatige voortgang/stand van zaken.

Decembernota

Deze, in december vast te stellen, nota heeft als doel de mogelijkheid te bieden tot overheveling van incidentele budgetten, die nog niet zijn afgewikkeld, naar het volgende dienstjaar. Indien noodzakelijk kan de nota ook worden gebruikt voor een laatste actualisering van budgetten van het dienstjaar. De voorkeur is echter om deze actualisering op te nemen in de in oktober vast te stellen 3^e financiële bijstelling. Daarnaast worden de uitkomsten van de septembercirculaire verwerkt in de decembernota.

Programmarekening

Aan het eind van elk boekjaar wordt door ons college verantwoording afgelegd over het gevoerde bestuur, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Dit gebeurt via de programmarekening. Uiteraard wordt daar ingezoomd op de door uw raad vastgestelde kaders en budgetten. Ook de jaarlijkse actualisering met betrekking tot nut en noodzaak van reserves is hierbij een aandachtspunt. De vastgestelde programmarekening dient jaarlijks vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan Gedeputeerde Staten te worden toegezonden.

Inhoud P&C-documenten

De P&C-documenten kennen vervolgens een vergelijkbare inhoudelijke indeling. In alle documenten wordt in meer of mindere mate, afhankelijk van de informatiebehoefte op dat moment, ingegaan op de volgende onderdelen.

1	Voorwoord									3
2	Dienstverlening en veiligheid	Weerstandsvermogen	Onderhoud kapitaalgoederen	Financiering	Bedrijfsvoering	Verbonden partijen	Grondbeleid	Lokale heffingen	Handhaving	Sociaal domein
	Bereikbaarheid en openbare ruimte									
	Stedelijke & economische ontwikkeling									
	Cultuur, sport en ontspanning									
	Maatschappelijke ondersteuning									
	Financiële algemene dekkingsmiddelen									
4	Budgetautorisatie									
5	Bijlagen									

Voorwoord met leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt naast een algemene inleiding met leeswijzer tevens ingegaan op de kerngegevens van de sociale en fysieke structuur van de gemeente.

Financiële positie nader toegelicht

Hier wordt onder andere ingegaan op het totaaloverzicht van het verwachte meerjarenperspectief, een analyse van de verschillen ten opzichte van het laatst vastgestelde P&C-document en de gehanteerde begrotingsuitgangspunten.

Programma's

De programma's, zowel qua inhoud als aantal, is een autonome aangelegenheid van de gemeente. De programmastructuur is ten opzichte van de vorige programmabegroting ongewijzigd. De nu voorliggende programmabegroting is opgebouwd uit 5 programma's, alsmede een overzicht financiële algemene dekkingsmiddelen.

Per programma wordt telkens ingegaan op een vijftal vragen, te weten:

1. Wat willen we bereiken?

Visie en speerpunten.

Bij dit onderdeel wordt verder ook een relatie gelegd met de Global Goals

Oldenzaal4global goals - Samen op weg naar een duurzame wereld

Gemeente Oldenzaal is een Global Goals gemeente. In Oldenzaal worden de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen omarmd en vertaald naar beleid en uitvoering. De Global Goals moeten een einde maken aan armoede, ongelijkheid en klimaatverandering in 2030. De gemeente wil hiermee het bewustzijn op het gebied van duurzaamheid vergroten. Verschillende projecten en activiteiten in de gemeente Oldenzaal dragen hieraan bij.

Wat zijn de Global Goals?

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's – Sustainable Development Goals) zijn door de Verenigde Naties vastgesteld als nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030. Ze worden gepromoot als de wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Er zijn 17 doelstellingen en 169 onderliggende targets om deze doelen te realiseren.

Wat doet Oldenzaal?

Gemeenten kunnen lokaal een grote impact maken door zelf het goede voorbeeld te geven en inwoners en organisaties actief te betrekken en uit te dagen om ook mee te doen.

Dit doen we door ons te richten op het terugdringen van ongelijkheid, maatschappelijke integratie, een leefbare en veilige leefomgeving, duurzame productie en consumptie en kwalitatief en participatief bestuur. Op www.oldenzaal.nl vindt u hier voorbeelden van.

De programmabegroting, waarin onze ambities staan voor de komende periode, is bij uitstek een plaats om zichtbaar te maken aan welke doelstellingen we een bijdrage leveren. Het geeft verder de samenhang en verbinding aan met de diverse Global Goals om een bijdrage te leveren voor een beter Oldenzaal

Per programma zijn in deze programmabegroting de pictogrammen zichtbaar gemaakt die bijdragen aan een betere samenleving op basis van de ambities genoemd bij het programma.

Meer informatie over de Global Goals vindt u op de [website van VNG](#).

2. Wat gaan we doen om onze ambities te realiseren?

Betreft concrete acties voor het begrotingsjaar. De 'going-concern' taken worden bij het benoemen van concrete activiteiten overigens buiten beschouwing gelaten.

3. Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

Onder dit item wordt een tabel opgenomen met voorgeschreven verplicht op te nemen beleidsindicatoren. Aan de hand hiervan moet meer inzicht worden verkregen in de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd. Met deze indicatoren wordt getracht de begroting (en jaarrekening) beleidsmatiger te maken, zodat uw raad op de belangrijke momenten in een beleidscyclus zich een beeld kan vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. De nu opgenomen indicatoren zijn de ten minste op te nemen indicatoren. Dit kan naar eigen inzicht en behoefte nog worden uitgebreid.

De verplichte kengetallen vanuit het BBV zijn in tabellen (onderstaand een voorbeeld) verwerkt in de verschillende programma's.

Voorbeeldindicator

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2018	151		101	111	Bureau Halt

De wijze van presenteren van de indicatoren is vrij, maar het afzetten van de waarde van de indicatoren ten opzichte van de provincie en gemeenten in dezelfde grootteklasse is verplicht. Ook is de bron voor elke gemeente generiek, in dit voorbeeld bureau Halt, zodat vergelijking met andere gemeenten mogelijk is. Het groene trend pijltje geeft aan dat de waarde van de indicator is verbeterd ten opzichte van het vorige rapportagemoment. Naast het groene pijltje, kan er sprake zijn van een omlaag staand rood pijltje (verslechtering van de indicator) en een blauw liggend pijltje (gelijkblijvende waarde van de indicator).

De gepresenteerde informatie in de tabellen betreft de meest actuele informatie afkomstig van de website "waar staat je gemeente.nl". Op deze site zijn, behalve de meest actuele kengetallen, ook de cijfers van voorgaande jaren terug te vinden.

4. Met wie wordt samengewerkt? (Betrokkenheid verbonden partijen)

Het BBV vraagt meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het gemeentelijke beleid.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de taken die ze door verbonden partijen laten uitvoeren. Via deze rubriek wordt getracht inzicht te geven van welke verbonden partijen een bijdrage wordt verwacht bij de realisering van de visie en acties behorend bij een programma.

5. Wat mag het kosten?

Per programma wordt weergegeven wat het programma kost. Daarbij wordt in de tabel allereerst onderscheid gemaakt tussen baten en lasten. Daarbinnen wordt een onderverdeling gemaakt in:

- Aanvaard beleid: hiervoor zijn de uitkomsten van het laatst door u besproken/vastgestelde P&C-document als basis gebruikt en geactualiseerd met de begrotingsuitgangspunten;

- Aanvullend beleid: hierin zijn voorstellen opgenomen welke ook reeds waren opgenomen in de meerjarenbegroting van het voorgaande dienstjaar, maar met een startjaar in de huidige planperiode;
- Nieuw beleid: dit betreft voorstellen welke dit begrotingsjaar voor het eerst zijn opgenomen in de begroting;
- Gevolgen financiële bijstelling 3: hierin zijn de *structurele* financiële gevolgen opgenomen voortvloeiend uit de derde financiële bijstelling van het lopende dienstjaar. Dit document wordt in de laatste raadsvergadering voorafgaand aan de begrotingsbehandeling vastgesteld. Gelet op het tijdstip van vaststelling kunnen deze effecten niet meer in aanvaard beleid worden opgenomen en worden afzonderlijk zichtbaar gemaakt. Voor de gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar genoemde bijstelling;
- Op basis van de richtlijnen van het BBV worden tenslotte per programma de mutaties ten aanzien van reserves inzichtelijk gemaakt;

In de bestaande informatie Pyramide kennen we onder het niveau van programma's, de wettelijke verplichte taakvelden van de gemeente. Deze zijn aan het begin van elk programma benoemd. In hoofdstuk 4.1.3 is een overzicht opgenomen van de baten en lasten per taakveld.

Paragrafen

Via de systematiek van de paragrafen kunnen aandachtspunten, welke in de praktijk over meerdere programma's verdeeld zijn, toch specifiek aandacht worden gegeven. Op basis van het BBV zijn een zevental paragrafen voorgeschreven. In Oldenzaal kennen we daarnaast al meerdere jaren de paragraaf Handhaving en de paragraaf Sociaal domein.

Budgetautorisatie

Zoals eerder aangegeven, is één van de doelen van de P&C-cyclus dat u ons college autoriseert/machtigt tot het doen van bepaalde handelingen. In dit hoofdstuk wordt in dat verband de benodigde informatie verschaft: de actuele financiële positie wordt nader toegelicht. Er wordt onder andere ingegaan op de budgettaire positie, een totaaloverzicht van incidentele baten en lasten, overzicht van de budgetten per taakveld, de meerjarige balans, budgetten in één oogopslag c.q. de financiële begroting, aanvullende beleidsontwikkelingen met bijbehorende toelichting en het dekkingsplan met indien nodig ombuigings- c.q. herprioriteringsvoorstellen. Kortom, alle financiële ontwikkelingen die in de voorliggende begroting worden vastgesteld hebben we hier voor u op een rij gezet.

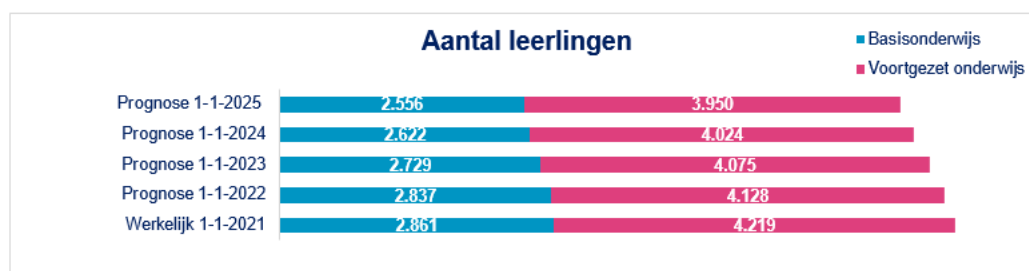
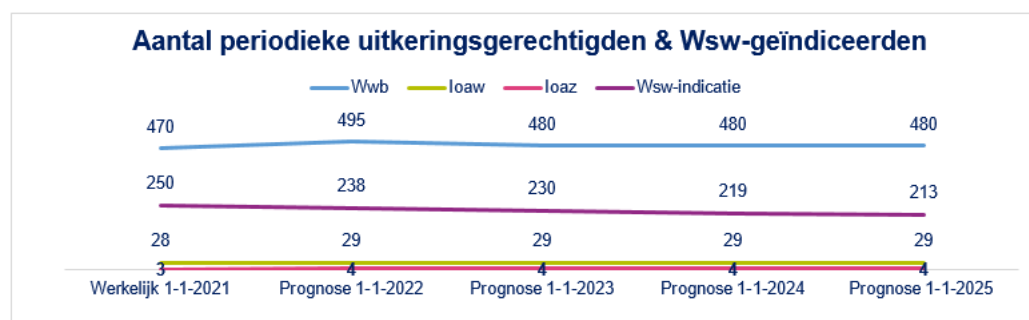
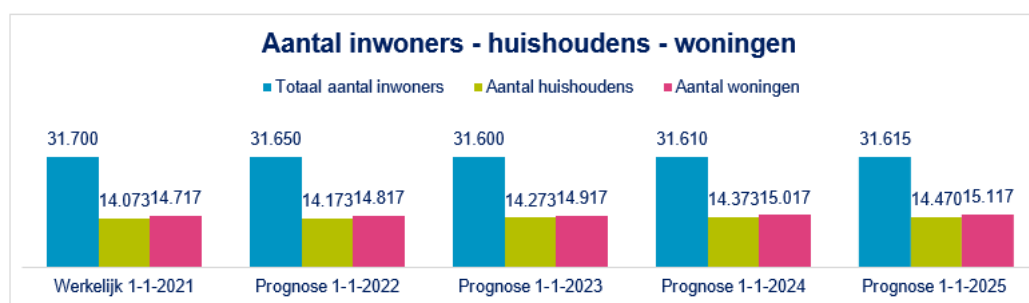
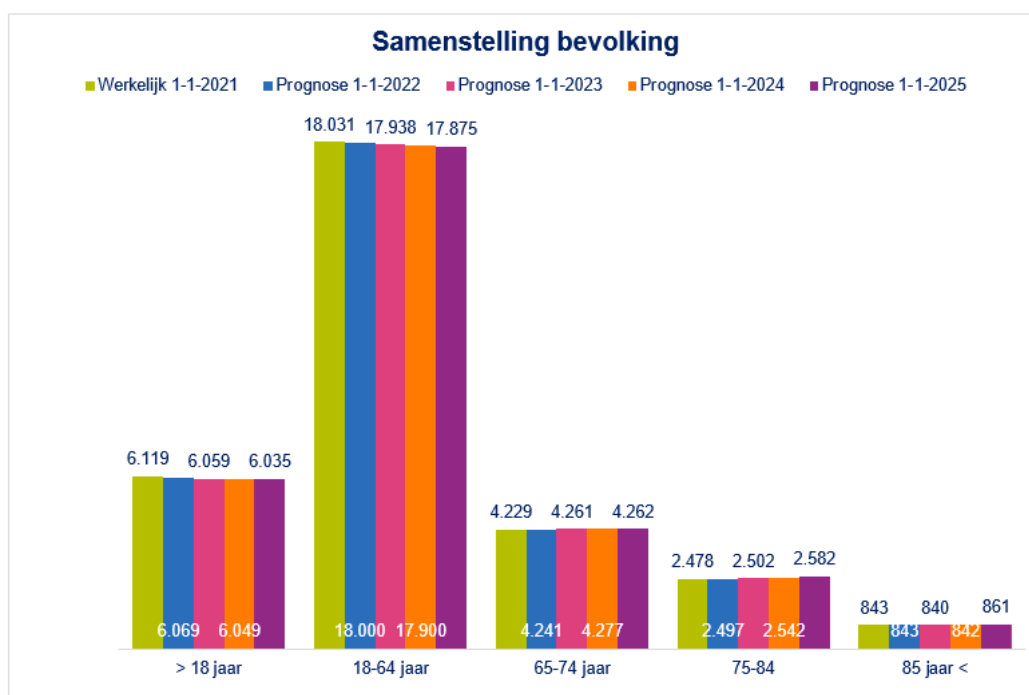
Bijlagen

Afhankelijk van het P&C-document worden bijlagen toegevoegd. Bij de programmabegroting en de programmarekening wordt een afzonderlijk bijlagenboek toegevoegd gelet op het grote aantal bijlagen.

Vernieuwing P&C-cyclus

Elke gemeente heeft een eigen unieke P&C-cyclus (Planning & control) die aansluit bij de behoeften van de individuele gemeente en gemeenteraad. De wet (Gemeentewet) schrijft enkel voor dat een gemeente een begroting en een jaarrekening dient op te stellen. Alle overige documenten in de P&C-cyclus zijn facultatief. Momenteel zijn wij bezig om de Oldenzaals P&C-cyclus te vernieuwen, waarbij de insteek is om het aantal rapportagemomenten te verminderen, waardoor de druk op de bestuurlijke agenda vermindert, er minder overlap is in processen in de P&C-cyclus en er een duidelijke en integrale afweging plaatsvindt op (nieuw) beleid bij de behandeling van de kadernota. Uiteraard zal uw raad hier te zijner tijd ter besluitvorming over worden geïnformeerd.

1.3.1 Kerngegevens

Overige kerngegevens

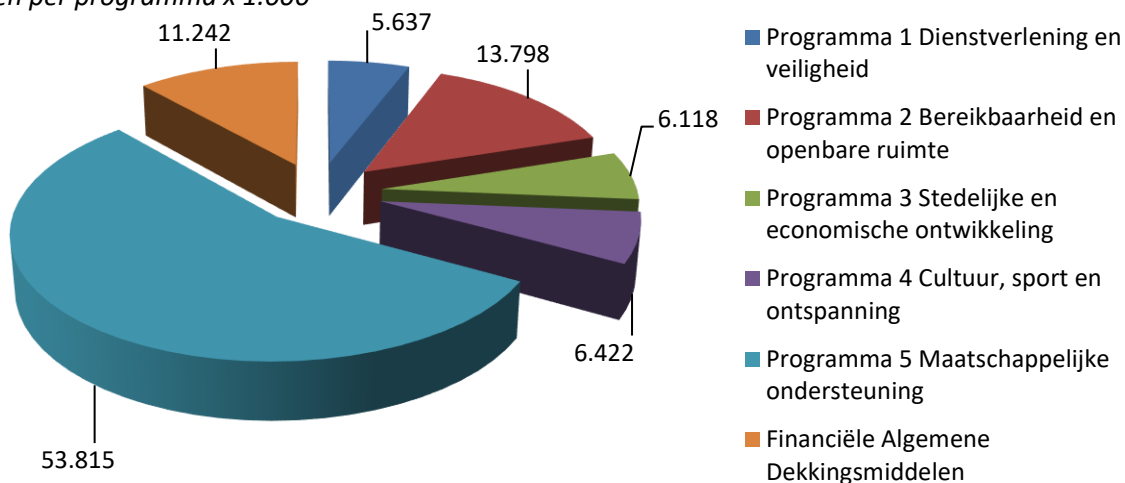
De oppervlakte van de gemeente is 2.155 ha, waarvan 40 ha binnenwater. De historische stadskern is 8 ha. Er is 270 ha aan industrieterrein en de oppervlakte van openbaar groen is 244 ha, waarvan voor de waterhuishouding 24 ha gebruikt wordt.

Er zijn 55 recreatiewoningen in Oldenzaal en 3.148 bedrijfsvestigingen

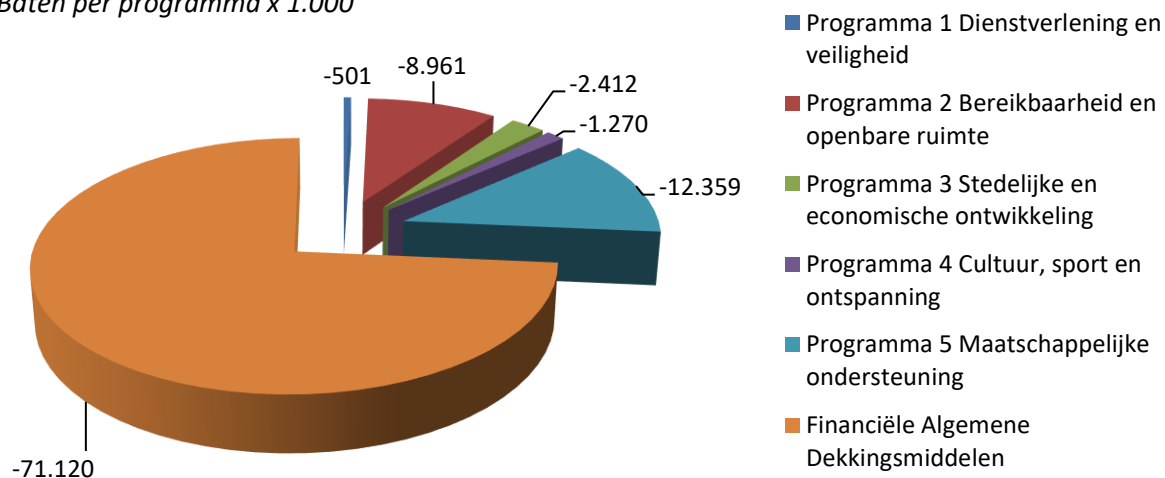
1.3.2 Financiële structuur

Lasten en baten 2022 per programma

Lasten per programma x 1.000

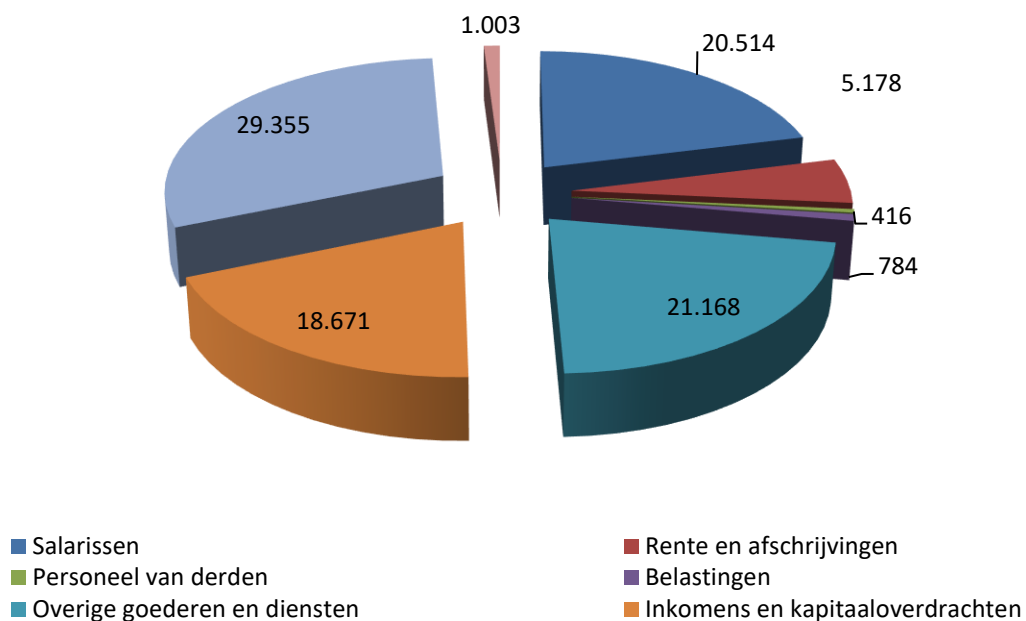

Baten per programma x 1.000

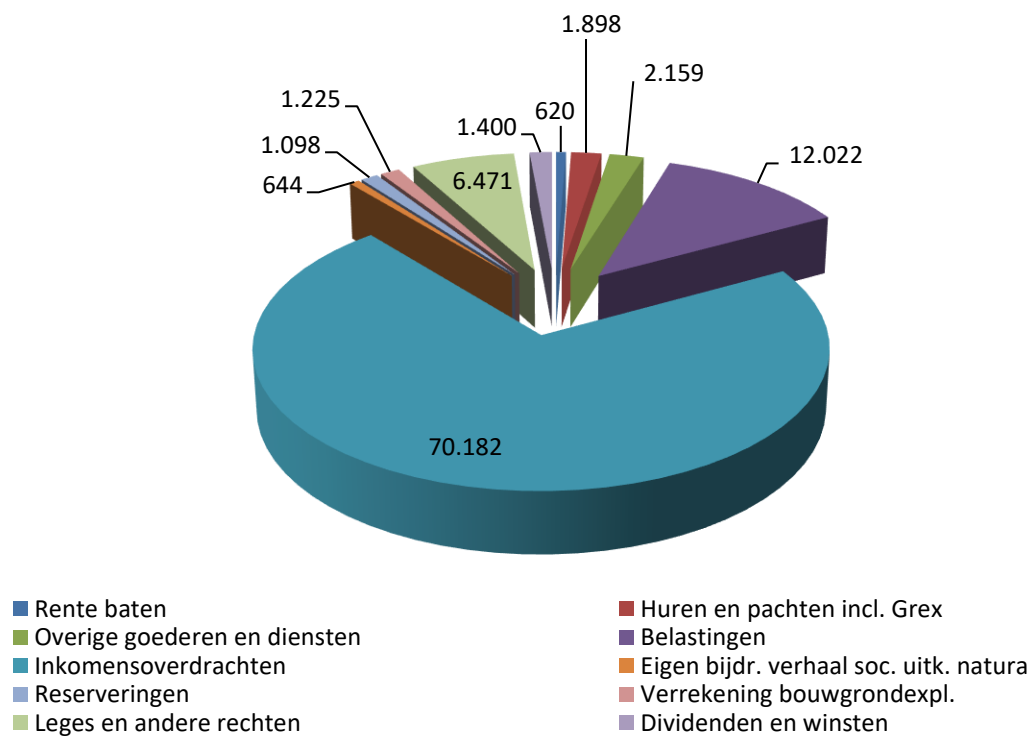

Lasten en baten 2022 naar categorieniveau

Lasten naar categorieniveau 2022 gemeente Oldenzaal x 1.000

Baten naar categorieniveau 2022 gemeente Oldenzaal x 1.000

1.4 De financiële positie nader toegelicht

1.4.1 Algemeen

Bij de vaststelling van de Kadernota 2022 heeft u ook ingestemd met de te hanteren uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2022. Tevens hebt u kennis kunnen nemen van de verwachte begrotingsuitkomsten voor de planperiode 2022-2025, op basis van extrapolatie van het bestaande beleid van de programmabegroting 2021, alsmede de daarna nog vastgestelde decembernota 2020 en de 1^e en 2^e financiële bijstelling 2021. Deze uitgangspunten, en het bestaande beleid opgenomen in genoemde documenten, vormen ook de basis voor de cijfers van deze Programmabegroting 2022.

De gehanteerde uitgangspunten hebben we (samengevat) voor de volledigheid nogmaals opgenomen in de voorliggende begroting. Deze uitgangspunten en de actualisering en detaillering van de ramingen van de kadernota 2022 hebben op onderdelen in deze programmabegroting geleid tot bijstellingen van de ramingen voor 2022 tot en met 2025. We hebben bij de opstelling van deze begroting 2022 tevens de actuele stand verwerkt van de algemene uitkering tot en met de meicirculaire 2021.

De structurele gevolgen van de 3e financiële bijstelling 2021 zijn in het totaalresultaat van deze begroting vanaf 2022 eveneens meegenomen en zijn gedetailleerd toegelicht in de op 25 oktober 2021 door uw raad besproken 3e financiële bijstelling.

De programmabegroting 2021 kon in november 2020 worden vastgesteld met meerjarig ruim positieve saldi. Dit was onder andere het gevolg van het pakket van ombuigingen dat, voorafgaand aan de vaststelling van de Programmabegroting 2021, werd uitgevoerd en geïmplementeerd.

De hierna vastgestelde decembernota 2020 en de 1^e Financiële bijstelling 2021 hadden vervolgens een relatief beperkt effect op de positieve begrotingsresultaten. Deze begrotingsruimte bood uw Raad daarmee de mogelijkheid om u bij de behandeling van de Kadernota 2022 uit te spreken over de voorgedragen nieuwe beleidsvoornemens. Weliswaar werd bij de Kadernota eveneens een voorschot genomen op structureel slechtere budgetontwikkelingen in het Sociaal Domein (met name Jeugd), maar door de aangekondigde compensatie in het kader van de jeugdzorg, bleef de verwachting dat er voor de gehele planperiode werd afgestevend op een positief resultaat: de Kadernota 2022 liet een positief resultaat zien van € 415.000 in 2022, daarna jaarlijks oplopend tot ruim € 1.559.000 in de eindfase 2025. Impliciet werd hiermee ook invulling gegeven aan de wens van de raad om structurele begrotingsruimte te creëren voor toekomstig nieuw beleid: de zogenaamde 'Zinkweg-norm'.

Op basis van de analyse 1^e en 2^e kwartaal Sociaal Domein 2021, die werden gepresenteerd na vaststelling van de Kadernota 2022, bleek dat er aanvullende budgetten benodigd waren voor zowel het begrotingsjaar 2021 als de komende jaarschijven 2022 tot en met 2025. U bent hierover geïnformeerd bij de 3^e Financiële bijstelling 2021. Structureel is er een bedrag van ruim € 1.000.000 benodigd om de verlangde zorg en diensten te kunnen blijven leveren. Daar staat tegenover dat bij de septembercirculaire extra Jeugdbudgetten zullen worden toegekend, boven de reeds bij de Kadernota 2022 ingeboekte € 866.000. Dit levert naar verwachting een extra voordeel op van ruim € 1.400.000 in 2022, aflopend tot ca. 240.000 in 2025. Dit afnemende voordeel is mede het gevolg van de reeds ingeboekte (jeugd) middelen van € 545.000 vanaf 2023. Tevens mogen, vanuit oogpunt van conservatief begroten en in afwachting van structureel kabinetsbeleid, vanaf 2023 slechts 75% van de indicatieve bedragen worden geraamd in de begroting. Bovenstaande ontwikkelingen hebben er toe geleid dat de ruime begrotingsoverschotten bij de Kadernota 2022 na vaststelling van de 3^e Financiële bijstelling grotendeels zijn 'verdamp't. Weliswaar kunnen we, met uitzondering van de jaarschijf 2023, nog steeds een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenraming presenteren, maar het 'begrotingsvet op de botten' is verdwenen.

In de navolgende tabel wordt u het totaaloverzicht van de programmabegroting 2022-2025 gepresenteerd waarbij rekening is gehouden met bovenstaande ontwikkelingen.

In hoofdstuk 4 geven we u een overzicht met toelichtingen van de voorstellen aanvullend beleid die al waren opgenomen in de programmabegroting 2021 en voorstellen die waren opgenomen in de kadernota 2022, het zogenaamde nieuwe beleid.

Zoals aangegeven kunnen we u een begroting aanbieden die, met uitzondering van de jaarschijf 2023, realistisch en structureel sluit voor de verdere planperiode. Zonder aanvullende maatregelen lijkt de ruimte voor toekomstig nieuw beleid echter beperkt. Voor de goede orde merken we op dat eventuele financiële gevolgen die voortvloeien uit de septembercirculaire 2021 (conform bestendige gedragslijn) nog niet zijn verwerkt in deze begroting. Wel hebben we in de Programmabegroting dus reeds 'voorgesorteerd' op de te ontvangen budgetten Jeugd (zie regel 'E' van onderstaand totaaloverzicht). We zullen u via een raadsinfobrief over de financiële gevolgen van deze circulaire informeren en in de decembernote 2021 zullen we dit vervolgens verwerken in het begrotingsresultaat van de planperiode 2022-2025.

Totaaloverzicht programmabegroting 2022 - 2025

Tabel 1 Programmabegroting 2022 – 2025								
Bedragen x € 1.000								
Onderdelen		2022		2023		2024		2025
Lasten aanvaard beleid	N	92.982	N	91.822	N	91.258	N	90.716
Baten aanvaard beleid	V	94.178	V	93.634	V	93.213	V	93.395
(A.) Saldo aanvaard beleid programmabegroting 2022	V	1.196	V	1.812	V	1.955	V	2.679
(B.) Aanvullend beleid Progr.begr. 2022			N	133	N	139	N	335
(C.) Meerjarige gevolgen 3 ^e Financiële bijstelling 2021	N	1.188	N	1.034	N	1.034	N	1.034
(D.) Nieuw beleid	N	812	N	1.363	N	1.143	N	834
(E.) Septembercirculaire/Voorschot Jeugd (dekkingsplan)	V	1.434	V	497	V	380	V	240
(F.)Totaal programmabegroting 2022	V	630	N	221	V	19	V	716

- (A.) Regel A is het saldo van de lasten en baten aanvaard beleid zoals deze in de begrotingscijfers is verwerkt op basis van de richtinggevende kaders verwoord in de begrotingsuitgangspunten (zie Bijlagenboek, bijlage 12) die bij de Kadernota 2022 zijn vastgesteld. Voor de analyse wordt verwezen naar hoofdstuk 1.4.3.
- (B.) Regel B betreft het aanvullend beleid voor de komende planperiode dat was opgenomen in de programmabegroting 2020 en als zodanig al bij u bekend is, alsmede de financiële ontwikkelingen opgenomen in de door u vastgestelde kadernota 2022. Zie voor specificatie tabel 1 in hoofdstuk 4.1.5 van deze begroting, alsmede de bijbehorende toelichting.
- (C.) Regel C heeft betrekking op de meerjarige effecten van de 3^e financiële bijstelling 2021. De specificatie hiervan is opgenomen in bijlage 5 van het bijlagenboek. Voor de toelichting op deze bijlage wordt verwezen naar de in oktober door u vastgestelde 3^e financiële bijstelling 2021.
- (D.) Regel D betreft de voorstellen nieuw beleid (mede) op basis van ons coalitieakkoord en de eventuele beschikkingen over reserves welke in dat verband worden gedaan. Zie voor specificatie tabel 2 in hoofdstuk 4.1.6 van deze begroting, alsmede de bijbehorende toelichting.
- (E.) Regel E betreffen de reeds geraamde voorschotten Jeugd uit de septembercirculaire 2022 waardoor voor de komende planperiode kan worden voldaan aan het door u vastgestelde uitgangspunt van een sluitende begroting voor de gehele planperiode (dekkingsplan). Voor de toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.2.1.
- (F.) Regel F is het saldo van deze begroting waarbij rekening is gehouden met inkomsten uit de algemene uitkering gebaseerd op de meicirculaire 2021 en inclusief dotaties aan en beschikkingen over reserves (dus na bestemming).

Provincie

De provincie beoordeelt, als financieel toezichthouder, de begrotingen van de gemeenten. Hierbij wordt vooral gekeken naar de mate waarin de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met het begrip structureel evenwicht wordt bedoeld dat de in de begroting opgenomen structurele lasten, gedekt dienen te worden door structurele baten. In dat verband zijn in hoofdstuk 4.1.2 overzichten opgenomen van de incidentele baten en lasten. Uit deze overzichten blijkt enerzijds dat het resultaat van de incidentele baten en lasten een negatieve invloed heeft op het uiteindelijke totaalresultaat. Er is daarmee sprake van materieel evenwicht (structurele baten zijn hoger dan structurele lasten).

Het reëel evenwicht houdt in dat onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de ramingen. Daarbij dient de begroting/meerjarenraming uiteraard volledig te zijn. In het toetsingskader dat de provincie hierbij hanteert, is de eis dat de gemeenten de financiële ontwikkelingen meenemen tot en met minimaal de meicirculaire. Daarom presenteren wij u hier, gebaseerd op een bestendige gedragslijn, dus een saldo t/m de meicirculaire 2021.

Op basis van de vastgestelde kadernota 2022 heeft de provincie een eerste indruk gegeven ten aanzien van het toezicht. Dit resulteerde in de verwachting dat Oldenzaal zal voldoen aan het beleidskader financieel toezicht. Concreet werd het volgende beeld gegeven:

“Het saldo van de jaarrekening van de gemeente Oldenzaal is positief. Door het positieve saldo van de jaarrekening is het weerstandsvermogen van de gemeente verbeterd. Ten tijde van de voorjaarsgesprekken bestonden er veel onzekerheden over de financiële ontwikkelingen. De voorjaarsnota sluit positief voor alle jaren, hierin was wel voorgesorteerd op extra gelden voor Jeugd. De gemeente houdt geen rekening met de voorlopige positieve herverdelingseffecten van het gemeentefonds. Mede vanwege de later toegekende extra middelen Jeugd verwachten wij dat het de gemeente Oldenzaal lukt om een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenraming te presenteren”.

Voor de goede orde: ten tijde van deze reactie waren de structurele gevolgen van de actualiseringen zoals opgenomen in de 3e financiële bijstelling, waaronder de majeure budgetbijstellingen Sociaal Domein, nog niet bekend.

Ondanks de negatieve structurele effecten van de 3^e Financiële bijstelling 2021 kunnen we, met uitzondering van de jaarschijf 2023, een reëel en structureel sluitende begroting presenteren en lijkt er geen reden te twijfelen aan de repressieve status ten aanzien van het financieel toezicht.

Algemene uitkering

Hoewel de septembercirculaire 2021 inmiddels is ontvangen, zijn de effecten hiervan nog niet (integraal) opgenomen bij de totstandkoming van de Programmabegroting 2022. De opzet is om u tijdig, voor de vaststelling van de programmabegroting 2022, te informeren over de gevolgen hiervan. Bij uw algehele beoordeling over de financiële positie van onze gemeente kunt u hiermee rekening houden zonder het overigens onderdeel te laten vormen van de besluitvorming over deze begroting. Ter gelegenheid van het decembernota 2021 zullen we de financiële effecten hiervan verwerken in de (meerjaren)begroting.

Herijking gemeentefonds

In de Programmabegroting 2021 is een (negatieve) stelpost opgenomen in verband met de herijking van het gemeentefonds per 2023. Op basis van de laatst bekende cijfers blijkt Oldenzaal een voordeelgemeente (€ 36 per inwoner) en is deze stelpost overbodig. De post wordt in deze Programmabegroting 2022 dan ook teruggedraaid, waarbij het voorlopige uitgangspunt een budgettair neutrale uitwerking is.

Ombuigingen programmabegroting 2021 en nieuw Beleid 2022

Na bij de kadernota 2021 een minder positieve prognose te hebben afgegeven zagen we, samen met u, kans om door middel van een ombuigingstraject te komen tot een sluitende begroting 2021. Door deze bezuinigingen, gecombineerd met terughoudendheid ten aanzien van nieuwe beleidsvoornemens, werd een meerjarig positief begrotingsresultaat 2021-2024 gepresenteerd. Hiermee ontstond een financieel en

solide uitgangspunt voor het opstellen van de huidige Programmabegroting 2022-2025. Mede op basis daarvan doen we u voorstellen met betrekking tot de aangeleverde aanvullende en nieuwe beleidsvoornemens voor de komende planperiode.

Gehanteerde indexen

De coronapandemie en het daarmee samenhangende stimulerende beleid van de Rijksoverheid heeft effect gehad op de te hanteren begrotingsuitgangspunten (lees indexcijfers) voor de komende planperiode. In vergelijking met het begrotingsjaar 2021 stellen wij voor om de indexen voor lonen en goederen/diensten, gebaseerd op de recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), te verhogen van respectievelijk 2,35% naar 2,60% en van 0% naar 3,1%. Daarnaast is er, net als het voorgaande jaar, gekozen voor een separate index voor het Sociaal Domein, namelijk een index gebaseerd op Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA). Dit betekent voor 2022 een index van 0,49%.

Begrotingsnorm

Bij de behandeling van de Programmabegroting 2020 heeft uw Raad een motie aangenomen om te komen tot een begrotingsnorm, waarbij ruimte zou kunnen worden gecreëerd voor nieuw beleid of onvoorziene gebeurtenissen. Als richtlijn is hierbij aangegeven uit te kunnen gaan van 1%, wat voor de begroting een lastenverzwaring zou betekenen van € 450.000 in 2022 en vanaf 2023 € 900.000. Bij de Kadernota werd voorgesteld om de norm niet als aparte regel of stelpost te benoemen bij 'voorgenomen aanvullend beleid', maar deze als budgetruimte te presenteren bij het begrotingsresultaat. Hiermee verwerken wij de aangenomen motie bij de Programmabegroting 2020.

1.4.2 Programmabegroting 2021 (jaarschijf 2022) versus programmabegroting 2022

Indien we een vergelijk maken tussen de programmabegroting 2021 (jaarschijf 2022) en de nu voorliggende programmabegroting 2022 is er sprake van een positieve financiële ontwikkeling. In de programmabegroting 2021 was de raming voor het dienstjaar 2022 (tot en met de 3^e financiële bijstelling 2020) € 521.000 positief. Het nu verwachte resultaat voor 2022 bedraagt € 630.000 positief, zoals ook uit voorgaande tabel "Totaaloverzicht" valt op te maken. Dit betekent een positieve ontwikkeling van € 109.000. Dit voordeel is voornamelijk toe te wijzen aan de per saldo hogere budgetten Jeugd ten opzichte van de geïnventariseerde meerkosten Jeugd voor de jaarschijf 2022. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 zal er naar verwachting echter sprake zijn van een negatief saldo.

1.4.3 Begrotingsuitgangspunten ramingen aanvaard beleid

Samenvatting uitgangspunten planperiode 2022 - 2025

De basis voor het ramen van het aanvaarde beleid voor de planperiode 2022-2025 is de in de raadsvergadering van 9 november 2020 vastgestelde programmabegroting alsmede de daarna nog door de raad op 14 december 2020 vastgestelde decembernota 2020, de 1e financiële bijstelling 2021 van 22 maart 2021 en de 2e financiële bijstelling 2021 d.d. 31 mei 2021. Voor het bepalen van de budgetten aanvaard beleid houden we rekening met de volgende (procentuele) ontwikkelingen:

Lastenontwikkeling

- Lonen en sociale lasten 2,60%
- Goederen en diensten 3,10%
- Omslagrente 0,50%
- Index Sociaal Domein 0,49%

Batenontwikkeling

- Nominale loon- en prijsontwikkelingen;
- autonome volumeontwikkelingen.

Eigen belastinggebied

- Huurtarieven gemeentelijk vastgoed aanpassen conform bovenstaande prijsontwikkeling van goederen en diensten;
- tarieven algemene heffingen hanteren zoals deze zijn vastgesteld bij de laatst vastgestelde begroting, aangepast met een gemiddelde van de index voor loon- en prijsontwikkeling;

- overige tarieven hanteren zoals deze zijn vastgesteld bij de laatst vastgestelde begroting;
- rekening houden met de voor de planperiode verwachte autonome volumeontwikkelingen ten aanzien van de kerngegevens;
- rekening houden met 100% kostendekking ten aanzien van reinigings-/afvalstoffenheffing en rioolheffing (voor beide netto na kwijtschelding).

Kerngegevens

Per 1 januari	Aantal woonruimten	Aantal inwoners
2021	14.717	31.700
2022	14.817	31.650
2023	14.917	31.600
2024	15.017	31.610
2025	15.117	31.615

De volledige notitie begrotingsuitgangspunten planperiode 2022-2025 hebt u als kader vastgesteld ter gelegenheid van de kadernota 2022.

2. Programma's

2.1 Programma Dienstverlening en veiligheid

a. Bestuur	c. Crisisbeheersing en brandweer
b. Burgerzaken	d. Openbare orde en veiligheid

2.1.1 Wat willen wij bereiken?

Visie en speerpunten

Regionale en internationale samenwerking

Oldenzaal is van oudsher een knooppunt. De stad heeft altijd in verbinding gestaan en samengewerkt met andere partijen en dat is ook in de huidige tijd het geval. Voor een middelgrote gemeente is dat op sommige gebieden ook noodzakelijk. We kiezen de samenwerkingspartners of –verbanden die natuurlijk zijn voor ons en die passen bij onze opgaven. Onze gemeente werkt samen in verschillende regionale samenwerkingsverbanden met verschillende doelen en ambities. In deze samenwerkingsverbanden proberen wij een bijdrage te leveren aan het collectief, zodat er synergie kan ontstaan. Ook hebben de samenwerkingen als uitgangspunt dat er qua efficiency of effectiviteit direct of indirect voordeel te behalen is.

Dienstverlening

Als gemeente maken we voortdurend keuzes over de inrichting van onze dienstverlening. Alles wat we doen (en laten) voor de inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen in onze gemeente is dienstverlening. Inwoners willen in de huidige maatschappij steeds meer invloed uitoefenen op dienstverlening en het beleid van de overheid. Daarbij is er sprake van een toenemend kennisniveau en een toename van zelfredzaamheid. Dit vraagt om een andere rol van ons als gemeente en heeft geleid tot een herijking van de visie op dienstverlening. De visie beschrijft hoe invulling wordt gegeven aan het contact met de samenleving. Kort samengevat omschrijft het de volgende ambities:

- dienstverlening is van iedereen;
- klanten ervaren de glimlach van Twente en daarmee een warm welkom;
- we nodigen uit tot ontmoeting; gastvrij en toegankelijk;
- digitaal voor standaardprocessen; onafhankelijk van tijd en locatie. Persoonlijk advies waar nodig;
- in ons contact zijn we oplossingsgericht en ervaren klanten ons als één, herkenbare en betrouwbare organisatie.

We zien dat het werken op afspraak, dat tijdens corona een vlucht heeft genomen, leidt tot een verbeterde dienstverlening en dat de toename van onlinediensten vraagt om een herinrichting van onze werkzaamheden. De inrichting van onze nieuwe e-diensten voor burgerzaken gaan door en we beschrijven de onderliggende processen en passen waar nodig onze werkzaamheden aan om efficiënter te werken. Dit is een onderdeel van uitvoeringsagenda digitalisering en leidt door automatisering tot meer mogelijkheden voor onze inwoners, maar ook voor de organisatie. Het feit dat nieuwe onlinediensten in de afgelopen jaren snel door onze inwoners en ondernemers worden geaccepteerd, is voor ons de bevestiging dat we op het goede spoor zitten en deze ontwikkelingen ook willen doortrekken naar 2022 en verder.

Veiligheid

We streven naar een veilig en leefbaar Oldenzaal, waarin vertrouwen is in de overheid en de overheid handhaaft waar nodig. Waar er alles aan gedaan wordt om de veiligheid te waarborgen en calamiteiten zo mogelijk te voorkomen. De kern in onze visie is dat de inwoner centraal staat; dit betekent snel, transparant en betrouwbaar werken.

Als gemeente hebben we een aantal taken en bevoegdheden die belangrijk zijn voor de aanpak van criminaliteit. Door deze bevoegdheden gericht en effectief in te zetten, maken we Oldenzaal minder aantrekkelijk voor mensen met slechte bedoelingen. We pakken georganiseerde criminaliteit aan, in

samenwerking met onze partners. Ook op het snijvlak van Zorg en Veiligheid zoeken wij lokaal en regionaal de samenwerking op. We zetten daarbij nadrukkelijk in op het 7 stappenmodel ter voorkoming van overlast en crimineel gedrag van jeugd en jongeren, een aanpak en toekomstplan om kwetsbare jongeren beter toe te rusten voor de toekomst en implementatie en doorontwikkeling van diverse onderdelen van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGZ) en Aanpak Personen met Verward Gedrag (APVG).

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals.

2.1.2 Wat gaan wij in 2022 doen om onze ambities te realiseren?

Ambities 2022 – 2025		Acties 2022	
Bestuur en Organisatie			
We doen het samen! We maken actief verbinding met de samenleving.		- Wij gaan, binnen de geldende coronamaatregelen, op zoek naar passende manieren om met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in gesprek te blijven. Hierbij maken wij gebruik van passende (digitale) middelen. - De organisatie biedt op basis van behoefte ruimte om flexibel, creatief en uitnodigend te werken, zodat steeds meer tijd en plaats onafhankelijk gewerkt wordt. - Het programma “college in contact” (bestaande uit maandelijkse bedrijfsbezoeken, collegevergaderingen op locatie en ‘koffietied’) wordt voortgezet tot aan de verkiezingen. De invulling hiervan wordt in de nieuwe collegeperiode opnieuw met het bestuur afgestemd.	
Regionale en internationale samenwerking			
Samenwerking NOT, Regio, Euregio, Agenda voor Twente, Hanzestad, jumelage en de lobbywerkzaamheden stroomlijnen en versterken.		- Qua bestuurlijke samenwerking wordt de prioriteit gegeven aan de bestuurlijke doelen die gesteld zijn in het coalitieakkoord. Daar waar er geen publiek belang meer wordt voorgestaan door een verbonden partij of deelneming, wordt onderzocht of die samenwerking kan worden beëindigd, dan wel op een andere manier kan worden vormgegeven. - We zoeken per onderdeel geschikte samenwerkingspartners, waar samenwerking aan de orde is. De focus met betrekking tot de samenwerking ligt voornamelijk op de samenwerking binnen Noordoost Twente. - We komen met concrete voorstellen om bepaalde taken op te pakken of te organiseren met andere gemeenten om waar mogelijk kwetsbaarheid te verminderen,	

	kwaliteit te verhogen, kennis te delen en kosten te verlagen.
Dienstverlening	
De andere manier van werken uit zich onder meer in een aanpassing van onze dienstverlening. We gaan door met de ontwikkeling van onze klantgerichtheid.	• We sluiten ons aan bij de Direct Duidelijk Brigade en checken onze teksten op heldere en duidelijke taal. • We zetten in op de doorontwikkeling van de teams binnen burgerzaken en KCC waar veel nieuwe medewerkers zijn ingestroomd. Wij gaan aan de slag met de doorontwikkeling van de diverse processen en controles.
Onze focus ligt op digitale dienstverlening. We zorgen voor gemak en beter contact met onze inwoners.	• We voeren nieuwe e-diensten voor burgerzaken in. • We gaan over op een nieuwe website. Hiermee voldoen we aan de eisen van de wet inzake inclusieve dienstverlening. • We gaan verder met het ontwikkelen van een dashboard op het gebied van (digitale) dienstverlening. • Uw raad heeft ons gevraagd (via een motie tijdens de raadsvergadering van eind juni 2021) om onderzoek te doen naar een participatie-platform. Een platform dat interactief is, waar mensen hun ideeën kunnen neerleggen en waar wij inwoners kunnen oproepen om mee te denken en te praten. Hier gaan we mee aan de slag. We koersen hierbij op implementatie eind 2021. In 2022 zullen de eerste trajecten op dit platform worden uitgezet.
We bieden onze inwoners een optimale dienstverlening en daar passen we onze huisvesting op aan.	• In Q2 wordt de visie op het gebruik van het stadhuis gepresenteerd aan de raad. Afhankelijk van de uitkomsten, wordt hier nader invulling aan gegeven.
Veiligheid	
In Oldenzaal voelt iedereen zich veilig en daar zijn we samen verantwoordelijk voor. Samen zorgen we voor sociale en fysieke veiligheid in onze woon- en leefomgeving en daarin geven we prioriteit aan de aanpak van ondermijning. De sociale veiligheid in Oldenzaal willen we vergroten .	• Er wordt een nieuw integraal veiligheidsplan opgesteld • We voeren het jaarplan Veiligheid 2022 uit en werken de activiteiten uit op de geprioriteerde thema's: - High Impact Crimes (woninginbraken, overvallen, etc.) - Ondermijning - Zorg en Veiligheid

--	--

2.1.3 Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

2.1.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Organisatie	1 Formatie	Fte per 1.000 inw .	2022	8,4	-	n.v.t.	n.v.t.	Formatieplan 2022
	2 Bezetting	Fte per 1.000 inw .	2022	8,5	-	n.v.t.	n.v.t.	Formatie-/bezettingslijst jul. 2021
	3 Apparaatskosten	Kosten per inw oner	2022	801	-	n.v.t.	n.v.t.	Begroting 2022
	4 Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	1,22%	-	n.v.t.	n.v.t.	Begroting 2022
	5 Overhead	% van totale lasten	2022	11,0%	-	n.v.t.	n.v.t.	Begroting 2022
Veiligheid	6 Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2020	100	↑	90	100	Bureau Halt
	7 Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inw .	2020	0,5	→	1,9	1,1	CBS
	8 Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inw .	2020	2,4	↑	3,4	3,2	CBS
	9 Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inw .	2020	2,2	↓	1,6	1,4	CBS
	10 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inw .	2020	3,1	↑	4,7	4,6	CBS

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 Formatie betreft de toegestane formatie in aantal fte van het ambtelijk apparaat per 1.000 inwoners op basis van de begrote salarisstaat
- 2 Bezetting betreft het werkelijk aantal fte dat werkzaam is
- 3 Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel, organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische zaken
- 4 Externe inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever door een private organisatie met winstoogmerk, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt
- 5 Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces
- 6 Verwijzingen Halt betreft het aantal verwijzingen naar Bureau Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar;
- 7 Winkeldiefstallen betreft het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
- 8 Geweldsmisdrijven betreft het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners
- 9 Diefstallen uit woningen betreft het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners
- 10 Vernielingen en beschadigingen betreft het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners

2.1.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Veiligheidsregio Twente	In het kader van rampenbestrijding vormen de 14 Twentse gemeenten samen de Veiligheidsregio. Onder één bestuurlijke regie werken zij samen op het gebied van brandweerzorg, (gemeentelijke) crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio is via verlengd lokaal bestuur georganiseerd. De taken en werkzaamheden van de Veiligheidsregio zijn vastgelegd in het Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2021-2024.

2.1.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	5.591	5.522	5.624	5.385	5.385	5.385
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid			13	264	254	-33
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		45				
	Totaal lasten	5.591	5.567	5.637	5.649	5.639	5.352
Baten	Aanvaard beleid	-328	-505	-501	-501	-501	-501
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling						
	Totaal baten	-328	-505	-501	-501	-501	-501
Saldo	vóór bestemming	5.263	5.062	5.136	5.148	5.138	4.851
	Dotaties aan reserves	0					
	Onttrekking reserves	0					
Saldo	na bestemming	5.263	5.062	5.136	5.148	5.138	4.851

2.2 Programma Bereikbaarheid en Openbare ruimte

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Parkeerbelasting	e. Riolering
b. Verkeer en vervoer	f. Afval
c. Parkeren	g. Milieubeheer
d. Openbaar groen en (openlucht) recreatie	h. Begraafplaatsen en crematoria

2.2.1 Wat willen wij bereiken?

Visie en speerpunten

Oldenzaal is een stad waarin het fijn verblijven is en waar mensen graag komen en dat willen we graag zo houden. We willen ook dat onze kinderen en kleinkinderen hier ook in de toekomst van kunnen blijven genieten. Samen zorgen we voor een sociaal- en fysiek veilige woon- en leefomgeving en een groen en gezond Oldenzaal dat bovendien een duurzaam karakter kent. Daar werken we met elkaar hard aan.

In de openbare ruimte verblijven we en verplaatsen we ons. Oldenzaal streeft naar een veilige infrastructuur en een goede bereikbaarheid. Fietsgebruik wordt gestimuleerd en parkeren rond en in de binnenstad is van belang voor het economisch functioneren van de binnenstad. Onze openbare ruimte wordt aantrekkelijker gemaakt door de kwaliteit van het openbaar groen te verhogen. Vanuit het waterbeheer en de aanpassingen aan de klimaatverandering dragen we bij aan een leefbare stad. Dat doen we niet alleen, we trekken hierin op met onze inwoners en laten ze meedenken over de invulling en onderhoud van hun woonomgeving. Bij vervanging van riolering leveren we een bijdrage aan een leefbare stad.

Oldenzaal heeft een vitale binnenstad die veel te bieden heeft en makkelijk bereikbaar is. We werken aan een gastvrij centrum voor inwoners en bezoekers. We betrekken de ondernemers en inwoners bij het uitwerken van ideeën die hieraan bijdragen.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals.

2.2.2 Wat gaan wij in 2022 doen om onze ambities te realiseren?

Ambities 2022 – 2025	Acties 2022
Oldenzaal is een goed bereikbare stad in een goed bereikbare regio	We geven uitvoering aan het Mobiliteitsbeleidsplan. Voor een optimale bereikbaarheid richten we ons op betere bewegwijzering en comfortabele hoofdfietsroutes. Zo maken we optimaal gebruik van de rondwegen en weren we zo veel mogelijk verkeer door de stad. Dit bereiken we onder andere door gebruik te maken van intelligente verkeerslichten.
Duurzaamheid is de basis van ons denken en doen en een vast onderdeel bij het ontwikkelen	In alle college adviezen wordt aangegeven aan welke Global Goals het voorstel bijdraagt.

van plannen.	De Global Goals dragen we naar buiten toe uit. • We geven uitvoering aan de landelijke klimaatdoelstellingen gesteld in het Nationale Klimaatakkoord. • We werken samen met de Twentse gemeenten aan de RES-Twente 2.0. • In NOT-verband werken we aan het afronden van het windbeleid. • Het Energieloket 3.0 geeft informatie, advies en enthousiasmeert inwoners om hun woning te verduurzamen, in NOT verband. • We zetten in op het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed. De routekaart hiervoor wordt in 2022 vastgesteld. • We geven invulling aan de Global Deals met het basisonderwijs. Starten initiatieven om ook met het VO Global Deals te sluiten. • We werken aan de uitvoering van het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen.
Het verbruik van energie en opwekking van duurzame energie is meer in balans.	• We werken aan het vervolg en afronding van het Wijkuitvoeringsplan De Thij en starten een nieuw wijkuitvoeringsplan. Bewustwording en advisering zijn belangrijk in de volgende fase. • De gemeente realiseert zonnepanelen op daken van participerende bedrijven daar waar een positieve businesscase is. • We lanceren een campagne voor het verduurzamen van monumenten. • We werken mee aan pilots en kansen die voorbijkomen om de duurzame opwekking van energie te bevorderen. • Het Energieloket onderneemt een gerichte actie om het isoleren van woningen en gebouwen te bevorderen.
Versnelling sanering asbesthoudende daken.	• We informeren en stimuleren eigenaren om asbesthoudende daken te verwijderen. • Inleveren meeste asbesthoudende golfplatendaken voor particulieren is gratis.
Een goed onderhouden openbare ruimte die bijdraagt aan de leefbaarheid en gevoel van veiligheid van onze inwoners	• Overeenkomstig de programmering van het meerjaren uitvoeringsplan(MJUP) vervolgen we de uitvoering.
Voldoende, kwalitatieve mogelijkheden voor begraven en cremeren in Oldenzaal	• In aansluiting op de opgestelde 'Visie op de begraafplaatsen' starten we met de realisatie van het uitvoeringsplan.
Parkeren voor zowel auto als fiets is een essentieel onderdeel van een bereikbare binnenstad.	• We realiseren een nieuwe kwalitatief hoogwaardige bewaakte fietsenstalling. • We breiden het aantal fietsenstallingen uit. • We onderzoeken via een werkgroep of de bereikbaarheid van de binnenstad kan worden verbeterd door fietsers meer te weren en flitsparkeerplaatsen op strategische locaties te realiseren.
We pakken verkeersonveilige situaties in Oldenzaal aan. Het melden van knelpunten	• Twee keer per jaar wordt de prioriteitenlijst verkeerskundige knelpunten geactualiseerd.

maken we eenvoudiger. Er wordt sneller duidelijk wat er wel en niet mogelijk is.	- We geven uitvoering aan projecten die op deze lijst staan. Uitvoeringsagenda Mobiliteitsbeleidsplan: - We nemen maatregelen om de snelheid te verlagen in de Bentheimerstraat. - We onderzoeken de ontsluiting van de bedrijventerreinen per OV. - We optimaliseren de bewegwijzering naar de winkelcentra. - We vervolgen de aanleg van de hoofdfietsroutes in de fietsstructuur.
In het kader van mobiliteit zoeken we actief de samenwerking met de provincie op.	Op dossiers die duidelijke raakvlakken hebben met de provincie Overijssel als wegbeheerder, zoals de verkeersdoorstroming op de rondwegen, werken we samen.
Het verder verminderen van restafval en verder doorgroeien naar een circulaire economie; maximaliseren van hergebruik	- We continueren en optimaliseren het gemeentelijk afvalbeheer. - We starten in 2022 het inzamelen van GFE (groente-, fruit-, en etensresten) bij hoogbouw. - We starten mogelijk een nieuwe aanbesteding op voor de verwerking van een deel van onze afvalstoffen (afhankelijk van het wel/niet continueren van ons aandeelhouderschap bij Twence).
Realiseren van een robuust en duurzaam watersysteem en Oldenzaal bestand maken tegen de gevolgen van klimaatverandering	- We werken aan een duurzaam en robuust watersysteem door: - We voeren het GRP 2021-2025 uit, in hoofdzaak door rioolvervanging, relining (renovatie) en aanleg blauwe aders onder andere in de Denekamperstraat. - We nemen –bovenop de reguliere GRP projecten- extra maatregelen tegen wateroverlast als gevolg van extreme neerslag onder meer in de Lyceumstraat. - We voeren de acties uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie uit, zoals Klimaatgesprekken. - We ontwikkelen Singelpark fase 1 verder, met name het plan Cortile en de locatie van het Topsportpand.

2.2.3 Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

2.2.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inw oner	2019	109,3		101,9	?	CBS
2	Hernieuw bare elektriciteit	%	2019	9,2%		12,8%	?	RWS - KMO

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- Omvang huishoudelijk restafval betreft de kilogrammen ingezameld niet gescheiden huishoudelijk afval per inw oner
- Hernieuw bare elektriciteit betreft de procentuele hoeveelheid elektriciteitsverbruik die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

2.2.1 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking /Twenteboard en Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente (voormalig Regio Twente)	Binnen de nieuwe Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking/Twenteboard en Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente is Oldenzaal in staat als onderdeel van een sterke samenwerking kansen te benutten. Oldenzaal zet ook de komende jaren in op een goede afronding van de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente. Dit levert een bijdrage op voor de binnenstad en Stationspark Oldenzaal Centraal. Daarnaast kijkt Oldenzaal positief naar de Agenda voor Twente.
ODT Twente	In 2019 is de Omgevingsdienst Twente (ODT) operationeel geworden. Sindsdien zijn de milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving bij hen onder gebracht. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin de taken die door het ODT worden uitgevoerd. Dit is in samenhang met ons eigen VTH-programma.
Twence	Verwerkt een deel van onze afvalstoffen. Gemeente Oldenzaal is tevens aandeelhouder.
Twente Milieu	Geeft mede uitvoering aan afvalbeheer.
Crematorium	Oldenzaal werkt samen met de Twentse crematoria. De komende jaren zal deze samenwerking verder worden gehandhaafd en eventueel verstevigd worden.

2.2.2 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	12.349	13.334	13.752	13.705	13.691	13.722
	Aanvullend beleid				119	206	268
	Nieuw beleid			43	40	32	31
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		4	2	3	3	3
	Totaal lasten	12.349	13.338	13.797	13.867	13.932	14.024
Baten	Aanvaard beleid	-8.459	-8.765	-8.961	-9.011	-9.048	-9.048
	Aanvullend beleid				-84	-147	-198
	Nieuw beleid						
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		-37				
	Totaal baten	-8.459	-8.802	-8.961	-9.095	-9.195	-9.246
Saldo	vóór bestemming	3.890	4.536	4.836	4.772	4.737	4.778
	Dotaties aan reserves	2	38	3	3	3	3
	Onttrekking reserves	-385	-340	-259	-349	-79	-79
Saldo	na bestemming	3.507	4.234	4.580	4.426	4.661	4.702

2.3 Programma Stedelijke en economische ontwikkeling

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Economische ontwikkeling	e. Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen
b. Fysieke bedrijfsinfrastructuur	f. Wonen en bouwen
c. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	g. Musea / Cultureel erfgoed
d. Ruimtelijke ordening	

2.3.1 Wat willen wij bereiken?

Visie en speerpunten

Oldenzaal is een levendige, energieke en bruisende stad met een uniek en attractief gepast winkelaanbod, gezellige horeca, veel evenementen, recreatieve en culturele voorzieningen. De binnenstad nodigt uit tot ontmoeten, vermaken, genieten, beleven en tot het ondernemen van een scala aan activiteiten. Dit maakt de stad aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers en bedrijven.

De coronacrisis heeft een grote impact op het economische klimaat en de binnenstad in het bijzonder. De retailsector, horeca en evenementenbranche worden hard geraakt. Er is een structureel overschot aan winkelmeters voor niet-dagelijkse artikelen. Een leegstandgolf ligt op de loer. Tijd dus voor transformatie. Wij moeten dus samen werken met de markt aan de realisatie van een compacte en multifunctionele binnenstad. Daarnaast is er ruimte voor uitbreiding van winkelmeters voor dagelijkse artikelen (supermarkten).

De kracht van Oldenzaal zit in een aantrekkelijk woon- en economisch klimaat en een aangename omgeving om te wonen, werken, ondernemen en verblijven. In onze visie ontwikkelt Oldenzaal zich ruimtelijk en economisch om ook in de toekomst prettig leefbaar én levensvatbaar te kunnen zijn. Wij zien Oldenzaal als een vernieuwende en innovatieve stad, waar inwoners en bedrijven kansen kunnen en mogen grijpen. Nieuwe initiatieven treden wij positief tegemoet, waar nodig bieden we ondersteuning.

Wij geven, mede gelet op het gedachtengoed van de Omgevingswet en onze Structuurvisie, initiatiefnemers en ondernemers ruimte hun plannen te verwezenlijken (van aanbodgericht ontwikkelen naar vraag gestuurd maatwerk). Onze rol daarbij varieert van ontwikkelen, verleiden, loslaten en in een enkel geval niet meewerken. De 4 strategische ingrepen uit de structuurvisie zijn voor onze ontwikkeling richtinggevend:

- vergroten van het stedelijk kerngebied (met woongebied Stakenbeek);
- ruimte maken voor de etalage van Oldenzaal;
- ruimte voor gevestigde en nieuwe ondernemers en;
- vitale, onderscheidende en intieme wijken.

Het unieke karakter van Oldenzaal 'triggert' bezoekers en bedrijven om voor onze stad te kiezen. Het culturele erfgoed van vooral het 'rijke verleden' van religie, Hanze en textieltijd speelt bij de profilering van Oldenzaal een belangrijke rol. 'Het verhaal van Oldenzaal' krijgt onder meer aandacht bij projecten als de binnenstad, de Stadstuinen en het Singelpark.

We hebben meer inzicht in de demografische ontwikkeling van Oldenzaal. Hierdoor krijgen we beter de mogelijkheid om te sturen op beleidskeuzes met betrekking tot onder meer voorzieningen, woningbouw en infrastructuur. Wij willen de komende 10 jaar minimaal 600 woningen toevoegen en zo mogelijk nog 400 woningen extra. Met de vastgestelde strategische woonprogrammering zetten we in op de versnelling van de woningbouw.

We stellen ons open op naar onze omgeving. Oldenzaal heeft, naast haar eigen karakter, meerwaarde als schakel tussen Noordoost Twente en de Netwerkstad. Oldenzaal is daardoor een kwalitatieve leefomgeving, een sterke woongemeente, een werkstad en een voorzieningenstad ineen.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals.

2.3.2 Wat gaan wij in 2022 doen om onze ambities te realiseren?

Ambities 2022 – 2025	Acties 2022
Binnenstad	
Behouden en versterken (van het historische karakter) van een aantrekkelijke binnenstad met inbreng van ideeën uit de samenleving	• We geven uitvoering aan de actualisatie van de Detailhandelsvisie die is vastgesteld in 2021. • We zoeken samenwerking en verbinding met onze partners (vastgoedeigenaren en ondernemers) in de binnenstad en we bevorderen onderlinge samenwerking met externe partners als provincie. • Met de provincie voeren we gesprekken over de nader te bepalen inzet voor een Stadsarrangement 3.0.
Oldenzaal heeft een bruisende binnenstad met sfeer, evenementen en cultuur. We sturen op verbinding tussen de binnenstad, het Hulsbeek en de woonboulevard	• We werken nauw samen met Oldenzaal Promotie. Oldenzaal Promotie zet Oldenzaal als merk/product sterk neer. • We ondersteunen het binnenstad-management dat bij Oldenzaal Promotie is ondergebracht. • Een vorm van evenementencoördinatie voeren we in. • We faciliteren Oldenzaal Promotie in de exploitatie van de buitenreclame, waaronder de digitale informatieschermen. Nieuw evenementenbeleid stellen we op.
Singelpark met cultuurhistorische waarden weer zichtbaar maken en kansen voor wateropgave klimaat adaptieve stad benutten (blauwe aders, afkoppelen, infiltreren, vasthouden in een "gracht").	• Op basis van de ontwerpen nemen we de totale opgave en uitvoering van het deelproject Molkenboer ter hand. • We maken plannen voor het deelproject 'Topsportpand'.
Kwaliteitsimpuls gebiedsontwikkeling Langestraat en omgeving	• We werken het planconcept voor de centrumontwikkeling van het gebied Langestraat uit (bouwplan HMO en herinrichting Langestraat).
Meer zichtbaar en beleefbaar maken van het unieke cultuurhistorische karakter van Oldenzaal	• We stimuleren en nemen deel aan projecten die het profiel van Oldenzaal en de focus op het 'rijke erfgoed' van religie, Hanze en de textieltijd versterken. • We gaan verder met de ontwikkeling van (digitale) middelen ten behoeve van Hanzestad Oldenzaal.

	• Samen met Oldenzaal Promotie werken we aan versteviging van het Oldenzaals profiel, cultuur en erfgoed zijn hierin een belangrijk onderdeel. • We betrekken ons cultureel erfgoed integraal bij ruimtelijke en (vrijetijds-)economische opgaven en projecten die zijn verbonden met de cultuurhistorie. • We brengen onze lokale archeologie onder de aandacht, onder meer via de ArcheoHotspot in het Palthe Huis. • <i>Zie ook programma 4. Cultuur, sport en ontspanning.</i>
Terugdringen leegstand, profiel versterken en ruimtelijke kwaliteit verbeteren	• We brengen de ontwikkelingen in de binnenstad in beeld met de binnenstadmonitor. • We stimuleren initiatieven die bijdragen aan de ambities van de binnenstad, zoals beschreven in Masterplan Binnenstad en het Binnenstadsplan. • We werken het rapport 'Actualisatie Structuurvisie Detailhandel Oldenzaal' uit dat 28 juni 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld' uit, door het opstellen en uitvoeren van het een uitvoeringsplan. Dit doen wij samen met Oldenzaal Promotie, vastgoedeigenaren en ondernemers. • We maken een actieplan met de partners (vastgoedeigenaren en ondernemers) in de binnenstad voor de versterking van de binnenstad (3^e stadsarrangement). • We zetten in op een vastgoedcoach.
Economie	
Het versterken van het vestigingsklimaat voor ondernemers	• We ontwikkelen de werklocatie Jufferbeek Noord door de gebiedsvisie in deelgebieden uit te werken. We stellen een bestemmingsplan op, op basis van de Gebiedsvisie Jufferbeek Noord die 28 juni 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. • We pakken kansen op voor de verbetering en revitalisering van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen. Bijvoorbeeld door Jufferbeek Noord aan te melden voor het Nationaal Groeifonds werklandschappen van de toekomst.
Vanaf 1 januari 2022 is de Omgevingswet van kracht. Het uiteindelijke doel van de Omgevingswet is om het voor de burger makkelijker te maken en een integrale aanpak van aanvragen.	• We gaan verder met geven vervolg aan de implementatie van de Omgevingswet. • We stellen een basis Omgevingsvisie en Omgevingsplan vast. • We geven vervolg aan het vullen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. • We starten met het toepasbaar maken van beleid en stellen toepasbare regels op voor de vergunningencheck en toetsen in de samenleving of deze voldoende duidelijk zijn. • We verwerken de regels die onder de

	Omgevingswet verhuizen van het Rijk naar de gemeente (de bruidsschat) in het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie. • We implementeren de bruidsschat en minimale wettelijke vereisten voor 1 juli 2022. • We verstevigen de samenwerking met andere gemeenten en overige partners waaronder het waterschap, de Veiligheidsregio en de GGD.
Het bieden van aantrekkelijke bedrijventerreinen /werklocaties	• Op basis van de resultaten uit de Scan Bedrijventerreinen bekijken we of er verbeteringen doorgevoerd kunnen worden. • Met ondernemers gaan we in gesprek over ruimere mogelijkheden op bestaande werklocaties, zoals het GOLS-terrein
Oldenzaal is de eerste digitale Hanzestad van Europa	• We realiseren 'Kleintje Hanzehuis' en geven uitvoering aan video mapping en virtual reality. We zoeken aansluiting bij Rheda-Wiedenbrück en andere Duitse Hanzesteden aan de grens, zoals Osnabrück en Munster. Dit draagt bij aan onze zichtbaarheid als (digitale) Hanzestad.
Wonen	
We maken wonen voor alle doelgroepen mogelijk	• We continueren de starterslening in 2022 met een extra vrijgemaakt budget van € 200.000, bovenop de reeds beschikbaar gestelde middelen (€ 200.000) per 1 oktober 2021. • Met WBO en Blij Wonen geven we verder inhoud aan de woonprogrammering vanaf 2021 met prestatieafspraken over de sloop en verkoop van sociale huurwoningen. • We geven de gemeentelijke kavels voor particulieren in de Graven Es, gebied 10a uit. Daarnaast realiseren we in het gebied via projectbouw ongeveer 30 rij- en twee-onder-een kapwoningen. • We begeleiden het woningbouwplan voor de Noabershof Olonzl in de Thij. • We werken met WBO aan een locatie voor beschermd wonen vanuit het programma wonen en zorg.
Kansen benutten en verloedering voorkomen door stedelijke vernieuwing	We geven verder vorm aan de gewenste versnelling van de woningbouw in de vastgestelde strategische woonprogrammering: • We faciliteren in de woonprogrammering transformatie van bestaand vastgoed en continueren stedelijke vernieuwing door zoveel mogelijk de huidige binnenstedelijke locaties te ontwikkelen. • We ronden De Graven Es met gebieden 9(a en g) af en werken verder aan de gebiedsontwikkeling voor gebied 10a. • De ontwikkeling van Stationspark Oldenzaal Centraal – Stakenbeek geven we een krachtig vervolg door het afronden en inrichten van de

	openbare ruimte, van de 1^e fase, door begeleiding van het bouwplan aan de Groene Loper en de planvorming van de 2^e fase. We leggen het bestemmingsplan Stakenbeek 2^e fase ter vaststelling voor aan de gemeenteraad We geven verder invulling aan de (her)ontwikkeling van de inbreidingslocatie Langestraat.
Verduurzaming bestaande woningen stimuleren	• In de Prestatieafspraken met WBO en Blij Wonen geven we verduurzaming en levensloopbestendig maken van de woningvoorraad een prominente plek. • We stimuleren bewustwording mede door invulling te geven aan de warmtevisie en de RES, via het Energieloket en het digitale platform 'Energie van Noordoost Twente'.

2.3.3 Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

2.3.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Sted. en econ. ontw.	1 Functiemenging	Verhouding tussen banen en woningen in %	2020	56,1	↓	54,7	50	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
	2 Vestigingen (van bedrijven)	Aantal vestigingen per 1.000 inw oners van 15 t/m 65 jaar	2020	147,4	↑	145,4	152,9	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
	3 Nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuw bouw woningen per 1.000 woningen	2019	12,3	↑	9,1	8,6	Basisregistratie adressen en gebouwen
	4 Demografische druk	Verhouding tussen niet-beroeps-bevolking (<15 en 65+) en beroepsbevolking (15-64)	2021	83,7	→	73,8	78,3	CBS

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- 2 Vestigingen van bedrijven betreft het aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar.
- 3 Nieuw gebouwde woningen betreft het aantal nieuw bouw woningen, per 1000 woningen.
- 4 De demografische druk betreft de som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen in de leeftijd van 15-64 jaar.

2.3.1 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking /Twenteboard en Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente (voormalig Regio Twente)	Binnen de nieuwe Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking/Twenteboard en Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente is Oldenzaal in staat als onderdeel van een sterke samenwerking kansen te benutten. Oldenzaal zet ook de komende jaren in op een goede afronding van de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente. Dit levert een bijdrage op voor de binnenstad en Stationspark Oldenzaal Centraal. Daarnaast kijkt Oldenzaal positief naar de Agenda voor Twente.
ODT Twente	In 2019 is de Omgevingsdienst Twente (ODT) operationeel geworden. Sindsdien zijn de milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving bij hen onder gebracht. Jaarlijks wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld met daarin de taken die door het ODT worden uitgevoerd. Dit is in samenhang met ons eigen VTH-programma.

2.3.2 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	15.523	6.480	5.452	5.455	5.353	5.161
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid			666	604	508	487
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		12				
	Totaal lasten	15.523	6.492	6.118	6.059	5.861	5.648
Baten	Aanvaard beleid	-17.242	-2.678	-2.412	-2.411	-2.410	-2.410
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling						
	Totaal baten	-17.242	-2.678	-2.412	-2.411	-2.410	-2.410
Saldo	vóór bestemming	-1.719	3.814	3.706	3.648	3.451	3.238
	Dotaties aan reserves	7.181	16	16	15	15	14
	Onttrekking reserves	-4.998	-1.301	-223	-222	-221	-121
Saldo	na bestemming	464	2.529	3.499	3.441	3.245	3.131

2.4 Programma Cultuur, sport en ontspanning

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Sportbeleid activering	d. Cultureel erfgoed
b. Sportaccommodaties	e. Musea
c. Cultuurpresentatie, -productie en –participatie	f. Media

2.4.1 Wat willen wij bereiken?

Visie en speerpunten

Cultuur, sport en ontspanning zijn waardevol voor mens en maatschappij. We willen dan ook zoveel mogelijk individuen en groepen de mogelijkheid bieden met cultuur en sport in contact te komen en actief en/of passief mee te doen. Vanuit die visie blijven we, in samenwerking met het culturele en het sportieve veld en de evenementensector, initiatieven stimuleren. Het in stand houden en versterken van de lokale sportieve en culturele infrastructuur is daarbij van groot belang.

Corona

De Corona maatregelen hebben een enorme impact op het sportieve en culturele leven van Oldenzaal. De verwachting bestaat dat dit ook in 2022 nog merkbaar zal zijn, onder meer met betrekking tot de programmering. Daarnaast kampen verenigingen en instellingen met een gebrek aan vrijwilligers en moet het publiek opnieuw de weg naar sport, cultuur en evenementen vinden. We blijven, evenals de afgelopen periode, in nauw contact met het veld om activiteiten onder de aandacht te brengen, samen naar oplossingen te zoeken en ondersteuning te bieden waar nodig en mogelijk.

Maatschappelijke vitaliteit

Sport en cultuur zetten mensen letterlijk en figuurlijk in beweging en hebben daarmee ook een belangrijke (preventieve) waarde met het oog op gezondheid en welzijn. Voor succesvolle pilots waar sport en cultuur in het sociaal domein worden ingezet zoeken we manieren en middelen om deze voort te zetten en voor de toekomst te borgen. In samenhang met het Oldenzaals Beweeg- en Sportakkoord en het lokaal Preventieakkoord willen we nieuwe en vernieuwende initiatieven stimuleren. In samenspraak met het culturele veld -Platform Kunst en Cultuur Oldenzaal (PKCO)- en Impuls is vanuit maatschappelijke vitaliteit een inventarisatie gemaakt van activiteiten die cultuur verbinden met de maatschappelijke effecten: gezondheid, veiligheid, zelfredzaamheid en verbondenheid. Dit biedt bijvoorbeeld inzicht in hiaten en overlappingen in het aanbod, waarmee we aan de slag kunnen. De adviseur maatschappelijke vitaliteit heeft vanuit het lokale beweeg- en sportakkoord een kerngroep samengesteld die vragen en behoeften vanuit bewegen en sport beoordeelt en daar waar mogelijk financieel ondersteunt. Samenwerking, maatschappelijk effect, vernieuwend en verbinden en kans op duurzaam succes zijn criteria van de kerngroep.

Cultuur en erfgoed

Cultuur en erfgoed hebben niet alleen een individuele waarde, ze dragen ook bij aan het karakter van de stad, trekken bezoekers en vertellen het Verhaal van Oldenzaal. Als oudste stad van Twente, met een interessante geschiedenis, worden we benaderd voor deelname aan landelijke projecten. We verbinden erfgoed onder meer met stadspromotie en de vrijetijdseconomie, maar ook met duurzaamheid en andere Global Goals. We willen culturele deelname, met name ook van jongeren, stimuleren. De doorontwikkeling van het Kunstmenu voor het primair onderwijs krijgt nader vorm. De wijze waarop we cultuureducatie in Oldenzaal hebben ingericht is inspirerend voor andere gemeenten.

Sport en bewegen

De coronapandemie is er mede de oorzaak van dat steeds meer sporters ervoor kiezen om onafhankelijk en individueel te gaan sporten en bewegen. In de Omgevingsvisie nemen we deze tendens mee. Sport en bewegen vormen een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke agenda. Voor het karakter en de leefbaarheid in de stad is sport en bewegen van grote betekenis. Op individueel niveau leveren sport en bewegen een bijdrage aan ontwikkeling, gezondheid, normen en waarden en ontspanning. Ook worden sport en bewegen ingezet als 'bindmiddel' binnen het sociaal domein. Dit kapitaal moeten we behouden,

zodat het een rol kan blijven spelen ten behoeve van preventie en bij het betrekken van kwetsbare groepen.

Sportaccommodaties

In maart 2021 is door de gemeenteraad het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) vastgesteld. Parallel hieraan is gewerkt aan een binnensportaccommodatieplan. We vinden sporten en bewegen van groot belang voor onze inwoners. Daarbij horen ook goede sportaccommodaties. In relatie tot het IHP en andere (demografische) ontwikkelingen moeten weloverwogen keuzes worden gemaakt om uiteindelijk te komen tot toekomstbestendige binnensportaccommodaties. In de begroting zijn financiële middelen opgenomen voor nieuwbouw en revitalisatie.

Sportcentrum Vondersweijde heeft als multifunctionele sportaccommodatie met zwembad een belangrijke functie; bewegen, verbinden en ontmoeten komen hier samen. Door het sportcentrum te revitaliseren is het behoud voor de komende vijf jaar gegarandeerd. De uitbreiding van het warm wateroppervlak zorgt ervoor dat de accommodatie ook in de toekomst aansluit bij de behoefte.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals.

2.4.2 Wat gaan wij in 2022 doen om onze ambities te realiseren?

Ambities 2022 – 2025	Acties 2022
Sportbeleid	
We stimuleren de verbinding tussen sportverenigingen, zorginstellingen, welzijn onderwijs en bedrijfsleven.	• We borgen het lokaal Beweeg- en Sportakkoord • In samenwerking met de Twentse gemeenten updaten we de regionale Visie op sport en bewegen voor 2022. • Voor de Special Olympics nationale spelen organiseren we in Oldenzaal de onderdelen <i>dans en wielrennen</i>.
Wij stimuleren bewegingsonderwijs aan kinderen binnen het basisonderwijs	• De gemeente wil de ondersteuning van de financiering van de vakleerkrachten LO vanaf 1 augustus 2022 in samenspraak met de besturen van het Primair Onderwijs continueren.
We stimuleren sportinclusiviteit	• We starten met een project om meer kinderen met een chronische ziekte of beperking te laten participeren in het beweeg- en sportaanbod in Oldenzaal.
We ondersteunen sportverenigingen na corona	• We inventariseren tijdens een bijeenkomst ('Sportcafé') de behoeften van verenigingen om hun vitaliteit te bevorderen. Vanuit het platform van het Oldenzaals Beweeg- en Sportakkoord wordt gekeken hoe we gezamenlijk de vragen kunnen beantwoorden

	en we verenigingen kunnen faciliteren.
Sport en bewegen stimuleren omwille van verbinding en gezondheid.	• We richten ons op de aandachtspunten van de nota Publieke Gezondheid 2022-2026.
Sportaccommodaties	
Gerevitaliseerde en vernieuwde binnensportaccommodaties die aansluiten bij de huidige normen en wensen van de gebruikers. Optimaal combineren en verbinden van onderwijs, sport en verduurzaming.	• Met betrekking tot vernieuwing en revitalisatie van de binnensportaccommodaties sluiten we aan bij acties en adviezen uit het binnensportaccommodatieplan.
Een multifunctioneel sportcluster dat aansluit bij de wensen en eisen van de huidige samenleving	• We revitaliseren sportcentrum Vondersweijde om het sportcentrum in stand te houden tot en met 2026. • Om aan te sluiten bij de doelgroepen van de toekomst vergroten we het warm wateroppervlak bij sportcentrum Vondersweijde. • We werken de samenwerking tussen de sportcomplexen binnen Noordoost Twente verder uit en zetten stappen in de uitvoering daarvan.
Cultuurpresentatie en –productie	
We streven naar een stevige culturele infrastructuur, waarin zowel binnen als buiten het culturele veld wordt samengewerkt	• Samen met de adviseur maatschappelijke vitaliteit, het culturele veld en partijen buiten het veld verkennen we nieuwe en vernieuwende samenwerkingsvormen en activiteiten. • We wijzen lokale partners op subsidiemogelijkheden. • We sluiten zoveel mogelijk aan bij de nota cultuurbeleid 2021-2024 van de Provincie. • Bibliotheek Oldenzaal, Stadstheater de Bond, Kaliber Kunstenschool, de stichting Oldenzaalse Musea en de cultuurmakelaar werken samen vanuit het Platform Kunst en Cultuur Oldenzaal. Samen met de adviseur maatschappelijke vitaliteit en de stichting Impuls worden verbindingen gelegd tussen cultuur en het sociaal domein.
We ondersteunen het culturele veld in de (re)vitalisering na corona	• We bieden culturele instellingen en verenigingen ondersteuning bij het opvangen van de gevolgen van de coronamaatregelen. • In samenwerking met het veld geven we het lokale culturele leven een impuls (campagne, projecten) en stimuleren we participatie. • De vanuit het Rijk aan gemeenten toegekende coronasteun zetten we in ten behoeve van behoud en versterking van de culturele infrastructuur en revitalisering van het culturele leven.
We willen sterker inzetten op kunst, cultuur en erfgoed ten behoeve van vitaliteit en beleving voor bewoners en bezoekers	• Kunst, cultuur en erfgoed, zijn waar mogelijk, integraal onderdeel van programma's en projecten. Zoals binnen de (vrijtijds-) economie, Singelpark en binnenstad. • Bibliotheek Oldenzaal gaat specifiek aandacht besteden aan de Global Goals. Hieraan zullen we onder meer ons lokale erfgoed verbinden.

Versterking van een onderscheidend en eenduidig Oldenzaals profiel	• We stimuleren en nemen deel aan projecten die het profiel van Oldenzaal en de focus op het 'rijke erfgoed' van religie, Hanze en de textieltijd versterken. • We gaan verder met de ontwikkeling van (digitale) middelen ten behoeve van Hanzestad Oldenzaal. • We participeren in een aantal landelijke projecten die het historische profiel van Oldenzaal versterken. • Samen met Oldenzaal Promotie werken we aan versteviging van het Oldenzaals profiel, cultuur en erfgoed zijn hierin een belangrijk onderdeel. • <i>Zie ook programma 3. Stedelijke en economische ontwikkeling.</i>
Meer regionale culturele samenwerking	• De regionale proeftuin 'Twentse Maakplaatsen en Generators' (cultuur en techniek) krijgt een definitieve plek in Twente. De gemeenteraad ontvangt een voorstel of we als gemeente Oldenzaal een plus-programma gaan ondersteunen. Bibliotheek Oldenzaal is hierin de lokale partner. • De 14 Twentse gemeenten blijven samenwerken in Cultuurregio Twente. Onder meer in een gezamenlijk optreden richting Rijk en Provincie. • Vanuit het regionale cultuurprofiel worden activiteiten/regelingen waarin kunst en techniek samenkomen gestimuleerd. Lokaal sluiten we waar mogelijk daarbij aan. • We werken regionaal (met name in NOT verband) samen in erfgoedroutes.
Cultuurparticipatie en –educatie	
Cultuur wordt waar mogelijk (preventief) ingezet ten behoeve van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van kwetsbare groepen	• De aanstelling van de cultuurmakelaar is opnieuw voor twee jaar verlengd. De focus blijft op de vraagbaakfunctie voor het amateurveld en, in samenhang met maatschappelijke vitaliteit, de verbinding met het sociaal domein. Er is specifiek aandacht voor het betrekken van jongeren. • Vanuit de visie van het Masterplan Sociaal Domein stimuleren we de voorzet van bestaande projecten en nieuwe initiatieven waar cultuur (preventief) wordt ingezet bij maatschappelijke opgaven. • Jeugdwerk, onderwijs, culturele (stichting Oldenzaalse Musea, Stadstheater de Bond) en sportieve instellingen en verenigingen en de gemeente geven de succesvolle pilot 'Actief na school' een vervolg en rollen het project zo mogelijk uit naar andere locaties van het Twents Carmel College. • De pilot 'Twents Zilver', ons lokale cultuurparticipatieprogramma voor senioren, is afgerond en krijgt een vervolg.

	• Kaliber Kunstenschool en de stichting Impuls openen in samenwerking met een aantal andere partners naar verwachting begin 2022 een sociaal-cultureel ontmoetingscentrum. • BoesCoolTuur werkt aan de opzet van een cultureel programma voor 55-plussers. • <i>Zie ook programma 5. Maatschappelijke ondersteuning.</i>
Blijvend aandacht voor binnen- en buitenschoolse cultuureducatie	• CEPPO rondt naar verwachting in 2022 de doorontwikkeling van het Kunstmenu voor het primair onderwijs af. In samenhang hiermee wordt gewerkt aan een lokaal convenant cultuureducatie. • De doorontwikkeling van de doorlopende leerlijn erfgoed voor het primair onderwijs wordt voortgezet. • Leerlingen van Twents Carmel College locatie Potskamp hebben een erfgoedprogramma van de stichting Oldenzaalse Musea gevolgd. We onderzoeken of dit (zo nodig in aangepaste vorm) een structureel karakter kan krijgen en of er interesse is bij andere scholen.
Betrekken bij en interesseren van jongeren voor cultuur	• De beschikbare uren voor een combifunctionaris cultuur worden ingezet ten behoeve van jongeren. • Het voorgenomen sociaal-cultureel centrum van Kaliber Kunstenschool en de stichting Impuls is voornemens specifiek aandacht aan jongeren te besteden (Studio 15 concept). • We gaan de Global Goals verbinden met erfgoed, onder meer in activiteiten voor jongeren.
Cultureel erfgoed en musea	
De waarde van het lokale erfgoed benutten, onder meer ten behoeve van opgaven op het gebied van ruimte en vrijetijdseconomie en de verbinding binnenstad-buitengebied	• We betrekken ons cultureel erfgoed integraal bij ruimtelijke en (vrijetijds-)economische opgaven en projecten die zijn verbonden met de cultuurhistorie. • Oldenzaal participeert in 2022 in de landelijke viering van het jaar 1572, het 'geboortjaar' van Nederland. Dit sluit aan bij ons focusthema 'religie'. • Erfgoed en duurzaamheid krijgen aandacht binnen het programma Groene Grachten van de Provincie. Oldenzaal participeert hierin vanuit samenwerking met Dinkelland, Losser en Tubbergen. • We brengen onze lokale archeologie onder de aandacht, onder meer via de ArcheoHotspot in het Palthe Huis. • Het Hanze-thema krijgt een verdere uitwerking. <i>Zie ook programma 3. Stedelijke en economische ontwikkeling.</i>
Toekomstbestendigheid musea De pelgrim en De Hofnar	• Samen met de stichting Oldenzaalse Musea zijn we op zoek naar andere (grotere, beter toegankelijke) ruimte voor de musea De

	Pelgrim en De Hofnar.
Aandacht voor immaterieel erfgoed	- Carnaval in Noordoost-Twente is opgenomen in de Nederlandse Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed. Samen met de verenigingen en de stichting Oldenzaalse Musea willen we dit inzetten voor educatie en participatie met betrekking tot carnaval in Noordoost Twente. - We zijn in gesprek met de carnavalsverenigingen over de gemeentelijke ondersteuning bij de bouw van de nieuwe carnavalshallen.

2.4.3 Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

2.4.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Niet wekelijkse sporters	%	2020	47,8%	↓	51,1%	50,5%	CBS & RVM

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

1 Niet sporters betreft het percentage van het aantal inwoners welke niet wekelijks sporten

2.4.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking /Twenteboard en Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente (voormalig Regio Twente)	Twentse samenwerking voor beleidsmatige aangelegenheden en bedrijfsvoering, waarbij zij voor dit programma o.a. de uitvoerende organisatie is op het gebied van: - toeristische routes - vrijtijdseconomie - recreatieve voorzieningen
Cultuurregio Twente	De 14 Twentse gemeenten hebben zich met betrekking tot cultuur en erfgoed verbonden binnen Cultuurregio Twente. Deze voert onder meer taken uit met betrekking tot de programma's Twentse Maakplaatsen & Generators en Creatieve Broedplaatsen.
Sport Oldenzaal BV	Exploitatie van sportcluster Vondersweijde

2.4.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	6.023	6.157	6.179	6.449	6.379	6.342
	Aanvullend beleid				44	46	126
	Nieuw beleid			50	49	48	48
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		957	194	27	27	27
	Totaal lasten	6.023	7.114	6.423	6.569	6.500	6.543
Baten	Aanvaard beleid	-1.329	-1.247	-1.270	-1.257	-1.081	-1.081
	Aanvullend beleid						

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Nieuw beleid						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		-342				
	Totaal baten	-1.329	-1.589	-1.270	-1.257	-1.081	-1.081
Saldo	vóór bestemming	4.694	5.525	5.153	5.312	5.419	5.462
	Dotaties aan reserves	0					
	Onttrekking reserves	-275	-573	-96	-22	-22	-4
Saldo	na bestemming	4.419	4.952	5.057	5.290	5.397	5.458

2.5 Programma Maatschappelijke Ondersteuning

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Openbaar basisonderwijs	i. Begeleide participatie
b. Onderwijshuisvesting	j. Arbeidsparticipatie
c. Onderwijsbeleid en leerlingzaken	k. Maatwerkvoorzieningen (WMO)
d. Cultuurpresentatie, -productie en - participatie	l. Maatwerkdienstverlening 18+
e. Media	m. Maatwerkdienstverlening 18-
f. Wijkteams	n. Geëscaleerde zorg 18+
g. Inkomensregelingen	o. Geëscaleerde zorg 18-
h. Samenkracht en burgerparticipatie	p. Volksgezondheid

2.5.1 Wat willen wij bereiken?

Visie en speerpunten

In Oldenzaal geloven wij in het vermogen van mensen om zelf te beslissen hoe om te gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Als het gaat om de ondersteuning daarbij gaan we uit van een gedeelde verantwoordelijkheid in plaats van 'recht hebben op'. We streven naar een krachtige samenleving waarin de inwoner meedoet, naar eigen kunnen bijdraagt en daar waar nodig ondersteund wordt. 'Iedereen doet mee' is de kern van het Oldenzaals sociaal domein. Daarbij richten we ons op de zelfredzaamheid, verbondenheid, veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Deze visie is vastgelegd in het masterplan sociaal domein (gemeenteraad, 22 maart 2021).

We zetten in op het versterken van preventie, sterke verbindingen en strategisch partnerschappen en op innovatie en ondernemerschap. Zodat er aan de voorkant zoveel mogelijk vraag om ondersteuning voorkomen kan worden of ondersteuning op een laagdrempelige manier aangeboden kan worden. Doordat we samen met onze partners voorzieningen preventief en dicht bij de inwoner organiseren en werken aan zelfredzaamheid kunnen wij komen om weer te gaan. Daarmee willen we voorkomen dat onnodig (lang) zwaardere zorg ingezet wordt. Zo werken we samen actief aan het realiseren van een krachtige Oldenzaalse samenleving.

Concrete voorbeelden van activiteiten op het gebied van preventie en transformatie die we doorontwikkelen zijn:

- Actief na School: de naschoolse aanpak in het voortgezet onderwijs met een aanbod voor sport en cultuur conform het IJsslands preventiemodel. In 2022 borgen we het huidige aanbod, breiden het aanbod uit op de huidige locaties én naar een of twee andere onderwijslocaties en zetten in op kwalitatief hoogwaardiger activiteiten en
- alternatieven voor maatwerkvoorzieningen: in de Wmo wordt gewerkt aan het ontwikkelen van alternatieven voor maatwerkvoorzieningen, denk bijvoorbeeld aan de scootmobielpool of de pilot voor een algemene voorziening voor wassen en strijken.

We breiden onze inzet op monitoring en evaluatie, data-analyse en benchmarking verder uit. Op langere termijn willen we data meer en meer inzetten voor voorspellende analyses. Daarbij richten we ons in 2022 allereerst op de monitoring van de ombuigingen van de doorontwikkeling van het dashboard. Eind 2021 wordt het beleidskader maatschappelijke ondersteuning vastgesteld. Hieruit voortkomende acties worden in 2022 opgepakt. Nadrukkelijk blijven we hierbij aandacht houden voor de communicatie met onze inwoners.

Om de mogelijkheden van algemene (voorliggende) voorzieningen optimaal te benutten is bovendien een goede samenwerking nodig tussen het sociaal team en het maatschappelijk plein. Om dit te realiseren willen we één integrale toegang per 1 januari 2022 implementeren en verder ontwikkelen.

Extra gelden jeugd en tijdelijke middelen in het kader van coronacrisis

Vanuit het Rijk komen extra middelen beschikbaar voor de jeugdzorg. Ook in het kader van de coronacrisis ontvangen we de komende jaren extra middelen van het Rijk. Dit zijn incidentele middelen, die bedoeld zijn om de negatieve gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Paragraaf 3.9 gaat in op de beoogde besteding van deze middelen

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals.

2.5.2 Wat gaan wij in 2022 doen om onze ambities te realiseren?

Ambities 2022 – 2025	Acties 2022
Overstijgend	
• Beheersbaar houden van de uitgaven binnen het sociaal domein. • Uitgangspunt is en blijft adequate ondersteuning van onze inwoners • Meer investeren in preventie: voorkomen is beter dan genezen • We doen het samen: versterken van verbindingen met inwoners, professionals en partners	
Maatregelen die leiden tot het beheersbaar krijgen van de uitgaven	• We geven uitvoering aan de ombuigingen behorend bij het masterplan sociaal domein. We investeren in preventie om zwaardere zorg te voorkomen onder andere door de inzet van coronamiddelen. Hiervoor werken we samen met onze partners activiteiten uit, inclusief planning.
Op operationeel niveau verder vorm geven aan de transformatie in het sociale domein.	• We werken blijvend aan de cultuurverandering waarbij het gesprek en de mindset zich richten op de passende oplossing binnen de beschikbare middelen. • We helpen mensen hun zelfredzaamheid te vergroten en daarom is waar mogelijk de ondersteuning tijdelijk. We zetten sterker in op monitoring en evaluatie, data-analyse en benchmarking. We focussen dit jaar op de monitoring van de ombuigingen en de doorontwikkeling van een dashboard.
Organiseren van verbondenheid met onze partners in de collectieve opgaven.	• We onderzoeken onze netwerken om mogelijk te komen tot één efficiënt platform. • We ontwikkelen ons subsidiebeleid door en geven daarmee ruimte voor innovatie en ondernemerschap. We gaan met Dinkelland en Tubbergen op een gelijkwaardige wijze samenwerken in de uitvoering van ten minste de backoffice participatiewet.
Investeren in samenwerking met voorliggende	• We implementeren één integrale toegang tot

voorzieningen	het sociaal domein per 1/1/2022 en ontwikkelen deze door. • We versterken de samenwerking met voorliggende voorzieningen, onder andere door samen met partners uitvoeringsagenda's te maken op specifieke beleidsterreinen.
Onderwijs	
Streven naar kwalitatief goed onderwijs met een optimale verbinding met de samenleving waarbij het onderwijs tevens ingezet wordt voor preventie & vroeg signalering.	
Duurzame en optimale ontwikkeling voor ieder kind en jeugdige	• We implementeren de herijkte Lokale Educatieve Agenda samen met partners en geven hieraan (doorlopend) uitvoering. • We stellen met onze partners een geactualiseerd convenant VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) vast, met daarin afspraken over toeleiding, aanbod, resultaten en monitoring. • We stellen met onze partners een convenant onderwijs aan statushouders vast, waarmee we de afspraken rond de regenbooggroepen (primair onderwijs) en taalklas (voortgezet onderwijs) formaliseren.
Preventie en vroeg signalering is ingebed in het onderwijs	• In het basisonderwijs starten we 4 pilots gericht op samenwerking om meer preventief te werken en vroegtijdig problematiek bij leerlingen te signaleren. We verkennen zo de mogelijkheden voor uitrol van 'Actief na School' naar het PO. • In het voortgezet onderwijs (Twents Carmel College) werken we in NOT-verband langs vier lijnen aan preventie en vroegsignalering: 1. We versterken in het reguliere onderwijs de samenwerking middels het project Geboeid! #NoFilter gericht op het bespreekbaar maken van sociaal-emotioneel welbevinden en bieden van ondersteuning; 2. We breiden de inzet van het schoolmaatschappelijk werk gezamenlijk uit gericht op preventieve inzet; 3. We rollen 'Actief na School' verder uit. We borgen het huidige aanbod, breiden het aanbod uit op de huidige locaties én naar een of twee andere onderwijslocaties en zetten in op kwalitatief hoogwaardiger activiteiten; 4. We zetten in het zorgintensieve onderwijs (Windroos en Praktijkschool) in op (preventieve) jeugdhulp op school. 5. We zetten om schoolverzuim (leerplicht) te voorkomen (blijvend) in op samenwerking met primair onderwijs, breiden de preventieve verzuimspreekuren op TCC uit en werken in regionaal verband (multifunctioneel) samen met het MBO.
Realiseren van passende en duurzame schoolgebouwen om goed onderwijs te kunnen (blijven) realiseren.	We voeren het Integraal Huisvestingsplan uit. In 2022: • vindt de vernieuwbouw van 't Blikpunt plaats

	voor basisschool De Zevenster; • wordt (vervroegd) een breed haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor het Twents Carmel College Lyceumstraat. Vinden de voorbereidingen plaats voor de (ver)nieuwbouw van de Franciscusschool en de Drie-eenheid in 2023.
Werken Algemeen: financiële onafhankelijkheid, sociale contacten en ontplooiingsmogelijkheden voor onze inwoners.	
Ondersteuning bij het verkrijgen en behouden van betaald werk of participatie.	• We implementeren een nieuwe aanpak voor 'nieuw beschut' in verband met wachtlijsten. • We ontwikkelen gericht beleid op basis van de in kaart gebrachte doelgroep in het kader van de Participatiewet met als doel het nog optimaler inzetten van het Participatiebudget. • We blijven uitvoering geven aan het actieplan Twentse belofte. • De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) krijgt een actieve rol bij de ondersteuning/begeleiding van jongeren <i>met</i> een startkwalificatie die het niet lukt om zelfstandig werk te vinden. • Ook leggen we de focus op <i>oud-voortijdig</i> schoolverlaters die begeleid moeten worden naar werk, onderwijs of zorg.
Ondersteuning van nieuwkomers bij het inburgeren en integreren in de Oldenzaalse samenleving.	• We implementeren de nieuwe Wet Inburgering die op 1 januari 2022 in werking treedt. Gemeenten krijgen de regie op inburgering terug en moeten o.a. weer zelf ondersteuning inkopen. • We kopen regionaal de ondersteuning voor taalniveau B1 in. • De route rondom zorg/zelfstandigheid wordt in NOT-verband ingevuld. De afrondende werkzaamheden hiervoor vinden naar verwachting begin 2022 plaats. • 2022 is een overgangsjaar waarin we nieuwe projecten opstarten gericht op taal, onderwijs, inburgering, participatie en zelfredzaamheid en ook een deel van de bestaande projecten nog doorloopt (t.a.v. de huidige inburgeraars). • Door de reeds bestaande druk en de huidige ontwikkelingen in vluchtelingenstromen is de verwachting dat er door de doelgroep nieuwkomers in 2022 meer gebruik gemaakt wordt van de sociaal domein brede voorzieningen.
Het voorkomen en bestrijden van armoede in Oldenzaal specifiek aandacht voor de situatie van kinderen.	• We monitoren of door de coronacrisis een grotere en meer heterogene groep mensen in de financiële problemen komt. We volgen de ontwikkelingen nauwlettend en zetten hier zo nodig acties op. • We werken intensiever samen met het ROZ voor de ondersteuning van ondernemers. We herijken onderdelen van het

	armoedebeleid. Onderdeel hiervan is het evalueren van de huidige gemeentelijke zorgpolis (van Menzis).
Wmo Algemeen: zo lang en zo zelfstandig mogelijk meedoen in de maatschappij, met daarbij vooral aandacht voor het vergroten van de zelfredzaamheid en sociale verbondenheid van onze inwoners.	
Versterken van participatie, investeren in preventie en het ontwikkelen van voorzieningen om het welzijn van onze inwoners te verhogen.	• We wijzen cliënten nog nadrukkelijker op hun eigen verantwoordelijkheid (waarbij een algemene voorziening of inzet van het eigen netwerk altijd eerst wordt overwogen). • We onderzoeken hoe we de kosten voor huishoudelijke ondersteuning kunnen beheersen, o.a. door mogelijkheden van reablement¹ lokaal/regionaal verder te onderzoeken. • We draaien een pilot (van maximaal 2 jaar) voor een algemene voorziening voor wassen en strijken. Dit voorliggend op de maatwerkvoorziening vanuit de Huishoudelijke Ondersteuning. • We geven uitvoering aan de pilot 'anders indiceren' en nemen een besluit over eventuele voorzetting. In deze pilot geeft de zorgaanbieder een advies over de ondersteuningsbehoefte op het gebied van dagbesteding voor ouderen. • We zetten in op het terugdringen van eenzaamheid door samen met onze partners uitvoering te geven aan het programma 'Eén tegen eenzaamheid'. • We dragen bij aan het realiseren van het samenwerkingsproject 'goede zorg dichtbij', gericht op zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Dat doen we door de verschillende vormen van zorg voor ouderen dicht bij huis te organiseren, beter op elkaar af te stemmen en effectiever te vorm te geven waarbij de MST-locatie Oldenzaal een schakelpunt is.
Het realiseren van een zo optimaal mogelijk vervoersaanbod op maat, beschikbaar voor alle inwoners.	• We investeren in zelfstandig (leren) reizen conform de nieuwe verordening leerlingenvervoer en daarmee het bevorderen van de zelfredzaamheid in het doelgroepenvervoer. • We nemen deel aan de doorontwikkeling van het project MaaS (Mobility as a Service) samen met acht gemeenten in de regio.
Adequate opvang voor inwoners die extra (acute) ondersteuning nodig hebben op verschillende terreinen.	• We bereiden ons in subregionaal verband voor op de decentralisatie van taken en beschermd wonen GGZ (geestelijke gezondheidszorg) conform de vastgestelde visie en 'spoorboekje'. • We werken aan het realiseren van plekken beschermd wonen en een doorstroomwoning in Oldenzaal.

¹ Reablement gaat uit van het principe 'mensen helpen zichzelf te helpen'. Het betreft het ontwikkelen praktische vaardigheden waardoor zelfredzaam vergroot wordt.

	• Wij onderzoeken de mogelijkheden voor aanpak van multiproblematiek. • We bereiden ons voor op de invoering van de wet Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) die gegevensuitwisseling beter mogelijk maakt.
Jeugd en gezin Algemeen: vergroten van de eigen kracht van jeugdigen én versterking van het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin en andere mensen in de omgeving van de jeugdige. Hierbij ligt het accent op meedoen.	
De regierol van de gemeente binnen de (preventieve) jeugdhulp versterken.	• We gaan door met het versterken van de regie op de verwijzingen naar jeugdhulp en de resultaten van jeugdhulp, door het verder invoeren en borgen van vernieuwde interne werkprocessen. • De intern aangestelde coördinatoren externe verwijzing zetten volop in op het proactief regie voeren in het veld op casussen waarbij externe verwijzers betrokken zijn en er vragen spelen rondom de juiste inzet (intensiteit of duur). Denk hierbij aan de POH jeugd-GGZ en de Gecertificeerde Instellingen (GI's).
Investeren in preventie of jeugdhulp op maat in de <i>directe omgeving</i> van de jeugdige en zijn gezin.	• We rollen 'Actief na School' verder uit. <i>Zie hiervoor verder bij onderwijs.</i> • We zetten in op een doorontwikkeling van de maatschappelijke stage van jongeren in nauwe samenwerking met FC Noaber. Er is een vervolgaanvraag ingediend om de aanpak in de vorm van de Noaberdeal te bestendigen. Wij zijn hier nauw bij betrokken en leveren cofinanciering. We werken per 01/01/2022 conform de Regiovisie Jeugdhulp waarin de gezamenlijke ambities zijn vastgelegd. Belangrijk aandachtspunt in Oldenzaal is het goed laten aansluiten van de lokale toegang bij de sociale basisinfrastructuur en de gecontacteerde jeugdhulpaanbieders.
Bevorderen van preventie en vroeg signalering bij jeugdigen.	• In NOT-verband zetten we in op (preventieve) jeugdhulp op school (zie ook onder onderwijs). • In Twents verband nemen we deel aan een project in het kader van de transformatie van de jeugdzorg, met als specifiek thema het verbinden van jeugdhulp en passend onderwijs. We zetten beleidsmatig meer in op preventie in samenwerking met onze partners en ontwikkelen hiervoor een gezamenlijke aanpak.
Algemeen: bevorderen van de gezondheid van onze inwoners.	
Verkleinen van gezondheidsverschillen tussen sociaal economische groepen.	• We doen mee aan het landelijke actieprogramma 'Kansrijke start'. Als onderdeel daarvan starten we met een landelijk leertraject begeleid door Pharos. Ook starten we met het project 'Nu Niet Zwanger'. We geven uitvoering aan het preventieakkoord, het sport- en beweegakkoord en de lokale nota

	Publieke Gezondheid 2022-2026.
Sport en bewegen stimuleren omwille van maatschappelijke effecten verbondenheid en gezondheid	• We richten ons op de aandachtspunten uit de nota Publieke gezondheid 2022-2026. Zie hiervoor Programma 4 Cultuur, Sport en Ontspanning.
Cultuur in het sociaal domein Algemeen: cultuur als bindmiddel in het sociaal domein.	
Cultuur wordt waar mogelijk (preventief) ingezet ten behoeve van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van kwetsbare groepen; Blijvend aandacht voor binnen- en buitenschoolse cultuureducatie; Betrekken bij en interesseren van jongeren voor cultuur.	• <i>Zie hiervoor Programma 4 Cultuur, Sport en Ontspanning.</i>

2.5.3 Hoe gaan we meten of we succesvol zijn in het realiseren van onze ambities?

2.5.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Maatschappelijke ondersteuning	1 Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	0,00	→	1,70	1,80	DUO – Dienst Uitvoering Onderwijs
	2 Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	36	↓	23,00	22,00	DUO – Dienst Uitvoering Onderwijs
	3 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2020	1,0%	↓	1,5%	1,4%	Ingrado
	4 Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 64 jaar	2020	964,8	↓	828,9	705,2	LISA
	5 Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2019	1,00%	↑	1,00%	1,00%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	6 Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2019	5,00%	→	5,00%	4,00%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	7 Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2020	69,5%	↑	68,6%	69,0%	CBS
	8 Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2019	1,00%	↑	2,00%	1,00%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	9 Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000	2020	35,3	↓	42,7	30,4	CBS
	10 Lopende reïntegratie-voorziening	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2020	16,2	↓	13,8	11,9	CBS
	11 Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	9,3%	↓	9,8%	10,3%	CBS
	12 Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	0,9%	→	1,3%	1,1%	CBS
	13 Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2020	0,2%	↑	0,5%	0,3%	CBS
	14 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	2020	86	↓	71	62	GMDS

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 Absoluut verzuim betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5-18 jaar
- 2 Relatief verzuim betreft het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5-18 jaar
- 3 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie betreft het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat
- 4 Banen betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
- 5 Jongeren met een delict voor de rechter betreft het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen
- 6 Kinderen in uitkeringsgezin betreft het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen
- 7 Netto arbeidsparticipatie betreft het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking
- 8 Werkloze jongeren betreft het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
- 9 Personen met een bijstandsuitkering betreft het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder
- 10 Lopende reïntegratie uitkeringen betreft het aantal lopende re-integratievoorzieningen (eind peelperiode) per 1.000 inwoners (15-64 jaar)
- 11 Jongeren met jeugdhulp betreft het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar
- 12 Jongeren met jeugdbescherming betreft het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar
- 13 Jongeren met jeugdreclassering betreft het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)
- 14 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO betreft het aantal cliënten per 1.000 inwoners met een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO

2.5.3.2 Aanvullende beleidsindicatoren

Naast de wettelijk verplichte beleidsindicatoren, is er binnen het sociaal domein voor gekozen een aantal aanvullende indicatoren te monitoren. Hierbij gaat het om indicatoren die rechtstreeks verband houden met de beleidsambities zoals deze specifiek voor 2022 geformuleerd zijn. Op de verschillende beleidsterreinen zijn deze specifieke indicatoren gekozen, in samenhang met en in aanvulling op de maandelijkse rapportages/factsheet sociaal domein. Zij geven inzicht in de realisatie van deze ambities en bieden aanknopingspunten voor het doorontwikkelen van beleid. Afhankelijk van trends en beleidsontwikkelingen kunnen deze indicatoren jaarlijks worden aangepast.

Beleidssterrein	Indicator	Beoogde ontwikkeling	Bron
Onderwijs	Aantal meldingen schoolverzuim 18-primair onderwijs	Daling	Jaarverslag RMC 2020-2021
	Aantal meldingen schoolverzuim 18-voortgezet onderwijs	Daling	Jaarverslag RMC 2020-2021

	Aantal meldingen schoolverzuim 18-middelbaar beroepsonderwijs	Daling	Jaarverslag RMC 2020-2021
	Aantal meldingen schoolverzuim 18+	Daling	Jaarverslag RMC 2020-2021
Werken	Procentuele groei van loonwaarde bij cliënten die met loonkostensubsidie zijn geplaatst	Stijging	Arbeidsdeskundige Gemeente Oldenzaal
	Percentage WSW-ers dat gedetacheerd werkt bij een reguliere werkgever	Stijging	Kwartaalrapportage WSW
	Aantal geholpen huishoudens in het kader van project vroegsignalering schulden	Nulmeting	Verantwoording project vroegsignalering schulden
WMO	Percentage cliënten Wmo-maatwerk-voorziening dat zich beter kan redden.	Stabilisatie	Landelijk verplicht cliënttevredenheidsonderzoek
	Aantal overbelaste mantelzorgers	Daling	Monitor Sociaal Domein
Jeugd en gezin	Aantal verwijzingen naar gecontracteerde jeugdzorgaanbieders door huisartsen	Daling	Factsheet/maandrapportage Sociaal Domein
	Aantal verwijzingen naar gecontracteerde jeugdzorgaanbieders door GI's	Daling	Factsheet/maandrapportage Sociaal Domein
	Aantal verwijzingen naar gecontracteerde jeugdzorgaanbieders door overige verwijzers	Daling	Factsheet/maandrapportage Sociaal Domein
Gezondheid	Percentage inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Stijging	Jeugdsport monitor Fit en Gezond monitor
	Percentage inwoners op gezond BMI	Stijging	Jeugdsport monitor Fit en Gezond monitor
Sport	Lidmaatschap sportverenigingen	Stabilisatie	KISS monitor

2.5.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Openbaar Lichaam Gezondheid (GGD) (voormalig Regio Twente)	De nieuwe gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Gezondheid (GGD) voert de publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg uit. Het OZJT voert een aantal taken uit op het gebied van jeugdhulp en Wmo.
Stadsbank Oost Nederland	De Stadsbank voert namens de gemeenten de integrale schuldhelpverlening uit. Dit geldt ook voor de preventie en nazorg activiteiten.
Stichting Werkprojecten Oldenzaal	De stichting Werkprojecten Oldenzaal treedt namens de gemeente Oldenzaal op als werkgever voor de Oldenzaalse Wsw-medewerkers. De uitvoering van de Wsw gebeurt door het Maatschappelijk Plein.

2.5.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	57.263	50.495	51.611	50.764	50.408	50.009
	Aanvullend beleid				54	34	139
	Nieuw beleid			109	533	158	158
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		2.697	2.095	1.923	1.596	1.596
	Totaal lasten	57.263	53.192	53.815	53.274	52.196	51.902
Baten	Aanvaard beleid	-16.550	-11.164	-11.947	-11.947	-11.947	-11.947
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		-1.800	-411	-240		
	Totaal baten	-16.550	-12.964	-12.358	-12.187	-11.947	-11.947
Saldo	vóór bestemming	40.713	40.228	41.457	41.087	40.249	39.955
	Dotaties aan reserves	355	1.153	38	38	37	37
	Onttrekking reserves	-955	-1.293	-464	-197	-110	-91
Saldo	na bestemming	40.113	40.088	41.031	40.928	40.176	39.901

2.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen

2.6.1 Algemeen

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden:

a. OZB woningen en niet woningen	f. Vennootschapsbelasting
b. Belastingen overig	g. Overhead
c. Beheer overige gebouwen en gronden	h. Treasury
d. Algemene uitkering en gemeentefonds	i. Mutaties reserves en voorzieningen
e. Overige baten en lasten	

In dit, volgens de BBV tot het programmaplan behorende onderdeel, wordt inzicht verschaft in de baten en lasten die niet als zodanig in de verschillende programma's zijn opgenomen. Ook worden hier nieuwe beleidsvoornemens en heroverwegingen opgenomen die (vooralsnog) niet rechtstreeks aan een concreet programma toebedeeld kunnen worden. Daarvoor worden dezelfde tabellen gebruikt die u ook aantreft in de verschillende programma's. De algemene doelstelling, met betrekking tot de financiële positie van de gemeente, is het jaarlijkse streven naar een structureel en reëel evenwicht van onze (meerjarige) begroting.

2.6.2 Beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2020	242	231	280	CBS
2	Gemeentelijke w oonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2021	761	757	?	COELO
3	Gemeentelijke w oonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2021	772	785	813	COELO

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 Gemiddelde WOZ-waarde betreft de gemiddelde WOZ-waarde van woningen
- 2 Gemeentelijke w oonlasten eenpersoonshuishouden betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan w oonlasten
- 3 Gemeentelijke w oonlasten meerpersoonshuishouden betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan w oonlasten

2.6.3 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Bijdrage aan te realiseren beleidsdoelstellingen
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente)	Het GBTwente voert, in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de gemeente, de aanslagoplegging, heffing en invordering uit van de in dit programma genoemde lokale heffingen en belastingen. Dit doen ze eveneens voor de in de overige paragrafen aangegeven lokale heffingen, o.a. voor afvalstoffen- en rioolheffing. Bovendien ondersteunt het GBTwente bij het verstrekken van informatie, uitbrengen van rapportages en de handhaving en toezicht. Voor de belangrijkste bron van inkomsten, de OZB, verzorgt het GBTwente de taxaties en de daarvan afgeleide werkzaamheden. In eerste instantie worden ook de klachten, bezwaren, beroepszaken behandeld en afgedaan. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeentelijke organisatie. Vanaf 2018 geldt voor dit pakket aan werkzaamheden de nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO 2018-2021) als basis.

2.6.4 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	16.044	13.680	11.732	11.433	11.412	11.468
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid			111	143	143	143
	Dekkingsplan						
	Gevolgen 3 ^e Fin. Bijstelling		-480	-589	-589	-589	-589
	Totaal lasten	16.044	13.200	11.254	10.987	10.966	11.022
Baten	Aanvaard beleid	-69.701	-68.141	-69.684	-69.433	-69.153	-69.522
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Dekkingsplan			-1.434	-497	-380	-240
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling		-1.569	-14	-14	-14	-14
	Totaal baten	-69.701	-69.710	-71.132	-69.944	-69.547	-69.776
Saldo	vóór bestemming	-53.657	-56.510	-59.878	-58.957	-58.581	-58.754
	Dotaties aan reserves	1.499					
	Onttrekking reserves	-2.846	-611	-55	-55	-55	-5
Saldo	na bestemming	-55.004	-57.121	-59.933	-59.012	-58.636	-58.759

2.6.5 Resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	Aanvaard beleid	112.793	95.668	94.350	93.191	92.628	92.087
	Aanvullend beleid	0	0	0	217	286	533
	Nieuw beleid	0	0	992	1.633	1.143	834
	Dekkingsplan	0	0	0	0	0	0
	Gevolgen 3 ^e Fin. Bijstelling	0	3.235	1.702	1.364	1.037	1.037
	Totaal lasten	112.793	98.903	97.044	96.405	95.094	94.491
Baten	Aanvaard beleid	-113.609	-92.500	-94.775	-94.560	-94.140	-94.509
	Aanvullend beleid	0	0	0	-84	-147	-198
	Nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
	Dekkingsplan			-1.434	-497	-380	-240
	Gevolgen 3 ^e Fin. bijstelling	0	-3.748	-425	-254	-14	-14
	Totaal baten	-113.609	-96.248	-96.634	-95.395	-94.681	-94.961
Saldo	vóór bestemming	-816	2.655	410	1.010	413	-470
	Dotaties aan reserves	9.037	1.207	57	56	55	54
	Onttrekking reserves	-9.459	-4.118	-1.097	-845	-487	-300

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo	na bestemming	-1.238	-256	-630	221	-19	-716

2.6.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2022	2023	2024	2025
Lokale middelen waarvan de besteding niet gebonden is	-8.506	-8.558	-8.610	-8.788
Gemeentefonds	-58.052	-57.748	-57.462	-57.679
Dividend	-1.400	-1.407	-1.407	-1.407
Saldo van de financieringsfunctie	-304	-284	-212	-145
Overige algemene dekkingsmiddelen	311	278	288	298
Totaal	-67.951	-67.719	-67.403	-67.721

2.6.7 Overzicht overhead

Na aanpassing van het BBV in 2016 moet in de begroting in het programmaplan een apart overzicht worden opgenomen van de kosten van overhead. De definitie van overhead luidt in dit verband: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door die definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te bepalen. Onderstaand is opgenomen hoe de overhead is vastgesteld en op welke wijze deze overhead is toegerekend aan de taakvelden/producten.

De gehanteerde uitgangspunten bij de bepaling van de kosten zijn:

- Directe kosten zoveel mogelijk toerekenen aan de desbetreffende taakvelden
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren daarom tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten tot de overhead.
- Sturende taken, vervuld door hiërarchisch leidinggevenden, behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead. In deze lijn is bijvoorbeeld managementondersteuning in de lijn beoordeeld als overhead.

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten zijn de totale kosten verdeeld naar de taakvelden. Voor wat betreft de verdeling van de loonkosten is er gebruik gemaakt van de bezettingslijst per augustus 2021.

Bij het eindtotaal van de overhead worden correctie boekingen toegepast voor de grondexploitatie en investeringsprojecten. Deze correcties zijn gebaseerd op de overheadlasten die specifiek hiervoor worden gemaakt en zijn geheel toe te rekenen aan het betreffende project. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan projectcontrollers of andere overheadfuncties die alleen ten behoeve van specifieke investeringsprojecten werkzaam zijn. Over de dan nog resterende overhead is een algemene verdeelsleutel toegepast op basis van personeelslasten. Deze methode van verrekenen zal een relatief groter bedrag toerekenen aan arbeidsintensieve taken, dus meer aan de dienstverlening (leges) en minder aan de investeringen (rioolheffing). De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de leiding voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt ingegaan op de overhead welke extracomptabel wordt toegerekend aan de diverse heffingen en de wijze van berekening hiervan. De berekening wordt aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen.

Specificatie Overhead	2022
Overhead personeel	€ 5.687.900
Overhead middelen (excl. kapitaallasten)	€ 4.251.758
Kapitaallasten	€ 401.104
Totaal Overhead (04)	€ 10.340.762
Overhead naar GREX	€ -/-430.409
Overhead naar Projecten	€ -/-260.068
Totaal om te slaan naar taakvelden	€ 9.650.285
Directe personeelslasten naar taakvelden	€ 14.328.189

Overheadpercentage

Het overheadpercentage geeft de verhouding van de totale overhead (taakveld 04) ten opzichte van het begrotingstotaal weer. De totale lasten in de gemeente Oldenzaal voor 2022 worden begroot op afgerond 94 miljoen euro. Het aandeel overhead (taakveld 04) daarin is circa 10,3 miljoen. De overhead maakt dus 10,95% van de begroting uit.

Opslagpercentage

Voor het berekenen van de kostendeckendheid van leges en tarieven en de toerekening van indirecte kosten aan grondexploitaties (GREX) en kapitaalwerken wordt een opslagpercentage gehanteerd. Dit opslagpercentage moet niet worden verward met ons overheadpercentage. Het opslagpercentage drukt de kosten van de onverdeelde overhead (Taakveld 04) uit in een percentage van de verdeelde directe (personeels-)lasten naar de taakvelden. Dit levert voor de programmabegroting 2022 een opslagpercentage op van 72% ($\text{€ } 10.340.762 / \text{€ } 14.328.189$).

2.6.8 Vennootschapsbelasting

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Vennootschapsbelasting	27	27	27	27

2.6.9 Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Onvoorzien	0	0	0	0

De post onvoorzien is bedoeld als dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting. Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post onvoorzien wordt opgenomen in de gemeentebegroting. Er wordt echter niet verplicht gesteld hiervoor een bedrag te ramen, het mag dus ook € 0 zijn. We kennen in Oldenzaal al jaren een systematiek van regelmatige tussentijdse rapportages waarmee onvoorziene zaken alsnog worden geregeld. Daarmee wordt een raming onvoorzien eigenlijk overbodig. Om aan de wettelijke verplichting te voldoen is bovenstaande raming opgenomen c.q. zichtbaar gemaakt.

3. Paragrafen

Algemeen

Als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen in de begroting, naast de diverse programma's, in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd te worden met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor uw raad voldoende inzicht ten aanzien van het betreffende onderwerp kan krijgen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de paragrafen is een groot financieel belang gediend. Ze geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

In titel 2.3 van het BBV wordt per verplichte paragraaf aangegeven welke informatie de betreffende paragraaf minimaal dient te bevatten. In de financiële verordening (ex art. 212 gemeentewet) is dit nog weer nader uitgewerkt. Naast de verplichte paragrafen kennen we, gelet op het inhoudelijke en financiële belang van deze beleidsterreinen, al jaren een tweetal facultatieve paragrafen, te weten handhaving en sociaal domein.

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de paragrafen kan verschillen. Indien er voor een onderwerp een actuele notitie bestaat kan in de betreffende paragraaf worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken. Indien deze actuele notitie ontbreekt wordt een uitvoerigere paragraaf gemaakt; de paragraaf vervult dan nadrukkelijker een rol in de kaderstelling. Het streven is er op gericht voor elke paragraaf over een beleidsnotitie te beschikken, welke vervolgens met een bepaalde frequentie geactualiseerd gaat worden. In de jaarlijkse paragrafen van de programmabegroting kan dan volstaan worden met een verwijzing naar de laatst vastgestelde beleidsnotitie en behoeft slechts ingegaan te worden op de actuele stand van zaken, en de verwachtingen voor de korte termijn, gebaseerd op de vastgestelde beleidslijn.

Voor de goede orde merken wij op dat op basis van de financiële verordening (ex artikel 212 van de Gemeentewet) financiële kengetallen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

De Oldenzaalse paragrafenstructuur bestaat uit:

- Weerstandsvermogen en risicomanagement
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Lokale heffingen
- Handhaving
- Sociaal domein

3.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement

3.1.1 Inleiding weerstandsvermogen en risicomanagement

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de relatie tussen weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Het gaat dus om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat direct het beleid gewijzigd moet worden. In de programmabegroting 2022 wordt gewerkt met een beschrijving van de risico's en een koppeling met de beschikbare reserves (weerstandscapaciteit). Daarin zijn niet betrokken de verzekerde risico's en de risico's waarvoor een voorziening in het leven is geroepen. Bij het gemeentelijk grondbedrijf vindt de risicoberekening in verband met het complexe vakgebied separaat plaats in paragraaf 3.6.

Deze paragraaf heeft vooral als doel om ingeschatte risico's zo goed mogelijk te kwantificeren en een relatie te leggen tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan in hoeverre de gemeente Oldenzaal in staat is substantiële financiële tegenvallers op te vangen. Dat betekent niet dat er verder geen risico's zijn. We staan daarnaast stil bij niet financieel kwantificeerbare risico's en waar mogelijk nemen we maatregelen om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

3.1.2 Incidentele componenten weerstandscapaciteit

Van de reserves, waarmee invulling wordt gegeven aan de incidentele component van het weerstandsvermogen, kan op basis van de huidige informatie (t/m voorstellen aanvullend beleid uit deze begroting. In onderstaande paragraaf 3.1.3 is deze info voor wat betreft de algemene reserve geactualiseerd) het volgende overzicht worden gemaakt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving/Jaren	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025
Algemene reserve Alg.dienst	6.598	5.659	5.267	5.117	5.117
Algemene reserve Grondexploitatie	3.737	3.237	3.237	3.237	3.237
Bestemmingsreserves Alg.dienst	13.142	10.780	10.401	10.408	9.816
Bestemmingsreserves Grondexploitatie	11.186	11.186	11.186	11.186	11.186
Totaal reserves	34.663	30.862	30.091	29.948	29.356

De stand per 1-1-2021 sluit aan bij de stand van de reserves per 31-12-2020, conform de jaarrekening 2020.

3.1.3 Omvang algemene reserve

De algemene reserve wordt gevormd door vermogensbestanddelen die nog geen bestemming hebben gekregen en in bedrijfseconomisch opzicht vrij aanwendbaar zijn. Daarom vormt de algemene reserve ook de buffer van de gemeente en is in die zin ook een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke weerstandscapaciteit. In de op 25 maart 2020 door uw raad vastgestelde beleidsnotitie reserves en voorzieningen 2020 is het beleid met betrekking tot de gewenste (minimum)omvang van de algemene reserve aangepast. Sinds jaren was de gewenste minimumomvang 6,6% van de begrotingsomvang. Sinds de herziening wordt de norm gekoppeld aan de risico's en wordt dit inzichtelijk gemaakt met behulp van de weerstandsratio.

De weerstandsratio wordt berekend door de som van de algemene reserves algemene dienst (5,8 mln. rekening houdend met een rekeningsaldo 2021 na 3^e financiële bijstelling) en grondexploitatie (3,2 mln.) te delen door de som van de geïnventariseerde risico's in deze paragraaf (1,9 mln.) en de ondergrens van de algemene reserve grondexploitatie (2,4 mln.). Concreet betekent dit voor 2022 een verwachte weerstandsratio van 2,1%. Bij genoemde herziening is besloten de weerstandsratio in Oldenzaal vast te stellen op 2. Dus naar verwachting komen we het komende begrotingsjaar uit boven de door ons zelf bepaalde norm. Bij een begrotingsuitvoering conform de nu bekende informatie, en dus rekening houdend met de taakstelling wat betreft ombuigingen, is er de komende planperiode, met uitzondering van jaarschijf 2023, sprake van positief begrotingsresultaten. Met het toevoegen van dit resultaat aan de algemene reserve, inclusief de voorgenomen kritische screening van de aanwezige bestemmingsreserves en het eveneens toevoegen van dit resultaat aan de algemene reserve, verwachten we de weerstandsratio op orde te kunnen houden. Met de negatieve budgetontwikkelingen

binnen het Sociaal Domein in ons achterhoofd blijft het echter een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren.

3.1.4 Resultaten

Om een uitspraak te kunnen doen over de hoogte van de aan te houden reserves (de benodigde weerstandscapaciteit) zijn de risico's geselecteerd, die opgenomen worden in deze paragraaf. De inventarisatie en bepaling van risico's heeft plaatsgevonden met behulp van diverse ambtelijke collega's en bespreking in het managementteam.

De geselecteerde risico's zijn het uitgangspunt geweest voor de bespreking in het managementteam van de gemeente Oldenzaal. Van alle risico's is de volgende informatie verzameld en vastgesteld:

- vaststellen van het risicoprofiel;
- een inschatting van de kans van optreden;
- een inschatting van de financiële gevolgen.

Op basis van de informatie uit de inventarisatie zijn de risico's gekwantificeerd. Hierdoor is een uitspraak gedaan over de gewenste omvang van de algemene reserve die benodigd is ter dekking van de financiële gevolgen van de risico's.

In de onderstaande tabel is de omvang van de ingeschatte risico's weergegeven. Bij kans wordt een inschatting gemaakt van hoe vaak zich dit risico zou kunnen voordoen. Een score van 1 betekent jaarlijks, een score van 0,5 betekent eens per twee jaar. Een score van 0,3 betekent dan 3 keer per 10 jaar en bij een score van 0,8 is de kans groter dan eens per 2 jaar, maar niet jaarlijks. Bij impact wordt een inschatting gemaakt van de financiële impact die het risico met zich mee brengt als het zich voordoet.

Beschrijving van het risico	Kans aantal / jaar	Impact Schatting €	Risico
Effecten nieuw Twents inkoopmodel WMO en Jeugdzorg vallen tegen	0,5	€ 500.000	€ 250.000
Risico Informatiebeveiliging waaronder 'gehackt worden' (ransom).	0,1	€ 2.000.000	€ 200.000
Afrekening bodemsanering Ootmarsumsestraat met Provincie	0,5	€ 360.000	€ 180.000
Aanzuigende werking verlaging Eigen Bijdrage WMO	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Onvoorspelbaarheid aantallen cliënten en typen zorg WMO & Jeugd	0,3	€ 500.000	€ 150.000
Doelstellingen uitvoering WSW blijken niet haalbaar	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Renteontwikkeling	0,5	€ 250.000	€ 125.000
Extreme weersomstandigheden	0,5	€ 250.000	€ 125.000
Stijging afvalkosten door afkeuring pmb (plastic)	0,3	€ 500.000	€ 125.000
Meer cliënten vanuit het gedwongen kader c.q. rechtstreeks doorverwezen dan verwacht	0,3	€ 300.000	€ 90.000
Prijsstijgingen ten gevolge van AMvB Reële prijs Wmo 2015	0,5	€ 150.000	€ 75.000
Regeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK)	0,5	€ 100.000	€ 50.000
Incidenten bij evenementen	0,1	€ 500.000	€ 50.000
Legesinkomsten	0,5	€ 100.000	€ 50.000
Vastgoedportefeuille leegstand en huurderving	0,2	€ 200.000	€ 40.000
Risico AVG incident waaronder boete bij meldplicht datalekken.	0,1	€ 400.000	€ 40.000
Gladheidbestrijding	0,3	€ 60.000	€ 18.000
Verbonden partijen	0,1	€ 100.000	€ 10.000
TOTAAL			€ 1.878.000

Op basis van de output in deze fase kan een gefundeerde keuze gemaakt worden betreffende de aan te houden reserves in relatie tot de geïdentificeerde risico's uit het risicoprofiel. Hierbij dient een koppeling te worden gelegd met de beschikbare, vrij aanwendbare reserves.

Voor een nadere detaillering/toelichting van de risico's wordt verwezen naar bijlage 10 van het Bijlagenboek.

3.1.5 Grondexploitaties

Om risico's bij de grondexploitatie in beeld te brengen worden alle plannen nagelopen en worden de risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd. Omdat niet alle risico's zich voordoen wordt slechts een deel, rekening houdend met de kans hierop, meegenomen in de risicoparagraaf. Het risico is afhankelijk van de omvang van de onderhanden werken (1 tot 2%) en het risico dat in de plannen wordt gelopen (15 tot 30%), vermeerderd met een algemene risicobuffer voor de ondergrens van € 500.000. Dit risico is gebaseerd op berekeningen uit de laatst vastgestelde jaarrekening. Onder andere de volgende aspecten worden hierbij betrokken: onverwachte bodem- en grondwatersaneringen, nieuwe wet- en regelgeving en prijs- en afzetrisico's. Op basis hiervan kan de ondergrens en de bovengrens worden bepaald conform de door de raad vastgestelde methode.

Ondergrens

	Omvang	Percentage	Saldo t.b.v. reserve
Onderhanden werk	35.582.000	1%	356.000
Risicoparagraaf	10.086.000	15%	1.513.000
Risicobuffer			500.000
Totaal			2.369.000

Bovengrens

	Omvang	Percentage	Saldo t.b.v. reserve
Onderhanden werk	35.582.000	2%	712.000
Risicoparagraaf	10.086.000	30%	3.062.000
Totaal			3.737.000

Ons weerstandsvermogen dient dus een ondergrens te kennen van afgerond € 4,3 mln. (€ 1,9 concern en € 2,4 grondbedrijf). De stand van de algemene reserve grondbedrijf bedraagt begin 2022 naar verwachting ruim € 3,2 mln., de algemene reserve voor het concern bedraagt afgerond € 5,8 mln. (rekening houdend met het resultaat 2021 conform 3^e financiële bijstelling); samen naar verwachting € 9 mln. Daarmee bevinden beide reserves bij elkaar opgeteld zich boven de bovengrens. De omvang van deze reserves is dus voldoende voor afdekking van de mogelijke risico's.

3.1.6 Verplichte kengetallen BBV:

Conform de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in deze paragraaf een aantal verplichte kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken het gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van een gemeente en, omdat de definities zijn vastgelegd in het BBV, zijn deze ook tussen gemeenten vergelijkbaar.

Begroting 2022 Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	2020 (t-2)	2021 (t-1)	2022 (t)	2023 (t+1)	2024 (t+2)	2025 (t+3)
Netto schuldquote	69%	78%	65%	69%	73%	97%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	62%	73%	59%	64%	68%	92%
Solvabiliteitsratio	28%	25%	27%	27%	25%	21%
Structurele exploitatieruimte	-1%	-2%	0%	0%	0%	1%
Grondexploitatie	2%	3%	4%	4%	4%	4%
Belastingcapaciteit	95%	96%	97%	97%	97%	97%

Toelichting per kengetal uit de BBV:

- De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de totale baten (excl. reserves). Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken (voorgestelde norm Oldenzaal < 100%);
- Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen wordt de netto schuld gesaldeerd met de verstrekte leningen. Schulden aangegaan om vervolgens leningen te kunnen verstrekken veroorzaken namelijk per saldo geen lasten. In combinatie met de niet gecorrigeerde netto schuldquote wordt duidelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie. Deze quote is per definitie lager dan de netto schuldquote. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze worden terugbetaald, wordt er veelal uitgegaan van de ongecorrigeerde netto schuldquote. Ook de eerder genoemde uitleg van de gewenste hoogte van de quote heeft betrekking op de niet gecorrigeerde netto schuldquote;
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het is het verhoudingsgetal tussen het eigen vermogen en het balanstotaal (voorgestelde norm Oldenzaal > 30);
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. In dit verband wordt het saldo van de structurele baten en lasten, inclusief structurele mutaties in de reserves, gedeeld door de totale baten (excl. reserves);
- De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten (excl. reserves). Voor de berekening van dit kengetal wordt de niet in exploitatie genomen grond en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten (excl. reserves). De boekwaarde van de voorraad grond is van belang omdat deze moet worden terugverdiend bij verkoop;
- De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van een meerpersoonshuishouden in de gemeente, in enig jaar, zich verhoudt ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten in het voorafgaande jaar. Onder de woonlasten worden verstaan: de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Omdat er vooralsnog geen sprake is van tariefsaanpassingen na de eerste jaarschijf van deze begroting blijft dit kengetal vanaf t+1 ongewijzigd.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.1 Algemeen

Wij zijn de beheerder van de openbare ruimte en hebben een belangrijke rol in de realisering en instandhouding daarvan. Conform de BBV bevat deze paragraaf de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het overzicht wordt uitgebreid met civiele kunstwerken, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen en sportvoorzieningen. Per kapitaalgoed wordt het beleidskader inclusief ambitieniveau aangegeven, hoe het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd en wat het onderhouds-niveau is. Tenslotte worden de beschikbare middelen weergegeven. De keuzes, die de komende jaren gemaakt worden om de gemeentelijke begroting evenwichtig te houden, hebben ook gevolgen voor het onderhoud van de openbare ruimte. Er wordt van uitgegaan dat de inzet van middelen in de openbare ruimte zodanig gekozen wordt dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging. Wel kan dit inhouden dat, als een onderdeel in de openbare ruimte op termijn in zijn geheel vervangen moet worden, de keuze gemaakt kan worden deze vervanging enige jaren uit te stellen. Het betreffende onderdeel wordt dan gedurende die periode op een lager niveau beheerd en onderhouden, maar zodanig dat in ieder geval de veiligheid gewaarborgd is. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan geormerkte wegvakken die op termijn in zijn geheel met fundatie en onderliggende riolering vervangen moeten worden, gebouwen die op termijn op de nominatie staan om gesloopt te worden, stukken openbaar groen die op termijn geheel heringericht worden.

In 2019 is hiervoor een integrale beleidsvisie voor de openbare ruimte “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” opgesteld en door de raad in haar vergadering van november 2019 vastgesteld. Deze visie is gebaseerd op de volgende bouwstenen:

- Wij zorgen dat de openbare ruimte overal in Oldenzaal goed en veilig gebruikt kan worden;
- We beheren de openbare ruimte duurzaam, met oog voor mens en milieu;
- Ons beheer zorgt voor een aantrekkelijke en verzorgde openbare ruimte;
- Waar mogelijk beheren we samen met bewoners en bedrijven;
- We beheren slagvaardig en kosteneffectief.

De budgetten die beschikbaar zijn gesteld door de raad voor het opwaarderen van de openbare ruimte zijn vanaf 2019 verdisconteerd.

Integraal beheer en onderhoud

In vervolg op de vastgestelde visie is in 2020 het meerjaren uitvoeringsplan(MJUP) opgesteld. In de raadsvergadering van december 2020 is dit uitvoeringsplan vastgesteld. In 2022 zal, overeenkomstig de programmering van dit plan en in navolging van 2021, worden gewerkt aan de uitvoering. Op deze manier willen we het beheer van de wegen, rioleringen, openbare verlichting, groen, civieltechnische kunstwerken en speelvoorzieningen in Oldenzaal inzichtelijker maken. Het onderhoud kan hierdoor meer integraal, efficiënter en doelmatiger worden uitgevoerd.

Hierbij wordt gezorgd voor zoveel mogelijk synergie door onderhoudsmaatregelen te combineren en af te stemmen op ruimtelijke, autonome en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit gebeurt met de beschikbare financiële middelen. Daarnaast wordt goed gekeken naar de mogelijkheden van subsidies. We beschikken over veel kennis en ervaring op het gebied van integraal onderhoud van de openbare ruimte. De kwaliteit wordt jaarlijks gemonitord en regelmatig onafhankelijk getoetst. De resultaten worden ingevoerd in de beheerapplicaties zodat alle gegevens centraal en up to date beschikbaar zijn. De beheerdata zijn gekoppeld aan het kaartmateriaal zodat de gegevens ook goed op tekening gepresenteerd kunnen worden.

3.2.2 Wegen

Product	Onder het product wegen vallen alle wegen binnen en buiten de bebouwde kom. Het betreft de wegen eigendom van de gemeente. Totaal asfalt: 781.767 m² Totaal elementen: 1.221.404 m², waaronder elementen rijbanen: 405.964 m², elementen fiets en voetpaden: 530.420 m², elementen overig: 285.020 m² Totaal half verhard: 19.837 m², totaal onverhard: 14.758 m² Totale lengte van de wegen in Oldenzaal bedraagt: ca. 68 km.
Doel	Goed ingerichte en veilige wegen.
Beleid	De gemeenteraad heeft in 2009 het beleidsplan wegbeheer “Beheren is vooruitzien” vastgesteld. De oorspronkelijke looptijd van dit plan liep formeel tot en met 2013. In de afgelopen periode waren de beleidsvoornemens uit het plan nog niet verouderd, zodat actualisatie van het beleidsplan nog niet aan de orde was. Inmiddels is in 2019 de “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” vastgesteld. Hierin is het vorige beleidsplan ‘Beheren is vooruitzien’ geïntegreerd.
Uitvoering	Alle onderhoudswerkzaamheden voor het asfalt worden uitgevoerd door derden. De onderhoudswerkzaamheden aan de elementverharding gebeurt door derden, aangevuld met de inzet van de eigen dienst. De werkzaamheden die uitgevoerd door derden worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	De gegevens van de wegen zijn opgenomen in het wegbeheerprogramma ‘Obsurve’. In de zomer van 2019 zijn alle wegen geïnspecteerd (2-jarige cyclus). De onderhoudswerkzaamheden zijn, waar nodig, afgestemd op deze inspecties. Daarbij is de keuze gemaakt voor uitvoering van scenario 1; dat wil zeggen opheffen achterstallig onderhoud en vervolgens handhaven van ten minste het kwaliteitsniveau C. Niveau C houdt in dat de richtlijn is overschreden en binnen 2 jaar groot onderhoud nodig is.
Planning/toekomst	In het meerjaren uitvoeringprogramma dat eind 2020 aan de raad is aangeboden wordt de planning voor de komende 2 jaren voorgesteld.
Budget	De eind 2020, opgestelde meerjarenplanning, past binnen de beschikbare budgetten voor regulier onderhoud. Het budget voor 2022 bedraagt: € 1.313.670 (kostenplaats 621001), waaronder een bedrag van € 463.805 voor elementenverharding; € 570.470 (kostenplaats 621003 minus kostenplaats 621004090), waaronder een bedrag van € 388.899 voor onderhoud asfalt verharding Totale budget voor Wegen bedraagt € 1.917.0874 (621002/621003). Er is een voorziening van € 450.000 beschikbaar ten behoeve van een inhaalslag onderhoud en verbeteren verhardingen. Dit is uitgezonderd de kosten voor het straatvegen.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget voor elementenverhardingen is in 2022 toereikend om de wegen op basisniveau te houden. Voor asfaltverharding is er (volgens Obsurv) een budget van € 545.000 per jaar nodig en is het beschikbare budget daarom niet toereikend. Daarbij moet ook opgemerkt worden dat er regelmatig (asfalt)onderhoudsgeld wordt bijgedragen aan civiele projecten. Tevens zijn de werkzaamheden van de netwerkbeheerders aan de kabels en leidingen van invloed op de kwaliteit van onze wegen. Het in 2020 opgestelde meerjaren uitvoeringsplan biedt de mogelijkheid om het onderhoud meer integraal en doelmatiger uit te voeren, waardoor de beschikbare budgetten zo efficiënt mogelijk ingezet worden om het afgesproken niveau te borgen en kapitaalsvernietiging tegen te gaan.
Conclusie	De wegen voldoen, over het algemeen, aan het onderhoudsniveau basis. Het werkbudget is in 2022 toereikend om deze kwaliteit te behouden.

3.2.3 Openbare verlichting

Product	Onder het product openbare verlichting valt alles met betrekking tot straatverlichting
Doel	Goed ingerichte en veilige verlichting
Beleid	In december 2013 heeft de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting (2013-2017) vastgesteld. Het beheerplan is vastgesteld door het college. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn: <i>Gewenste onderhoudsniveau</i> Onderhoudsniveau basis geldt voor de hele stad met uitzondering van winkelcentra/ busstation en groene loper, daar geldt niveau A (conform CROW) i.v.m. representatieve uitstraling. <i>Verlichtingsniveaus</i> Huidige verlichtingsniveaus geven geen problemen. Bij nieuw aanleg, en indien nodig bij reconstructies, wordt aangesloten bij de aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor verlichtingskunde. <i>Vervanging</i> In het beleidsplan wordt aangegeven op basis van welke prioriteit masten en/of armaturen worden vervangen: 1. Extreem verouderde lichtmasten (>50 jaar): armaturen waarvan de lampen niet meer leverbaar zijn; 2. Lichtmasten en armaturen die niet duurzaam zijn en of ouder zijn dan 40, respectievelijk 20 jaar; 3. Niet- energiezuinige armaturen. Indien lampen/armaturen/masten worden vervangen wordt gekozen voor de ledlamp. In "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn deze beleidsuitgangspunten overgenomen. In 2022 wordt een uitvoeringsplan voor de openbare verlichting opgesteld dat aansluit op de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024".
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden en deze worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	We bezitten een actueel overzicht van alle beheerobjecten. Een externe partij verzorgt via een prestatieafspraken dat altijd minimaal 98% van de openbare verlichting brandt, en dat storingsmeldingen, binnen vastgestelde tijdsnormen, worden opgelost. De in 2019 gehouden inventarisatie geeft een volledig overzicht van de aanwezige lichtmasten en armaturen, de technische en economische levensduur. Oldenzaal beschikt over 7.818 lichtmasten. 2.331 masten, 30% zijn ouder dan 40 jaar (= einde technische levensduur). 1.360 masten, 17% zijn ouder dan 50 jaar. Bijna de helft van alle armaturen nadert het einde van de technische levensduur (20 jaar). Door actualisatie van de digitale arealen is het aantal lichtmasten iets gedaald.
Planning/toekomst	In het meerjaren uitvoeringprogramma dat eind 2020 aan de raad is aangeboden is er een planning voor vervanging opgesteld. In 2021 is deze planning geactualiseerd.
Budget	Het huidige budget in de begroting is toereikend om het hierboven genoemde beheer uit te voeren maar niet toereikend om de grote vervangingsopgave van verouderde masten en armaturen weg te nemen. Via aanvullend beleid wordt budget beschikbaar gesteld om het structureel in stand houden van de bestaande straatverlichting te garanderen. Budget is € 602.788. Dit bedrag is inclusief aardgas en elektriciteit verbruik (kostenplaats 621021). Voor de jaren 2020-2022 is jaarlijks een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging van circa 400 verouderde lichtmasten en armaturen per jaar (totaal € 1.500.000 voor 1.200 stuks).
Confrontatie	Het onderhoudsbudget is in 2022 toereikend om de openbare verlichting op het

	niveau te houden, zoals in het geldende beleidsplan omschreven .
Conclusie	Wij voldoen aan de prestatieafspraken dat 98% van de verlichting brandt. In de meerjaren planning wordt de noodzakelijke vervanging opgenomen passend binnen het beschikbare budget. We verwachten dat het budget voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren.

3.2.4 Verkeersregelininstallaties (VRI's)

Product	Onder het product verkeersregelininstallaties (VRI's) vallen de 10 VRI's in Oldenzaal
Doel	Goed ingerichte, voldoende werkende installaties en daarmee het borgen van de verkeersveiligheid.
Beleid	In december 2013 heeft de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting (2013-2017) vastgesteld. Hierin is het onderdeel verkeersregelininstallaties opgenomen. De VRI's zijn aangesloten op het lichtmastennetwerk. We hanteren bij het ontwerp, beheer en onderhoud van de verkeersregelininstallaties de richtlijnen van het CROW (CROW-Publicatie 213 'Handboek verkeerslichtenregelingen').. In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn tevens de VRI's opgenomen.
Uitvoering	Aan de VRI's wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd. Dit onderhoud wordt uitgevoerd door derden en is bij één onderhoudsbedrijf ondergebracht. Wij hebben hierin de regierol. Dit vraagt voldoende inzicht in de werking en functionaliteit van verkeersregel-installaties, zoals storingen en onderhoudsrondes. We hebben hiertoe een informatiesysteem ingericht en sturen, waar nodig, op basis van deze verkregen informatie tijdig bij. Weggebruikers kunnen een storing melden via het Meldpunt Openbare Ruimte of via het digitaal loket. Met behulp van de beheerapplicatie worden de storingen uitgelezen. Voor het oplossen van (urgente) storingen in de automaatschakelkast wordt een externe onderhoudsdienst ingeschakeld.
Kwaliteit	De gemeente Oldenzaal heeft 10 VRI's in beheer. Daarvan zal 1 oudere VRI op korte termijn uit gebruik genomen worden (Prossinkhof). Deze installaties zijn aangesloten op het laagspanningsnet van Coteq netbeheer en hebben daardoor een relatie met de openbare verlichting. Er wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd.
Planning/toekomst	Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van het geldende beleidsplan.
Budget	Het onderhoudsbudget in 2022 bedraagt € 26.254 (kostenplaats 621032104)
Confrontatie	Het huidige budget in de begroting is toereikend om het hierboven genoemde onderhoud uit te voeren. Indien oudere verkeersregelininstallaties door een storing uitvallen, waar reparatie geen oplossing meer biedt en vervanging van de betreffende verkeersregelininstallatie noodzakelijk is, moet een voorstel worden gedaan voor de benodigde financiële middelen.
Conclusie	Waar nodig wordt aan de VRI's onderhoud gepleegd. We verwachten dat het budget in 2022 toereikend zal zijn om het noodzakelijke onderhoud uit te voeren en de kwaliteit te behouden.

3.2.5 Civiel technische kunstwerken

Product	De in Oldenzaal te beheren civieltechnische kunstwerken zijn te verdelen over de groepen: houten bruggen, betonnen bruggen, stalen bruggen, duikers, tunnels, keerwanden & muren en overige.
Doel	De civieltechnische kunstwerken moeten heel en veilig zijn.
Beleid	Op 4 februari 2010 heeft de gemeenteraad het beleid voor het beheer van de

	kunstwerken vastgesteld (Planperiode 2010-2020). In het plan is beschreven hoe de kunstwerken planmatig in stand moeten worden gehouden. Daarbij heeft de raad ervoor gekozen kunstwerken te beheren volgens het scenario heel en veilig. In de “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” zijn ook de Civiel technische kunstwerken opgenomen.
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden, aangevuld met eigen dienst. De werkzaamheden worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	De inspectie van kunstwerken is uitbesteed aan een extern deskundig bureau. Zij beheren ook de inspectie gegevens via het programma iASSET. Eind 2020 is er een nieuwe inspectieronde uitgevoerd. Aan de hand hiervan is begin 2021 het uitvoeringsprogramma voor de komende 2 jaar opgesteld. In 2022 zal het onderhoud op basis van dit programma worden uitgevoerd. De staat van de civieltechnische kunstwerken is redelijk.
Planning/toekomst	Het aantal kunstwerken is de laatste jaren uitgebreid van 74 naar 104 objecten. De recente areaaluitbreidingen betreffen nieuwe civiel technische kunstwerken en die vragen nu nog relatief weinig onderhoud. De uitkomsten van de inspectieronde en de meerjaren planning die voor de komende periode wordt opgesteld zal meer inzicht moeten geven in de benodigde (extra) middelen om het noodzakelijke onderhoud voor de komende jaren uit te kunnen voeren.
Budget	Het huidige budget voor het noodzakelijke onderhoud bedraagt in 2022 € 129.945 (kostenplaats 62004090)
Confrontatie	Het bedrag in de begroting is in 2022 toereikend om het hierboven genoemde beheer uit te voeren. Echter, door het gestaag toenemen van het aantal kunstwerken is het mogelijk dat het huidige budget op termijn niet meer toereikend is. Hier zullen te zijner tijd passende financiële maatregelen voor worden genomen. De viaducten vormen de grootste investering en hebben een lange levensduur van 60 jaar. Ze zijn bijna allemaal van recente datum.
Conclusie	De staat van de civieltechnische kunstwerken is redelijk en we verwachten dat het budget voldoende is om de het opgestelde uitvoeringsprogramma over 2022 uit te voeren.

3.2.6 Openbaar groen

Product	Onder het product openbaar groen vallen bomen, heesters, grassen, water en paden/(half)verhardingen
Doel	De aanwezigheid van goed onderhouden openbare groen, draagt bij aan de leefbaarheid en een gevoel van veiligheid voor onze inwoners. De kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad.
Beleid	Begin 2016 heeft de gemeenteraad het visiedocument op het openbaar groen “Anders kijken anders doen in het openbaar groen”, voor de planperiode 2015-2025 vastgesteld. In het visiedocument is beschreven hoe het openbaar groen de komende jaren onderhouden wordt. Wel heeft er een wijziging op de beeld/kwaliteit plaatsgevonden van niveau C naar B (cfm. CROW systematiek). Deze is opgewaardeerd en inmiddels in uitvoering genomen. Biodiversiteit en duurzaamheid blijven uitgangspunten voor het toekomstig beheer en ontwerp van de groene ruimte. In 2017 is door de gemeenteraad de groenstructuurvisie vastgesteld waarin ook het beleid voor de bomen in Oldenzaal is opgenomen. In de “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” is ook het openbaar groen opgenomen.
Uitvoering	Wij laten beheers- en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door de eigen dienst, waarbinnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkzaam zijn. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd door derden. Dit gebeurt via aanbestedingen.

Kwaliteit	Het openbaar groen wordt onderhouden op beeldkwaliteit niveau B (Basis) uitgezonderd het Centrum en de begraafplaatsen (niveau A) van de CROW systematiek. Hiermee wordt de leefbaarheid, veiligheid en de aantrekkelijkheid van de stad op het gewenste niveau gehouden. Ook is het de bedoeling om, vanuit de visie, uitgangspunten zoals biodiversiteit, duurzaamheid en participatie, meer vorm te gaan geven. Om het kwaliteitsniveau van het openbaar groen te controleren, wordt maandelijks een schouw uitgevoerd. Dat is inclusief onkruid op elementverharding. Deze schouw wordt nu nog digitaal verwerkt in het systeem van “Eyework solutions” maar zal worden overgezet naar ons eigen beheersysteem van Obsurv. Waar nodig wordt direct gestuurd op de uitvoering. Binnen Obsurv is ook de module ten behoeve van het bomenbestand opgenomen. Hierin worden de controles en de vervolgacties bewaakt.
Planning/toekomst	Zowel in het dagelijks beheer en onderhoud van het openbaar groen, maar ook in grootschalige renovatie wordt er zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de overige aanpassingen in de openbare ruimte, waardoor een zo integraal mogelijke aanpak wordt nagestreefd. De planning hierin wordt in het meerjaren uitvoeringsprogramma (MJUP) gepresenteerd. Inmiddels is er een uitvoeringsplan opgesteld en wordt er uitvoering gegeven aan dit plan. Jaarlijks zal het proces van inspectie, vervolgacties inventariseren, uitvoeren plaatsvinden.
Budget	Het budget voor Openbaar Groen bedraagt in 2022 € 3.015.000 (kostenplaats 656011/656013). Het budget is afgestemd op het overeengekomen onderhoudsniveau en is voor deze te leveren kwaliteit toereikend. Het budget wordt jaarlijks geïndiceerd, en tevens aangepast op de invulling van de arealen.
Confrontatie	Het budget voor het openbaar groen is in 2022 toereikend om het openbaar groen te onderhouden.
Conclusie	Het openbaar groen voldoet aan het afgesproken onderhoudsniveau, wordt geborgd door de periodieke schouw. De verwachting is dat het budget in 2022 voldoende is.

3.2.7 Speelvoorzieningen

Product	Onder het product speelvoorzieningen vallen speelplekken in de openbare ruimte en speelplekken bij de scholen.
Doel	Goed ingerichte en veilige speelplekken die een stimulans zijn voor ontmoeten en spelen.
Beleid	In 2016 is door de gemeenteraad het speelbeleid Oldenzaal 2016 – 2025 vastgesteld. Uitgangspunten in dit plan zijn onder andere meer aandacht voor natuurlijk spelen en ruimte voor buurtparticipatie. Het speelbeleid is in 2020 verder uitgewerkt in het ‘Beheersplan Spelen’. Op de 126 speelplekken zijn in totaal 727 speeltoestellen aanwezig.
Uitvoering	De beheers- en onderhoudswerkzaamheden en de aanschaf van nieuwe speeltoestellen worden door het Team Buitenbeheer uitgevoerd.
Kwaliteit	De speeltoestellen (ook bij natuurlijk spelen) moeten voldoen aan het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen(WAS). Hierin is aangegeven hoe om te gaan met onderhoud en vervanging. Minimaal 1x per jaar (scholen 2 x per jaar) worden de speeltoestellen geïnspecteerd en de bevindingen worden vastgelegd in inspectierapporten in het systeem ABS-spelen. Eens per 5 jaar worden er nulmetingen door externen verricht. De data en de logboeken zijn actueel en betrouwbaar.
Planning/toekomst	In 2020 is het beheersplan opgesteld en vormt de basis voor langdurige afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen. Uitgangspunt is dat er

	een kwalitatief goed en veilig speelaanbod is dat duurzaam in stand kan worden gehouden. Daarnaast geeft het beheersplan inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves.
Budget	Het opgestelde beheersplan spelen geeft inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves voor de langere termijn. Voor 2022 is een budget opgenomen van € 118.811 (kostenplaats 656015)
Confrontatie	Het beschikbare budget is de afgelopen jaren aangewend voor reparatie en onderhoud van de speeltoestellen. Daarnaast zijn er investeringen gedaan voor de aanschaf van nieuwe toestellen. Het in 2020 vastgestelde beheersplan is onder andere opgesteld om de benodigde investeringen in de toekomst te borgen.
Conclusie	De speeltoestellen voldoen aan het Warenwet besluit Attractie en speeltoestellen. Het speelbeleid 2016-2025 wordt uitgevoerd. In 2020 is het beheersplan opgesteld en vormt de basis voor langdurige afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen. Bij het niet beschikbaar stellen van het in het beheersplan gevraagde krediet kan een kwalitatief goed en veilig speelaanbod niet duurzaam in stand worden gehouden conform het vastgestelde beheersplan.

3.2.8 Riolering

Product	Riolering
Doel	Oldenzaal wil de beschikking hebben over een goed functionerend rioolstelsel waardoor we gezondheidsrisico's zoveel mogelijk beperken.
Beleid	Op 14 december 2021 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 (GRP) vastgesteld voor de periode van 5 jaren. Hierin zijn de zorgplichten voor hemel-, grond- en afvalwater opgenomen. Via jaarlijkse voortgangsnotities wordt het bestuur op de hoogte gehouden van actualiteiten binnen de rioleringszorg. In het nieuwe GRP wordt het bestaande beleid voortgezet. Wel komt er steeds meer aandacht voor de effecten van de klimaatverandering en de manier hoe we daar in Oldenzaal (overheid, inwoner en ondernemer, enz.) mee om willen gaan. In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" is ook de riolering opgenomen en zal deel uit maken van een integrale aanpak.
Uitvoering	Door projecten uit te voeren, het bewustzijn te vergroten door goede communicatie, de kwaliteit in stand te houden door goed risico gestuurd beheer en onderhoud wordt invulling gegeven aan de visie, doelen en ambities uit het GRP en visie beheer openbare ruimte. De werkzaamheden worden door onze eigen teams Projecten en Buitenbeheer uitgevoerd, maar ook door aannemers.
Kwaliteit	Kwaliteitsniveau B Basis is uitgangspunt. Voor de gemeente Oldenzaal is het beeld dat de riolering in goede staat verkeert en dat er weinig achterstallig onderhoud is. Alleen de kwaliteit van de riolering in De Thij is een aandachtspunt, hier is al op geanticipeerd.
Planning/ Toekomst	In de jaarlijkse voortgangsnotitie wordt per situatie omschreven welke doelen we stellen en door middel van welke strategie en maatregelen de gestelde doelen worden verwezenlijkt. Speerpunten daarbij zijn samenwerken in de waterketen, inzet op duurzaamheid en klimaatverandering.
Budget	Structurele lasten voor de uitvoering van het GRP zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden gedekt uit het rioolrecht. De voor beheer en onderhoud van het huidige stelsel benodigde middelen zijn beschikbaar. Het budget voor 2022 bedraagt: € 1.393.208 Dagelijks onderhoud riolering (672201) Voor 2022 is er een investering geraamd van € 2.875.000.

	Dit bedrag is nog wel afhankelijk van definitieve besluitvorming van de gemeenteraad.
Confrontatie	In het nieuwe GRP is een balans gezocht tussen de ambitie voor goed rioolbeheer en aanpassing aan de klimaatverandering versus het beheersbaar houden van de rioolheffing.
Conclusie	De riolering voldoet aan het onderhoudsniveau en naar verwachting is het budget in 2022 voldoende om deze kwaliteit te behouden.

3.2.9 Schoolgebouwen

Product	Onder het product schoolgebouwen vallen de aanvragen voor nieuwbouw of grootschalige revitalisatie. Het onderhoud en beheer komt voor rekening van de schoolbesturen. Uitgezonderd het scholengebouwen De Essen, waarin de basisschool De Linde en De Esch is gehuisvest. Bij dit gebouw komt het beheer en onderhoud komt voor rekening van de gemeente.
Doel	Aanwezigheid van een efficiënte en goede verdeling van de schoolgebouwen
Beleid	De aanvragen van de schoolbesturen hebben vanaf 1 januari 2015 alleen nog betrekking op nieuwbouw en grootschalige revitalisatie. Vanaf 1 januari 2015 hebben we slechts nog een zorgplicht voor: (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, gebruik, terrein, eerste inrichting en schade / constructiefouten, tenzij een gevolg van nalatigheid. Al het onderhoud is voor rekening van de schoolbesturen, waarvoor zij een rechtstreekse vergoeding ontvangen van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2021 is het IHP vastgesteld en vanaf 2022 werken we met dit plan. Doelstelling van dit plan is om te komen tot een efficiënte en goede verdeling van de onderwijsgebouwen.
Uitvoering	Aangezien de onderhoudsverplichting is komen te vervallen laten we de schoolgebouwen niet meer jaarlijks inspecteren. Het schoolgebouw De Essen wordt periodiek door medewerkers van onze eigen dienst geïnspecteerd en waar nodig onderhoud ingepland en uitgevoerd.
Kwaliteit	Zie: beleid
Planning/toekomst	Overeenkomstig het IHP worden de schoolvervangingen ingepland. Voor 2022 staat de Zevenster op de planning voor vernieuwbouw (Andere locatie)
Budget	Voor de nieuwbouw of grootschalige revitalisatie dient een afzonderlijk krediet te worden aangevraagd. Voor de ver- en nieuwbouw van verscheidene scholen in het primair- en voortgezet onderwijs is in het IHP een budget opgenomen. Echter in de kredietaanvraag zitten ook aanvullende kosten zoals verhuiskosten, tijdelijke huisvesting en sloopkosten.
Confrontatie	Het onderhoudsbudget voor overige schoolgebouwen is komen te vervallen. Dit is een taak van het schoolbestuur. Voor nieuwbouw of revitalisatie moet afzonderlijk krediet worden aangevraagd.
Conclusie	Via het IHP zijn de middelen voor de komende planingsperiode veiliggesteld.

3.2.10 Overige gebouwen

Product	Onder het product overige gebouwen vallen alle gebouwen in eigendom van de gemeente, uitgezonderd schoolgebouwen.
Doel	Als eigenaar hebben we de verplichting voor een veilig te gebruiken gebouw en voldoen aan de wettelijke vereisten.
Beleid	Het beheer en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed (uitgezonderd schoolgebouwen) worden afgestemd op de situatie van het gebouw. Het huidige beleid voor beheer en onderhoud is gericht op een voortdurende instandhouding van ons vastgoedbezit. Wij hebben verplichtingen als eigenaar, verhuurder of exploitant. Gebouwen moeten veilig te gebruiken zijn en voldoen aan de

	wettelijke vereisten. Wij willen efficiënt met ons vastgoedbezit omgaan en zien vastgoedeigendom niet als een doel op zich. Door te zoeken naar optimalisatie in het gebruik verwachten we dat er de komende jaren gebouwen worden afgestoten of ingevuld worden met een andere functie om maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Uitvoering	Al deze gebouwen worden jaarlijks door onze bouwkundige medewerkers geïnspecteerd. Indien nodig wordt daarbij externe expertise ingehuurd. De onderhoudsgegevens worden ingevoerd in een meerjarenprogramma. Uitgangspunt bij het onderhoud van onze gebouwen is 'sober en doelmatig'. Tijdens de jaarlijkse inspectie wordt de noodzaak van het geplande onderhoud beoordeeld. Daar waar mogelijk worden werkzaamheden doorgeschoven naar volgende jaarschijven. Bewaakt wordt wel dat er geen kapitaalvernietiging optreedt door te laat preventief onderhoud. Vervanging van (installatie-)onderdelen vindt pas plaats als deze niet meer functioneren of als wordt verwacht dat ze op korte termijn gaan uitvallen. In de uitgangspunten van het gemeentelijk vastgoedbeleid is verwoord dat er bij vervanging wordt gekozen voor de meest duurzame en energiezuinige oplossing, mits er sprake is van een reële terugverdientijd. In 2022 zal het aangepaste gebouwenbeheerplan gereed zijn en vastgesteld.
Kwaliteit	Zie: uitvoering
Planning/toekomst	Na inspectie door onze bouwkundige medewerkers aangevuld met externe expertise worden, waar nodig, onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Passend binnen de uitgangspunten van het gemeentelijk vastgoedbeleid.
Budget	Met bovengenoemde uitgangspunten voor beheer wordt de Voorziening Gebouwenbeheerplan Overige Gebouwen, met de in deze programmabegroting geraamde dotaties voor de komende 10 jaar, voldoende gevoed. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt € 629.000. Het saldo van de Voorziening Gebouwenbeheersplan per 1 januari 2021 is € 1.460.541.
Confrontatie	Zie: budget
Conclusie	De overige gebouwen voldoen aan de uitgangspunten zoals opgenomen in het gemeentelijk vastgoedbeleid en het budget is in 2022 voldoende om deze kwaliteit te behouden.

3.2.11 Sportaccommodaties

Product	Onder het product sportaccommodaties vallen buiten en binnensport accommodaties:
Doel	Ons doel is om álle inwoners te laten genieten van sport en beweging. Daarom investeren wij in sportaccommodaties en sportverenigingen
Beleid	Wij willen er voor zorgen dat er voldoende en kwalitatief hoogwaardige binnen- en buitensportaccommodaties beschikbaar zijn en blijven voor vitale sportverenigingen. Dit omvat naast beheer ook de verdere ontwikkeling en verbetering van accommodaties. De visie op sport en bewegen is in 2016 vastgesteld. Er is een nieuwe tarievenstructuur vastgesteld. De buitensportverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de servicewerkzaamheden. Verdere privatisering van de buitensportaccommodaties is nog niet in ontwikkeling. Naast de gedeeltelijke privatisering van werkzaamheden zijn ook ontwikkelingen in de sport van belang voor het toekomstige beheer van de sportaccommodaties. Zo neemt het meisjesvoetbal en het zaterdagvoetbal een vlucht waar de accommodaties niet op ingericht zijn. Doelstelling is om de gevolgen per vereniging in kaart te brengen en voor te leggen.
Uitvoering	Voor het uit te voeren beheer en onderhoud is het "Sportbeheerplan 2013" maatgevend. Dit plan is in 2020 geactualiseerd. De sportvelden (buitensport) worden eenmaal per drie jaar door een externe organisatie uitgebreid kwalitatief

	beoordeeld. In het opgestelde rapport wordt, naast de advisering voor het reguliere beheer en onderhoud, speciale aandacht besteed aan geplande (vervangings-)investeringen in de nabije toekomst. Wel wordt de afweging gemaakt dat bij voldoende technische kwaliteit de investeringen naar een later tijdstip kunnen worden verschoven.
Kwaliteit	Voor het onderhoudsniveau van de buitensport accommodaties wordt aansluiting gezocht bij de onderhoudscriteria zoals deze door NOC*NSF, in samenwerking met de sportbonden, zijn geformuleerd
Planning/toekomst	In het jaar voorafgaande aan de investering zal worden beoordeeld of de technische levensduur langer is dan de economische levensduur en afhankelijk daarvan kan de vervangingsinvestering eventueel worden uitgesteld. De integrale afweging van (vervangings-)investeringen in de sport vindt jaarlijks plaats in de programmabegroting.
Budget	In de begroting is voor elke sportaccommodatie afzonderlijk budget opgenomen voor het dagelijks en reguliere beheer en onderhoud alsmede kleine vervangingsinvesteringen. De budgetten voor de schil (=vastgoed) van de binnen- en buitensportaccommodatie zijn ondergebracht in de Voorziening Gebouwenbeheerplan (zie Overige gebouwen). Het budget voor onderhoud Binnensportaccommodaties bedraagt: € 95.167 (KP 6530 – 438025/438050/438052). Het budget voor onderhoud Buitensportaccommodaties bedraagt: € 359.696 (KP 6531 – 4380-/10/23/25/28/29/33/50/52)
Confrontatie	Eind 2020 is het sportbeheerplan geactualiseerd. Dit nieuwe beheerplan is richtinggevend voor het beheer en onderhoud van onze sportaccommodaties. Aansluitend zal de confrontatie met de beschikbare budgetten inzicht moeten geven of deze voldoende zijn om het beheer en onderhoud op het afgesproken niveau uit te voeren.
Conclusie	Afhankelijk van de verdere uitwerking van het sportbeheerplan is aan te geven of de beschikbare budgetten voor 2022 en verder, voldoende zekerheid bieden. Mocht op dat moment geconstateerd worden dat beschikbaar budget en voorgenomen maatregelen niet met elkaar in overeenstemming zijn, zullen er maatregelen worden getroffen opdat deze overeenstemming alsnog ontstaat

3.3 Financiering

3.3.1 Algemeen

Het treasurystatuut Oldenzaal 2018 is uitgangspunt voor alle treasuryactiviteiten. Dit statuut is door het college vastgesteld in de vergadering van 5 december 2017 en is met ingang van 1 januari 2018 in werking getreden. De raad is hiervan via een infobrief op de hoogte gebracht.

Het treasurystatuut is aangepast vanwege o.a. gewijzigde wet en regelgeving:

- De wet Fido is gewijzigd om het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden te kunnen invoeren;
- De Regeling Ruddo is gewijzigd waarmee de richtlijn voor het inzetten van derivaten is aangescherpt. In ons treasurystatuut is bepaald dat het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

Ook is een artikel toegevoegd waarin is vastgelegd dat toekomstige organisatiewijzigingen zonder collegebesluit van toepassing worden geacht op het huidige treasurystatuut.

3.3.2 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. Deze limiet wordt elk kwartaal getoetst en mag in beginsel niet worden overschreden. Wanneer de limiet voor het derde achtereenvolgende kwartaal wel wordt overschreden moet de provincie Overijssel daarvan op de hoogte worden gebracht. Daarbij moet tevens een plan om binnen de limiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd. De limiet voor 2022 bedraagt 8,5% van de lasten van de begroting bij aanvang van het jaar, 8,5% van afgerond € 97 mln. is € 8,2 mln.

3.3.3 Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's bij herfinanciering en/of renteherziening. Elke gemeente loopt een financieel risico wanneer de rente onverwacht stijgt. Door te zorgen voor voldoende spreiding in de rentetypische looptijden van de leningenportefeuille en/of door te kiezen voor een annuïtaire- of lineaire aflossingsvorm kunnen de effecten van een renteverandering worden afgevlakt. De renterisiconorm voor 2022 bedraagt 20% van het totaal van de lasten op de begroting, 20% van afgerond € 97 mln. is € 19,4 mln. Gelet op de opbouw van onze leningenportefeuille zal de renterisiconorm in 2022 niet worden overschreden.

3.3.4 Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is onder meer afhankelijk van het tijdstip waarop investeringen tot uitvoering komen. Daarnaast is herfinanciering van de leningenportefeuille bepalend voor de liquiditeitspositie als ook het moment van uitgifte van bouw- en bedrijfskavels. In beginsel worden kortlopende leningen aangetrokken om in de financieringsbehoefte te voorzien. De ervaring leert namelijk dat de rente op kortlopende leningen nagenoeg altijd lager is dan op langlopende geldleningen waardoor (tijdelijk) een rentevoordeel kan worden behaald. Wel worden de renteontwikkelingen gevolgd zodat zo nodig adequaat gereageerd kan worden.

3.3.5 Liquiditeitsplanning

De liquiditeitsplanning voor de geldstromen binnen onze organisatie wordt minimaal elk half jaar geactualiseerd. Daarnaast wordt onze liquiditeitspositie continu bewaakt. Met een degelijke planning kan intern een betere afstemming plaatsvinden over betalingsactiviteiten en de effecten daarvan op de gemeentelijke financiering. In het verlengde daarvan vormt de planning een basis voor meer onderbouwde financieringsactiviteiten.

3.3.6 Rentevisie

De rentevisie wordt gebaseerd op de rentevisie van enkele financiële instellingen, waaronder die van onze huisbankier. De Europese Centrale Bank beslist maandelijks over de officiële rentetarieven in het eurogebied en heeft diverse instrumenten om die te beïnvloeden. Factoren die van invloed zijn op de rente zijn o.a. economische groei, inflatie en monetair beleid. Hoofddoel van de ECB is de prijzen stabiel

houden, dat biedt zekerheid en vertrouwen en bevordert economische groei. Het rente-instrument is voor de ECB een heel doeltreffend instrument om de hoogte van de rente op de geldmarkt en daarmee de groei en inflatie te sturen. De herfinancieringsrente, het tarief waartegen banken geld kunnen lenen, staat op 0 procent. De depositorente, de vergoeding die banken krijgen om bij de ECB geld te stallen, is -0,5%. Het coronavirus dat ons vanaf begin 2020 in de greep houdt heeft een enorme economische impact. De pandemie heeft een wereldwijde recessie veroorzaakt. De verwachting is dat de beleidsrentes zeker tot in 2022 zeer laag blijven en eerst wanneer de inflatie voor langere tijd in de buurt van de door de ECB beoogde 2% uitkomt zal worden verhoogd. Afstemming van het te voeren financieringsbeleid kan betekenen dat er (zo mogelijk) gewacht wordt met het aantrekken van een langlopende geldlening wanneer een rentedaling wordt verwacht of dat een lening wordt aangetrokken op het moment dat de rente erg laag is. Nu de kapitaalmarktrente zich op een laag peil beweegt, is ons beleid erop gericht om bij het aantrekken van nieuwe leningen, leningen met een looptijd van 10 jaar of langer aan te trekken waardoor de fluctuaties van de omslagrente, zoals gewenst, beperkt zullen blijven.

3.3.7 Leningenportefeuille

De leningenportefeuille bestaat op het moment van het opstellen van deze paragraaf uit acht leningen met een restant schuld per 1 januari 2022 van € 33,4 mln. De gemiddelde rente van deze leningen bedraagt 1,01% (1 januari 2021 1,16%). Vervroegde aflossing van deze leningen is niet mogelijk en de rente staat gedurende de gehele looptijd vast.

3.3.8 Uitzettingen

Door een maatregel uit het Begrotingsakkoord 2013 zijn decentrale overheden met ingang van 2014 verplicht tot schatkistbankieren. Dit houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist, waardoor de financieringsbehoefte van de Nederlandse staat vermindert en de staatsschuld zal dalen. Het is decentrale overheden wel toegestaan om overtollige middelen uit te zetten bij andere overheden, met dien verstande dat er geen toezichtrelatie mag bestaan tussen de betrokken overheden. Uitgangspunt is dat uitzettingen een prudent karakter moeten hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van een overmatig risico. Het komende jaar zal er door de gemeente Oldenzaal geen geld voor een langere tijd worden uitgezet.

Omdat het verstrekken van leningen niet tot de kerntaken van de gemeente behoort, is in het treasurystatuut de bepaling opgenomen dat de gemeente zelf geen leningen verstrekt. Het verstrekken van garanties, evenals het aangaan van financiële participaties, wordt uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak. Bij het verstrekken van garanties, en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de publieke taak, bedingt het college indien mogelijk zekerheden. Ter beperking van het financieel risico wordt geen garantie verstrekt indien een beroep kan worden gedaan op een voorziening in de vorm van een (nationaal) waarborgfonds.

3.3.9 Relatiebeheer

De BNG Bank in Den Haag is onze huisbankier. In 2021 is de BNG Bank gevraagd een offerte uit te brengen voor een nieuwe overeenkomst vanaf 1 januari 2022. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe overeenkomst Bancaire dienstverlening met de BNG Bank voor één jaar die elk jaar stilzwijgend verlengd wordt. Er is gekozen om niet weer een gezamenlijk aanbestedingstraject te starten vanwege het lage bedrag voor de gemeente Oldenzaal. Bij het Ministerie van Financiën hebben we een rekening-courant ten behoeve van het schatkistbankieren. Het contante betalingsverkeer, zoals de parkeergelden en de leges Publiekszaken, wordt door RJ Geld- en Waardevervoer uit Enschede afgehandeld.

3.3.10 Renteomslag

In onderstaande tabel treft u de actuele berekening van de renteomslag aan. Deze wordt gebruikt voor toerekening van rente aan de diverse taakvelden.

Berekening rente-omslag 2022

	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
A. Boekwaarde	102.457.622	105.946.816	101.495.334	97.147.832
Af:				
Grondexploitatie	8.978.513	8.978.513	8.978.513	8.978.513
Investerings met rentebaten	4.495.762	3.955.762	3.615.762	3.375.762
A1. Gecorrigeerde boekwaarde	88.983.347	93.012.541	88.901.060	84.793.557
B. Staat reserves en voorzieningen	41.051.771	40.271.998	39.958.773	39.782.339
C. Staat van geldleningen	33.455.783	27.019.941	23.577.487	20.135.033
D. Financieringstekort (A-B-C)	27.950.068	38.654.877	37.959.074	37.230.460
Begrotingsomvang 2021 (aanvaard beleid)	94.000.000	94.000.000	94.000.000	94.000.000
E. Norm voor kasgeld 8,5% van begrotingsomvang	7.990.000	7.990.000	7.990.000	7.990.000
F. Aan te trekken vaste geldlening (D-E)	19.960.068	30.664.877	29.969.074	29.240.460
Rente vaste geldleningen	260.446	218.862	190.978	163.094
Bespaarde rente	0	0	0	0
Rente Financieringstekort via kasgeldlimiet E	-31.960	-15.980	0	15.980
Rente Financieringstekort nog aan te trekken vaste geldlening F	0	61.330	119.876	175.443
F. Totale rente	228.486	264.211	310.854	354.517
Af rente voor:				
Grondexploitatie	35.914	35.914	35.914	35.914
Investerings met rentebaten (m.n. ambtenarenhypotheken)	55.175	48.875	44.175	40.475
G. Rente voor berekenen rente-omslag	137.397	179.422	230.765	278.127
Netto percentage renteomslag (G gedeeld door 1% van A1)	0,15	0,19	0,26	0,33
Afronden, met maximaal 0,5 verschil	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Door te berekenen rente volgens berekening rente omslag	228.486	264.211	310.854	354.517
Doorberekende rente volgens exploitatiebegroting 2022	531.988	548.123	522.901	499.799
Renteresultaat op taakveld treasury	303.502	283.912	212.047	145.282
Afschrijvingen volgens staat activa	4.383.225	4.383.225	4.352.502	4.268.750
Totaal kapitaallasten (afschrijving + rente)	4.915.213	4.931.348	4.875.403	4.768.548

Het gehanteerde renteomslagpercentage bedraagt voor de komende planperiode afgerond 0,5%. Deze afronding betekent voor de jaren 2022-2025 een verwacht positief renteresultaat op het taakveld treasury renteresultaat, zoals u ook kunt zien in bovenstaande tabel.

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. De bedrijfsvoering is daarbij randvoorwaardelijk.

Maatschappelijke ontwikkelingen en (ingrijpende) veranderingen in wet- en regelgeving zijn van grote invloed op ons werk; op wat we doen, hoe we dit doen en met wie we dit doen. Complexe vraagstukken en samenwerkingsvormen (zowel lokaal als regionaal) vergen andere sturing en flexibele inzet van mensen en middelen. Daarnaast vragen onze eigen ambities en het streven naar optimale dienstverlening aan de stad om een duidelijke focus op onze doelen en taakuitvoering. Wij zetten in op samenwerking, vernieuwing en transparantie. Samen met de samenleving werken wij aan een leefbare stad.

We zijn continu bezig onze werkwijzen te verbeteren en efficiënter in te richten. Dit kunnen kleine aanpassingen zijn in processen, maar ook complete herinrichtingen van processen met behulp van bijvoorbeeld de LEAN-methodiek. Ondanks dat de financiële situatie iets lijkt te verbeteren, blijft de urgentie van efficiëntere processen.

Het jaar 2022 staat op het gebied van bedrijfsvoering, net als de afgelopen jaren, in het teken van het verbeteren van de (digitale) dienstverlening, het doorvoeren (en digitaliseren) van de nieuwe P&C-cyclus en het oppakken van belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen. Digitale dienstverlening wordt aan de ene kant verbeterd richting onze inwoners, maar dit betekent ook wat voor onze medewerkers. Het is belangrijk dat we inzetten op een verdere doorontwikkeling van onze medewerkers om ervoor te zorgen dat ook zij mee kunnen in de ontwikkelingen die op ons af komen.

In 2022 richten we ons op de volgende hoofdthema's:

- verbeteren en doorontwikkelen van onze dienstverlening;
- (wettelijke) ontwikkelingen en rechtmatigheid.

3.4.2 Dienstverlening

Om als gemeente verbinding te blijven maken met onze stakeholders is het noodzakelijk om mee te gaan in de maatschappelijke ontwikkelingen. De buitenwereld vraagt steeds vaker om een andere rol van de overheid en bovenal meer flexibiliteit. Deze veranderende rol betekent het een en ander voor onze medewerkers. Namelijk een andere manier van (samen)werken, een nog meer klantgerichte houding, meer wendbaar en duurzaam inzetbaar zijn. Voor het slagen van onze opgave om de dienstverlening naar een hoger niveau te tillen is het noodzakelijk dat de drie onderwerpen (mens, gebouw en ICT-voorzieningen) in gezamenlijkheid worden gezien en opgepakt.

De combinatie van werken op kantoor, thuis of een andere plek is gemeengoed geworden. De thuiswerkregeling die einde 2021 gereed is, wordt in 2022 tegen het licht gehouden en zo nodig bijgesteld. Daarnaast is in 2021 het ICT-werkplekconcept vastgesteld. Door technische onmogelijkheden wordt het concept in 2 fasen ingevoerd. In het gewenste eindplaatje is maximale flexibiliteit gecreëerd voor medewerkers om tijd en plaatsonafhankelijk te kunnen werken. Dit draagt bij aan de verdere optimalisatie van onze dienstverlening.

Naast een visie op het stadhuis is er in 2021 organisatiebreed een werkstijlanalyse uitgevoerd. Hierbij is in beeld gebracht welke behoefte er bestaat aan verschillende soorten werkplekken om beter invulling te geven aan onze veranderende rol. In 2022 wordt deze input vertaald naar een concreet plan voor aanpassing van onze huisvesting.

Uitvoeringsagenda verbeteren onlinediensten

In het coalitieprogramma 2018-2022 is aangegeven dat wij onze dienstverlening doorontwikkelen. In lijn hiermee ligt de focus onder meer op de verbetering van de digitale dienstverlening, zodanig dat we tegemoetkomen aan de wensen en behoeften van onze inwoners. Hierin vinden we kwaliteit, integraliteit en voortgang belangrijk. Er is een uitvoeringsagenda digitalisering opgesteld, waarmee we de online-diensten voor onze inwoners verbeteren. We blijven bereikbaar voor dienstverlening op locatie. De inwoner kan zo zelf de afweging maken of ze kiest voor digitale dienstverlening of een afspraak op het stadhuis.

Mens & Gedrag

Er loopt een aantal programma's waarin het gedrag van de medewerker een belangrijke component is. Dit zijn programma's zoals de omgevingswet, masterplan sociaal domein (nieuwe dialoog) en dienstverlening. Vanuit deze programma's brengen we in beeld wat het gewenste gedrag is in onze dienstverlening naar inwoners. In 2022 wordt een start gemaakt met het ontwikkelplan van het gewenste gedrag en de bijbehorende competenties. In de nog af te sluiten Cao Gemeenten wordt duurzame inzetbaarheid een verplicht item voor werkgevers om beleid op te maken. Op dit thema lopen al diverse activiteiten. Deze worden in 2022 voortgezet.

Meer informatie over het programma Dienstverlening staat in het programma Dienstverlening en Veiligheid.

3.4.3 Belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen en rechtmatigheid

Informatieveiligheid

We voldoen als gemeente inmiddels voor een groot gedeelte aan de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). In 2022 worden in dat kader wederom een aantal maatregelen (verder) geïmplementeerd. Dit zijn ICT-technische maatregelen, maar ook control- en bewustzijnsacties. Zo organiseren we diverse initiatieven om bewustwording en kennis over informatieveiligheid te bevorderen. De digitale criminaliteit neemt toe en we zijn ons bewust van het belang van informatieveiligheid en informatieveiligheidsbewustzijn. We toetsen voortdurend kritisch hoe en waar we onze informatieveiligheid verder kunnen verbeteren.

In 2022 leggen we voor de 5e keer middels éénduidige normatiek single information audit (ENSIA) verantwoording af over onze status van informatieveiligheid aan de wettelijke toezichthouders, maar ook aan de gemeenteraad. Een externe auditor checkt daartoe de zelfevaluatie-vragenlijst en onze collegeverklaring en stelt een Assurance Verklaring op.

Wet open overheid (Woo) en Wet elektronische publicaties (Wep)

De Wet open overheid (Woo) heeft tot doel om overheden en semi-overheden transparanter te maken, om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De wet wil bereiken dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. In 2021 is een implementatieplan opgesteld. De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan het implementatieplan. We hebben 8 jaar om onze informatiehuishouding op dit vlak op orde te brengen. Het rijk heeft incidenteel (ca. € 60.000 voor de jaren 2022-2026) en structureel budget (€ 50.000 in 2022 oplopend tot € 100.000 in 2026) beschikbaar gesteld om de wet uit te voeren.

Juridische zaken

In 2021 is een aanbesteding gestart voor het inschakelen van juridisch advies. Doel hiervan is het afsluiten van een raamovereenkomst met één aanbieder voor het leveren van juridisch advies. De aanbieder is in staat om op meerdere juridische gebieden advies te kunnen geven. Tevens wordt een back up aanbieder geselecteerd. Door concurrentiestelling wordt met deze aanbesteding een kostenreductie verwacht.

Eind 2021 hebben de audits plaatsgevonden over de genomen besluiten van 2020. De acties en aanbevelingen die hieruit voortvloeien worden in 2022 opgepakt.

Het huidige mandaatbesluit wordt eind 2021 geactualiseerd. De verwachting is om in de eerste helft van 2022 te werken met het nieuwe mandaatbesluit.

Financiën

In 2022 gaan we werken met een nieuwe P&C-cyclus. In 2021 is een voorstel voor een nieuwe cyclus door de auditcommissie aangenomen en verder geconcretiseerd. Wij werken in 2022 verder aan het digitaliseren van onze financiële processen en de P&C producten. In 2021 hebben we ons actief georiënteerd op een softwareoplossing voor het digitaliseren van de P&C producten. In 2022 vindt de aanbesteding plaats waarna de software geïmplementeerd wordt. Ook gaan we verder met het onderzoek of het huidige financieel systeem nog voldoet aan de eisen die wij als gemeente stellen. Belangrijkste doel is om de informatievoorziening richting de inwoner en de raad verder te optimaliseren.

Inkoop: rechtmatigheid en professionalisering

De afgelopen jaren zijn er flinke stappen gezet in het verbeteren van de rechtmatigheid op het gebied van inkoop en aanbesteden. Het streven is om het percentage rechtmatig inkopen over 2022 op minstens 97% uit te laten komen. Dit is de norm voor een goedgekeurde accountantsverklaring. Daarnaast wordt er ingezet op een verdere professionalisering van de inkoopfunctie. Hierin is er aandacht voor contractmanagement, inzet op duurzaamheid en social return on investment (en de meetbaarheid hiervan), het opzetten van een inkoopdashboard en een onderzoek naar het verminderen van de kwetsbaarheid van de inkoopfunctie.

Inspelen op digitale ontwikkelingen

Inwoners en ondernemers zien om hen heen veel nieuwe ontwikkelingen op het gebied van informatie(technologie) en verwachten van ons dat wij hierop inspelen. Wij volgen de ontwikkelingen en gaan ontwikkelingen toepassen als dit in het belang is van de ambitie van onze gemeente. De strategie die wij hierin hanteren is die van “slimme volger”. Als basis hiervoor is flexibele automatisering nodig. Hiervoor zetten we samen met andere gemeenten in de regio (IT Platform Twente), onze ICT partner gemeente Hengelo, in de coöperatieve vereniging Dimpact en landelijk (VNG realisatie) stappen door uitvoering te geven aan de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), Gemeentelijk Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) en Common Ground architectuur. Belangrijke inrichtingskeuzes leggen we vast in architectuurprincipes die we gebruiken als toetsingskader bij nieuwe projecten en veranderingen in de informatievoorziening en ICT. Op het gebied van technologie worden de ontwikkelingen rondom blockchain, datamining, algoritmen en internet of things gevolgd en passen we dit toe in onze gemeente indien dit van belang is. We zetten daarnaast stappen om meer datagedreven sturing toe te passen, door met behulp van technologie onze data beter te combineren en analyseren, met inachtneming van de privacyregels. De toename van digitalisering vraagt om adequaat gegevensbeheer en informatiemanagement. We organiseren zo onder andere de terugvindbaarheid en toegankelijkheid van onze informatie en zo faciliteren we het locatie- en tijdonafhankelijk werken. Projectmatig werken en activiteit gericht werken willen we doen binnen een samenwerkingsomgeving, MS Teams. Deze gaan we in 2022 en 2023 inrichten binnen Microsoft 365 voor documentcreatie en informatiedeling. Voorafgaand zal een informatiebeheerplan worden gemaakt en treffen we andere maatregelen en acties waarmee we onze automatisering flexibiliseren.

Ten slotte wordt in 2022 ons huidige intranet vervangen. De keuze voor een nieuw (sociaal) intranet zal aansluiten op de samenwerkingsomgeving, zodat we onze medewerkers een centrale digitale werkplek kunnen bieden. De verandering die het werken in de digitale samenwerkingsomgeving met zich meebrengt zal een inspanning van de organisatie vergen.

Besluit digitale toegankelijkheid overheid

De EU-richtlijn Digitoegankelijkheid trad op 23 september 2020 in werking met de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) ‘Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid’. Deze AMvB is een voorloper op de wet Digitale Overheid. In Nederland willen we dat openbare voorzieningen toegankelijk zijn voor alle burgers. Dat geldt ook voor onze digitale dienstverlening. In onze samenleving kun je bijna niet meer zonder het internet en computers. Daarom is digitale toegankelijkheid belangrijk, én verplicht voor de (semi-)overheid. Onze website(s) en digitale kanalen moeten goed in elkaar zitten zodat deze door iedereen kunnen worden gebruikt, ook door bezoekers met een beperking. In 2022 wordt de gemeentelijke website vernieuwd in verband met noodzakelijk technisch onderhoud. Bij de ontwikkeling van de nieuwe website worden alle eisen van digitale toegankelijkheid meegenomen. Bij oplevering van de nieuwe website in 2022 vindt ook een audit plaats door een onafhankelijke auditor zodat we er zeker van zijn dat aan alle toegankelijkheidseisen wordt voldaan.

Archivering

Voor de digitale archivering van op termijn te vernietigen documenten maken we gebruik van het zaaksysteem. Op termijn te vernietigen documenten werden hiermee al volledig digitaal verwerkt. Ook langdurig en permanent te bewaren archiefdocumenten archiveren we digitaal sinds 2021. Dit maakt nagenoeg ons gehele archief digitaal in 2022.

In 2022 bekijken we op welke wijze we het archief toegankelijker en aantrekkelijker gemaakt kan worden voor bezoekers.

3.5 Verbonden partijen

3.5.1 Algemeen

De op dit begrotingsonderdeel van toepassing zijnde, door de raad vastgestelde, beleidsnotities;

- Intergemeentelijk samenwerking binnen de Regio Twente, vastgesteld 1 januari 2016;
- Beleidskader Verbonden Partijen 2012, vastgesteld 5 maart 2012.

Artikel 1 van het BBV geeft als definitie: “een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft”.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Diverse gemeentelijke doelstellingen worden niet alleen door de gemeentelijke organisatie zelf, maar ook door of in samenwerking met anderen gerealiseerd. De relatie van de gemeente met deze verbonden partijen kan sterk verschillen.

Het belang dat de raad heeft bij inzicht in de verbonden partijen is tweeledig.

- De verbonden partijen voeren vaak een taak uit die de gemeente ook zelf kan doen. De werkzaamheden zijn als het ware gemandateerd/gedelegeerd aan de verbonden partij. De gemeente blijft wel de verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen uit de programma's. Dus de kaderstellende en controlerende taak van de raad blijft overeind. De doelstellingen van de verbonden partij dienen dus - blijvend - overeen te stemmen met die van de gemeente en gecontroleerd dient te worden in hoeverre dit gerealiseerd wordt.
- De budgettaire consequenties ten behoeve van de verbonden partijen dienen geautoriseerd te worden, waarbij tevens aandacht dient te zijn voor de financiële risico's in dat verband.

Naast de verbonden partijen heeft de gemeente Oldenzaal ook deelnemingen. Een deelneming is een participatie in een naamloze of besloten vennootschap, waarin de gemeente Oldenzaal aandelen heeft.

3.5.2 Ontwikkelingen bestaande verbonden partijen

Regio Twente

In 2021 is de GR Regio Twente opgeheven en zijn de activiteiten van de Regio Twente ondergebracht bij:

- Openbaar Lichaam Gezondheid (GGD)
- Recreatieschap Twente
- Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking.

De middelen die in de vastgestelde begroting 2022 van de Regio Twente zijn aangewend voor bovenstaande activiteiten zijn met de oprichting van deze entiteiten mee overgegaan. Voor het boekjaar 2023 zal iedere afzonderlijke entiteit de begroting voor wensen en bedenkingen voorleggen aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

Twence

We streven nog steeds naar verkoop van de aandelen Twence. Samen met de gemeente Almelo en Twenterand blijven we de mogelijkheden onderzoeken om de aandelen te vervreemden.

Overzicht verbonden partijen.(Voor specifieke informatie zie bijlage verbonden partijen)

Gemeenschappelijke regelingen.

- Openbaar Lichaam Gezondheid
- Recreatieschap Twente
- Veiligheidsregio
- Gemeentelijke Belastingkantoor Twente
- Openbaar Lichaam Crematorium Twente
- Omgevings-dienst Twente
- Stadsbank Oost-Nederland
-
- Bestuursovereenkomst
- Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES)

Deelnemingen

Tot de verbonden partijen behoren ook deelnemingen in:

- BNG
- Twence
- Twente Milieu
- Cogas
- Enexis Holding NV
- Sport Oldenzaal BV
- Stichting Werkprojecten Oldenzaal.
- Claim Staat Vennootschap BV (tijdelijke BV, als gevolg van de verkoop aandelen Essent aan RWE).
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie (tijdelijke BV, als gevolg van de verkoop aandelen Essent aan RWE)

3.6 Grondbeleid

3.6.1 Visie op het grondbeleid

Onze visie op het grondbeleid is een voorzichtig actief grondbeleid om beleidsdoelen op het gebied van de beleidsvelden volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, leefbaarheid, economie, natuur en groen, infrastructuur en sociale en maatschappelijke voorzieningen te kunnen realiseren. Hiervoor zijn in de nota Grondbeleid 2020 de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Intervenieren op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik, zowel kwantitatief als kwalitatief;
2. Bevordering van de kwaliteit van het ruimtegebruik, evenals de zeggenschap die de burger daarover heeft;
3. Een rechtmatige verdeling van kosten en baten die ontstaan door overheidsinterventies (zoals bestemmingsplanwijzigingen, uitgebreide Wabo procedures en investeringen in de openbare ruimte).

Een voorzichtig actief grondbeleid biedt de vrijheid om situationeel te schakelen naar een faciliterend grondbeleid dan wel een samenwerkingsvorm te zoeken die de (voordelen van een) actieve grondpolitiek het dichtst benadert.

De wijze waarop het grondbeleid uitgevoerd wordt en het beleid omtrent reserves

Bovengenoemde beleidsvelden geven met de structuurvisie en onderliggende beleidsnota's (Woonvisie, Bedrijventerreinvisie, e.d.) antwoord op de vragen 'welke', 'waar', en 'wanneer ruimtelijke ingrepen ongeveer gaan plaatsvinden'. Het grondbeleid ondersteunt het ruimtelijk beleid van de gemeente. De nota Grondbeleid en de in te zetten instrumenten moeten het mogelijk maken om deze ruimtelijke doelstellingen waar mogelijk te faciliteren.

Strategische voorraad: verwerving en waarderingsgrondslag

Verwerving is voor Oldenzaal hét instrument bij uitstek om de regiefunctie bij de ontwikkeling van projecten te voeren. Vanuit de eigendomspositie ontstaat de mogelijkheid om actief sturing te geven aan de programmatische en ruimtelijke ontwikkeling, binnen eventueel gestelde kwalitatieve en financiële kaders.

Het waarderen van verworven gronden op de balans gebeurt tegen de waarde bij huidige bestemming. Hogere aankoopkosten ca. en jaarlijkse rentekosten worden gedekt uit de reserve strategische voorraad dan wel de bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

De zo gevormde boekwaarde blijft op dit niveau tot circa 1 à 2 jaar voor de start van de werkzaamheden in het plangebied. Vanaf dat moment start de exploitatiefase en worden initiële aanloopkosten voor de ontwikkeling gemaakt (planontwikkeling, bestemmingsplanwijziging enz.).

Reserve strategische voorraad

De reserve strategische voorraad dekt het risico af over de voorraad grond die nog niet in exploitatie (productie) is genomen. Het gewenste volume van de reserve strategische voorraad wordt mede vastgesteld met het oog op de toekomstige ontwikkeling van Oldenzaal. De reserve strategische voorraad is van cruciaal belang om de door de gemeente Oldenzaal voorgestane actieve grondpolitiek in de praktijk ook daadwerkelijk gestalte te geven. Zij staat borg voor continuïteit en consistentie en geeft maximale politieke beleidsvrijheid voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

Bouwgrond in exploitatie

Voor elk ruimtelijk plan wordt een grondexploitatieberekening opgesteld. Dit is een financiële doorrekening van de kosten en opbrengsten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep uitgezet in de tijd. Deze berekening geeft (een financieel) inzicht in het geheel van activiteiten en werkzaamheden voor verwerving, het bouw- en woonrijp maken en de uitgifte van gronden.

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitaties vormt het weerstandsvermogen om algemene risico's te kunnen opvangen. De omvang van deze reserve wordt begrensd door het volume onderhanden werk en de omvang van de risico's.

Om algemene risico's in beeld te brengen wordt de projectenportefeuille doorgelopen en een risicoparagraaf opgesteld. Risico's worden zoveel mogelijk gekwantificeerd. Vervolgens wordt rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet. Over het resultaat hiervan wordt een minimumpercentage en een maximumpercentage toegepast omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor (kunnen) doen.

De omvang van de algemene reserve grondbedrijf moet minimaal 1% van het volume aan onderhanden werk, 15% van de omvang van de risicoparagraaf van het Grondbedrijf en een risicobuffer van € 500.000,- bedragen. Maximaal mag de reserve 2% van het volume onderhanden werk, vermeerderd met 30% van de risicoparagraaf bedragen.

Verliesneming

Als een project (bij aanvang of tijdens de loop van het project) geen sluitende grondexploitatie heeft, wordt het tekort direct afgedekt uit de algemene reserve grondexploitatie.

Voor (deel)gebieden binnen het Masterplan Oldenzaal Centraal geldt dezelfde handelwijze, alleen worden resultaten verrekend met de speciale bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

Resultaatsneming

Als een grondexploitatie afgesloten wordt met een positief resultaat of tussentijds een winst genomen wordt, wordt dit ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht.

Voor (tussentijdse) winstneming geldt de 'percentage of completion' methode (POC). Voor zover kosten zijn gemaakt en opbrengsten zijn gerealiseerd en rekening houdend met risico's die in het project nog aanwezig zijn, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Reserve Oldenzaal Centraal (OC)

De reserve Oldenzaal Centraal is ingesteld om herinrichting van de stationsomgeving aan beide zijden van het spoor mogelijk te maken. Het is een omvangrijk stadsvernieuwingsproject met een substantieel financieel tekort. Daarom is een aparte reserve in het leven geroepen om realisatie mogelijk te kunnen maken.

De reserve Oldenzaal Centraal wordt vanuit een inspanningsverplichting binnen de grondexploitaties gevoed met maximaal € 2 miljoen per jaar, indien en voor zover het bedrijfsresultaat en de ondergrens van de algemene reserve dit toelaten. Om ongebreidelde reservevorming te voorkomen is een plafond vastgesteld. Dit plafond ligt vast in de nota Grondbeleid op € 6,5 miljoen vrij besteedbaar.

Wat nog resteert is het gebied aan de noordzijde van het spoor van het Landreben tot de parkeervoorzieningen nabij het station. Daarnaast kunnen zich bij de uitvoering van de plannen aan de zuidzijde van het spoor nog tegenvallers voordoen waarvoor alsnog een beroep wordt gedaan op de reserve Oldenzaal Centraal.

De voorziening nazorg afgesloten complexen

De grondexploitaties van de projecten waarin alle grond is verkocht en de eventueel resterende werkzaamheden goed te overzien zijn, worden afgesloten in de jaarrekening. De eventueel nog uit te voeren werkzaamheden worden inclusief budget overgeheveld naar het complex "nog af te werken exploitaties". Beschikbare middelen worden overgeheveld naar de "Voorziening nazorg afgesloten complexen".

Vennootschapsbelasting (VpB)

Wij hebben een vennootschapsbelastingplicht voor activiteiten waarin wij deelnemen aan het economisch verkeer en waarbij wij ons als fiscale onderneming opstellen. Over de fiscale winst wordt belasting afgedragen. Het leveren van bouwgrond is VpB-plichtig.

De invloed van het coronavirus op het grondbedrijf

Woningbouwmarkt

De vooruitzichten voor de Nederlandse economie zijn gunstig. De economie herstelde zich snel toen het aantal besmettingen afnam en nu de vaccinatiegraad toeneemt. De permanente economische schade van de coronapandemie blijft naar verwachting beperkt.

Op dit moment is de behoefte aan woningen onverminderd groot. Samen met de lage hypotheekrente drijft dit momenteel de prijzen van woningen op. De afschaffing van de overdrachtsbelasting voor starters begin januari heeft vermoedelijk de vraag naar huizen vergroot en de huizenprijs verder doen stijgen. Daarnaast blijft als gevolg van corona en getroffen coronamaatregelen de productie van bepaalde grondstoffen achter en ook de balans in transportketens is zoek. Hierdoor hebben we wereldwijd te maken met tekorten aan grondstoffen en stijgende grondstofprijzen (over het algemeen een prijsindexering van 3,8%, maar pvc, asfalt, brandstof en gebakken stenen ondergaan een prijsstijging van ca. 10%) en komen projecten onder druk te staan.

Ondanks de landelijke toename in woninginvesteringen, zijn deze naar verwachting onvoldoende om de krapte op de woningmarkt te verminderen. Daardoor zal ook volgend jaar sprake zijn van een duidelijke stijging van de huizenprijzen.

Op termijn is er een aanvullend risico waarvoor gewaarschuwd wordt: De internationale behoefte aan kapitaal voor nationale steunpakketten zal naar verwachting een stijgende rente en dalende waardeontwikkeling in regio's met een redelijk ontspannen woningmarkt veroorzaken.

Markt voor bedrijfskavels

Naast de gevolgen voor de woningbouwmarkt, heeft corona ook gevolgen voor de markt voor bedrijfskavels.

Er zijn bedrijven die profiteren van de coronacrisis. Denk aan handels- en vervoersbedrijven gericht op voedingsmiddelen en e-commerce, bedrijven die gespecialiseerd zijn in – of snel de omslag maken naar – de productie/distributie van medische producten en industrie- en bouwbedrijven die medische hulpmiddelen en noodvoorzieningen produceren. De toenemende omzet en de gunstige omzetverwachtingen zorgen voor stijgende bedrijfsinvesteringen. Een aantal van deze bedrijven zullen willen uitbreiden of verplaatsen naar een groter bedrijfskavel.

Mede daardoor is de belangstelling vanuit de markt voor bedrijfskavels op Jufferbeek Zuid op dit moment erg groot. Het beschikbare areaal uit te geven bedrijfsterrein loopt in Oldenzaal fors terug. De meest courante kavels zijn inmiddels uitgegeven of in optie genomen. De verkaveling van het bedrijventerrein maakt dat nieuwe bedrijfsvestigingen zich soms wat meer naar de situatie moeten plooiën of een hogere prijs voor een zichtlocatie moeten betalen en aan hogere beeldkwaliteitseisen moeten voldoen.

Maar er zijn ook nog steeds veel bedrijven bezig met overleven. Onzekerheid en minder vertrouwen remmen investeringen. De balanspositie van veel bedrijven is tijdens de coronarecessie verslechterd. Bedrijven zetten uitbreiding of verplaatsing in de ijskast en maken een pas op de plaats als het gaat om investeringen in pand en productieproces. Er zullen ongetwijfeld bedrijven zijn die het niet redden. Hierdoor komen bedrijfspanden leeg te staan.

Risicomaatregelen grondbedrijf Oldenzaal

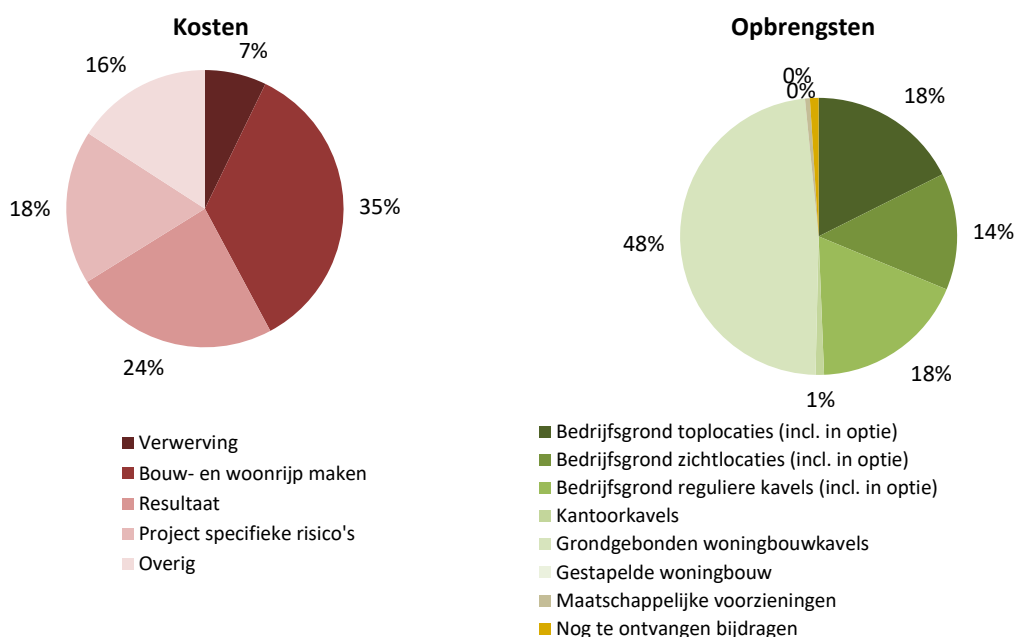
Hoe de woningmarkt er over enige tijd uit ziet is vrij onzeker en mede afhankelijk van de duur van de coronacrisis en de ontwikkeling van de hypotheekrente.

Mochten zich nadelige ontwikkelingen voor gaan doen voor de woningmarkt of de behoefte aan bedrijfskavels dan zullen de gevolgen het grootst zijn voor het complex Bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en voor die woningbouwcomplexen waar nog veel werkzaamheden uitgevoerd moeten worden dan wel grondverkoop moeten plaatsvinden (met name Oldenzaal Centraal Stakenbeek 2^e fase maar ook Saasvelderlaan). In de complexen waar nog (veel) grond uitgegeven moet worden, houden we onder de project specifieke risico's al rekening met vertraging in de uitgifte. Daarnaast bevat de algemene reserve grondbedrijf een bedrag voor markt- en conjunctuurrisico's in relatie tot de nog te maken kosten die de bovengenoemde risico's ten gevolge van het coronavirus vooralsnog afdekken. Er zijn op dit moment nog geen aanvullende maatregelen nodig.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgrond in exploitatie

Vanaf 2022 bedragen de nog te maken kosten voor de complexen bouwgrond in exploitatie (op basis van de exploitatieopzetten 2020) € 29.293.761,- en de opbrengsten € 38.961.835,- voor de resterende looptijd van de complexen. Het verschil tussen de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten bestaat uit de gerealiseerde kosten en opbrengsten (de boekwaarde) van de complexen.

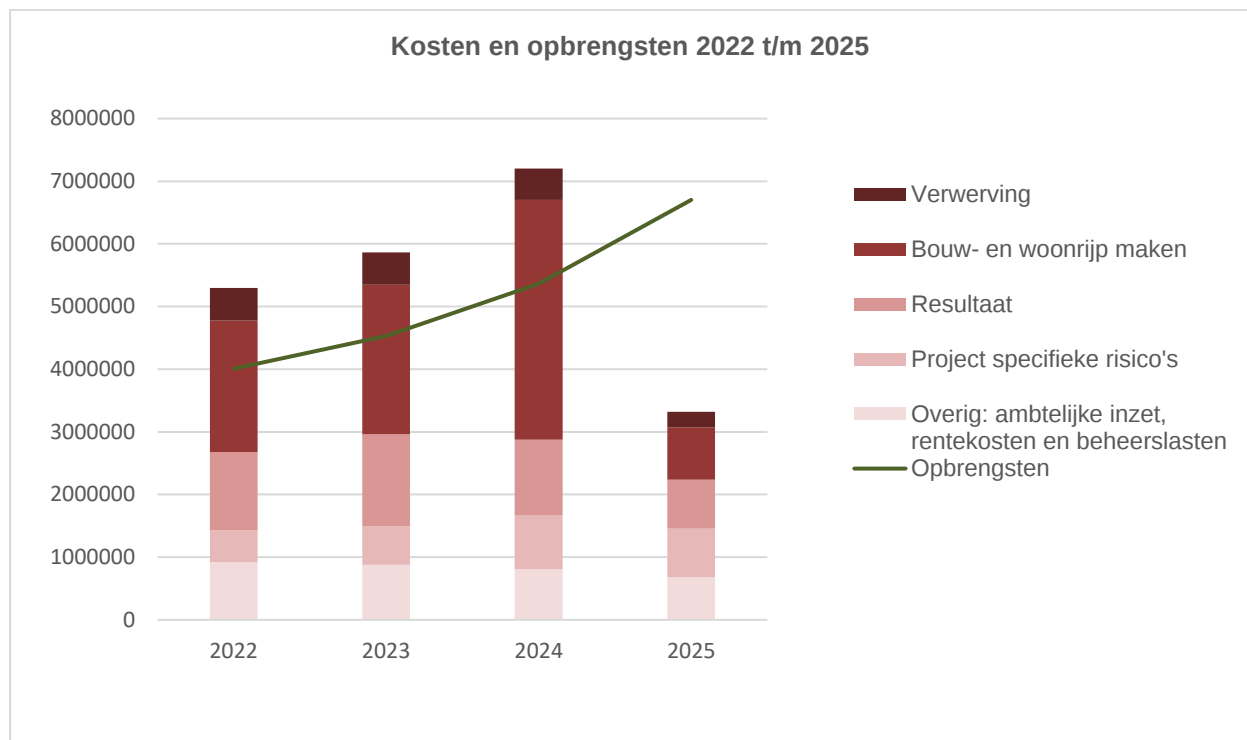
Per grondexploitatiecomplex worden kosten en/of opbrengsten geraamd voor de looptijd van het project. Deze ramingen worden opgedeeld in jaren. Wanneer in enig jaar meer of minder kosten worden gemaakt dan begroot betekent dit dat minder respectievelijk meer kosten resteren voor de volgende jaren om het totale complex te realiseren. En ditzelfde principe geldt voor de opbrengsten.

In de huidige begrotingspersiode worden met name kosten gemaakt voor het bouw- en woonrijp maken van de complexen Jufferbeek Zuid, Oldenzaal Centraal Stakenbeek fase 1 en 2, Singelpark Deurningerstraat en mogelijk voor de Thijsniederweg/Hogenkampweg ten behoeve van de Knarrenhof. En omvat de jaarlijkse prognose voor grondverkoop ca. € 5.000.000,-. Dit betreffen met name verkopen op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en woningbouwkavels aan de Kaltersweide, Thijsniederweg/Hogenkampweg, De Graven Es gebied 9 en Oldenzaal Centraal fase 1 en 2.

Elk grondexploitatiecomplex bevat de kostenpost 'resultaat'. Wanneer de overige kosten gerealiseerd worden en grondverkoop conform de begroting plaats vinden zal de komende jaren winst kunnen worden genomen uit de complexen bedrijventerrein Jufferbeek Zuid, Hogenkampweg en De Kalterswiede. De actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie (looptijd 2022 tot en met 2030) bedraagt € 7.021.000. Dit resultaat wordt hoger wanneer project specifieke risico's zich niet voordoen.

De risico's zijn het hoogste voor de complexen Jufferbeek Zuid en Oldenzaal Centraal Stakenbeek fase 2. Ook complex Saasvelderlaan kent een hoog risicoprofiel, maar dat is met name voor de jaren na 2024. De project specifieke risico's worden binnen elke grondexploitatie afgedekt. Totaal bestaat deze risicoreserve uit 5,3 miljoen. Wanneer risico's zich niet voordoen, vallen bijbehorende bedragen vrij via winstneming uit de complexen en neemt het resultaat toe. De algemene risico's (risico's ten gevolge van conjunctuurschommelingen, inflatie, veranderende wet- en regelgeving) worden binnen marges afgedekt met de algemene reserve van het grondbedrijf.

Bovenstaande figuur laat na een aanvankelijke toename een verwachte terugloop in kosten en jaarlijkse afname van het resultaat zien van de huidige complexen bouwgrond in exploitatie inclusief het complex van de Knarrenhof aan de Hogenkampweg/Thijsniederweg. Ook de ambtelijke inzet, de rentekosten en beheerslasten voor deze complexen nemen evenredig af.

Wanneer plangebieden bouwrijp zijn (en het grootste deel van de kosten is gemaakt) volgt uitgifte van de kavels. Tijdelijk wordt een toename in de opbrengsten verwacht, maar deze zal in de jaren na 2025 evenals de bouw- en woonrijp maak kosten een afnemende trend laten zien.

De risico's zijn bij aanvang van de projecten hoog en hoe verder een project vordert, hoe meer de risico's afnemen. De project specifieke risico's laten de komende jaren nog een stijgende lijn zien. Ook de looptijd (tot soms wel tien jaar) van een aantal projecten zorgt voor risico's en onzekerheid vanwege een mogelijk veranderende behoefte aan kavels, prijsstijgingen van bouw- en woonrijp maak kosten enz.

De risico's voor de planontwikkeling Oldenzaal Centraal zijn in de reserve Oldenzaal Centraal nu redelijkerwijs gezien bijna volledig afgedekt. In de komende begrotingsperiode wordt de mogelijkheid voor het vormen van een reserve voor de planontwikkeling Jufferbeek Noord in ogenschouw genomen.

Er zullen de komende jaren een aantal nieuwe complexen in exploitatie worden genomen. Het aantal grondbedrijf complexen dat daarbij een flink positief resultaat oplevert neemt de komende jaren echter af.

3.7 Lokale heffingen

3.7.1 Algemeen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in december 2021. De in december vast te stellen tarieven kunnen o.a. door afrondingen afwijken van de in deze paragraaf vermelde tarieven.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

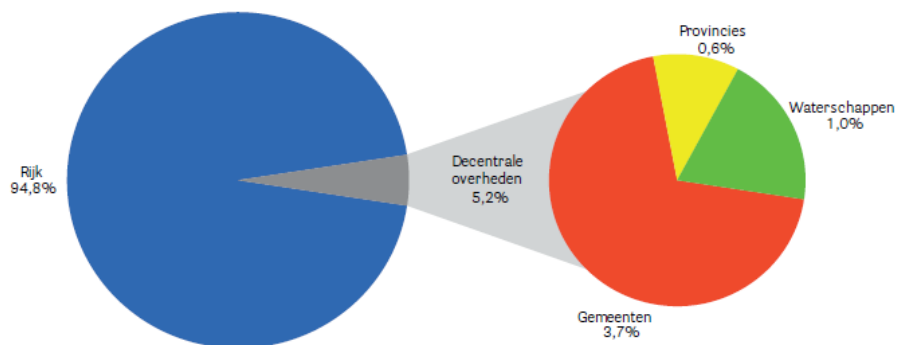
Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Oldenzaal.

3.7.2 Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2021 3,7% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 5,2% voor hun rekening, de rijksoverheid 94,8%. Het aandeel van de gemeente Oldenzaal aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel circa € 17 miljoen.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2021

3.7.3 Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Gemeentelijk heffing	2020		2021		2022
	raming	realisatie	raming	Realisatie t/m aug	raming
Afvalstoffenheffing	3.163.714	2.957.093	3.886.854	3.176.673	4.005.719
Begraafplaatsrechten	201.649	129.676	201.649	215.732	201.649
Hondenbelasting	166.694	162.704	169.611	171.380	117.877
Leges burgerzaken	563.499	301.390	453.613	175.246	448.913
Leges omgevingsvergunning	719.000	1.016.249	719.000	471.587	719.000
Leges overig	56.337	25.633	56.337	1.480	56.998
Marktgelden	51.014	28.295	51.014	20.030	51.014
OZB eigenaren woning/niet-woning	6.183.073	6.256.257	6.642.527	6.659.900	6.884.164
OZB gebruikers niet-woning	1.548.683	1.587.074	1.650.410	1.679.697	1.697.447
Rioolheffing c.a.	3.023.741	2.992.676	3.018.386	3.011.717	3.120.389
Parkeerbelastingen 59	763.629	519.852	780.465	344.451	783.391
Precariobelasting	20.968	0	20.968	0	21.618
Reclamebelasting	101.750	96.845	103.531	99.415	106.482
Toeristenbelasting	47.671	39.556	48.475	0	96.140
Totaal	16.611.422	16.113.300	17.802.840	16.027.308	18.310.801

3.7.4 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen en ontwikkeling tarieven

Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en -regelingen;
- het coalitieakkoord 2018-2022;
- landelijke wet- en regelgeving.

Dossier hervorming lokaal belastinggebied

Het kabinet heeft 24 juni 2016 de Tweede Kamer geïnformeerd over de mogelijke herziening van het lokaal belastinggebied. Het kabinet schetst de knelpunten en mogelijke oplossingen, maar de te maken keuzes worden overgelaten aan het nieuwe kabinet. In het regeerakkoord van Rutte III komt de mogelijke herziening en/of uitbreiding van het lokaal belastinggebied niet aan de orde.

De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het syntheserapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport over de uitbreiding bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het eigen belastinggebied. De volgende kabinetsformatie is hét moment om op te koersen om e.e.a. in beleid om te zetten. In de komende periode zal de VNG in samenspraak met de leden - mede op basis van dit rapport - de koers uitzetten om een kleinere financiële afhankelijkheid te realiseren.

Zonnepanelen

De WOZ-waarde wordt bepaald op basis van de Wet WOZ. Op de uitvoering van deze wet door gemeenten wordt toegezien door de Waarderingskamer. Jaarlijks controleert de Waarderingskamer of GBTwente de wet uitvoert conform de wettelijke bepalingen. Bij de waardebepaling moet de onroerende zaak worden gewaardeerd. De waarde in het economisch verkeer wordt bepaald op basis van marktgegevens. Tot de onroerende zaak behoren ook eventuele zonnepanelen. GBTwente heeft dus geen beleidsvrijheid om zonnepanelen niet in de waarde te betrekken. In hoeverre de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed zijn op de waarde, blijkt uit de beschikbare marktinformatie. Uit de permanente marktanalyse tot nu toe is niet gebleken dat de aanwezigheid van zonnepanelen van invloed is op de verkoopwaarde. Mocht het in de toekomst zo zijn dat uit onze permanente marktanalyse blijkt dat de aanwezigheid van zonnepanelen wel van invloed is op de verkoopwaarde, dan heeft een gemeente bij een *positieve* invloed de mogelijkheid een facultatieve vrijstellingsbepaling op te nemen. GBTwente zal dan per object met zonnepanelen moeten bepalen wat de waarde is van de zonnepanelen op basis van levensduur, kwaliteit, aantal, ligging, etc.

Bij de behandeling van het Belastingplan 2019 (fiscale vergroeningsmaatregelen 2019) in het najaar van 2018 is de regering bij motie (Lodders / Van Weyenberg¹) verzocht een voorstel te ontwikkelen waarmee zonnepanelen standaard buiten de onroerendezaakbelasting (ozb) gehouden worden en tevens te onderzoeken hoe vormen van verduurzaming in de toekomst niet ontmoedigd worden door middel van hogere lokale lasten. Minister Ollongren heeft begin 2021 hierover een brief verzonden aan de 2^e Kamer. Ollongren geeft hierin aan dat een wettelijke belastingvrijstelling via de OZB of de WOZ de nodige uitvoeringsproblemen kent. Een subsidie of 'groene' heffingskorting is volgens haar een beter oplossing. De groene heffingskorting kan worden vormgegeven door een vermindering van de verschuldigde belasting nadat het verschuldigde belastingbedrag (bijvoorbeeld voor ozb) is berekend. Een eventuele verplichte groene heffingskorting vraagt wel om een wetswijziging. De minister gaat met gemeenten in gesprek over hoe op lokaal niveau verduurzaming door huiseigenaren bevorderd kan worden en of een (verplichte) groene heffingskorting daar mogelijk aan bijdraagt.

Amendement Omtzigt

De Gemeentewet maakt voor de OZB onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Eigenaren van woningen worden in de OZB-eigenarenheffing betrokken, de gebruikers van woningen betalen geen OZB en de eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen respectievelijk de OZB eigenaren niet-woning en gebruikersheffing niet-woning. Beide tarieven voor niet-woningen zijn hoger dan het eigenarentarief voor woningen. Sportvelden, dorpshuizen, sportkantines, dorps- en buurthuizen worden voor de OZB aangemerkt als niet-woning en worden dienovereenkomstig in de belastingheffing betrokken. Een aantal gemeenten compenseert buiten de belastingheffing om de OZB geheel of gedeeltelijk of overweegt dit te doen.

In het Belastingplan 2019 is het zogenaamde amendement Omtzigt opgenomen waardoor artikel 220f van de Gemeentewet per 1 januari 2019 is gewijzigd in die zin dat voor - nader door de gemeente te bepalen - sociaal behartigende instellingen niet de hoge niet-woning tarieven *kunnen* gelden, maar het woningtarief.

In de OZB-verordening van een gemeente kan (het amendement biedt de mogelijkheid om dit te doen, het is niet verplicht) een bepaling opgenomen worden strekkende tot het toepassen van het woningtarief voor nader te bepalen onroerende zaken.

De toelichting op het amendement en de wettekst zijn op onderdelen tegenstrijdig en niet duidelijk. Wij volgen de ontwikkelingen en zolang er geen duidelijkheid is, is het advies vooralsnog geen gebruik te maken van de wetswijziging.

Op 30 november 2020 heeft minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomst van het gesprek met de VNG over de toepassing van artikel 220f Gemeentewet (amendement Omtzigt). De minister schrijft nu in een brief aan de Tweede Kamer dat deze wettelijke bepaling voor gemeenten niet toepasbaar is. Om de bedoeling van de bepaling wel mogelijk te maken kan onderzocht worden hoe de gedachte achter de wettelijke bepaling het beste uitgevoerd kan worden. Ollongren is bereid om dit onderzoek op te starten. Dit onderzoek kan leiden tot

een aanpassing van artikel 220f Gemeentewet (of een alternatieve bepaling of instrument die het doel beter bereikt). De keuze hiertoe is voorbehouden aan een nieuw kabinet. Wij volgen de ontwikkelingen en zolang er geen duidelijkheid is, is het advies vooralsnog geen gebruik te maken van de wetswijziging.

De Omgevingswet en leges

Op 1 januari 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden. Dit is echter voorlopig uitgesteld tot 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Door deze inwerkingtreding van beide wetten kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen:

- Nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen
- (Mogelijk) minder vergunningplichten
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

De VNG vraagt met de notitie 'Discussie-leidraad leges en de stelselwijziging Omgevingswet' aandacht voor het onderwerp en het belang voor gemeenten om hier - op basis van de eigen keuzes - over na te gaan denken. Ook worden suggesties gedaan voor de onderwerpen. Zij vragen gemeenten om hierover met hen van gedachten te wisselen. Via de regionale implementatiecoaches (RIO's) zullen er (digitale) discussies-sessies worden opgezet, om deze materie samen verder uit te diepen.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Op dit moment is er geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend.

Gebruiksoppervlakte Wet WOZ

Met ingang van 2021 wordt voor alle woningen in de gemeente de gebruiksoppervlakte gebruikt om de WOZ-waarde te bepalen. Tot 2021 gebruikten we de bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft gesteld dat alle woningen in Nederland op 1 januari 2022 gewaardeerd dienen te worden op basis van de gebruiksoppervlakte. Dit omdat veel andere instanties ook de gebruiksoppervlakte gebruiken, zoals makelaars, taxateurs en woningbouwverenigingen. Met de gebruiksoppervlakte wordt de grootte van de woningen bepaald. Alle professionele organisaties gebruiken hiervoor dezelfde meetinstructies (meetinstructie gebruikersoppervlakte woningen juli 2019) waardoor de onderlinge vergelijkbaarheid wordt vergroot.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De voor 2022 geldende tarieven voor de OZB stijgen met een gemiddelde inflatiecorrectie van 2,85% als u akkoord gaat met het aangeboden dekkingsplan. Deze verhoging kan overigens voor meerdere belastingen en rechten van de gemeente Oldenzaal worden doorgevoerd indien u daartoe besluit. Dit geldt uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het rijk heeft vastgesteld, dan wel gemaximeerd.

3.7.5 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar

burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De gemeentelijke kosten stijgen in 2022 gemiddeld met 2,85% (gemiddelde stijging van lonen en prijzen). De opbrengsten van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de eerder aangegeven inflatiecorrectie.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2022 in Oldenzaal worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerendezaakbelastingen	Leges en Rechten
Parkeerbelastingen	Rioolheffing
Precariobelasting	Marktgelden
Reclamebelasting	Begraafrechten
Toeristenbelasting	

Ongebonden belastingen

Hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De hondenbelasting is een algemene belasting. Dat houdt in dat de raad vrij is in de bepaling van de opbrengst: er hoeft geen relatie met de kosten te zijn.

De hondenbelasting bedraagt een vast bedrag per hond per jaar. Indien een hond maar een deel van het jaar gehouden wordt, is de houder van de hond hondenbelasting verschuldigd over dat deel van het jaar dat hij of zij de hond in bezit heeft.

Onroerendezaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt. De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt. Overigens zal vanaf 2022 de waarderingen

van panden worden afgeleid van een prijs per m2 in plaats van de tot nu toe gehanteerde waardering in m3.

Parkeerbelastingen

Op basis van artikel 225 Gemeentewet kunnen gemeenten in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen heffen. Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

Hiermee kunnen gemeenten op efficiënte en financieel verantwoorde wijze hun parkeerbeleid realiseren. Er is dus een link naar de financiering van het parkeerbeleid. Maar de opbrengst van het parkeren vloeit in de algemene middelen.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om precariobelasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De precariobelasting wordt geheven van degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. Bouwmaterialen en terrassen zijn voorbeelden van voorwerpen, die in een precariobelasting betrokken kunnen worden.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. De reclamebelasting is in overleg met ondernemers ingevoerd. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2020 heeft de raad een motie aangenomen om voor het jaar 2021 de toeristenbelasting te verhogen met 100%. In verband met de heersende Corona-problematiek is deze verhoging voor 2021 nog niet doorgevoerd.

Gebonden belastingen

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. Met ingang van 2017 wordt iedere belastingplichtige een vast

bedrag in rekening gebracht en daarnaast een variabel bedrag op basis van het aantal keren dat restafval is aangeboden.

Tarieven per keer afval aanbieden	2021	2022
Vast bedrag	€ 226,90	€ 226,90
Grijze restafvalcontainer 140 ltr	€ 5,57	€ 5,57
Grijze restafvalcontainer 240 ltr	€ 9,55	€ 9,55
Ondergrondse container (milieupas)	€ 1,07	€ 1,18
Groene gft-container 140 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Groene gft-container 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Oranje verpakkingencontainer 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00

Afval	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	3.535.045
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-608.546
Toe te rekenen kosten	
Overhead	88.338
Openbare orde en veiligheid	58.745
Verkeer en vervoer	50.000
Inkomensregelingen	195.345
BTW	686.792
Totaal toe te rekenen	1.079.220
Totale kosten	4.005.719
Opbrengst heffingen	-4.005.719
Dekkingspercentage	100%

Uit vorenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval. De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het bedrijfs- en huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Daarnaast begroten wij het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Naar verwachting zal geld worden uitgegeven aan taken die onder het taakveld verkeer en wegen vallen. Zo draagt het schoonmaken en het schoonhouden van de wegen bij aan een afvalvrije openbare ruimte.

Kwijtschelding

Sommige huishoudens kunnen een tegemoetkoming in de kosten krijgen. Deze huishoudens betalen anders door de invoering van Diftar extra afvalstoffenheffing of kosten die zij niet kunnen opbrengen. Het gaat hierbij om huishoudens die in aanmerking komen voor kwijtschelding en huishoudens met onvermijdbaar medisch afval. Wanneer men in aanmerking komt voor kwijtschelding, krijgt men het vaste bedrag en voor het variabele deel maximaal 6 ledigingen van een 240 liter mini container of gelijkwaardig kwijtescholden.

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning.

Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Op grond van het bovenstaande is het mogelijk om kruissubsidiëring toe te passen. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger stellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginnel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in, op zichzelf geoorloofde, kostendeckingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginnel.

De mogelijkheden tot kruissubsidiëring zijn door de komst van de Europese Dienstenrichtlijn (EDR) beperkter geworden. De EDR maakt kruissubsidiëring binnen een cluster van samenhangende vergunningstelsels mogelijk. Dit betreft alleen de diensten aan dienstverrichters waarop de EDR van toepassing is (titel 3 van de Legesverordening). De wetgever heeft hierin geen aanleiding gezien om artikel 229b van de Gemeentewet te wijzigen. De EDR doorkruist daarmee de wettelijke regeling van artikel 229b Gemeentewet.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie titel 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendekkendheid binnen titel 2. Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Kostendekkendheid leges per titel

Leges verordening	Omschrijving	Lasten taakveld	Overhead	Totale lasten	Leges / andere inkomsten	Totale baten	Kostendekkendheid
1.1	Burgerlijke Stand	56.115	26.626	82.741	-70.291	-70.291	84,95%
1.2	Reisdocumenten/Ned. Identiteitskaart	169.206	60.557	229.763	-196.800	-196.800	85,65%
1.3	Rijbewijzen	92.755	32.738	125.493	-169.253	-169.253	134,87%
1.4	Verstreking basisregistratie personen	119.988	86.216	206.204	-14.012	-14.012	6,80%
1.7	Bestuursstukken	0	0	0	-625	-625	100,00%
1.8	Vastgoed informatie	0	0	0	-1.737	-1.737	100,00%
1.9	Overige publiekszaken	26.073	0	26.073	-12.000	-12.000	46,02%
1.18	Verkeer en vervoer	20.736	10.619	31.355	-117.762	-117.762	375,58%
1.19	Diversen	313.096	259.944	573.040	-35.000	-35.000	6,11%
Totaal titel 1		797.969	476.700	1.274.669	-617.480	-617.480	48,44
2.2	Diensten leefomgeving en Wabo	1.616.451	869.013	2.485.464	-719.000	-719.000	28,93%
Totaal titel 2		1.616.451	869.013	2.485.464	-719.000	-719.000	28,93%
Totaal leges		2.414.420	1.345.713	3.760.133	-1.336.480	-1.336.480	35,54%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen.

Begraafplaatsen	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	321.514
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-8.351
	313.163
Toe te rekenen kosten	
Overhead	97.521
Tractie / gebouwenonderhoudsplan	11.694
Totaal toe te rekenen	109.285
Totale kosten	422.448
Opbrengsten	-201.649
Dekkingspercentage	47,73%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

In totaal verwachten we het komende jaar € 14.383 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken.

Markten	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	14.383
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	51.014
Toe te rekenen kosten	
Overhead	0
Totaal toe te rekenen	0
Totale kosten	14.383
Opbrengsten	51.014
Dekkingspercentage	354%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. Wij hanteren één rioolheffing voor alle watertaken.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioelstelsel. U heeft in 2020 het GRP 2021-2025 vastgesteld en bepaald dat deze jaarlijks wordt geactualiseerd. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de eigenaren en gebruikers van woningen en niet-woningen.

Riolering	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	1.935.618
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-621
	1.934.997
Toe te rekenen kosten	
Overhead	104.887
Tractie (onderhoud voertuigen)	65.509
Verkeer en vervoer (straatvegen)	475.000
Onderhoud Wadi's	27.373
Storting in voorziening	77.022
Inkomensregelingen	71.969
BTW	314.632
Totaal toe te rekenen	1.136.392
Totale kosten	3.071.389
Opbrengsten	3.071.389
Dekkingspercentage	100%

In totaal verwachten we het komende jaar € 3.071.389 aan kosten te maken om de zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het dekken van deze taken.

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering ((€1.934.99). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Straatvegen doet de gemeente Oldenzaal om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen. Bladafval verstopt de kolken van het rioelstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op grond van bovenstaande inschatting rekening wij ca. 30.% toe aan de rioolheffing.

Daarnaast begroten wij bijna € 105.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Naar verwachting zullen wij € 475.000 uitgeven aan taken die onder het taakveld verkeer en vervoer vallen. Zo passen we wegen en straten op zo een manier aan dat het hemelwater bij hevige regenval enige tijd op straat kan worden geborgen en vertraagd kan afvloeien. Dit voorkomt overbelasting van het stelsel bij piekbelasting. Vanwege areaaluitbreiding rekenen wij in 2022 ook een bedrag van ruim € 27.000 toe voor onderhoud Wadi's.

De tarieven voor 2022 komen dan uit op:

Eenheidstarief 2022: € 98,88 (was 2021 € 97,44)

(totaal aantal eenheden voor berekening eenheid tarief: 31.079

3.7.6 Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling voor 2022:

Woonlastenontwikkeling	2020	2021	2022
OZB Eigenaar*	269,15	303,02	311,66
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	226,50	298,98	298,98
Rioolheffing	194,40	194,88	197,76
TOTAAL	690,05	797,06	808,40

*(2022: incl. 2,85% inflatiecorrectie)

Huishouden	Tarief 2022 o.g. container	Tarief 2022 240 l. container	Tarief 2022 140 l. container
Basistarief	226,90	226,90	226,90
Variabel tarief	52x1,18=61,36	13x9,55=124,15	13x5,57= 72,41
Totaal	288,26	351,05	299,31

In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de woonlasten 2021 ten opzichte van 2020 van alle Twentse gemeenten weergegeven:

	bruto woonlasten				stijging in % tov 2020	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2020	2021	2020	2021		
Almelo	839	845	839	886	0,6%	5,6%
Borne	786	820	813	845	4,3%	3,9%
Dinkelland	752	773	778	797	2,7%	2,4%
Enschede	797	818	832	852	2,7%	2,4%
Haaksbergen	847	908	898	956	7,1%	6,5%
Hellendoorn	859	876	905	938	1,9%	3,6%
Hengelo	705	755	729	795	7,1%	9,0%
Hof van Twente	748	808	778	840	8,0%	8,0%
Losser	860	880	887	898	2,3%	1,2%
Oldenzaal	669	761	698	797	13,8%	14,2%
Rijssen-Holten	590	594	632	636	0,8%	0,7%
Tubbergen	678	695	705	723	2,5%	2,5%
Twenterand	745	785	780	822	5,4%	5,4%
Wierden	755	798	781	825	5,7%	5,7%
Overijssel	737	764	766	796	3,7%	3,9%
Nederland	705	737	776	811	4,5%	4,5%

De woonlasten van Oldenzaal behoren tot de laagste in de regio. In onderstaand overzicht is de rangorde op de woonlastenladder van Coelo vermeld. In 2021 had de nummer 1 de laagste woonlasten, nummer 370 de hoogste, in 2020 waren er 377 gemeenten.

rangorde		
	2020	2021
Almelo	260	269
Borne	224	207
Dinkelland	154	143
Enschede	251	217
Haaksbergen	320	330
Hellendoorn	327	319
Hengelo	83	137
Hof van Twente	161	203
Losser	310	282
Oldenzaal	48	141
Rijssen-Holten	16	7
Tubbergen	60	47
Twenterand	163	174
Wierden	164	178
	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 377 de hoogste	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 370 de hoogste

3.7.7 Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de riool- en voor de afvalstoffenheffing (vast bedrag en deel variabel bedrag) is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing eigenaar;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid is voor 2022 uitgegaan van een totaalbedrag van € 267.314

Hierbij gaat het om:

- Afvalstoffenheffing € 195.345
- Rioolheffing € 71.969

De gedeelde inkomsten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden gecompenseerd via een verhoging van het tarief van de betreffende heffing.

3.8 Handhaving

3.8.1 Missie

Volgens het VTH-beleid Twente is de missie een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Om dat te bewerkstelligen, werken we intensief samen met tal van partijen. De visie is om te werken aan een optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving: veilig wonen, werken en leven. Voor de overige VTH taken sluiten wij ons daar bij aan.

3.8.2 Wabo en Bijzondere wetten

Voor 2022 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin op programmatische wijze toezicht, handhaving en vergunningverlening voor WABO-taken, APV, bijzondere wetten, inclusief Drank- en Horecawet wordt beschreven. Voor een goede uitvoeringscyclus van vergunningverlening en toezicht en handhaving is het noodzakelijk om de planning van alle vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken onder te brengen in één integraal uitvoeringsprogramma. Daarin staat waaraan de beschikbare capaciteit wordt besteed. Het handhavingsbeleid Fysieke Leefomgeving, het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en de APV 2020 worden doorvertaald in het Uitvoeringsprogramma VTH 2022. In tegenstelling tot eerdere jaren zullen wij het VTH-plan niet voorleggen aan het politiek forum. De algemene doelstelling VTH is het verlenen van vergunningen, het houden van toezicht op de naleving en het handhaven van regels om bij te dragen aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. Dit sluit ook goed aan bij zowel de Structuurvisie als het Coalitieprogramma 2018-2022.

3.8.3 Handhaven Leerplicht/RMC

De gemeente Oldenzaal streeft naar een integrale vormgeving van het jeugdbeleid, waarvan de leerplicht/RMC-functie een onderdeel is. Centraal in de visie van de gemeente staat, dat door vroegtijdig signaleren en ingrijpen bij schoolverzuim, schooluitval of zorgmeldingen grote(re) en zwaardere problemen zijn te voorkomen. Naast het toezicht houden en de controle op de naleving van de Leerplichtwet heeft leerplicht/RMC een maatschappelijke zorgtaak in het terugdringen van schoolverzuim en tegen gaan van voortijdig schooluitval. Het schooljaar 2019-2020 verliep anders dan andere jaren. Het is een jaar dat door het coronavirus de geschiedenisboeken in gaat. Tijdens de eerste golf van de coronaperiode gingen leerlingen niet naar school. Leerlingen konden hun lessen online volgen of kregen thuisonderwijs. Gedurende deze periode is de prioriteit van het onderwijs niet komen te liggen op het melden van verzuim. Maar juist op het inrichten van digitaal onderwijs, onderwijs op afstand en het in beeld houden van 'kwetsbare' leerlingen. In de praktijk zagen we dat niet alle kinderen deelnamen aan deze vorm van onderwijs. Hierdoor waren met name de 'kwetsbare' kinderen niet goed in beeld. Leerplichtambtenaren van de Noordoost Twentse gemeenten hebben gedurende deze periode 23 (zorg) gezinnen bezocht. Uit de gesprekken met ouders blijkt dat niet alle kinderen thuis over digitale apparatuur beschikken en zij daardoor niet kunnen deelnemen aan online onderwijs. Leerplicht heeft deze signalen met het onderwijs gedeeld en het onderwijs heeft hierop acties uitgezet. Wanneer er bij ouders en leerlingen sprake is van corona angst gaat leerplicht samen met het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg in gesprek om te kijken wat er nodig is om deze leerlingen wel weer naar school te laten gaan. In Oldenzaal wordt het toezicht op de naleving van de leerplicht uitgevoerd door twee leerplichtambtenaren. Voor de uitvoering is een instructie vastgesteld. Elk schooljaar wordt een jaarverslag leerplicht/RMC opgesteld.

3.8.4 Handhaven Kinderopvang

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang. Jaarlijks legt de gemeente op basis van de Wet Kinderopvang verplicht verantwoording af over de uitvoering van haar taken aan de gemeenteraad en de Inspectie van het Onderwijs middels het Jaarverslag Toezichtinformatie Kinderopvang Oldenzaal. De Wet kinderopvang en de Algemene wet bestuursrecht voorzien in ruime mate in het opleggen van sancties, zoals een aanwijzing, een verbod tot (verdere) exploitatie, opleggen van een dwangsom of bestuurlijke boete en toepassing van het strafrecht. Indien

een ondernemer/houder niet (meer) aan de kwaliteitseisen voldoet wordt een handhavingstraject gestart. Samen met de 14 Twentse gemeenten is het “Handhavingsbeleid Kinderopvang Regio Twente” ontwikkeld. Hiermee is de gemeente beter in staat doeltreffend op te treden. De GGD Twente is aangewezen als toezichthouder. De gemeentelijke uitvoering van de handhaving Kinderopvang is uitbesteed aan de gemeente Hengelo.

Op 20 april 2021 zijn de beleidsregels handhaving Wet Kinderopvang geactualiseerd en vastgesteld. De wijziging in de beleidsregels hebben betrekking op de wettelijke eisen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) alsmede de gemeentelijke eisen welke geduid zijn in het kwaliteitskader VVE. Hierbij is uitgegaan van het landelijke concept dat door de VNG is ontwikkeld.

3.8.5 Handhaven Sociale zekerheid

Handhaving is een wezenlijk onderdeel van de uitvoering van de sociale zekerheidswetten. Het handhavingsbeleid is vastgelegd in een handhavingsplan. Voor de diverse wetten zijn afzonderlijke verificatieplannen vastgesteld. Handhaving dan wel fraudebestrijding vindt via diverse instrumenten plaats zoals: bestandsvergelijking, schriftelijke controles, periodieke verklaringen, signaal- en themaonderzoeken. Naast repressieve fraudebestrijding wordt meer ingezet op preventie. De gemeente Oldenzaal heeft op het terrein van handhaving een convenant gesloten met Sociale Recherche Twente. Ook neemt de gemeente Oldenzaal via het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding (RCF) deel aan een landelijk dekkend netwerk van interventieteams vooral gericht op de aanpak van zwart werk, illegale arbeid en fiscale en sociale zekerheidsfraude.

3.9 Sociaal domein

3.9.1 Inleiding

In programma 5 Maatschappelijke ondersteuning is een financiële toelichting gegeven op het sociaal domein. De rijksbijdragen, die vanaf 2015 onderdeel uitmaken van het Gemeentefonds, maken echter onderdeel uit van programma Financiële en algemene dekkingsmiddelen (FAD). Daardoor ontbreekt een totaaloverzicht. In deze paragraaf wordt het totaalbeeld van het sociaal domein weergegeven.

Vanaf 2019 worden de uitgaven van het Sociaal Domein niet meer direct gerelateerd aan de inkomsten. Gezien de forse stijging van de uitgaven (vanaf 2017 tekorten) is het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit van het Sociaal Domein niet meer reëel. Bovendien is de integratie-uitkering Sociaal Domein (IUSD) opgeheven en maakt ze onderdeel uit van de algemene uitkering binnen het Gemeentefonds. Om echter een compleet beeld te schetsen en een idee te krijgen van de tekorten t.o.v. de rijksbijdragen binnen het Sociaal Domein zijn in deze paragraaf de fictieve rijksbijdragen weergegeven. Deze bedragen zijn gebaseerd op de clusters binnen de algemene uitkering.

3.9.2 Totaal financieel overzicht Sociaal Domein

Sociaal Domein	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Concept 3e Bijst. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten							
Rijksbijdrage BUIG	-8.857	-8.232	-514	-8.746	-8.746	-8.746	-8.746
Participatie re-integratie IU	-1.026	-1.004	-185	-1.058	-1.083	-1.108	-1.144
Participatie WSW IU	-6.923	-5.994	-136	-5.868	-5.654	-5.306	-5.098
Jeugd IU	-7.382	-7.561	-641	-10.098	-9.176	-9.043	-8.911
WMO HH rijksbijdrage	-3.333	-3.555	-11	-3.717	-3.777	-3.848	-3.945
WMO nieuw IU	-5.265	-5.392	-193	-5.577	-5.557	-5.553	-5.593
Totaal baten	-32.785	-31.737	-1.681	-35.065	-33.994	-33.604	-33.438
Lasten							
BUIG	8.003	7.995	365	8.509	8.509	8.509	8.509
Participatie Re-integratie	817	841	0	1.066	1.090	1.116	1.151
Participatie WSW	8.009	7.428	0	7.361	7.010	6.646	6.269
Jeugd	8.801	7.576	1.692	9.211	9.213	9.213	9.213
SD Breed	5.037	5.480	0	5.234	4.833	4.820	4.816
WMO HH	3.501	3.353	254	3.654	3.654	3.654	3.654
WMO nieuw	4.524	4.845	-239	4.868	4.816	4.816	4.816
WMO nieuw Wtcg en CER	568	582	0	600	600	600	600
WMO rolstoelen, woonvoorz., taxi	1.836	1.576	47	1.643	1.643	1.643	1.643
Apparaatslasten	1.600	1.722	0	1.783	1.783	1.783	1.783
OVA index (3,24%)		575	-575	0	0	0	0
Totaal lasten	42.696	41.974	1.545	43.928	43.152	42.800	42.455
Saldo							
BUIG	-854	-237	-149	-238	-238	-238	-238
Participatie Re-integratie	-208	-163	-185	7	7	7	7
Participatie WSW	1.086	1.435	-136	1.493	1.356	1.340	1.170
Jeugd	1.419	15	1.051	-887	37	170	301
SD Breed	5.037	5.480	0	5.234	4.833	4.820	4.816
WMO HH	168	-201	243	-63	-124	-195	-291
WMO nieuw	-741	-547	-431	-709	-741	-737	-777
WMO nieuw Wtcg en CER	568	582	0	600	600	600	600
WMO rolstoelen, woonvoorz., taxi	1.836	1.576	47	1.643	1.643	1.643	1.643
Apparaatslasten	1.600	1.722	0	1.783	1.783	1.783	1.783
OVA index (3,24%)		575	-575	0	0	0	0
Totaal Saldo	9.910	10.237	-136	8.864	9.158	9.196	9.017
<i>Resterende 25% gelden Jeugd 2023 e.v.</i>							
					-636	-597	-550
Totaal Saldo incl 25% Jeugdgelden					8.522	8.599	8.467

In de tabel zijn de uitgaven gebaseerd op de primitieve begroting 2021 inclusief de index Sociaal Domein (0,49%).

3.9.3 Ontwikkelingen

Participatie

BUIG: uitkeringen

De door het CPB (maart 2020) voorspelde scenario's omtrent de toename van werkloosheid voor 2021 als gevolg van corona lijken (vooralsnog) niet uit te komen. In 4 scenario's varieerde de werkloosheid tussen 4,5% en 9,4% (!). Op dit moment is de werkloosheid 3,2% (CBS juni 2021) en is er in bepaalde sectoren een tekort aan arbeidskrachten. Dit beeld zien we ook in de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen in Oldenzaal. In 2021 is er zelfs sprake van een kleine afname ten opzichte van 2020. Kortom, er is op dit moment geen aanleiding de gebruikelijke handelswijze bij de bijstand, het ramen van een klein positief saldo, los te laten.

Participatie re-integratie

Landelijk wordt op de langere termijn nog steeds wel een toename verwacht van het aantal inwoners die beroep doen op de Participatiewet. Dat heeft wellicht ook effect op de kosten en baten van de gemeente Oldenzaal. Door het sluiten van de toegang tot de Wsw en het beperken van de toegang tot de Wajong voor alleen inwoners die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, is jaarlijks een steeds grotere doelgroep afhankelijk van de ondersteuning vanuit de Participatiewet. We zien in Oldenzaal al een stijging in de aantallen loonkostensubsidies en kennen een groeiende wachtlijst voor nieuw beschermt.

Participatie Wsw

De rijksbijdrage neemt voor de Wsw in de periode 2022-2024 met bijna € 800.000 af. De lasten betreffen de lasten van de Stichting Werkprojecten (vrijwel alleen salarislaster WSW), de toegerekende ambtelijke apparaatslasten en kosten voor huur/facilitering Beschut werken (Larcom). Doordat de Wsw geen nieuwe instroom maar wel uitstroom kent dalen de salarislaster Wsw ook langzaam. De lasten zijn verminderd met de detacheringinkomsten. De laatste jaren dalen de detacheringinkomsten, a.g.v. van een ouder worden Wsw-populatie (geen nieuwe instroom). In verband hiermee hebben we de detacheringinkomsten structureel verlaagd met € 50.000. Daarnaast zijn de baten in 2022 lager begroot dan 2020 i.v.m. de verkregen coronagelden in het jaar 2020.

Jeugd

Extra gelden voor de jeugdzorg

Na de uitspraak (18 mei jl.) van de arbitragecommissie ('Commissie van Wijzen') in het slepende conflict over de tekorten op de jeugdzorg tussen gemeenten en rijk, heeft het demissionaire kabinet voor 2022 1,3 miljard extra toegezegd. Het nieuwe kabinet beslist over de jaren daarna.

De VNG heeft erop aangedrongen dat gemeenten in hun boekhouding alvast vooruit mogen lopen op het verwachte extra rijksgeeld. Het advies van de arbitragecommissie geldt als 'zwaarwegend'. Het gaat om 75 procent van de bedragen die het rijk volgens de arbitragecommissie voor 2023 tot en met 2025 extra aan gemeenten moet toekennen. Dit zijn de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), provinciekoepel IPO en rijk overeengekomen.

De bedragen € 1,314, € 1,091, € 1,024 en € 0,944 miljoen kunnen de gemeenten tegemoet zien in de septembercirculaire. Onderstaande tabel geeft weer welke extra netto inkomsten dit voor Oldenzaal betekent. Daarvoor is het Oldenzaalse deel van de extra middelen (2022) of de nieuwe stelpost (2023 en verder) verminderd met de bedragen die al in de begroting verwerkt zijn. Dat gaat om het Oldenzaalse deel van de in bovenstaande tabel van 300 miljoen (€ 545.000,- voor Oldenzaal) en om het bij de kadernota al geraamde voorschot van €866.000,- op de extra te ontvangen middelen.

	2022	2023	2024	2025
Oldenzaalse deel van de extra middelen voor jeugdzorg, bovenop de 300 miljoen	€ 2.300.000			
Oldenzaalse deel van de nieuwe stelpost (en betreft 75% van het volgens de arbitragecommissie benodigde bedrag)		€ 1.907.915	€ 1.790.639	€ 1.650.609
Oldenzaalse deel van de 300 miljoen landelijk dat al eerder structureel verwerkt is maar nu in de nieuwe stelpost is opgenomen		€ -545.000	€ -545.000	€ -545.000
Oldenzaalse voorschot op de extra middelen	€ -866.000	€ -866.000	€ -866.000	€ -866.000
Netto: extra inkomst bovenop de al verwerkte middelen	€ 1.434.000	€ 496.915	€ 379.639	€ 239.609
En als we 100% van de toegezegde bedragen mochten ramen dan kwam dit er in Oldenzaal		€ 635.972	€ 596.880	€ 550.203
En waren dit de extra inkomsten	€ 1.434.000	€ 1.132.887	€ 976.519	€ 789.812

Voor Oldenzaal betekent dit al met al een extra inkomst van resp. € 1.400.000,-, € 497.000,-, € 380.000,- en € 240.000,-. Daarbij is dus uitgegaan van de afspraken tussen VNG, IPO en het Rijk dat 75% van de te verwachten bedragen mag worden opgenomen. Wanneer het totale te verwachten bedrag zou mogen worden opgenomen, bedragen de extra inkomsten resp. €1.400.000,-, €1.133.000,-, €976.000,- en €789.812,-.

Er is zoals gezegd een voorschot genomen van € 866.000, gelijk aan de het tekort op Jeugd in de jaarrekening 2020. Dit bedrag is ook als extra last geraamd voor de jaren 2022 tot en met 2025. Genoemde € 866.000,- is, gezien de geprognosticeerde uitgaven 2021, niet voldoende. Via de derde

bijstelling 2021 worden de extra benodigde middelen voor het SD aan u voorgelegd. Deze bedragen hebben een structureel karakter. Tegelijkertijd worden de bedragen die in het Gemeentefonds voor Sociaal Domein zitten geactualiseerd (septembercirculaire GF).

Ontwikkeling lasten jeugd

Er is tot nu toe een tendens van een afvlakking van de groei waar te nemen. Desondanks is sprake van oplopende kosten. Een tweetal belangrijke oorzaken zijn benoembaar voor de stijging, te weten een stijging van het aantal cliënten bij een aantal voorzieningen die direct leiden tot hoge kosten (prijs maal aantal $P \times Q$) en het effect van corona.

We zien een stijging in het gebruik van de zgn. dakjes, te weten pleegzorg, gezinshuisopvang (samen de duurzame gezinsvormen genoemd) en residentiële opvang. De kosten hiervan zijn hoog. Door een tekort aan verblijfsmogelijkheden kunnen aanbieders hoge prijzen vragen. Binnen het OZJT is de afspraak gemaakt dat de inzet van dakjes altijd gecombineerd wordt met aanvullende ondersteuningsbehoeften. Hiermee hebben aanbieders de mogelijkheid relatief dure aanvullende ondersteuningsbehoeften te vragen.

In de tweede helft van 2020 zagen wij al een zwaardere inzet van zorg, doordat de situatie in gezinnen verergerde door corona. Deze trend zet zich in 2021 verder door. Het gebruik van de duurdere vormen van ondersteuning is hierdoor relatief hoog. Dit betreft met name ondersteuningsbehoefte 4 (ondersteuning inclusief behandeling). Ook ondersteuningsbehoefte 3 kent een forse overschrijding, dit betreft veelal spoedhulp.

Daarnaast speelt nog het knelpunt van de wachtlijsten in de jeugdzorg. Hierdoor kunnen problemen verergeren en escaleren. Binnen OZJT/Samen 14 wordt hieraan gewerkt. Het is een kwestie van de lange adem voor de problematiek kan worden opgelost.

De toename van de lasten voor jeugd is door de ombuigingen die opgenomen zijn in 2022 beperkt. Ten opzichte van 2020 is een stijging van de kosten van 400.000 voorzien. Hierin is geanticipeerd op groei van 2.5% door de lasten te verhogen met €460.000. Door bovengenoemde oorzaken en groei is een nullijn ondanks de ombuigingen niet reëel.

SD Breed

De ombuigingen op incidentele en structurele subsidies (zie ook 3.9.4.) betekenen een afbouw van deze middelen. Dat betekent dat financieel minder kan worden ingezet op preventie. Mede daarom is binnen het sociaal domein de insteek dat we de coronamiddelen die we tijdelijk ontvangen, bijvoorbeeld de NPO-middelen, waar mogelijk inzetten voor tijdelijke (extra) inzet op preventieve activiteiten en/of opstartkosten van (preventieve) projecten (zie ook 3.9.5).

Wmo

Wmo HH: Huishoudelijke Ondersteuning

Bij de Huishoudelijke Ondersteuning (HO) zien we op basis van de halfjaarcijfers 2021 een stijging in de uitgaven en cliëntenaantallen. De stijging in cliëntenaantallen lijkt echter iets beperkter dan een jaar ervoor. Mogelijk houdt dit verband met de werkwijze (strenger indiceren) bij de toegang. Verder geldt voor de HO dat het tarief volgend jaar zal stijgen, onder meer door een nieuwe cao. Wat dit tarief precies gaat worden, is op dit moment nog niet bekend. Anderzijds verwachten we dat de implementatie van de was- en strijkvoorziening voor een daling van kosten zal zorgen. Op basis van deze ontwikkelingen verwachten we dat de uitgaven voor de HO volgend jaar gelijk zullen blijven aan die van 2021.

Wmo nieuw:

Bij de ondersteuningsbehoefte (OB) individueel zien we op basis van de halfjaarcijfers 2021 een (beperkte) stijging in de kosten bij OB2. Dit zien we niet terug in de cliëntenaantallen. Bij OB groep (2) zien we een beperkte stijgende trend in de uitgaven. Als gevolg van het inlopen van de wachtlijst en door corona is in een aantal gevallen intensievere ondersteuning ingezet. In verband met het verder inlopen op de wachtlijst (via het project Anders Indiceren) kunnen de cliëntenaantallen hier de komende tijd wat stijgen.

De uitgaven voor PGB voor zowel de HO als voor de OB zijn een stuk lager dan bij zorg in natura. Hier zien we de afgelopen jaren en periode een dalende trend (in uitgaven en cliëntenaantallen).

Wmo rolstoelen, woonvoorz, taxi

Bij vervoer zien we een (beperkte) stijging die waarschijnlijk komt door lagere uitgaven (door corona) een jaar eerder. Ook was de (voorliggende voorziening) Automaatje tijdelijk minder inzetbaar door de corona. De uitgaven voor woonvoorzieningen en hulpmiddelen lijken redelijk gelijk te blijven. Als gevolg van een nieuwe aanbesteding voor hulpmiddelen wordt hiervoor er vanaf 2022 wel een stijging in de uitgaven verwacht.

Indexatie: OVA index

Voor 2021 is voor het eerst een aparte index gebruikt voor het Sociaal Domein. Om hiervan een redelijke inschatting te maken is gekeken naar de cijfers die het ministerie van VWS publiceert. Eén van deze cijfers is de OVA (overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling). De OVA komt voort uit het convenant uit 1999 tussen het Rijk en zorgaanbieders. In het convenant zijn de afspraken vastgelegd tussen de werkgevers in het zorgveld en het ministerie van VWS.

De OVA is grofweg gebaseerd op de som van de verwachte ontwikkeling in de markt(sector) van drie componenten: contractloon, werkgeverslasten en de incidentele loonkosten. Daarvoor worden de door het Centraal Planbureau (CPB) in het jaarlijks in maart gepubliceerde 'Centraal Economisch Plan' (CEP) opgenomen objectieve cijfers over elk van deze componenten gebruikt. Het CPB maakt voor de raming onder meer gebruik van realisatiecijfers van bijvoorbeeld cao's in de markt (contractloonstijging).

Voor 2021 bedroeg het voorlopige percentage 3,24%. Dit hebben we ook gehanteerd. Het definitieve percentage is echter 2,01%. Conform de handelswijze bij de algemene gemeentelijke prijs- en loonindex index is de "overcompensatie" $(3,24 - 2,01 = 1,23\%)$ in mindering gebracht op het voorlopige percentage 2022 van 1,72%. Hierdoor resteert een percentage voor 2022 van 0,49%. $(1,72\% - 1,23\%)$.

3.9.4 Masterplan sociaal domein en ombuigingen 2021

Het masterplan sociaal domein geeft richting voor de komende jaren om de beheersbaarheid van de kosten binnen het sociaal domein te vergroten. We zetten nog sterker in op en investeren in preventie (onder andere door de inzet van coronamiddelen, zie 3.9.5.) om zwaardere zorg te voorkomen. We werken blijvend aan de cultuurverandering waarbij het gesprek en de mindset zich richten op de passende oplossing binnen de beschikbare middelen. En we helpen mensen hun zelfredzaamheid te vergroten, daarom is waar mogelijk de ondersteuning tijdelijk.

Daarbij geven we uitvoering aan de ombuigingen behorend bij het masterplan sociaal domein. Onderstaande tabel toont de ombuigingen die zijn vastgesteld bij de programmabegroting van 2021. Voor 2022 is met deze ombuigingen een totale besparing van €1.164.000,- voorzien.

Ombuigingen 2021	2021	2022	2023	2024
2. Plafond incidentele subsidies	-100.000	-200.000	-200.000	-200.000
10. Algemene voorziening voor wassen en strijken	-75.000	-175.000	-175.000	-175.000
11.1 Beperken van keuzevrijheid in hulpmiddelen	0	-50.000	-50.000	-50.000
13. Scootmobielpool	-22.000	-12.000	-12.000	-12.000
14./15. Eigen verantwoordelijkheid Maatwerk/Samenwerking MP met Sociaal Team verstevigen	-21.000	-84.000	-84.000	-84.000
14./15. Eigen verantwoordelijkheid Maatwerk/Samenwerking MP met Sociaal Team verstevigen	-4.000	-16.000	-16.000	-16.000
19./21. Zakelijke regievoering richting aanbieder/Top 20 bestaande gezinnen	-104.000	-178.000	-178.000	-178.000
19./21. Zakelijke regievoering richting aanbieder/Top 20 bestaande gezinnen	-61.000	-103.000	-103.000	-103.000
18. Zakelijke regievoering op het totale proces richting inwoner/lees de ouders	-85.000	-171.000	-171.000	-171.000
20. Inzet van POH jeugd	-25.000	-50.000	-50.000	-50.000
23. Door ontwikkeling regierol jeugd	0	-75.000	-75.000	-75.000
24. Plafond Participatiebudget	-150.000	0	0	0
29. Afschaffen witgoedregeling bijzondere bijstand	-5.000	-10.000	-10.000	-10.000
30. Versoberen ziektekostenverzekering door bijdrage aan polis te verlagen met €2 per maand	0	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal ombuigingen 2021	-652.000	-1.164.000	-1.164.000	-1.164.000

Ervaring leert dat het bij sommige maatregelen in de praktijk zeer complex is de financiële effecten concreet aan te tonen. Een versobering van subsidies is concreet meetbaar, evenals de inzet van een

plafond Participatiebudget. Bij maatregelen als het versterken van de samenwerking met het sociaal team en een zakelijke regievoering richting aanbieders en ouders in de jeugdhulp is dat lastiger, onder meer omdat autonome ontwikkelingen als vergrijzing, prijsstijgingen en wijzigend rijksbeleid hier meespelen. De doorontwikkeling van een dashboard ten behoeve van monitoring en evaluatie helpt ons bij het (beter) inzichtelijk maken van de opbrengsten van de ombuigingen.

3.9.5. Effecten en middelen corona sociaal domein

Effecten corona

Zoals geschetst lijken de scenario's omtrent de toename van werkloosheid als gevolg van corona lijken (vooralsnog) niet uit te komen, zowel landelijk als in Oldenzaal. Wel zal het van Rijksweg stoppen met de ondersteuning van de bedrijven in de vorm van de NOW-regeling en van inwoners in de vorm van TONK-regeling mogelijk leiden tot een stijging van het aantal inwoners die een beroep doen op overheid.

Aangenomen wordt dat door corona minder problemen bij kinderen en gezinnen worden onderkend. Achter de voordeur kunnen problemen zo verergeren en escaleren. Verder is geconstateerd dat kinderen en jongeren door de beperkingen als gevolg van corona de kans lopen te vereenzamen en dat reeds bestaande problematiek verergert. Regionaal, binnen de Twentse samenwerking OZJT/Samen 14 en Veilig Thuis Twente, wordt gemonitord of en in hoeverre er sprake is van een mogelijk sterk toenemend beroep op jeugdhulp en de capaciteit van de cruciale aanbieders om dit op te vangen. Tot dusver is dit niet gebleken. Het aantal crises en meldingen VTT is wel enigszins toegenomen.

In Oldenzaal is dit ook waar te nemen. Ook de inzet van de duurdere (zwaardere) vormen van ondersteuning is gestegen (zie hierboven). Dit zal zich naar verwachting in 2022 verder voortzetten.

Door de coronapandemie is op onderdelen echter ook sprake geweest van een lager beroep op de jeugdhulp. Denk bijvoorbeeld aan de dyslexiebehandeling van basisschoolleerlingen, die als gevolg van scholensluitingen beperkter heeft plaatsgevonden.

Bij groepsgericht aanbod in de Wmo (dagbesteding) geldt dat er een terughoudend gebruik is geweest ten gevolge van corona. Dit betekent een financieel risico voor een toenemend beroep op deze voorziening. Zoals geschetst zagen we dit ook al op het gebied van vervoer.

Coronamiddelen

In het kader van de coronacrisis ontvangen we de komende jaren extra middelen van het Rijk. Dit zijn incidentele middelen, die bedoeld zijn om de negatieve gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Een deel van de coronamiddelen wordt ontvangen via het Gemeentefonds en is in principe vrij besteedbaar; hierover is eerder al besloten dat deze worden besteed in lijn met de gedachtegang van het Rijk. Een ander deel van de middelen is geormerkt voor specifieke bestedingsdoeleinden en wordt teruggevorderd als het niet (aan het betreffende doel) besteed wordt. Dat laatste geldt bijvoorbeeld voor de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs voor de gemeente (ruim 8 ton).

Vanuit het sociaal domein is de insteek dat we deze middelen inzetten voor tijdelijke (extra) inzet op preventieve activiteiten en/of opstartkosten van (preventieve) projecten die bijdragen aan het terugdringen van het gebruik van de maatwerkvoorzieningen. De eventuele opbrengsten hiervan kunnen dan wellicht weer ter bekostiging van preventie worden ingezet.

4. Budgetautorisatie

4.1 Algemene financiële beschouwingen

De financiële positie kan beoordeeld worden vanuit 2 verschillende perspectieven.

- de budgettaire positie
- de vermogens- en financieringspositie

De budgettaire positie blijkt vooral uit de meerjarige presentatie van de financiële resultaten van 2022 tot en met 2025. Teneinde op dit gebied nog meer inzicht te verstrekken, presenteren we u in dit hoofdstuk, [paragraaf 4.1.2](#), ook een overzicht van incidentele baten en lasten. Deze lijst geeft een goed inzicht in het materieel evenwicht van de Oldenzaalse begrotingspositie. Anders gezegd: in hoeverre worden de structurele lasten gedekt door de structurele baten.

De vermogens- en financieringspositie wordt weergegeven door middel van het opnemen van een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de actuele planperiode. Uit deze balans blijkt minimaal dezelfde informatie als uit de eerder voorgeschreven investerings- en financieringsstaat. Aan de hand van deze balans kan ook het EMU-saldo worden berekend. In [paragraaf 4.1.4](#) wordt hierop verder ingegaan.

4.1.1 De budgettaire positie

In de Kadernota 2022 hebben we u, op basis van de op dat moment bekende informatie, een financieel perspectief voor de planperiode 2022-2025 gepresenteerd met meerjarig positieve begrotingssaldi. Zoals u bekend, zijn de ramingen in de Kadernota gebaseerd op hoofdlijnen. De ramingen in de nu voorliggende begroting zijn verder verfijnd en gebaseerd op de meest actueel bekende informatie. Ook met de 3^e financiële bijstelling 2021 en de bijbehorende meerjarige gevolgen, waaronder de negatieve budgetontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, is nu rekening gehouden. Tenslotte heeft er een onontkoombare aanpassing plaatsgevonden op de voorstellen aanvullend en nieuw beleid. Al met al heeft deze gedetailleerde doorrekening en actualisering geleid tot een per saldo fors negatieve aanpassing van het financiële perspectief voor de komende planperiode 2022-2025. In de onderstaande tabel ziet u de verdeling van de verschillende onderdelen van de programmabegroting 2022.

Bedragen x € 1.000								
		2022		2023		2024		2025
Aanvaard beleid (excl. mutaties reserves)	V	425	V	1.369	V	1.513	V	2.422
Aanvullend beleid			N	133	N	139	N	335
Meerjarige gevolgen 3 ^e Financiële bijstelling 2020 (excl. mut. reserves)	N	1.188	N	1.034	N	1.034	N	1.034
Nieuw beleid (excl. mutaties reserves)	N	812	N	1.363	N	1.143	N	834
Dekkingsplan/belastingmaatregelen	V	1.434	V	497	V	380	V	240
Saldo voor bestemming	N	141	N	664	N	423	V	459
Dotaties reserve	N	57	N	56	N	55	N	54
Onttrekkingen reserves	V	828	V	499	V	497	V	311
Saldo na bestemming	V	630	N	221	V	19	V	716

4.1.2 Incidentele baten en lasten

Met dit overzicht wordt beoogd om inzicht te geven in de aard van de baten en lasten. Door een indicatie te geven van de incidentele baten en lasten wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente en de meerjarenramingen.

Incidentele lasten	Progr.	2022	2023	2024	2025
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Aanvaard beleid:					
Accountmanager Sport	4	75			
Oldenzaal aantrekkelijke woonstad	3	200	200	200	
Stimuleren initiatieven transformatie	5	105			
Pilot verbinding sport onderwijs cultuur/preventie jeugdzorg	5	100			
ICT/software aanpassingen	FAD	52	52		
Aanvullend en nieuw beleid:					
Regio Twente (Aanvullende bijdrage VTE-taken)	1	16			
Regio Twente Continuering Twente Board 2023/2024	1		287	287	
Samenwerking Regionaal Bodembeheer	2	20	15	8	
Versnelling woningbouwprogramma	3	180	270		
Digitale Hanze	3	30	10		
Recreatie & Toerisme (Verbreding samenwerking)	3	8	10		
Behouden aantrekkelijk vestigingsklimaat Ondernemers	3	85			
Erfgoed: het beleg van Oldenzaal	4	30			
Verhuiskosten Drieëenhuidschool	5				25
Haalbaarheidsonderzoek nieuwbouwschool de Essen	5		20		
Franciscusschool ver/nieuwbouw (Tijdelijke huisvesting)	5		50		
Drieëenhuidschool ver/nieuwbouw (Tijdelijke huisvesting)	5		125		
Drieëenhuidschool ver/nieuwbouw (Sloop en bouwrijp)	5		200		
Zevenster aanpassingen (Verhuiskosten)	5	25			
Herstel constructiefout TCC (Leliestraat)	5	18			
Intranet	FAD	30			
Intranet (dekking budget Digitale Dienstverlening)	FAD	-30			
MS Teams	FAD	100			
Dekking MS Teams (Digitale dienstverlening)	FAD	-100			
Data gedreven werken (eenmalig)	FAD	15			
Dekking data gedreven werken (Digitale dienstverlening)	FAD	-15			
Meerjarige gevolgen 3e Financiële bijstelling 2020:					
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	5	411	240		
Totaal excl. Reserves		1.355	1.479	495	25
Mutatie reserves	5	35	35	35	35
Totaal incidentele lasten incl. reserves		1.390	1.514	530	60

Incidentele baten	Progr.	2022	2023	2024	2025
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Aanvaard beleid:					
n.v.t.					
Aanvullend en nieuw beleid:					
n.v.t.					
Meerjarige gevolgen 3e Financiële bijstelling 2020:					
Nationaal Programma Onderwijs (NPO): Bijdrage Rijk	5	411	240		
Totaal excl. Reserves		411	240		
Mutatie reserves	2	19	19	19	19
Mutatie reserves	3	280	370	100	
Mutatie reserves	4	75			
Mutatie reserves	5	267			
Mutatie reserves	FAD	50	50	50	
Totaal incidentele baten incl. reserves		1.102	679	169	19

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat we in de jaren 2022-2025 meer incidentele lasten hebben dan incidentele baten.

In principe zijn alle mutaties in de reserves incidenteel van aard. De bestemmingsreserves voor de dekking van kapitaallasten zijn hierop een uitzondering. Wanneer de bestemmingsreserves dekking kapitaallasten worden gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van een geactiveerde investering, dan is de dekking van de kapitaallasten structureel geregeld. Door de onttrekkingen aan bestemmingsreserves dekking kapitaallasten apart te benoemen is het duidelijk dat deze een structureel karakter hebben. De looptijd van de ingestelde reserve is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de geactiveerde investering. Hierdoor hebben zowel de kapitaallasten als de onttrekkingen aan deze reserve geen invloed op het structurele begrotingssaldo. In onderstaand overzicht staan de structurele mutaties genoemd van de dekkingsreserves kapitaallasten.

Omschrijving	Progr.	2022	2023	2024	2025
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Structurele dotaties reserves (lasten aanv.beleid):					
Dekkingsres. kap. lasten reconstr. Groote Markt	2	2	1	1	1
Dekkingsres. kap. lasten aanleg fietssnelweg	2	2	2	2	2
Dekkingsres. kap. lasten revitalisering Vijfhoek	3	13	13	13	13
Dekkingsres. kap. lasten herinr. de Tuinen	3	3	3	3	3
Dekkingsres. kap. lasten nieuwbouw Windroos	5	3	2	2	2
Totaal structurele dotaties reserves		23	21	21	21
Structurele onttrekkingen aan reserves (baten aanvaard beleid):					
Dekkingsres. kap. lasten fietspad Stakenbeek	2	4	4	4	4
Dekkingsres. kap. lasten Verkeersmaatregelen Schapendijk	2	4	4	4	4
Dekkingsres. kap. lasten reconstr. Groote Markt	2	12	12	12	12
Dekkingsres. kap. lasten aanleg Fietssnelweg	2	11	11	11	11

Omschrijving	Progr.	2022	2023	2024	2025
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Dekkingsres. kap. lasten Verkeersknelpunten	2	26	26	26	26
Dekkingsres. kap. lasten Beh. Centrale verkeerslichten	2	2	2	2	2
Dekkingsres. kap. lasten revitalisering Vijfhoek	3	100	100	99	98
Dekkingsres. kap. lasten herinr. De Tuinen	3	23	23	23	23
Dekkingsres. kap. lasten Toplaag Bully	4	19	19	19	1
Dekkingsres. kap. lasten Kunstgras Tennis Berghuizen	4	3	3	3	3
Dekkingsres. kap. lasten Nieuwbouw Windroos	5	101	100	99	82
Dekkingsres. kap. lasten ver./Nieuwbouw Nutsschool	5	10	10	10	10
Dekkingsres. kap. lasten fietsenkelder	FAD	5	5	5	5
Totaal structurele onttrekkingen reserves		320	319	317	281
Saldo structurele mutaties reserves		-297	-298	-296	-260

In onderstaand overzicht wordt het structureel begrotingssaldo gepresenteerd:

<i>Bedragen x € 1.000</i>								
		2022		2023		2024		2025
Saldo baten en lasten	N	141	N	664	N	423	V	459
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	V	771	V	443	V	442	V	257
Begrotingssaldo na bestemming	V	630	N	221	V	19	V	716
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	N	288	N	835	N	361	N	41
Structureel begrotingssaldo	V	918	V	614	V	380	V	757

Uit vorenstaande overzichten blijkt enerzijds dat het resultaat van de incidentele baten en lasten een negatieve invloed heeft op het uiteindelijke totaal resultaat. Er is daarmee sprake van materieel in evenwicht zijn (structurele lasten worden gedekt door structurele baten).

Overzicht Taakvelden

Op de volgende pagina's treft u een overzicht aan van de op basis van de aangepaste BBV-voorschriften op te nemen Taakvelden. Met behulp van deze voorgeschreven taakvelden is de wijze waarop de informatie voor derden wordt verstrekt, gewijzigd en vereenvoudigd. De taakvelden betreffen een vervanging van de eerder bekende beleidsproducten/productenraming. Indien gewenst kunnen de taakvelden nader worden onderverdeeld in deeltaken en activiteiten. Dit maakt het mogelijk de taakvelden naar eigen behoefte in te zetten als instrumenten voor interne sturing bij de uitvoering van de programma's. Vooralsnog is van die verdere detaillering geen gebruik gemaakt.

Programma	Taakveld	2022	2023	2024	2025
Bedragen x € 1.000					
P01 Dienstverlening en Veiligheid	Bestuur	1.561	1.571	1.561	1.275
	Burgerzaken	966	966	966	966
	Crisisbeheersing en brandweer	2.363	2.363	2.363	2.363
	Openbare orde en veiligheid	746	746	746	746
	Totaal lasten	5.637	5.647	5.637	5.351
	Bestuur				
	Burgerzaken	-465	-465	-465	-465
	Crisisbeheersing en brandweer				
	Openbare orde en veiligheid	-36	-36	-36	-36
	Totaal baten	-501	-501	-501	-501
	Saldo	5.136	5.146	5.136	4.850
P02 Bereikbaarheid en Openbare ruimte	Parkeerbelasting	37	37	37	37
	Verkeer en vervoer	4.012	4.031	4.049	4.087
	Parkeren	97	97	97	97
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.426	3.416	3.429	3.455
	Riolering	2.082	2.127	2.170	2.204
	Afval	3.511	3.535	3.535	3.534
	Milieubeheer	299	294	287	280
	Begraafplaatsen en crematoria	333	330	328	329
	Totaal lasten	13.798	13.866	13.932	14.023
	Parkeerbelasting	-783	-783	-783	-783
	Verkeer en vervoer	-150	-150	-150	-150
	Parkeren	0	0	0	0
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-104	-104	-104	-104
	Riolering	-3.121	-3.255	-3.354	-3.405
	Afval	-4.591	-4.591	-4.591	-4.591
	Milieubeheer	-2	-2	-3	-3
	Begraafplaatsen en crematoria	-210	-210	-210	-210
	Totaal baten	-8.961	-9.095	-9.195	-9.246
	Saldo	4.837	4.771	4.737	4.777

Programma	Taakveld	2022	2023	2024	2025
Bedragen x € 1.000					
P03 Stedelijke en Economische ontwikkeling	Economische ontwikkeling	523	438	438	438
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	17	17	17	17
	Economische promotie	319	332	322	322
	Ruimtelijke ordening	440	440	440	440
	Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	1.425	1.425	1.425	1.425
	Wonen en bouwen	3.393	3.407	3.218	3.005
	Totaal lasten	6.118	6.060	5.861	5.649
	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-51	-51	-51	-51
	Economische promotie	-170	-170	-170	-170
	Ruimtelijke ordening	-41	-41	-41	-41
	Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	-1.425	-1.425	-1.425	-1.425
	Wonen en bouwen	-725	-724	-723	-723
	Totaal baten	-2.412	-2.411	-2.411	-2.410
	Saldo	3.706	3.649	3.451	3.239
P04 Cultuur, sport en ontspanning	Sportbeleid en activering	440	365	365	365
	Sportaccommodaties	3.200	3.460	3.407	3.450
	Cultuurpresentatie, -productie en – presentatie	1.370	1.362	1.348	1.348
	Musea	481	451	451	450
	Media	932	932	931	931
	Totaal lasten	6.422	6.569	6.501	6.544
	Sportbeleid en activering	0	0	0	0
	Sportaccommodaties	-1.022	-1.009	-833	-833
	Cultuurpresentatie, -productie en – presentatie	-248	-248	-248	-248
	Musea	0	0	0	0
	Media	0	0	0	0
	Totaal baten	-1.270	-1.257	-1.081	-1.081
	Saldo	5.152	5.312	5.420	5.462

Programma	Taakveld	2022	2023	2024	2025
Bedragen x € 1.000					
P05 Maatschappelijke ondersteuning	Openbaar basisonderwijs	224	224	224	224
	Onderwijshuisvesting	2.098	2.316	1.914	1.990
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.133	1.971	1.731	1.731
	Samenkracht en burgerparticipatie	5.829	5.607	5.599	5.571
	Wijkteams	527	527	527	527
	Inkomensregelingen	11.228	11.228	11.228	11.228
	Begeleide participatie	8.281	7.879	7.427	7.050
	Arbeidsparticipatie	1.502	1.527	1.552	1.588
	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.556	1.556	1.556	1.556
	Maatwerkdienstverlening 18+	8.932	8.931	8.930	8.930
	Maatwerkdienstverlening 18-	8.800	8.803	8.803	8.803
	Geëscaleerde zorg 18+	363	363	363	363
	Geëscaleerde zorg 18-	1.003	1.003	1.003	1.003
	Volksgezondheid	1.339	1.339	1.339	1.339
	Totaal lasten	53.815	53.273	52.195	51.902
	Openbaar basisonderwijs	-158	-158	-158	-158
	Onderwijshuisvesting	-35	-35	-35	-35
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.011	-840	-600	-600
	Samenkracht en burgerparticipatie	-678	-678	-678	-678
	Wijkteams	0	0	0	0
	Inkomensregelingen	-9.092	-9.092	-9.092	-9.092
	Begeleide participatie	-1.050	-1.050	-1.050	-1.050
	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0
	Maatwerkdienstverlening 18+	-335	-335	-335	-335
	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
	Volksgezondheid	0	0	0	0
	Totaal baten	-12.359	-12.187	-11.947	-11.947
	Saldo	41.456	41.086	40.248	39.955

Programma Taakveld		2022	2023	2024	2025
Bedragen x € 1.000					
Financiële algemene dekkingsmiddelen	Overhead	10.114	9.843	9.785	9.791
	Treasury	318	332	358	398
	Vennootschapsbelasting	27	27	27	27
	OZB woningen	318	318	318	318
	OZB niet woningen	65	65	65	65
	Belastingen overig	16	16	16	16
	Algemene uitkering en gemeentefonds				
	Overige baten en lasten	385	377	387	397
	Totaal lasten	11.242	10.976	10.954	11.010
	Overhead	-52	-52	-52	-52
	Treasury	-2.013	-2.013	-1.968	-1.941
	Vennootschapsbelasting				
	OZB woningen	-4.479	-4.530	-4.582	-4.641
	OZB niet woningen	-4.164	-4.165	-4.165	-4.283
	Belastingen overig	-246	-246	-246	-246
	Algemene uitkering en gemeentefonds	-59.486	-58.245	-57.842	-57.919
	Overige baten en lasten	-680	-680	-680	-680
	Totaal baten	-71.119	-69.931	-69.534	-69.763
	Saldo	-59.877	-58.955	-58.580	-58.753
Mutaties reserves	Mutaties reserves	57	56	55	543
	Totaal lasten	57	56	55	54
	Mutaties reserves	-1.098	-845	-486	-300
	Totaal baten	-1.098	-845	-486	-300
	Saldo	-1.041	-789	-429	-244
Totaal		631	-221	19	715

4.1.3 De vermogens- en financieringspositie

Bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente dient ook de omvang te worden betrokken van de gemeentelijke weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij om vrij aanwendbare middelen voor het opvangen van niet-structurele tegenvallers. De weerstandscapaciteit van de gemeente dient dus als buffer voor het opvangen van gemeentelijke risico's. In de geactualiseerde paragraaf Weerstandsvermogen wordt uitvoerig ingegaan op de risico's in relatie met de omvang van onze weerstandscapaciteit. Het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit wordt gevormd door de vrij aanwendbare reserves. De algemene reserve is hierbij de belangrijkste. De verwachte stand van de algemene reserve per 1 januari 2022 is, rekening houdend met de voorstellen nieuw beleid uit deze begroting en het resultaat 2021 na 3^e Financiële bijstelling 2021, afgerond € 5,8 mln. De minimale omvang van deze reserve op basis van de door uw raad vastgestelde gewenste weerstandsratio van 2 bedraagt € 5,4 mln. Deze omvang is gebaseerd op de geïnventariseerde risico's (zie paragraaf weerstandsvermogen hoofdstuk 3.1) van in totaal, incl. grondexploitatie, € 4,3 mln. Om daarbij een weerstandsratio van 2 te realiseren dient het totaal van de algemene reserves (alg. dienst en grondexploitatie samen) € 8,6 mln. te bedragen. Bij een verwachte algemene reserve grondexploitatie per 1-1-2022 van € 3,2 mln. dient dus de algemene reserve € 5,4 mln. te bedragen. Geconstateerd kan worden dat we op dit moment voldoen aan de door ons zelf vastgestelde gewenste weerstandsratio. In de paragraaf Weerstandsvermogen is ook ingezoomd op de gewenste minimale omvang van deze reserves gelet op de nu ingeschatte/geïnventariseerde risico's. Daarbij is de constatering dat met de verwachte stand van beide algemene reserves per 1 januari 2022 wordt voldaan aan de beoogde minimale omvang.

Vanaf het begrotingsjaar 2017 wordt op basis van de herziene BBV een geprognosticeerde balans voor de komende planperiode in de begrotingsstukken opgenomen. Deze ziet er voor de komende planperiode als volgt uit.

Omschrijving							
Bedragen x € 1.000							
	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Activa							
Vaste activa							
Immateriële vaste activa	85	40	18	12	6	0	0
Materiële vaste activa	84.957	84.106	92.148	101.036	104.846	106.940	129.576
Financiële vaste activa	6.612	6.163	5.713	5.173	4.833	4.593	4.353
Totaal vaste activa	91.654	90.309	97.879	106.221	109.685	111.533	133.929
Vlottende activa							
Voorraden	4.891	4.317	4.000	1.500	1.000	1.000	1.000
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	8.621	9.398	7.000	4.000	3.000	3.000	3.000
Liquide middelen	2	2	2	2	2	2	2
Overlopende activa	1.133	892	800	500	500	500	500
Totaal vlottende activa	14.647	14.609	11.802	6.002	4.502	4.502	4.502
Totaal activa	106.301	104.918	109.681	112.223	114.187	116.035	138.431
Passiva							
Vaste passiva							
Eigen vermogen	35.084	35.901	30.862	30.296	30.278	29.135	29.117
Voorzieningen	11.309	10.636	10.190	10.181	10.311	10.427	10.788
Langlopende leningen	32.068	39.889	33.456	34.000	37.000	38.000	50.000
Totaal vast passiva	78.461	86.426	74.508	74.477	77.589	77.562	89.905
Vlottende passiva							
Kasgeldleningen en banksaldi	14.775	3.426	8.200	8.200	8.200	8.200	8.200
Overige schulden	8.422	7.248	14.973	16.546	16.368	17.773	26.326
Overlopende passiva	4.643	7.818	12.000	13.000	12.000	12.500	14.000
Totaal vlottende passiva	27.840	18.492	35.173	37.746	36.598	38.473	48.526
Totaal passiva	106.301	104.918	109.681	112.223	114.187	116.035	138.431

4.1.4 Budgetten in één oogopslag

Pr.	Lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	*	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting		
						2023	2024	2025
1	Dienstverlening en	A	5.591	5.522	5.624	5.385	5.385	5.385
	Veiligheid	B						
		N			13	264	254	-33
		D						
		G		45				
2	Bereikbaarheid en	A	12.349	13.334	13.752	13.705	13.691	13.722
	Openbare ruimte	B				119	206	268
		N			43	40	32	31
		D						
		G		4	2	3	3	3
3	Stedelijke- en	A	15.523	6.480	5.452	5.455	5.353	5.161
	economische	B						
	Ontwikkeling	N			666	604	508	487
		G						
4	Cultuur, sport en	A	6.023	6.157	6.179	6.449	6.379	6.342
	Ontspanning	B				44	46	126
		N			50	49	48	48
		D						
		G		957	194	27	27	27
5	Maatschappelijke	A	57.263	50.495	51.611	50.764	50.408	50.009
	Ondersteuning	B				54	34	139
		N			109	533	158	158
		D						
		G		2.697	2.095	1.923	1.596	1.596
FAD	Financiering	A	16.044	13.680	11.732	11.433	11.412	11.468
	en algemene	B						
	dekkingsmiddelen	N			111	143	143	143
		D						
		G		-480	-589	-589	-589	-589
	Totale lasten		112.793	98.903	97.044	96.405	95.094	94.491

*A= Aanvaard beleid incl. 2° Burap, B= Aanvullend beleid, N = Nieuw beleid; D = Dekkingsplan; G = Gevolgen 3° Burap 2021.
Ramingen zijn, conform begrotingsuitgangspunten, gebaseerd op constante prijzen (=prijspeil 2022).

NB. De totale lasten van de programma's bedragen voor 2022 € 97.044.000 zoals bovenstaand is te zien. Dit bedrag verhoogd met de dotaties aan de reserves ad € 57.000 (zie volgende bladzijde), laat de totale lasten zien van deze begroting ad € 97.101.000. Dit bedrag treft u ook aan in het "huishoudboekje".

Pr.	Baten <i>Bedragen x € 1.000</i>	*	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Meerjarenbegroting		
						2023	2024	2025
1	Dienstverlening en	A	-328	-505	-501	-501	-501	-501
	Veiligheid	B						
		N						
		G						
2	Bereikbaarheid en	A	-8.459	-8.765	-8.961	-9.011	-9.048	-9.048
	Openbare ruimte	B				-84	-147	-198
		N						
		G						
3	Stedelijke- en	A	-17.242	-2.678	-2.412	-2.411	-2.410	-2.410
	economische	B						
		N						
		G						
4	Cultuur, sport en	A	-1.329	-1.247	-1.270	-1.257	-1.081	-1.081
	Ontspanning	B						
		N						
		G		-342				
5	Maatschappelijke	A	-16.550	-11.164	-11.947	-11.947	-11.947	-11.947
	Ondersteuning	B						
		N						
		G		-1.800	-411	-240		
6	Financiering	A	-69.701	-68.141	-69.684	-69.433	-69.153	-69.522
	en algemene	B						
	Dekkingsmiddelen	D			-1.434	-497	-380	-240
		G		-1.569	-14	-14	-14	-14
	Totale baten		-113.609	-96.248	-96.634	-95.395	-94.681	-94.961
Saldo voor bestemming			-816	3.168	410	1.010	413	-470
	Dotaties aan reserves		9.037	1.207	57	56	55	54
	Onttrekking aan reserve		-9.459	-4.118	-1.097	-845	-487	-300
Saldo na bestemming			-1.238	-256	-630	221	-19	-716

*A= Aanvaard beleid incl. 2^e Burap, B= Aanvullend beleid, N = Nieuw beleid; D = Dekkingsplan; G = Gevolgen 3^e Burap 2021.
Ramingen zijn, conform begrotingsuitgangspunten, gebaseerd op constante prijzen (prijsspeil 2022).

NB. De totale baten van de programma's bedragen voor 2022 € 96.634.000 zoals bovenstaand is te zien. Dit bedrag verhoogd met de onttrekking aan de reserves ad € 1.097.000 (zie hierboven), laat de totale baten zien van deze begroting ad € 97.731.000. Dit bedrag treft u ook aan in het "huishoudboekje".

4.1.5 Aanvullend beleid en overige financiële ontwikkelingen

Tabel 1: Aanvullend beleid/-budget uit programmabegroting 2021 met startjaar 2022 e.v. (startjaar 2021 is verwerkt in aanvaard beleid) en overige financiële ontwikkelingen uit de kadernota 2022

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
1	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2022 vGRP	2	717.000		717.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	24.000	24.000	24.000
2	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2023 vGRP	2	717.000		717.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-	-	24.000	24.000
3	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2024 vGRP	2	717.000		717.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	24.000
4	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2025 vGRP	2	717.000		717.000	2025	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
5	Baten rioolrecht	2	n.v.t.		n.v.t.	div.	Baat	Struct.	Voordeel	-	24.000	48.000	72.000
6	Maatregelen ter beperking wateroverlast	2	940.000		940.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	26.000	26.000	26.000
7	Maatregelen ter beperking wateroverlast	2	415.000		415.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-	-	12.000	12.000
8	Maatregelen ter beperking wateroverlast	2	415.000		415.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	12.000
9	Maatregelen ter beperking wateroverlast	2	415.000		415.000	2025	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
10	Baten rioolrecht	2	n.v.t.		n.v.t.	div.	Baat	Struct.	Voordeel	-	26.000	38.000	50.000
11	Extra maatregelen ter beperking wateroverlast	2	1.218.000		1.218.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	34.000	34.000	34.000
12	Extra maatregelen ter beperking wateroverlast	2	993.000		993.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-	-	27.000	27.000
13	Extra maatregelen ter beperking wateroverlast	2	728.000	174.000	554.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	15.000
14	Extra maatregelen ter beperking wateroverlast	2	973.000	20.000	953.000	2025	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
15	Baten rioolrecht	2	n.v.t.		n.v.t.		Baat	Struct.	Voordeel	-	34.000	61.000	76.000
16	Straatverlichting: vervangen 400 masten en	2	500.000		500.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	20.000	20.000	20.000

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
	armaturen												
17	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2022	2	35.000		35.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		3.000	3.000	3.000
18	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2023	2	171.000		171.000	2023	Last	Struct.	Nadeel			12.000	12.000
19	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2022	2	300.000		300.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	12.000	12.000	12.000
20	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2023	2	300.000		300.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-		12.000	12.000
21	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2024	2	300.000		300.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-			12.000
22	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2025	2	300.000		300.000	2025	Last	Struct.	Nadeel	-			
23	Nieuwbouw sportzaal Meijbreestraat	4	2.117.500	130.500	1.987.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-			80.000
24	Revitalisatie kleedkamers VV Oldenzaal	4	484.000	68.000	416.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	12.000	12.000	12.000
25	FC Berghuizen: renovatie veld 1	4	28.000	4.000	24.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-	-	2.000	2.000
26	VV Oldenzaal: renovatie veld 1	4	67.000	9.000	58.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	6.000	6.000	6.000
27	ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgras	4	36.000	5.000	31.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
28	ZVV De Esch: vervanging kunstgras toplaag veld 2	4	291.000	41.000	250.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	26.000	26.000	26.000
29	OHC Bully: vervanging toplaag veld 1	4	266.000	37.000	229.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
30	Franciscusschool ver-/ nieuwbouw	5	2.796.000	135.000	2.661.000	2023	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	80.000

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
31	Uitbreiding/verbouwing Drieëenheidsschool	5	360.000	18.000	342.000	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	-
32	Uitbreiding/verbouwing Drieëenheidsschool	5	4.378.000	420.000	3.958.000	2024	Last	Struct.	Nadeel	-	-	-	25.000
33	Aanpassing Zevenster	5	1.190.000	42.924	1.147.076	2022	Last	Struct.	Nadeel	-	34.000	34.000	34.000
34	Haalbaarheidsonderzoek nieuwbouw De Essen	5				2023	Last	Struct.	Nadeel	-	20.000		-
Totaal aanvullend beleid			22.167.500	1.104.424	21.063.076					0	133.000	138.500	335.000

4.1.6 Nieuw beleid

Tabel 2: Nieuwe voorstellen vanaf de Programmabegroting 2022, met startjaar 2022 e.v.

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
35	Regio Twente (Aanvullende bijdrage VTE taken)	1				2022	Last	Inc.	Nadeel	16.228			
36	Regio Twente Continuering Twente Board 203/2024	1				2023	Last	Inc.	Nadeel		286.698	286.698	
37	Regio Twente: Financiële besparing veranderopdracht	1				2022	Last	Struct.	Voordeel	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
38	Digitale Hanze	1				2022	Last	Inc.	Nadeel	30.000	10.000		
39	Duurzaamheid: project 'Gemeente zoekt dak'	2				2022	Last	Struct.	Nadeel	pm	pm	pm	pm
40	Bewegwijzering	2				2022	Last	Struct.	Nadeel	5.000	5.000	5.000	5.000
41	Verkeersmanagement	2				2022	Last	Struct.	Nadeel	18.000	20.000	20.000	20.000
42	Samenwerking Regionaal Bodembeheer	2				2022	Last	Inc.	Nadeel	20.000	15.000	7.500	
43	Vervanging	2	75.000		75.000	2024	Last	Struct.	Nadeel				5.394

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
	speelvoorzieningen Openbaar Groen 2024												
44	Vervanging speelvoorzieningen Openbaar Groen 2025	2	99.000		99.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
45	Invoering Omgevingswet: Invoeringskosten	3	75.000		75.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		15.375	15.300	15.225
46	Invoering Omgevingswet: Exploitatielasten	3				2022	Last	Struct.	Nadeel	193.000	129.000	129.000	129.000
47	Jufferbeek Noord	3								pm	pm	pm	pm
48	Versnelling woningbouwprogramma	3				2022	Last	Inc.	Nadeel	180.000	270.000		
49	Dekking woningbouwprogramma (Algemene reserve)	3				2022	Baat	Inc.	Voordeel	-180.000	-270.000		
50	Singelpark Fase 1	3	4.500.000	1.800.000	2.700.000	2023	Last	Struct.	Nadeel			103.500	103.050
51	Oldenzaal Promotie (Binnenstadsmanagement)	3				2022	Last	Struct.	Nadeel	40.000	40.000	40.000	40.000
52	Oldenzaal Promotie (Promotie en marketing)	3				2022	Last	Struct.	Nadeel	130.000	110.000	90.000	70.000
53	Binnenstad Oldenzaal (vastgoedstrategie en ABO)	3				2022	Last	Struct.	Nadeel	30.000	30.000	130.000	130.000
54	Recreatie&Toerisme (Verbreiding samenwerking)	3				2022	Last	Inc.	Nadeel	7.500	10.000		
55	Behouden aantrekkelijk vestigingsklimaat Ondernemers	3				2022	Last	Inc.	Nadeel	85.000			
56	Carnavalshallen Thorbeckestraat	3	pm			2022	Last	Struct	Nadeel		pm	pm	pm
57	Erfgoed: Het verhaal van Oldenzaal	4				2022	Last	Struct.	Nadeel	20.000	20.000	20.000	20.000
58	Erfgoed: Het beleg van Oldenzaal	4				2022	Last	Inc.	Nadeel	30.000			

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
59	Aanleggen berekening 7 Sportvelden	4	129.000	23.000	106.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		7.627	7.592	7.557
60	Kantplanken/schoonloopproosters kunstgrassportvelden	4	67.000	12.000	55.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		3.932	3.914	3.896
61	Renoveren Pupillenveld Quick'20	4	41.000	7.000	34.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		3.519	3.519	3.519
62	Renoveren Pupillenveld FC Berghuizen	4	96.000	17.000	79.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		8.097	8.097	8.097
63	Renoveren nieuwbouw Kleedkamers FC Berghuizen	4	217.000	38.000	179.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		5.383	5.361	5.339
64	De Höfte: Investerings dak reconstructie	5	100.000		100.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		5.500	5.475	5.450
65	De Höfte: Opnemen onderhoud gebouwenbeheersplan	5				2022	Last	Struct.	Nadeel	15.500	15.500	15.500	15.500
66	Vakleerkrachten Lichamelijke Oefening	5				2022	Last	Struct.	Nadeel	50.000	120.000	120.000	120.000
67	Gezamenlijke Europese Aanbesteding WMO hulpmiddelen	5								pm	pm	pm	Pm
68	Franciscusschool ver/nieuwbouw (Aanv.krediet)	5	19.000		19.000	2023	Last	Struct.	Nadeel				578
69	Franciscusschool ver/nieuwbouw (Tijd.huisvesting)	5				2023	Last	Inc.	Nadeel		50.000		
70	Drieëenheidsschool ver/nieuwbouw (Aanv.krediet)	5	165.000		165.000	2024	Last	Struct.	Nadeel				
71	Drieëenheidsschool ver/nieuwbouw (Tijd.huisvesting)	5				2023	Last	Inc.	Nadeel		125.000		
72	Drieëenheidsschool ver/nieuwbouw (Sloop en bouwrijp)	5				2023	Last	Inc.	Nadeel		200.000		
73	Zevenster aanpassingen (Aanv.krediet)	5	585.000	30.000	555.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		16.660	16.591	16.522

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
74	Zevenster aanpassingen (Verhuiskosten)	5				2022	Last	Inc.	Nadeel	25.000			
75	De Esch, Stichtingskosten	5	3.599.000	283.000	3.316.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
76	De Linde, Stichtingskosten	5	4.032.000	316.000	3.716.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
77	TCC- Lyceumstraat, Stichtingskosten	5	19.281.000	1.986.000	17.295.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
78	Herstel Constructiefouten TCC (Leliestraat)	5				2022	Last	Inc.	Nadeel	18.333			
79	Ventilatiecapaciteit Stadhuishal	FAD	100.000		10.0000	2022	Last	Struct.	Nadeel		7.167	7.133	7.099
80	Professionalisering Inkoopfunctie	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	41.500	41.500	41.500	41.500
81	Dekking Professionalisering Inkoopfunctie	FAD				2022	Last	Struct.	Voordeel	-41.500	-41.500	-41.500	-41.500
82	Archiefplek Stadhuis	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	20.000	10.000	10.000	10.000
83	Dekking Archiefplek Stadhuis (Digitale dienstverlening)	FAD				2022	Last	Inc.	Voordeel	-25.000			
84	Dekking Archiefplek Stadhuis (Digitale dienstverlening)	FAD				2022	Last	Inc.	Nadeel	30.000			
85	Intranet (dekking budget Digitale Dienstverlening)	FAD				2022	Last	Inc.	Voordeel	-30.000			
86	Informatiebeveiliging	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	15.000	15.000	15.000	15.000
87	MS Teams	FAD				2022	Last		Nadeel	100.000			
88	Dekking MS Teams (Digitale dienstverlening)	FAD				2022	Last		Voordeel	-100.000			
89	Dig. P&C-cyclus/Financieel systeem (Implementatie)	FAD	50.000		50.000	2022	Last	Struct.	Nadeel		10.250	10.200	10.150
90	Dig. P&C-cyclus/Financieel	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	50.000	50.000	50.000	50.000

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2022	2023	2024	2025
	systeem (Implementatie)												
91	SOR-Samenhangende Objectenregistratie	FAD								pm	pm	pm	Pm
92	Wet Open Overheid (WOO)	FAD								pm	pm	pm	Pm
93	Datagedreven werken (eenmalig)	FAD				2022	Last	Inc.	Nadeel	15.000			
94	Dekking Datagedreven werken (Digitale dienstverlening)	FAD				2022	Last	Inc.	Voordeel	-15.000			
95	Datagedreven werken (software, data analyst, consult.)	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	35.000	35.000	35.000	35.000
96	GBTwente: Nieuwe tariefstructuur excl. ADI	FAD				2022	Last	Struct.	Nadeel	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal nieuw beleid			33.230.000	4.512.000	28.718.000					811.561	1.362.708	1.143.380	834.376

4.2 Dekkingsplan 2022 - 2025

4.2.1 Heroverwegingen/Dekkingsplan

Dit hoofdstuk vormt het jaarlijkse sluitstuk van de begroting en hier wordt getracht een belangrijk uitgangspunt van begroten in Oldenzaal vorm te geven, te weten: het realiseren van een reëel en structureel sluitende begroting. In hoofdstuk 1 hebt u al kunnen lezen dat het verwachte begrotingsresultaat van deze Programmabegroting 2022, ten opzichte van de Kadernota 2022, met name door de budgetontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, onder druk is komen te staan. Desalniettemin zijn wij erin geslaagd om u, met uitzondering van de jaarschijf 2023, een sluitende meerjarenbegroting te kunnen aanbieden.

Belastingmaatregelen

We stelen u daarom ook voor de OZB, na de noodzakelijke verhoging van 5% in 2021, voor het jaar 2022 slechts te verhogen met de gemiddelde inflatiecorrectie. Hiermee kunnen we de beoogde structureel sluitende meerjarenbegroting vrijwel geheel waarmaken. In de lastenontwikkeling van deze begroting is, conform de voorgestelde begrotingsuitgangspunten, rekening gehouden met een prijsontwikkeling van 3,1% en een loonontwikkeling van 2,6%. Gelet hierop stellen we u voor de OZB met het ongewogen gemiddelde hiervan, 2,85%, te verhogen. De overige heffingen en tarieven, uitgezonderd afval- en rioolheffing waarvoor een kostendekkend tarief het uitgangspunt is, kunnen ongewijzigd blijven.

Weerstandsvermogen

Na bij de kadernota 2021 een minder positieve prognose te hebben afgegeven zagen we, samen met u, kans om door middel van een ombuigingstraject te komen tot een sluitende begroting 2021. Hiermee werd de basis gelegd voor budgettaire ruimte voor aanvullende en nieuwe beleidsvoornemens voor de komende planperiode. In deze Programmabegroting 2022 is er dan ook ruimte voor aanvullend en nieuw beleid zoals u in de vorige paragraaf hebt kunnen lezen.

Sommige van deze voorstellen worden gedekt met behulp van een beschikking over de algemene reserve. Conform het eerder ingezette beleid zijn we bereid incidentele aanvullende budgetten (korte looptijd) met behulp van de algemene reserve te doen als we daarmee verwachten onze doelstellingen te kunnen realiseren. Uiteraard heeft dit gevolgen voor de omvang van de algemene reserve. Zoals in de paragraaf Weerstandsvermogen reeds geschreven, kent de algemene reserve per 1 januari 2022 een omvang van naar verwachting € 5,8 mln. Opgeteld bij het saldo van de algemene reserve grondexploitatie van € 3,2 mln. komt het weerstandsvermogen daarmee uit op € 9 mln. Afgezet tegen de geïnventariseerde risico's betekent dit voor 2022 een verwachte weerstandsratio van 2,1 %. Daarmee komen we voor het komende begrotingsjaar naar verwachting uit boven de door ons zelf bepaalde norm van 2%.

Ombuigingsvoorstellen en dekkingsplan

Met de negatieve budgetontwikkelingen binnen het Sociaal Domein in ons achterhoofd blijft het weerstandsvermogen echter een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren. Zeker als we daarbij in ogenschouw nemen dat de ambitieuze ombuigingen van ruim € 1 mln. binnen het Sociaal Domein onderdeel uitmaken van de meerjarenbudgetten 2022-2025. Tenslotte is de veronderstelde begrotingsruimte bij de Kadernota 2022, voor met name de jaarschijven 2023 en 2024, verdwenen. De veronderstelde impliciete invulling van de wens van de raad om structurele begrotingsruimte te creëren voor toekomstig nieuw beleid: de zogenaamde 'Zinkweg-norm', is hiermee nog niet volledig gerealiseerd. Aanvullende maatregelen zullen nodig zijn om deze norm alsnog structureel te realiseren. Bij de septembercirculaire worden de structureel toegezegde extra jeugdbudgetten geformaliseerd. Conform bestendige gedragslijn worden de (financiële) gevolgen van de septembercirculaire vastgesteld ten tijde van de decembernota. Aangezien de omvang van de aanvullende Jeugdbudgetten al bekend is, alsmede de maximaal toegestane budgettering, hebben wij de meeropbrengsten Jeugd (75%) opgenomen bij de respectievelijke jaarschijven van het dekkingsplan 2022-2025. Concreet betekent dit een voordeel van € 1.434 mln. in 2022, vervolgens aflopend van € 497 mln. in 2023 tot respectievelijk € 0,380 mln. en € 0,240 mln. voor de jaren 2024 en 2025.

Bijlage 1: Toelichtingen aanvullend beleid

Tabel 1: Aanvullend beleid/-budget uit programmabegroting 2021, met startjaar vanaf 2022 alsmede de financiële ontwikkelingen zoals genoemd in de kadernota 2022

1. t/m 15. Maatregelen ter beperking wateroverlast GRP 2021-2025 en extra kredieten planperiode 2022-2025	
Doel (lange termijn)	Oldenzaal bestendig maken tegen de toenemende neerslag als gevolg van klimaatverandering
Inhoud	De nota Klimaatverandering in Oldenzaal gaat over de gevolgen van de klimaatverandering en welke maatregelen mogelijk zijn om de negatieve effecten zo veel mogelijk te beperken. Onderdeel zijn ook extra maatregelen om wateroverlast ten gevolge van extreme neerslag te beperken. Om de kans op wateroverlast te beperken worden gerichte maatregelen voorgesteld, in de vorm van extra waterberging en het bovengronds afvoeren naar plekken waar het water minder kwaad kan. In totaal gaat het om ca. 20 concrete maatregelen in een periode van tien jaar. De afgelopen jaren laten zien dat de klimaatverandering toch weer sneller gaat dan daarvoor voorzien is. De ramp in Limburg deze zomer bijvoorbeeld heeft dit recent weer duidelijk gemaakt. Om bij deze trend klimaatadaptief te kunnen blijven willen we bij de maatregelen de komende jaren ook inzetten op (extra) waterberging. Voor komend jaar bijvoorbeeld bij de Denekamperstraat en Carmelstraat. Overigens is het met betrekking tot bovenstaande vermeldenswaardig dat wanneer wij inzoomen op de periode tot en met 2025, we concluderen dat de huidige ontwikkeling van de rioolheffing tot en met 2025 lager is dan voorzien in 2015-2016, ondanks dat wij dus fors meer investeren in klimaat adaptieve maatregelen.
Financiën	In de Raad van 14-12-2020 is het GRP 2021-2025 vastgesteld (INTB-20-04671). In de periode 2022-2025 zijn vanuit het GRP de volgende kredieten benodigd om te investeren in onze gemeentelijke riolering: € 2.875.000 in 2022 € 2.125.000 in 2023 € 1.860.000 in 2024 € 2.105.000 in 2025 De jaarlijkse lasten die dit met zich meebrengt worden gedekt uit de rioolheffing.
Acties 2022	Diverse maatregelen ter beperking wateroverlast.
16. Straatverlichting: vervangen masten en armaturen 2022	
Doel (lange termijn)	Als onderdeel van het onderhouden en duurzaam verbeteren van de eigen infrastructuur en de openbare ruimte zodanig in te richten dat wordt geanticipeerd op de maatschappelijke ontwikkelingen zal ook geïnvesteerd moeten worden in de straatverlichting.
Inhoud	In de afgelopen periodes is er fors bezuinigd op onderhoudsbudgetten voor de openbare ruimte. Consequentie van de bezuinigingen in combinatie met het verouderen van voorzieningen dat het niet meer mogelijk is de kwaliteit op niveau te houden. Een extra financiële impuls is daarvoor noodzakelijk. In 2019 is hiermee reeds een aanvang genomen. Concreet betekent dit dat nu wordt voorgesteld het in 2019 gestarte beleid door te zetten en voor 2022 een krediet ad € 500.000 beschikbaar te stellen voor de vervanging van ± 400 verouderde lichtmasten en armaturen per jaar.

Financiën	De investeringen in verband met de lichtmasten van jaarlijks € 500.000 worden afgeschreven en dit betekent structurele lasten vanaf het jaar volgend op de realisering van de investeringen.
Acties 2022	Het uitvoering geven aan de beleidsintensivering op gebied van straatverlichting.

17. en 18. Vervanging speelvoorzieningen Openbaar Groen 2022/2023

Doel (lange termijn)	Het veilig en in goede staat houden van de diverse speeltoestellen.
Inhoud	Als onderdeel van de beheerplannen speeltoestellen (zowel bij scholen als in het openbaar groen) staan voor 2022 en 2023 de noodzakelijke investeringen voor vervanging speelvoorzieningen openbaar groen gepland. De lasten worden geactiveerd en er is een jaarbudget voor het onderhoud en gedeeltelijke vervangingen.
Financiën	• 2022 - € 35.000 voor vervanging speelvoorzieningen openbaar groen; • 2023 - € 171.000 voor vervanging speelvoorzieningen openbaar groen;
Acties 2022	Uitvoering geven aan het onderhoud/vervanging conform het geldende beheerplan.

19. t/m 22. Middelen uitvoering verkeersknelpunten 2022-2025

Doel (lange termijn)	Uitvoering van de door de gemeenteraad vastgestelde lijst van verkeersknelpunten in Oldenzaal. Jaarlijks wordt deze lijst door de gemeenteraad bijgesteld.
Inhoud	Naar aanleiding van een inventarisatie van alle verkeersonveilige punten in Oldenzaal is een groslijst opgesteld. Hier is een prioritering in aangebracht. De raad heeft besloten op basis van deze prioritering de knelpunten aan te pakken en jaarlijks de lijst te laten terugkomen. Voor het aanpakken van deze knelpunten is budget benodigd.
Financiën	Voor uitvoering van de jaarlijkse prioritering wordt een jaarlijks krediet geraamd ad € 300.000. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten lopen op met jaarlijks € 12.000.
Acties 2022	Uitvoering aan de hand van de knelpuntenlijst.

23. Nieuwbouw sportzaal Meijbreestraat

Doel (lange termijn)	Gerevitaliseerde en vernieuwde binnensportaccommodaties die voldoen aan de huidige normen en wensen van de gebruikers.
Inhoud	De kwaliteit van een deel van de binnensportaccommodaties, waaronder de Sportzaal Meijbreestraat, is de laatste jaren sterk afgenomen. Met name het sanitair, de entree en de kleedkamers zijn dermate verouderd dat het kwaliteitsniveau minimaal is. Het aantal klachten en storingen neemt de laatste jaren toe. De binnensportaccommodaties waar het om gaat zijn inmiddels 40 jaar oud en nog nooit gerevitaliseerd. In de huidige staat kan niet meer gewaarborgd worden dat op termijn nog voldaan wordt aan de hygiënenormen, veiligheidsnormen en gebruiksnormen. Daarnaast is verhuur in deze staat tegen de huidige tarieven niet langer verklaarbaar aan de verenigingen. Als de accommodaties niet gerevitaliseerd respectievelijk vernieuwd worden, zal dit sluiting tot gevolg hebben op den duur. Het is daarom nu het moment om te investeren. Er komen dan drie pijlers in optimale zin samen onderwijs (bewegingsonderwijs, jeugd), sport (bewegen, ontmoeten en de vitale vereniging), duurzaamheid (energiebesparende maatregelen en combinaties met andere projecten). Nu is het de kans om alle terreinen te combineren en de juiste stappen te zetten. Door nog langer te wachten vervallen de kansen waarbij meerdere facetten gecombineerd worden, verouderen de accommodaties nog sterker, neemt het aantal klachten toe en is er voor deze accommodaties geen sprake meer van kwalitatief goede binnensportaccommodaties.

Financiën	Ter gelegenheid van het dekkingsplan behorend bij de begroting 2020 is door aanpassing ambitieniveau/fasering een bezuiniging doorgevoerd. Dit betekende voor sportzaal Meijbreestraat dat deze 1 jaar is opgeschoven. Het huidige voorstel is de Meijbreestraat in 2022 aan te pakken. De geraamde bijdrage betreft de geactualiseerde en verlaagde SPUK-subsidies. De budgettaire lasten ontstaan in het jaar volgend op de realisering van de investeringen. Deze lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Acties 2022	Start met uitvoeringswerkzaamheden vanaf 2022

24. Kleedkamers buitensport – Revitalisatie kleedkamers VV Oldenzaal

Doel (lange termijn)	Kwalitatief goede sportaccommodaties waarbij ook rekening wordt gehouden met nieuwe ontwikkelingen als het meisjesvoetbal
Inhoud	De kwaliteit van een deel van de kleedkamers van de buitensportaccommodaties is de laatste jaren sterk afgenomen. Ze zijn dermate verouderd dat het kwaliteitsniveau minimaal is. De kleedkamers waar het om gaat zijn inmiddels 40 jaar oud en nog nooit gerevitaliseerd. In de huidige staat kan niet meer gewaarborgd worden dat op termijn nog voldaan wordt aan de hygiënenormen, veiligheidsnormen en gebruiksnormen. Daarom vragen de kleedkamers van diverse sportaccommodaties om een revitalisatie of vernieuwing. De kosten voor vernieuwing of grote revitalisaties zijn niet opgenomen in het gebouwenbeheersplan. Naast de veroudering zijn er ook diverse ontwikkelingen in het voetbal waardoor het aantal kleedkamers per sportaccommodatie niet meer voldoet. De belangrijkste ontwikkeling is de toename van het aantal meisjes in de voetbal. Vaak spelen meisjes nog in een gemengd team wat van invloed is op het aantal kleedkamers dat per team nodig is. De revitalisatie van de kleedkamers zal gefaseerd plaatsvinden. Voor 2022 staande kleedkamers VV Oldenzaal op de planning.
Financiën	Voorgesteld wordt de navolgende krediet beschikbaar te stellen: • 2022 - € 484.000 voor revitalisatie kleedkamers VV Oldenzaal. Het genoemde bedrag betreft de bruto investeringen. De geraamde bijdragen in verband met SPUK-subsidies worden hierop nog in mindering gebracht, maar zijn verlaagd ten opzichte van de verwachting vorig jaar. De budgettaire lasten ontstaan in het jaar volgend op de realisering van de investeringen. Deze lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Acties 2022	Start vernieuwing kleedkamers VV Oldenzaal. Een en ander is echter nog afhankelijk van lopende overleggen.

25. t/m 29. Diverse investeringen in sportaccommodaties als gevolg van actualisering sportbeheerplan

Doel (lange termijn)	Het behouden van kwalitatief goede sportaccommodaties voor de Oldenzaalse sporters.
Inhoud	Door de actualisatie van het sportbeheerplan is er vanaf 2021 een inhaalslag ingezet. Dit is geen vrijblijvende aangelegenheid omdat er contracten onderliggen en verplichtingen gelden. (Het is wenselijk vast te leggen dat deze handelwijze net wordt gecontinueerd) De accommodaties welke de komende planperiode aangepakt worden betreffen: FC Berghuizen: renovatie veld 1 ad € 28.000 VV Oldenzaal: renovatie veld 1 ad € 67.000 ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgas ad € 36.000

	ZVV De Esch: vervanging kunstgras toplaag veld 2 ad € 291.000 OHC Bully: vervanging toplaag veld 1 ad € 266.000
Financiën	De totale bruto investeringen hiervoor bedragen de komende planperiode een bedrag ad € 688.000 en de bijbehorende kapitaallasten lopen op van € 32.000 in 2022 naar € 34.000 in 2024. Deze lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Acties 2022	Vorbereiden en uitvoeren van de geplande werkzaamheden voor 2022.

30. t/m 33 Huisvesting onderwijs: overige ontwikkelingen huisvesting onderwijs

Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Inhoud	Samen met de schoolbesturen hebben we gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP). Mede als gevolg van geactualiseerde inzichten zoals ook reeds verwoord in de kadernota 2021 is de planning voor de diverse werkzaamheden wat opgeschoven. Voor startjaar 2022 en verder staan bouwwerkzaamheden aan de Franciscusschool (2023), Drieëenheidsschool (2023) en Zevenster (2022) gepland.
Financiën	De bouwkosten voor het revitaliseren, aanpassen en/of verbouwen van de Franciscusschool, de Drieëenheidsschool en de Zevenster bedragen voor de 3 schoolgebouwen samen € 8.540.000. De hieruit voortvloeiende lasten bedragen voor 2023 € 34.000; 2024 € 34.000 en voor 2025 € 59.000. Voor de goede orde: de genoemde lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Acties 2022	Starten met diverse voorbereidende werkzaamheden aan alle drie de schoolgebouwen.

34. Haalbaarheidsonderzoeken nieuwbouw De Essen

Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Inhoud	In het kader van uitvoering van het IHP wordt ook voorgesteld in 2023 onderzoek te doen naar de haalbaarheid van nieuwbouw De Essen.
Financiën	De hiermee gemoeide kosten worden in totaliteit geraamd op € 20.000
Acties 2022	Geen.

Bijlage 2: Toelichtingen nieuw beleid

Tabel 2: Nieuwe voorstellen nieuw beleid vanaf de Programmabegroting 2022, met startjaar 2022 en volgende:

35. Regio Twente (Twenteboard + VTE taken)	
Doel (lange termijn)	
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	Op 16 december 2020 heeft het AB Regio Twente de veranderopdracht 'Versterking regionale samenwerking door focus en eenvoud' vastgesteld. Naast alle organisatorische veranderingen heeft dit voor de gemeente Oldenzaal 'overall' een positief effect van € 33.000 (was € 2.006.000, wordt € 1.973.00). Op 27 januari 2021 heeft het AB Regio Twente besluiten genomen die effect hebben op de al vastgestelde bestuursovereenkomst sociaal economische structuurversterking Twente (vastgesteld op 16 december 2020). Dit leidt tot de volgende aanpassingen: 1. VTE-beleid laten uitvoeren door de Twente Board. Hiermee is een budget van € 56.000,- gemoeid, ofwel € 0,09. Dit wordt toegevoegd aan de € 8,92 per inwoner. Hiermee komt dit bedrag uit op € 9,01. Dit is aangepast in de bestuursovereenkomst. Op basis hiervan moeten extra middelen opgenomen worden in de begroting voor 2022
Financiën	2022 € 16.228 Bedrag is opgebouwd uit: Verhoging bijdrage Twenteboard tot € 8,92 p/inw = € 0,42 p/inw. VTE taken € 0,09 p/inw. Totaal € 0,51 p/inw. O.b.v. 31.820 inwoners Dekking 2022: lagere bijdrage veranderopdracht: € 33.000
Acties	

36. Regio Twente Twenteboard	
37. Regio Twente: Financiële besparing veranderopdracht	
Doel (lange termijn)	
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	Op 16 december 2020 heeft het AB Regio Twente de veranderopdracht 'Versterking regionale samenwerking door focus en eenvoud' vastgesteld. Naast alle organisatorische veranderingen heeft dit voor de gemeente Oldenzaal 'overall' een positief effect van € 33.000 (was € 2.006.000, wordt € 1.973.00). Aangetekend dient daarbij echter te worden dat de 'oude' middelen in het kader van de Agenda voor Twente slechts besloten en beschikbaar zijn gesteld t/m 2022.

	Op 27 januari 2021 heeft het AB Regio Twente n.a.v. vragen vanuit gemeenten daarom besloten de bestuursovereenkomst aan te passen m.b.t. de looptijd van de financiering. Om niet de indruk te wekken dat op deze wijze voorbij wordt gegaan aan het budgetrecht van de raden, heeft het DB voorgesteld om artikel 11 lid 1 van de BOK zo aan te passen dat elke gemeente t/m 2022 (in plaats van 2024) € 9,01 per inwoner per jaar beschikbaar stelt. Daarnaast heeft het DB voorgesteld aan lid 1 de inspanningsverplichting toe te voegen voor de colleges dat zij zich er voor zullen inspannen om financiering te organiseren voor de jaren 2023 en 2024. Daarmee wordt recht gedaan aan het besluit van het AB van 28 oktober 2020 en de intentie om voor langere tijd een 3O organisatie in te richten. Op basis hiervan moeten extra middelen opgenomen worden in de begroting voor 2023 en 2024
Financiën	2023 € 286.698 2024 € 286.698 Bedrag is opgebouwd uit: Bijdrage Twenteboard € 9,01 p/inw x 31.820 = € 286.698 De gerealiseerde besparingen als gevolg van de veranderopdracht bedragen structureel € 33.000.
Acties	

38. Digitale Hanze	
Doel (lange termijn)	We willen ons lokale erfgoed beter zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk maken voor bewoners en bezoekers. Het sterker profileren van Oldenzaal als (digitale) Hanzestad stimuleert onze promotie om meer bezoekers te trekken.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	1. Recreatie en Toerisme: Oldenzaal wil nieuwe bezoekers aantrekken en investeren in promotie door onder andere de Hanze. 2. Cultuur; cultuur geeft Oldenzaal haar unieke karakter. Bij de behandeling van de visienota cultuur werd vanuit uw raad aangegeven dat het Hanze-verleden veel mogelijkheden biedt voor de stad. 3. Binnenstad; versterking van de binnenstad door het verhaal van de Hanze en het erfgoed te vertellen en te verbeelden. 4. Economie: versterking t.b.v. lokale bedrijvigheid
Inhoud	In deze coalitieperiode zetten we onder meer in op versterking van het Oldenzaalse profiel door middel van de rijke geschiedenis en het erfgoed van onze stad. De Hanze is, evenals religie en de textieltijd, hierin een focuspunt. In het plan 'Boost jouw binnenstad' en in de visienota cultuur is het erfgoed van religie, Hanze en textiel eveneens meegenomen. Helaas is er op het oog weinig zichtbaars dat herinnert aan de Oldenzaalse Hanzetijd. Digitaal zijn er echter volop mogelijkheden om het verhaal vanuit de cultuurhistorie te laden, waarbij ook het culturele erfgoed wordt betrokken. Op die manier wordt het mogelijk om het verleden op een hedendaagse manier te beleven, verleden, heden en toekomst van het Oldenzaalse handelsverhaal met elkaar te verbinden en een breed publiek te bereiken. Hierin werkt de gemeente nauw samen met de stichting Oldenzaalse Musea. Deze heeft een projectplan voor de uitvoering gemaakt. In de eerste plaats is het Hanzeverhaal in woord en beeld opgesteld. Dit vormt de basis voor de verschillende in het plan opgenomen activiteiten, zoals video mapping (het projecteren van een video-animatie op een object, bijvoorbeeld een gebouw).

	Het is een aantrekkelijke manier om het verhaal van de stad te vertellen en het erfgoed onder de aandacht te brengen – ook ander erfgoed dan dat van de Hanze. Het verhaal vormt ook de basis voor virtual reality (een computertechniek die een virtuele of gesimuleerde werkelijkheid laat beleven via een speciale bril/headset) en de ontwikkeling van een app. Een ander plan betreft een Hanzehuis. De kosten voor de uitvoering van het complete plan waren in eerste begroot op € 113.800. Door nog eens kritisch de begroting door te nemen zijn de te verwachten kosten beraamd op € 97.800.
Financiën	Voor de digitale Hanze inclusief jumelage is een structureel bedrag in de begroting opgenomen van € 10.000. Dit is niet toereikend voor de genoemde ambities. In overleg met de gemeente heeft de stichting Oldenzaalse Musea bij de provincie subsidie aangevraagd in het kader van de regeling Het Verhaal van Overijssel. De provincie heeft op 18 maart 2021 een subsidiebedrag toegekend van € 26.500. Ook heeft de stichting van de provincie een digitaliseringsvoucher ontvangen van € 10.000. Daarnaast heeft stichting het Lodén Bönneke aan de stichting Oldenzaalse Musea een bedrag toegezegd om te gebruiken voor de animatie op de Plechelmusbasiliek. Daar waar mogelijk proberen wij gelden te verkrijgen, maar het blijft een zoektocht. Het tekort voor uitwerking van het complete projectplan bedraagt nu nog circa € 40.000.
Acties	2021-2022; lanceren app, het verder uitwerken van animaties en het onderzoeken van mogelijkheden om video mapping in te zetten (naast het Hanze-verhaal). 2022-2023; uitvoering virtual reality. Opzet Hanzehuis.

39. Duurzaamheid project ‘gemeente zoekt dak’

Doel (lange termijn)	Project “gemeente zoekt dak”: Bijdragen aan opwekking van duurzame energie door grootschalig zon op daken te leggen.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	In het coalitieprogramma is aangegeven dat balans gebracht moet worden in het verbruik en opwekking van energie. <i>We maken Oldenzaal samen met inwoners, bedrijfsleven en WBO Wonen energie neutraler, door minder energie te verbruiken en meer energie op te wekken uit hernieuwbare energiebronnen (wind/zon/warmte).</i>
Inhoud	Duurzame energieopwekking op daken heeft de voorkeur boven zonnepanelen en windenergie. Een aantal bedrijven laat grote dakoppervlakken onbenut om verschillende redenen. Daarom is het project “gemeente zoekt dak” gestart. Na het sluiten van een intentieovereenkomst met de betreffende bedrijven is SDE subsidie aangevraagd en beschikt gekregen. Momenteel worden de businesscases verder uitgewerkt, dit is nog niet afgerond. Geconstateerd is al wel dat er niet voor alle 10 daken een haalbare businesscase is om de zonnepanelen te realiseren of dat bedrijven de beschikking overnemen en het zelf realiseren. Voor de haalbare projecten is aanvullend onderzoek en overleg met de dak eigenaar nodig alvorens definitief een voorstel te doen. Alleen die projecten worden voorgesteld
Financiën	Een voorlopige inschatting is dat de hoogte van de investering ligt tussen 1 en 2,5 miljoen euro. Op dit moment is nog niet duidelijk of de gemeente zelf gaat investeren in

	deze zonnepanelen of dat mogelijk een energie-ontwikkelbedrijf NOT opgericht gaat worden die deze projecten gaat realiseren.
Acties	2021- uitwerken businesscases, nader onderzoek en overleg dak eigenaar 2022- realisatie

40. Bewegwijzering

Doel (lange termijn)	Bewegwijzering
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja. "We zorgen voor een vlotte en veilige doorstroming van doorgaand door het stimuleren van het gebruik van de rondwegen. Dat doen we door betere bewegwijzering en het gebruik van intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI)."
Inhoud	De bewegwijzering in Oldenzaal is nog niet op een voldoende niveau, met name voor fietsers en voetgangers. De inhoud en herkenbaarheid van de bebording wordt verder geoptimaliseerd.
Financiën	Bewegwijzering: € 5.000 per jaar
Acties	Bewegwijzering: Uitvoering 2022 / 2023

41. Verkeersmanagement

Doel (lange termijn)	Verkeersmanagement
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja. "We zorgen voor een vlotte en veilige doorstroming van doorgaand door het stimuleren van het gebruik van de rondwegen. Dat doen we door betere bewegwijzering en het gebruik van intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI)."
Inhoud	Verkeerslichten hebben een levensduur van ongeveer 15 jaar. Daarna is deze toe aan vervanging. Dat kan op twee manieren: de automaat, armaturen en alle kabels en leidingen vervangen (hardwarematig) of de gehele regeling van een update voorzien (softwarematig). Een softwarematige vervanging is vaak goedkoper dan alle materialen vervangen. De levensduur van een verkeerslicht kan daardoor worden verlengd, maar niet altijd tot 15 jaar. Er moet een goede afweging worden gemaakt of een verkeerslicht langer door de software te optimaliseren of dat alle hardware moet worden vervangen. Vervolgens kunnen verkeerslichten slimmer worden gemaakt door ze op afstand te besturen en op afstand analyses uit te voeren.
Financiën	Vervangen VRI's: € 10.000 eerste jaar, daarna € 60.000 per 5 jaar Beheercentrale: € 8.000 per jaar
Acties	Vervangen VRI's: eerstvolgende in 2021 (VRI-9, Prossinkhof). Daarna vanaf 2026 (VRI-10, Hengelosestraat) Beheercentrale: jaarlijkse licentiekosten van circa € 8.000

42. Samenwerking Regionaal bodembeheer	
Doel (lange termijn)	Verbreden en intensiveren van de samenwerking voor het regionaal bodembeheer binnen regio Twente.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Deels, samenwerking op het gebied van bodembeheer binnen Regio Twente wordt niet specifiek benoemd. Daarnaast heeft bodembeheer zeker een link met o.a. de thema's wonen, duurzaamheid, milieu en afval.
Inhoud	Er wordt een uitvoeringsagenda 2021-2025 regionaal bodembeheer Twente opgesteld en uitgevoerd. Projecten die op deze agenda komen te staan zijn: • digitalisering/informatie beheer bodem (DSO, BRO, datagedreven werken, ontsluiten informatie) (2021-2022); • bodemkwaliteitskaart (bkk), monitoren bestaand beleid en actualisatie kaart en beleid (2022-2023); • PFAS en ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) (2021-2022). Daarnaast staan zijn er nog wat kleinere themaprojecten waarbij het primaire doel delen van kennis is. • bodem in de Omgevingswet, uitwerken bruidsschat en instructieregels (beleid) (2021-2022); • invasieve exoten, o.a. Japanse duizendknoop • ontplofbare oorlogsresten • asbest • bodemenergie/ klimaat / duurzaamheid • wetgeving, beleid, BRL's algemeen, bouwstoffen •
Financiën	2022: totaal € 20.000 (bkk € 7.500, digitalisering € 5.000 + overig € 7.500) 2023: totaal € 15.000 (bkk € 7.500 + overig € 7.500) 2024: overig € 7.500 'Overig' staat voor de kosten van de kleinere themaprojecten, de procesbegeleiding en organisatie.
Acties	In 2021 wordt de uitvoeringsagenda opgesteld. Een paar projecten zoals digitalisering, PFAS en bodem in Omgevingswet zijn reeds gestart met de voorbereidingen. Nadere uitwerking (zoals aanpassen/ inrichten/ vullen systemen) volgt in 2022. De start van de actualisering bkk staat voor 2022/ 2023 op de rol.

43. Vervanging speelvoorzieningen Openbaar Groen 2024

44. Vervanging speelvoorzieningen Openbaar Groen 2025

Doel (lange termijn)	
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	In 2015 is de nota speelbeleid 2016-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit beleid is erop gericht om kinderen uit te dagen meer buiten te spelen in de wijk, door o.a. versterking van de centrale speelplekken en introductie van het 'natuurlijk spelen'. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kerntaak van de gemeente. De openbare speelplekken in Oldenzaal maken hier deel van uit. In Oldenzaal zijn diverse speelplekken en speeltoestellen aanwezig waar ouders en kinderen veilig moeten kunnen verblijven en spelen. Een eigenaar van een speeltoestel is verantwoordelijk voor de veiligheid en het onderhoud van het speeltoestel. Functioneel en goed onderhoud hiervan draagt bij aan

	een aantrekkelijke en kindvriendelijke plaats om te wonen en te recreëren. Met dit beheerplan wordt de basis gelegd voor langdurige afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen.
Financiën	Investering 2024: Investering € 75.265 2025 Investering € 98.997
Acties	

45. Invoering Omgevingswet: Invoeringskosten

46. Invoering Omgevingswet: Exploitatielasten

Doel (lange termijn)	Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	De invoering van de Omgevingswet is een wettelijke landelijke verplichting.
Inhoud	De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2022 in werking. Nu de ingangsdatum nadert wordt ook steeds meer inhoud gegeven aan de minimale vereisten voor de Omgevingswet en de financiële gevolgen daarvan. Er is een start gemaakt met het omgevingsplan en de omgevingsvisie, werkprocessen zijn inzichtelijk, de benodigde digitaliseringsslag is in gang gezet om op 1 januari 2022 de minimale vereisten geïmplementeerd te hebben. Op basis van alle acties worden ook de structurele effecten van de Omgevingswet na 1 januari 2022 duidelijk. Dit is bepaald op basis van het financieel dialoogmodel van de VNG en de gegevens die nu inzichtelijk zijn. De huidige middelen blijken op basis daarvan niet voldoende. Wel blijft dit afhankelijk van de daadwerkelijke ingangsdatum van de Omgevingswet. In 2022 vindt een evaluatie plaats om de financiële gevolgen voor de lange termijn te bepalen.
Financiën	Invoeringskosten Informatiearchitectuur/Website, Inhuur vergunningverlening/jurist, ondersteuning omgevingsplan) 2022: € 75.000 Exploitatielasten: (Inhuur ICT en GEO, capaciteit regelbeheer, derving leges, uitvoeringskosten Informatiearchitectuur, voorlichting en communicatie) 2022: € 228.000 2023: € 129.000 2024 € 129.000 2025: € 129.000
Acties	2022 Doorontwikkelen vereisten Omgevingswet (omgevingsplan, ICT, werkprocessen, omgevingsvisie), Evaluatie structurele effecten.

47. Jufferbeek Noord	
Doel (lange termijn)	Middelen in de bestemmingsreserve strategische voorraad opdat gestart kan worden met het verwerven van percelen in het gebied “Ontmoeten en verbinden” in Jufferbeek Noord voor een actieve ontwikkeling binnen dit deelgebied inclusief gelegenheidsaankopen in overige delen van het plangebied.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	• Economische Zaken, om de lokale economie verder te versterken zorgen we voor passende locaties om te ondernemen. • Het ontwikkelen van Jufferbeek Noord doen we samen met bewoners, eigenaren en andere betrokkenen.
Inhoud	De raad heeft medio 2018 besloten om een visie voor de herontwikkeling van Jufferbeek Noord tot werklocatie te maken. De visie bestaat uit drie deelgebieden, te weten; ‘Ontmoeten en Verbinden’, ‘Maken’ en ‘Groen en Wonen’. De eerste twee deelgebieden betreffen werklocaties. De Gebiedsvisie Jufferbeek Noord staat op de agenda van de gemeenteraad van juni 2021. Een voorbereidingskrediet van € 150.000 is beschikbaar voor het opstellen en uitwerken van de visie. De kosten worden gedekt uit de Algemene Reserve Grondbedrijf. Er is nog geen exploitatieopzet voor dit gebied. Als de locatie facilitair opgepakt wordt, moeten deze kosten in het kostenverhaal worden opgenomen. Als te zijner tijd een gemeentelijke grondexploitatie wordt vastgesteld, maken de kosten van deze visie deel uit van de totale exploitatie. Om de gewenste ontwikkeling in het gebied “Ontmoeten en verbinden” te kunnen realiseren is een werkkapitaal van € 500.000,- per jaar nodig om over te kunnen gaan tot verwerving. Deze middelen kunnen worden ingezet voor strategische grondaankopen, optimalisering van (verkeer en water) voorzieningen en bijdragen in gewenste/noodzakelijke verhuizingen van bewoners etc. De uitgifte van kavels in het gebied ‘wonen’ langs de Jufferbeekweg komt pas op gang wanneer de huidige bewoners van het gebied ‘maken’ naar dit gebied besluiten te verhuizen. ‘Groen en wonen’ kan dan ook niet van de grond komen zonder investeringen om mensen te laten verhuizen in het gebied ‘maken’. Voor daadwerkelijke realisatie van de verschillende fases start moeten eventuele tekorten volledig afgedekt zijn. Daarom wordt voorgesteld om de middelen hiervoor te gaan reserveren.
Financiën	Het werkkapitaal zal zo mogelijk jaarlijks uit het bedrijfsresultaat van het grondbedrijf moeten komen, te starten bij de jaarrekening 2021. De verwachting is dat de transformatie van Jufferbeek Noord tot werklocatie forse tekorten laat zien en daarom een claim zal leggen op toekomstige middelen. Op het geheel van Jufferbeek Noord zit op basis van de visie een indicatief tekort van 4 tot 6 miljoen met name voor het deelgebied ‘Maken’. Ook voor de andere gebieden geldt dat een werkkapitaal noodzakelijk is om goede gelegenheidsinvesteringen te doen indien de situatie daartoe noopt.

	Maar wanneer de ontwikkeling gefaseerd wordt opgepakt, ligt het eraan waar we precies de grenzen leggen. Een fase mag niet in exploitatie worden genomen wanneer er nog een tekort op die fase zit. Voor het gehele gebied 'ontmoeten en verbinden' kan het resultaat zowel negatief als positief uitvallen op basis van de globale raming bij de visie. Er is nu een krediet voor het uitwerken van de visie. Wanneer er meer duidelijkheid komt over de hoeveelheid uitgeefbare grond en de bestemmingen voor de eerste te realiseren fase (Ontmoeten en Verbinden), wordt ook duidelijker of er al dan niet een tekort zit op deze eerste fase.
Acties	2021-2030: strategische verwervingen / investeringen 2021-2023: uitwerken visie voor de deelgebieden 'Ontmoeten en Verbinden' en 'Wonen en Groen' in bestemmingsplan/omgevingsplan 2023-2024; bouwrijp maken Ontmoeten en Verbinden, wijkerslocatie Jufferbeekweg 2024-2025; uitgifte kavels Ontmoeten en Verbinden

48. Versnelling Woningbouwprogramma																							
49. Dekking Woningbouwprogramma																							
Doel (lange termijn)	Een versnelling van het woningbouwprogramma inzetten op basis van de reeds vastgestelde woningbouwprogrammering																						
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	In het coalitieakkoord staat onder meer: “Oldenzaal moet een aantrekkelijke woonplaats zijn voor iedereen. We streven naar levensloopbestendige woonwijken met een flexibel aanbod van nieuwe en bestaande woningen voor alle doelgroepen.”																						
Inhoud	Het college heeft begin 2021 de woonprogrammering vastgesteld. Daarin heeft het college een extra ambitie van 400 woningen uitgesproken. Ambtelijk-bestuurlijk is besproken hoe deze versnelling vormgegeven kan worden. Dit ziet er als volgt uit: 1. Inzetten op versnelling van locaties die reeds in gemeentelijk bezit zijn, in dit geval specifiek Graven Es, 10 en 10A). Hier kan zowel snelheid als hoeveelheid worden gemaakt. Daarnaast kan hier een gemengd programma voor verschillende doelgroepen worden gerealiseerd. 2. Onderbouwing haalbaarheid locatie Stakenbeek volgende fase (NS-terrein) 3. Verkoopprogramma gemeentelijk vastgoed opstellen, met tijdlijn en programma indicatie 4. Stimuleren (kleinschalige) ontwikkelingen op inbreidingslocaties door ontwikkelaars/particulieren																						
Financiën	De financiën zijn met name benodigd voor de extra capaciteit. Met de huidige capaciteit is de versnelling zoals hiervoor beschreven staat, niet mogelijk. Globaal is vanuit planeconomie de volgende opzet gemaakt: <table><tr><th></th><th>2021</th><th>2022</th><th>2023</th></tr><tr><td>Stedenbouw</td><td>€ 50.000,-</td><td>€ 80.000,-</td><td>€ 100.000,-</td></tr><tr><td>Vastgoed</td><td>€ 20.000,-</td><td>€ 30.000,-</td><td>€ 30.000,-</td></tr><tr><td>Voorbereiding en toezicht</td><td>€ 20.000,-</td><td>€ 40.000,-</td><td>€ 80.000,-</td></tr><tr><td>Algemeen (planeconomie)</td><td>€ 10.000,-</td><td>€ 30.000,-</td><td>€ 60.000,-</td></tr></table> Nog niet inbegrepen zijn daarin de uren van vergunningverlening en kaveluitgifte. Naar verwachting komen die uren eind 2022.				2021	2022	2023	Stedenbouw	€ 50.000,-	€ 80.000,-	€ 100.000,-	Vastgoed	€ 20.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-	Voorbereiding en toezicht	€ 20.000,-	€ 40.000,-	€ 80.000,-	Algemeen (planeconomie)	€ 10.000,-	€ 30.000,-	€ 60.000,-
	2021	2022	2023																				
Stedenbouw	€ 50.000,-	€ 80.000,-	€ 100.000,-																				
Vastgoed	€ 20.000,-	€ 30.000,-	€ 30.000,-																				
Voorbereiding en toezicht	€ 20.000,-	€ 40.000,-	€ 80.000,-																				
Algemeen (planeconomie)	€ 10.000,-	€ 30.000,-	€ 60.000,-																				

	Voor 2021 is vanuit de provincie een subsidie beschikbaar gesteld voor de versnelling woningbouw, hier is door Oldenzaal reeds een aanvraag voor gedaan, we zijn nog in afwachting van een formeel besluit van de provincie. Dit betreft een bedrag van € 60 000,-. Voorgesteld wordt om voor de jaren 2022 in de dekking te voorzien door middel van te ontvangen subsidies of incidenteel ten laste van de Algemene Reserve.
Acties	De eerste aanzet voor de versnelling ligt bij RO/Stedebouw. Er zal een plan van aanpak met tijdsindicatie worden opgesteld hoe de versnelling wordt aangepakt. In de benodigde capaciteit kan worden voorzien door inhuur van medewerkers of door het aanstellen van nieuwe medewerkers. Dat laatste met dien verstande dat er de komende jaren ook uitstroom (pensioering) gaat plaatsvinden binnen de verschillende specialismen (projecten, civiel, stedebouw en vastgoed) waardoor er tijdelijk extra capaciteit beschikbaar is. Voor gebied Graven Es zal nader (bestuurlijk) overleg met de provincie nodig zijn. Het gebied is al wel als sleutellocatie opgenomen in de regionale woonagenda.

50. Singelpark fase 1	
Doel (lange termijn)	Realisatie Singelpark
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja, in het Coalitieprogramma 2018 – 2022 staat onder meer; • Ruimtelijke kwaliteit bepaalt mede de vitaliteit van het centrumgebied. • Een vitale binnenstad zorgt voor sociale veiligheid, werkgelegenheid en een hoge belevingswaarde voor de stad, haar inwoners en bezoekers. • We willen dat ook onze kinderen en kleinkinderen kunnen leven in een groen en gezond Oldenzaal. • Concrete uitdaging: de aanpak van de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en opwarming van stedelijk gebied. • Waar het kan blijft biodiversiteit zichtbaar in de openbare ruimte. • Van oudsher is Oldenzaal een Hanzestad. Dit willen we meer uitstralen en gebruiken voor de toeristische en economische promotie van onze stad. • Parkeren (auto en fiets) in onze binnenstad maakt onderdeel uit van het totaalplan voor de binnenstad. Daarnaast zijn de volgende bestuurlijke besluiten recent reeds genomen; • Het schetsontwerp van het Singelpark is definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 09 juni 2020. • Op 12 november 2019 is door de gemeenteraad besloten tot de aanleg van het eerste deelgebied van het Singelpark (De Vijfhoek).
Inhoud	Van het Singelpark een écht park maken: waarin de geschiedenis zichtbaar is, waarin gewandeld, gespeeld en genoten kan worden van het groen. Het park dat daarnaast de stad helpt bij de klimaatopgave: wadi's voor de opvang van regen en bomen en planten voor de verkoeling. De gemeente heeft samen met architecten een ontwerp gemaakt voor het gehele Singelpark. Met het nieuwe Singelpark krijgt het aanzicht van Oldenzaal een facelift, een groene ring die de overgang naar het historische centrum benadrukt en een aangenaam verblijfsklimaat biedt in aanvulling op de vele pleinen in de binnenstad. In het ontwerp zijn de verschillende opgaven in het Singelpark met elkaar en met de overige binnenstadontwikkelingen verbonden.

	Het ontwerp van het Singelpark is opgedeeld in 12 deelgebieden en de deelgebieden zijn onder te verdelen in 3 verschillende grootten van uitvoering; kleine [3], middel [5] en groot [4]. De gemeente heeft de ambitie om het Singelpark in een periode van 10 jaar aan te leggen (2020-2030). Omdat het plan is opgedeeld in deelgebieden kan er flexibel geschoven met de planning van de verschillende gebieden. Hierdoor kunnen we meebewegen met ontwikkelingen van derden.
Financiën	De geschatte investering voor de realisatie van het gehele Singelpark is € 13-15 miljoen. Kosten voor extra onderhoud in de toekomst zijn daar niet in meegenomen. Ook de kosten voor het eventueel opgraven/tentoonstellen van de recent gevonden historische stadspoort zijn hier niet in verwerkt. Voor de deelgebieden Kloosterstraat en De Vijfhoek zijn de projectkosten (€ 3 miljoen) reeds gefinancierd. Voor de deelgebieden Cortile en Molkenboer is reeds een deel van het budget vanuit het GRP gereserveerd (K€ 400). En vanuit het Fonds Stads Uitleg (FSU) is het mogelijk om een bijdrage van K€ 500 te doen. Er moet daarom nog financiering gevonden worden voor een investering van € 9-11 miljoen over een periode van ca.10 jaar. Voorgesteld uitgangspunt hierbij is dat we onszelf een doelstelling opleggen om minimaal 20% cofinanciering te realiseren. Dit betekent dat € 2 miljoen cofinanciering gezocht gaat worden. Hoe meer hoe beter is hier het uitgangspunt, maar vanwege beperkte subsidie mogelijkheden en verplichte cofinanciering zal dit wel een uitdaging worden. Cofinanciering die reeds in beeld zijn komen van het Rijk/provincie (ZON, DPRA, Erfgoeddeal), Andere gebieden zijn nog niet scherp in beeld (Groen, verkeer, cultuurhistorie). Gesprekken met waterschap en provincie zijn gestart. Vanuit de 3 DPRA subsidies is met grote zekerheid K€ 350 cofinanciering beschikbaar. Bij ZON is K€ 550 aangevraagd, maar is slechts K€ 33 toegekend. De Erfgoeddeal past ook goed bij het Singelpark, hier worden streefbedragen van M€ 0,5-1,0 benoemd. Voorgesteld wordt om een Bestemmingsreservering Singelpark aan te maken. Doel is om de komende 8 jaar het benodigde budget op te sparen, zodat tijdig voldoende budget beschikbaar is om het traject in 10 jaar af te ronden. Op die manier is er ook voldoende budget, indien er een mogelijkheid tot versnellen ontstaat wegens extra cofinanciering of ontwikkelingen van derden. Gezien de hoogte van de investeringen van de deelprojecten van het Singelpark is een maximum van € 3 miljoen in de Bestemmingsreserve voldoende. Met name de deelprojecten bij de 3 poorten vragen hoge investeringen ca. € 3-3,5 miljoen.
Acties	Korte termijn [1-3 jaar, M€ 7,5] Kloosterstraat, Vijfhoek, Cortile, Molkenboer, De Langestraat. Middellange termijn [3-5 jaar, M€ 1,0] Westwal/Op den Koem, Hoogelucht. Lange termijn [>5 jaar, M€ 6,5] Bisschopspoort, Citadel, Noordwal, Oostwal, Zuidwal.

51. Oldenzaal Promotie (Binnenstad management)	
52. Oldenzaal Promotie (Promotie en Marketing)	
Doel (lange termijn)	Oldenzaal Promotie
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja, in het Coalitieprogramma 2018 – 2022 staat onder meer; De binnenstad vormt het hart en het gezicht van Oldenzaal. Een aantrekkelijk winkelgebied maakt Oldenzaal uniek en trekt veel bezoekers aan. De vitaliteit van een centrumgebied wordt mede bepaald door de samenhang tussen bereikbaarheid, demografie, ruimtelijke kwaliteit en het voorzieningenaanbod. Een vitale binnenstad zorgt voor sociale veiligheid, werkgelegenheid en een hoge belevingswaarde voor de stad, haar inwoners en bezoekers. Het is van belang dat ook de detailhandel samen met partners investeert in het winkelgebied. Wij zijn graag één van die partners. In het binnenstadsplan is er aandacht voor: • Een aantrekkelijke binnenstad waarbij we de beleving van de bezoeker en consument centraal stellen • Een compacte en herkenbaar stadshart, aanloopstraten met een uniek karakter • Een bruisende binnenstad met volop sfeer, evenementen en cultuur • Een goed bereikbare binnenstad en parkeervoorzieningen • Een groene en duurzame binnenstad • Stimulering van (creatief) ondernemerschap • Het benutten van het onderscheidende Oldenzaalse karakter Daarnaast zijn de volgende bestuurlijke besluiten recent reeds genomen; • Vaststellen binnenstadsplan door de gemeenteraad op 25 maart 2019 • Op 13 oktober 2020 is door het college besloten tot het beschikbaar stellen van extra budget voor Oldenzaal Promotie voor de taken binnenstadmanagement, evenementencoördinatie en promotie en marketing. • Op 9 november 2020 heeft de raad de programmabegroting 2021 vastgesteld, waarbij een incidentele subsidie beschikbaar is gesteld aan Oldenzaal promotie voor deze taken.
Inhoud	De gemeente Oldenzaal vindt het belangrijk dat inwoners en bezoekers van Oldenzaal, Oldenzaal als een aantrekkelijke, compacte, bruisende en vitale binnenstad ervaren. Waarbij het onderscheidende Oldenzaals karakter (lokaal DNA) herkenbaar aanwezig is. De promotie van Oldenzaal en de samenwerking op dat gebied, is de motor die hierachter draait. Vanuit het binnenstadplan is er gewerkt aan de verbetering van de samenwerking tussen de verschillende partijen in de binnenstad van Oldenzaal. Met als resultaat dat ervoor is gekozen om de beschikbare budgetten voor de binnenstad en de marketing en promotie van de stad te bundelen en onder te brengen bij Oldenzaal Promotie. De gemeente vindt dat de ambitie van Oldenzaal Promotie gedragen moet worden door de partners in de stad, maar snapt dat dit tijd kost. De noodzaak tot actieve marketing is groot, maar de financiële mogelijkheden daartoe zijn ook beperkt. Zowel bij ondernemers als de overheid. Gezien de noodzaak en huidige omstandigheden wil de gemeente in deze fase wel een voortrekker zijn en Oldenzaal Promotie een goede start geven. Het doel daarbij is om

	meer bezoekers naar Oldenzaal te trekken en de economische groei weer te stimuleren. Het is wel de bedoeling dat de andere partners in de stad in de toekomst ook gaan bijdragen.										
Financiën	De gemeente heeft voor 2021 € 285.604 subsidie beschikbaar gesteld aan Oldenzaal Promotie, waarvan: • € 85.604 voor Tourist Info (structureel) • € 40.000 voor binnenstadmanagement (incidenteel 2021) • € 150.000 voor marketing en promotie (incidenteel 2021) • € 10.000 voor evenementencoördinatie (incidenteel 2021 en 2022) Het is de bedoeling dat de taken binnenstadsmanagement, evenementencoördinatie en marketing en promotie structureel opgepakt gaan worden door Oldenzaal Promotie. Voorgesteld wordt om deze structureel op te nemen in de kadernota. • Evenementencoördinatie. Het evenementenbeleid wordt in 2021/2022 herzien. Hierbij zal de evenementencoördinatie een onderdeel zijn. Na het vast stellen van het nieuwe beleid ook bezien of er voor evenementencoördinatie structureel budget beschikbaar moet worden gesteld. • Binnenstadsmanagement is een structureel blijvende taak. Hiervoor Voorstel hiervoor €40.000 structureel op te nemen • Promotie en marketing is een taak die gedragen moet worden door de diverse partners in de stad, ook in financiële zin. Daarnaast wordt en gewerkt aan een verdienmodel van Oldenzaal Promotie in de vorm van digitale informatieschermen en wellicht de overige vormen van reclame in Oldenzaal. De opbrengsten zouden ten goede komen aan Oldenzaal Promotie. Voorstel is om een staffeling aan te brengen in het budget wat beschikbaar wordt gesteld aan Oldenzaal Promotie voor de taak Promotie en marketing. Als gevolg van de coronacrisis die een enorme impact heeft op de (binnen)stad en ondernemers wordt gestart met hetzelfde budget als 2021 €150.000. <i>College stelt onderstaande staffeling voor:</i> <table><tr><td>2022</td><td>2023</td><td>2024</td><td>2025</td><td>2026</td></tr><tr><td>€130.000</td><td>€110.000</td><td>€ 90.000</td><td>€70.000</td><td>€ 70.000</td></tr></table>	2022	2023	2024	2025	2026	€130.000	€110.000	€ 90.000	€70.000	€ 70.000
2022	2023	2024	2025	2026							
€130.000	€110.000	€ 90.000	€70.000	€ 70.000							
Acties	• Inzet op positionering en profilering van Oldenzaal • Het stimuleren van goed ondernemerschap • Onderscheiden evenementen- en activiteitenprogramma • Marketingstrategie die het DNA benut in de communicatie richting bewoners, bezoekers en toeristen • Het ondersteunen van de SOBO als belangenbehartiger van ondernemers • Het uitwerken van een samenwerkingsvorm tussen en met vastgoedeigenaren bijvoorbeeld in de vorm van een vastgoedvereniging of eventueel een BIZ • Het blijven monitoren van de situatie van de lokale ondernemers in de binnenstad • Het monitoren van consumentengedrag en –waarderingen in de binnenstad										

53. Binnenstad Oldenzaal (Vastgoedstrategie en ABO)	
Doel (lange termijn)	Binnenstad Oldenzaal
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja, in het Coalitieprogramma 2018 – 2022 staat onder meer; De binnenstad vormt het hart en het gezicht van Oldenzaal. Een aantrekkelijk winkelgebied maakt Oldenzaal uniek en trekt veel bezoekers aan. De vitaliteit van een centrumgebied wordt mede bepaald door de samenhang tussen bereikbaarheid, demografie, ruimtelijke kwaliteit en het voorzieningenaanbod. Een vitale binnenstad zorgt voor sociale veiligheid, werkgelegenheid en een hoge belevingswaarde voor de stad, haar inwoners en bezoekers. Het is van belang dat ook de detailhandel samen met partners investeert in het winkelgebied. Wij zijn graag één van die partners. In het binnenstadsplan is er aandacht voor: • Een aantrekkelijke binnenstad waarbij we de beleving van de bezoeker en consument centraal stellen • Een compacte en herkenbaar stadshart, aanloopstraten met een uniek karakter • Een bruisende binnenstad met volop sfeer, evenementen en cultuur • Een goed bereikbare binnenstad en parkeervoorzieningen • Een groene en duurzame binnenstad • Stimulering van (creatief) ondernemerschap • Het benutten van het onderscheidende Oldenzaalse karakter Daarnaast zijn de volgende bestuurlijke besluiten recent reeds genomen; • Vaststellen binnenstadsplan door de gemeenteraad op 25 maart 2019 • Evaluatie Detailhandelsvisie die naar verwachting juni 2021 voorgelegd wordt aan de gemeenteraad
Inhoud	De eerste conclusies uit de evaluatie van de detailhandelsvisie is dat de behoefte aan detailhandel vierkante meters afneemt en dat de concurrentie voor een winkelgebied groeit en daardoor het belang om te onderscheiden. De binnenstad: sfeervol, compact en onderscheidend. Hiervoor worden een aantal aanbevelingen gedaan en een actieplan opgesteld. • Verbeteren sfeer en uitstraling, routing, looproutes en zichtlijnen (meer groen, sfeerverlichting, straatmeubilair, versterken Plechelmusplein, betere verwijzingen naar de binnenstad) • Versterken aanbod, stimuleren clustering en transformatie ism ondernemers en eigenaren (vastgoedstrategie, inzet vastgoedcoach, actieve marktbenadering, goede functiemix, verplaatsing van winkels van buiten naar binnen, specifieke inzet op strategische locaties, continuering stimuleringsregelingen, uitwerken samenwerkingsvorm met vastgoedeigenaren) • Profileren, samenwerking en ondernemerschap door Oldenzaal Promotie, ondernemers en vastgoedeigenaren (inzet op positionering en profilering van Oldenzaal, marketingstrategie op basis van DNA, goed functioneren SOBO)
Financiën	Het oppakken van de aanbevelingen van de detailhandelsvisie omvat diverse beleidsterreinen: • Beheer en onderhoud voor vergroening, sfeerverlichting en straatmeubilair • Verkeer voor verbeteren verwijzing naar en in de binnenstad en het verkennen van de mogelijkheden van kort parkeren.

	• Ruimte voor het opstellen van een actuele welstandnota • Binnenstad voor de continueren van de stimuleringsregeling Actieprogramma Binnenstad Oldenzaal (hiervoor is t/m 2023 jaarlijks €100.000 beschikbaar gesteld) • Profileren Oldenzaal, hiervoor is middels het voorstel Oldenzaal Promotie gevraagd om een structurele bijdrage voor binnenstadsmanagement en promotie en marketing. • Vastgoedstrategie met inzet van een vastgoedcoach. Verwachte kosten €30.000
Acties	• Verbeteren sfeer en uitstraling Uitwerken en uitvoeren plannen voor een sfeervol kernwinkelgebied met groen, sfeerverlichting en straatmeubilair, aanloopstraten met duidelijke entreegebieden en vergroening, versterken van de beleving Plechelmusplein. Uitwerken en uitvoeren inrichtingsplannen voor aanloopstraten als duidelijke, groenere entreegebieden. Borgen kwaliteitsniveau gevels via een geactualiseerde welstandsnota. • Routing Verbeteren verwijzingen naar en in de binnenstad. Verkennen mogelijkheden kort parkeren Steenstraat en eventueel Deurningerstraat • Initiëren van een traject “vastgoedregie” met daarin aandacht voor: Actieve marktbenadering om een gevarieerd en sterk winkelaanbod in het kernwinkelgebied te behouden; een goede functiemix in de binnenstad. Verkennen, stimuleren en begeleiden van verplaatsing van winkels van buiten de binnenstad naar bij voorkeur in het kernwinkelgebied. Transformeren achterblijvend vastgoed en saneren detailhandelsbestemming. Specifieke inzet op strategische locaties. Dit zou ondersteund kunnen worden met behulp van een vastgoedcoach.

54. Recreatie & Toerisme (verbreding samenwerking)	
Doel (lange termijn)	Bredere samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme. Recreatie en toerisme stopt niet bij de gemeentegrens.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	1. Recreatie en toerisme, het versterken van het toeristisch aanbod en het aantrekken van meer bezoekers. 2. Regionale en internationale samenwerking. Oldenzaal heeft door haar ligging een natuurlijke verbinding met Noordoost Twente. Gestreefd wordt naar nog meer samenwerking tussen de gemeenten in Noordoost Twente o.a. op het gebied van recreatie & toerisme. Samenwerken in Noordoost Twente staat op de politieke agenda. Bij het uitvoeringsprogramma worden ook de Duitse buurgemeenten betrokken.
Inhoud	We gaan aan de slag met visievorming en een uitvoeringsprogramma waarbij de brede sector wordt betrokken. Hiervoor vragen we de ondersteuning van een kwartiermaker (2022). Deze heeft een onafhankelijke positie. De beleidsmedewerker kan in verband met de combinatiefunctie deze taak niet uitvoeren, maar zal de kwartiermaker wel ondersteunen. Het budget in 2023 is bedoeld voor de start van het uitvoeringsprogramma
Financiën	2022: € 7.500 2023: € 10.000
Acties	2022 visievorming 2023 start uitvoeringsprogramma

55. Behouden aantrekkelijk vestigingsklimaat Ondernemers	
Doel (lange termijn)	Een aantrekkelijk vestigingsklimaat behouden voor Oldenzaalse ondernemers.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	In het coalitieakkoord staat onder meer: “Oldenzaal is een ondernemende stad en aantrekkelijke vestigingsplaats voor ondernemers: dat willen we graag versterken.” “We bieden mogelijkheden aan nieuwe creatieve ondernemers die zorgen voor versterking van het toeristische aanbod.” “Mede door onze culturele voorzieningen is Oldenzaal een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven en inwoners.” “Om onze lokale economie verder te versterken zorgen we voor passende locaties om te ondernemen. Samen met ondernemers blijven we investeren in de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.”
Inhoud	Economie is één van de speerpunten van het college. De afgelopen jaren is er op verschillende manier geïnvesteerd in de Oldenzaalse economie, bijvoorbeeld door uitgifte bedrijventerreinen, start gebiedsvisie Jufferbeek Noord, opstellen detailhandelsvisie, inzet in de binnenstad, etc. Met een coronapandemie die nog steeds gaande is en waarvan nog onbekend is welke gevolgen dit uiteindelijk gaat hebben voor ondernemers, is dit het moment om nog een extra “boost” te geven op het gebied van de lokale economie. Het voorstel is daarom om gedurende een periode van ten minste één jaar een extra beleidsmedewerker Economische Zaken aan te stellen, welke de volgende acties moet gaan uitzetten: - Uitvoering geven aan de detailhandelsvisie (door de raad vast te stellen in juni 2021) - Uitvoering geven aan onderdelen van vrijetijdseconomie, waaronder

	het evenementenbeleid en algehele positionering van stad Oldenzaal - Inzetten op kansen om bestaande bedrijventerreinen meer aantrekkelijk te maken - Onderzoek naar mogelijkheden om Hanzepoort West verder te ontwikkelen
Financiën	2022 € 85.000
Acties	De hierboven genoemde acties staan allemaal gepland voor 2022. Het zijn allemaal acties waarbij nu reeds een start is gemaakt, maar die door de beperkte capaciteit (welke vanwege deelname generatiepact ook nog afneemt) anders niet worden opgepakt.

56. Carnavalshallen Thorbeckestraat

Doel (lange termijn)	Het bijdragen van de gemeente in de bouwkosten voor de nieuwbouw van de hallen
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	In het coalitieakkoord staat cultuur als thema/speerpunt genoemd. Cultuur is van en voor ons allemaal is; het versterkt de maatschappelijke samenhang en geeft Oldenzaal haar unieke karakter. Het Carnaval draagt mede bij aan het unieke karakter van Oldenzaal..
Inhoud	Bij de behandeling van de Kadernota 2022 in de raadsvergadering van juni 2021 heeft de gemeenteraad het college o.a. opgeroepen samen met de carnavalsverenigingen in gesprek te gaan over de mogelijkheden van nieuwbouw. Voor de huisvesting van carnavalsvereniging heeft de gemeente de ondergrond beschikbaar gesteld voor een zestal hallen aan de Thorbeckestraat. Voor de hallen is een recht van opstal verleend aan Stichting Huisvesting Oldenzaalse Carnaval (SHOC). Deze hebben de hallen in gebruik gegeven aan de carnavalsverenigingen. De door SHOC in samenwerking met de verenigingen gerealiseerde hallen zijn verouderd en voldoen niet meer aan de geldende bouwregelgeving. SHOC heeft aangegeven de hallen samen met de verenigingen de hallen te willen vervangen door nieuwbouw. Daartoe zijn door de gemeente en vertegenwoordigers van SHOC diverse gesprekken gevoerd om te komen tot een aanvaardbaar bouwplan. De kosten voor de nieuwbouw worden indicatief begroot op € 1.200.000. SHOC denkt op deze kosten te kunnen besparen door zelfwerkzaamheid en bijdragen te kunnen genereren door sponsoring. Naar verwachting resteert dan nog een bedrag van ca. € 850.000
Financiën	2022 € Pm. De exacte financiële consequenties dienen financieel nog te worden geconcretiseerd. Dit geschiedt via separate besluitvorming via college en Raad. Na besluitvorming zullen de financiële consequenties via begrotingswijziging worden toegevoegd aan de primaire begroting 2022. Uitgangspunt daarbij is beschikbaarheid van krediet per 2022.
Acties	Na besluitvorming staat start van de werkzaamheden gepland voor 2022.

57. Erfgoed: het verhaal van Oldenzaal

Doel (lange termijn)	We willen ons lokale erfgoed beter zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk maken voor bewoners en bezoekers.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	1. Cultuur: Cultuur is voor en van ons allemaal: het versterkt de maatschappelijke samenhang en geeft Oldenzaal haar unieke karakter. 2. Recreatie en Toerisme: Oldenzaal wil nieuwe bezoekers aantrekken en investeren in promotie. In de in mei 2019 door uw raad vastgestelde visienota cultuur is vastgelegd dat erfgoed medebepalend is voor de uitstraling en de identiteit van de stad.

	3. Binnenstad: De binnenstad vormt het hart en het gezicht van Oldenzaal. In het binnenstadsplan 'Boost jouw binnenstad' staat dat de lokale historie en het erfgoed Oldenzaal uniek maken. 4. Economie: Versterking t.b.v. lokale bedrijvigheid en vestigingsklimaat door vergroting van de aantrekkelijkheid van de stad door middel van meer focus op het erfgoed. 5. We doen het samen: Ruimte voor initiatieven en ideeën. Erfgoed is een aansprekend onderwerp voor initiatieven.
Inhoud	Oldenzaal zet in op versterking van het Oldenzaalse profiel door middel van de rijke geschiedenis. Zoals is vastgelegd in de visienota cultuur, ligt de focus daarbij op het erfgoed van religie, Hanze en textiel. We willen het materiële en het immateriële erfgoed van Oldenzaal beter zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk maken. Met betrekking tot de Hanze is hiervoor, in aansluiting op het coalitieprogramma en in samenhang met de vrijetijdseconomie, een traject in gang gezet. Maar er zijn veel meer aanknopingspunten om het Verhaal van Oldenzaal te vertellen. Denk daarbij aan onze unieke archeologie, ons immateriële erfgoed en de streektaal. Erfgoed inspireert, zoals blijkt uit de lokale ideeën en (burger)initiatieven op dit gebied. Vanuit onze rijke geschiedenis worden we regelmatig benaderd om deel te nemen aan landelijke, provinciale en regionale projecten. Ook maakt erfgoed steeds vaker deel uit van ruimtelijke projecten. Het ontbreekt echter aan de benodigde financiën om in te zetten. Er bestaat weliswaar een provinciale subsidie op het gebied van erfgoed (Het Verhaal van Overijssel), maar hiervoor is gemeentelijke cofinanciering vereist. Bovendien is deze regeling dermate populair, dat het subsidieplafond jaarlijks snel is bereikt. Ook voor andere regelingen is meestal gemeentelijke cofinanciering vereist. We zijn creatief in het vinden van middelen. Maar wanneer we Oldenzaal als historisch interessante stad willen blijven profileren en promoten, dan zijn meer financiën nodig. Deze zijn marginaal aanwezig binnen de bestaande begroting. De voor cultuur en erfgoed bestaande budgetten laten het ook niet toe om elders te schrappen.
Financiën	Vanaf 2022 e.v. een structureel budget van € 20.000.
Acties	2021-2022; (onder voorbehoud coronamaatregelen): o.m. inzet t.b.v. Textiel Festival Twente; Bommen Berend; archeologie. 2023 en verder: reservering middelen voor nieuwe projecten en initiatieven.

58. Erfgoed: het beleg van Oldenzaal	
Doel (lange termijn)	1. Aandacht voor het Verhaal van Oldenzaal 2. Bewustwording lokale geschiedenis. 3. Meer bezoekers naar de stad brengen. 4. Levendigheid in de binnenstad. 5. Stimulans culturele activiteiten.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	1. Cultuur; Cultuur is voor en van ons allemaal: het versterkt de maatschappelijke samenhang en geeft Oldenzaal haar unieke karakter. 2. Recreatie en Toerisme: Oldenzaal wil nieuwe bezoekers aantrekken en investeren in promotie. 3. Binnenstad; meer levendigheid in de stad voor alle generaties. 4. Economie: versterking t.b.v. lokale bedrijvigheid. 5. We doen het samen; versterken sociale cohesie.
Inhoud	Het jaar 1572 markeert binnen de Tachtigjarige Oorlog het begin van de 'geboorte van Nederland'. Dit wordt nationaal herdacht met een breed programma. Om een vertaling naar de regio's te maken, zijn voor een

	samenwerkingsverband steden benaderd die over deze periode een interessant verhaal te vertellen hebben. Oldenzaal is hiervoor als een van de weinige steden in het oosten van het land gevraagd. In 2022 wil de organisatie de gebeurtenissen en thema's uit 1572, met een vertaling naar hedendaagse thema's, herdenken en vieren. Naast deelname in een landelijk programma kunnen de deelnemende steden lokaal invulling geven aan het programma. De Tachtigjarige Oorlog is van grote invloed op het huidige karakter van Oldenzaal; overwegend rooms-katholiek, bourgondisch, ondernemend en eigenzinnig. Het feit dat carnaval bij ons zo intensief wordt gevierd, wortelt in die tijd. Deelname aan dit programma biedt ons de kans dit verhaal breed onder de aandacht te brengen en daarnaast Oldenzaal stevig te profileren als historisch interessante stad. Naast deelname aan de landelijke activiteiten zoals een leerlijn, een website, uitwisseling met de andere deelnemende steden en een expositie, stellen we ons voor de lokale activiteiten zoveel mogelijk in één week te bundelen, teneinde de aandacht ervoor te vergroten. Daarbij willen we met name inzetten op een cultuurhistorisch en bourgondisch evenement in de binnenstad. Dit zou georganiseerd moeten worden door een lokale groep, waarvan in elk geval de stichting Oldenzaalse Musea en Oldenzaal Promotie deel uitmaken. Bij de uitvoering dienen zoveel mogelijk lokale instellingen, verenigingen, ondernemers en organisaties betrokken te worden. Dit geeft een impuls aan de levendigheid in de binnenstad, brengt bezoekers naar de stad en biedt culturele verenigingen de mogelijkheid zich te laten zien – wat zeker na de lange stilte tijdens de coronatijd een stimulans is voor bewoners, bezoekers en het lokale culturele leven. Wanneer het festival een succes is, zou het een vervolg kunnen krijgen.
Financiën	Eenmalig een bedrag van € 30.000 In dit bedrag is een budget van € 13.000 opgenomen voor deelname aan het landelijke programma van het Samenwerkingsverband 1572. Het resterende bedrag wordt in 2022 ingezet voor de opzet van het lokale programma, bestaande uit een inhoudelijk, educatieve programma, een (gemeentelijke) uitwisseling en een publieksevenement 'het Beleg van Oldenzaal'
Acties	2021; deelname voorbereiding landelijk programma, lokale projectorganisatie, opstellen lokaal programma 2022; diverse landelijke activiteiten; lokale implementatie leerlijn; in juni evenementenweek Oldenzaal 2023.: eventueel herhaling van het festival

59. Aanleggen beregening 7 Sportvelden	
Doel (lange termijn)	Het op een effectieve wijze kunnen beregenen van de sportvelden, hierdoor blijft de grasmat gesloten en krijgt onkruid geen kans.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Ja het beheren van de sportvelden volgens greendeal, chemische onkruidbestrijding is verboden. Doel is onkruidvorming te voorkomen, zodat dit ook niet bestreden hoeft te worden.
Inhoud	Aanleggen van volautomatische veldberegening op sportpark De Weschterik, Sportpark De Thij en sportpark 't Venterinck. Totaal 7 sportvelden.
Financiën	Benodigd € 129.000 incl. BTW
Acties	Uitvoering 2022 i.v.m. klimaatsverandering met droge hete zomers is het advies dit zo snel mogelijk te realiseren.

60. Aanbrengen kantplanken en schoonlooproosters kunstgrassportvelden	
Doel (lange termijn)	Maatregelen nemen zodat er voldaan wordt aan de zorgplicht gebruik kunstgrasvelden en de SBR-rubber infillkorrels niet buiten de kunstgrasvelden komen.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Op grond van art. 13 Wbb geldt een dubbele zorgplicht die inhoud dat voorkomen moet worden dat verontreiniging plaatsvindt en dat wanneer sprake is van verontreiniging de gevolgen daarvan dienen te worden beperkt of ongedaan
Inhoud	Het aanbrengen van kantplanken en schoonlooproosters bij de sportvelden. Er is al een gemeente veroordeeld voor milieuvervuiling door rubberkorrels die buiten kunstgrasvelden van een voetbalvereniging terecht zijn gekomen.
Financiën	Benodigd 66.500,- incl. BTW
Acties	Uitvoering 2022 Sportpark Vondersweijde veld 3 en 4 en sportpark 't Venterinck veld 2. Sportpark De Weschterik is reeds meegenomen bij de aanleg van het G-veld in 2020. Het kunstgrasveld en het pupillenveld op sportpark De Thij worden op een later tijdstip meegenomen op dit moment is nog niet duidelijk of renovatie of ombouw tot natuurgras gewenst is. De maatregelen met betrekking tot de pupillenvelden Sportpark Vondersweijde sportpark 't Venterinck zijn in het renovatie krediet meegenomen.

61. Renoveren Pupillenveld Quick'20	
Doel (lange termijn)	Het op een veilige manier kunnen voetballen op het pupillenveld
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Bevorderen sport
Inhoud	De top laag van het pupillenveld voldoet niet meer aan de gestelde kwaliteitseis. Door het vervangen van de top laag kan er weer veilige gevoetbald worden. Tevens zullen er gelijk kantplanken en schoonlooproosters worden aangebracht om zo aan de zorgplicht te voldoen.
Financiën	Reeds beschikbaar krediet 2021 € 62.563,-, dit is echter niet toereikend. Er is € 104.060,- incl. btw benodigd. Door de aanbesteding te combineren met andere kunstgrasrenovaties is er mogelijk een aanbestedingsvoordeel te behalen.
Acties	Uitvoering 2022, huidige veld voldoet niet aan de kwaliteitseis.

62. Renoveren Pupillenveld FC Berghuizen	
Doel (lange termijn)	Dit pupillenveld voldoet niet meer aan de norm, om weer veilig te kunnen sporten is renovatie van de top laag.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Bevorderen sport
Inhoud	De top laag van het pupillenveld voldoet niet meer aan de gestelde kwaliteitsnorm. Door het vervangen van de top laag kan er weer veilige gevoetbald worden. Tevens zullen er gelijk kantplanken en schoonlooproosters worden aangebracht om zo aan de zorgplicht te voldoen.
Financiën	Het reeds beschikbare renovatie krediet van € 19.792,- is niet toereikend Er

	is € 115.000,-incl. btw benodigd. Door de aanbesteding te combineren met andere kunstgrasrenovaties is er mogelijk een aanbestedingsvoordeel te behalen.
Acties	Uitvoering 2022, huidige veld voldoet niet aan de kwaliteitseis.

63. Aanvullend budget Renoveren nieuwbouw Kleedkamers FC Berghuizen	
Doel (lange termijn)	Het bieden van voldoende kwalitatieve kleedkamers
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Bevorderen sport
Inhoud	De huidige kleedkamers zijn sterk verouderd, ook zijn er te weinig kleedkamers voor het aantal leden van FC Berghuizen. Daarom is nieuw/verbouw van de kleedkamers 'beneden' nodig. Hier komen dan zes in plaats van de huidige vier kleedkamers, totaal komt het aantal dan op tien.
Financiën	Het reeds beschikbare renovatie krediet van € 484.000,- is niet toereikend Er is 701.500,-incl. btw benodigd.
Acties	Uitvoering 2022

64. De Höfte: Investering dakreconstructie	
65. De Höfte: Opnemen onderhoud gebouwenbeheersplan	
Doel (lange termijn)	De Höfte: Het onderhoud van de Höfte opnemen in het gebouwenbeheersplan en eenmalig een krediet van € 100.000 inclusief btw. beschikbaar te stellen voor vervanging van de kapconstructie van de boerderij.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Eenduidigheid in vastgoedbeleid: Alle in eigendom zijnde gebouwen worden door de gemeente zelf onderhouden en in stand gehouden middels een vastgesteld gebouwenbeheersplan met uitzondering van de Höfte. Tot op heden wordt het onderhoud door de stichting zelf gedaan en vraagt men bij grotere uitgaven en 'groot' onderhoud telkens de gemeente om financiële hulp. Op dit moment is het niet duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Wanneer de gemeente alle onderhoudswerkzaamheden gaat uitvoeren zorgt dit voor een eenduidig beleid bij alle panden die in het bezit zijn van de gemeente Oldenzaal. Na inspectie is gebleken dat de dakconstructie van de boerderij aan vervanging onderhevig is.
Inhoud	Het hoofdgebouw van de kinderboerderij is eigendom van de gemeente. Er is met De Höfte een overeenkomst gesloten waarin is bepaald dat zowel het klein dagelijks onderhoud als het groot onderhoud voor rekening van de Höfte is. De gemeente is alleen verantwoordelijk voor grote vervangingen van het hoofdgebouw die niet kunnen worden aangemerkt als klein dagelijks of groot onderhoud. De vervanging van de gehele kapconstructie van het hoofdgebouw kan in dit geval worden gezien als vervangingsinvestering die voor rekening van de gemeente komt Opmerking; gelet op de verwarring die is ontstaan over termen als groot onderhoud, klein dagelijks onderhoud en vervangingsinvestering moet er een duidelijke overeenkomst met kruisjeslijst worden opgesteld om nieuwe verwarring in de toekomst te voorkomen.
Financiën	Investering: Kapconstructie Boerderij: €100.000

	Exploitatielasten: 2022: Dotatie onderhoud: € 15.500 2023: Dotatie onderhoud € 15.500+Kapitaallasten (€ 2.758 40 jr.) = € 18.258 2024: Dotatie onderhoud € 15.500+Kapitaallasten (€ 2.758 40 jr.) = € 18.258 2025: Dotatie onderhoud € 15.500+Kapitaallasten (€ 2.758 40 jr.) = € 18.258 NB: Dotatie onderhoud betreffen de maximale bruto-lasten. De uiteindelijke netto lastenverdeling dient nog nader te worden bepaald.
Acties	(Acties verdelen over de verschillende jaren van de komende planperiode 2022-2025)

66. Vakleerkrachten lichamelijke oefening

Doel (lange termijn)	Het bewegingsonderwijs op de basisschool een grote bijdrage levert aan het vroegtijdig plezier krijgen in diverse bewegingsvormen. De professionele manier begeleiden van beweging bij het jonge kind een preventief karakter kan hebben als het gaat om (latere) leefstijl en gezondheid. Wanneer op deze manier een goede basis wordt gelegd bij het ontwikkelen van motorische vaardigheden op jonge leeftijd men daar hun leven lang plezier van zal kunnen hebben.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	In het coalitieakkoord 'Verbinden door los te laten' staat het volgende beleidsvoornemen. Jong geleerd is oud gedaan. Daarom stimuleren wij bewegingsonderwijs aan kinderen binnen het basisonderwijs onder meer door samen met de schoolbesturen vakdocenten aan te stellen.
Inhoud	De vakleerkrachten LO worden van 1 augustus 2018 t/m 1 augustus 2022 voor 50% door de gemeente Oldenzaal gefinancierd. Het college heeft op 27 oktober 2020 besloten de financiering van de vakleerkrachten LO mee te nemen in de kadernota 2022. Het onderwijs krijg i.v.m. corona voor 2,5 jaar extra middelen vanuit het Rijk toebedeeld.
Financiën	Als de regeling op dezelfde voet wordt doorgezet gaat betekenen dit het volgende voor de komende 4 jaar. 1-8-'22 t/m 31-12-'22 → € 50.000 1-1-'23 t/m 31-12-'23 → € 120.000 1-1-'24 t/m 31-12-'24 → € 120.000 1-1-'25 t/m 31-12-'25 → € 120.000 1-1-'26 t/m 31-7-'26 → € 70.000 Doordat het onderwijs vanuit het Rijk extra middelen krijgt toebedeeld is het eventueel mogelijk om hier andere afspraken over te maken.
Acties	Afspraken maken met de verschillende schoolbesturen over de financiering van de vakleerkrachten LO

67. Gezamenlijke Europese Aanbesteding WMO hulpmiddelen

Doel (lange termijn)	
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	Op 30 september 2021 lopen de raamovereenkomsten af met de leveranciers voor Wmo hulpmiddelen voor de gemeenten Oldenzaal, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hof van Twente en Losser.

	Met ingang van 1 oktober 2021 moeten er nieuwe overeenkomsten afgesloten zijn. Vanwege de financiële omvang en drempelbedragen dient een Europese aanbesteding te worden gevolgd. Het college van B&W heeft besloten in te stemmen met een gezamenlijke openbare Europese aanbestedingsprocedure voor Wmo hulpmiddelen met de gemeenten Borne, Enschede, Hof van Twente, Haaksbergen en Losser voor de periode 1 oktober 2021 t/m 30 september 2024, met twee keer een optie tot verlenging van één jaar. Hiervoor is het volmacht verleend aan de gemeente Enschede en zijn deelnemers van de werkgroep 'Aanbesteding Wmo hulpmiddelen' gemachtigd om de aanbestedingsprocedure te doorlopen tot het uitbrengen van een gunningsadvies.
Financiën	PM
Acties	

68. Franciscusschool ver/nieuwbouw

69. Franciscusschool ver/nieuwbouw (addit. kosten tijdelijke huisvesting)

Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.
Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP en worden de additionele kosten ook opgenomen in de begroting.
Financiën	2023: € 50.000 Tijdelijke huisvesting en verhuiskosten Investering +19.257,- actualisatie o.b.v. vastgesteld IHP
Acties	Uitvoering conform IHP

70. Uitbreiding/verbouwing Drieëenheidsschool

71. Uitbreiding/verbouwing Drieëenheidsschool (aanvullend budget tijdelijke huisvesting)

72. Uitbreiding/verbouwing Drieëenheidsschool (aanvullend sloop en bouwrijp maken)

Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.

Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP en worden de additionele kosten ook opgenomen in de begroting.
Financiën	2024: - 200.000 Sloopkosten en bouwrijp maken Meijbreestraat - 125.000 Tijdelijke huisvesting en verhuiskosten 2026: - sloopkosten Noordwal - aflossing boekwaarde Investerings -165.415,- actualisatie o.b.v. vastgesteld IHP
Acties	Uitvoering conform IHP

73. Aanpassing Zevenster

74. Aanpassing Zevenster (Additionele verhuiskosten)

Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.
Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP en worden de additionele kosten ook opgenomen in de begroting. Voor de Zevenster zit er een groot verschil tussen de begroting en het IHP, namelijk € 584.576. Structureel levert dit ongeveer een kapitaalslast op van €15.000 per jaar. Er is destijds een onderzoek gedaan naar de aanpassingen aan het Blikpunt, om de Zevenster daar te huisvesten. Toen waren de uitgangspunten uit het IHP nog niet bekend. Dit is nu wel het geval. Op basis van de kostencalculator onderwijshuisvesting van HEVO, waarin rekening is gehouden met de huidige normen, is de berekening geactualiseerd. Voor de Zevenster wordt in april een definitief krediet geraamd dat integraal wordt afgewogen bij de behandeling van de Kadernota 2022.
Financiën	2022: - 25.000 verhuiskosten - sloopkosten → - aflossing boekwaarde Investering -584.576,- actualisatie o.b.v. vastgesteld IHP
Acties	Uitvoering conform IHP

75. De Esch, Stichtingskosten	
Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.
Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP. Voor de goede orde: de genoemde lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Financiën	2023: 10.000 haalbaarheidsonderzoek (gesplitst over 2 scholen) Investering -3.296.311
Acties	Uitvoering conform IHP

76. De Linde, Stichtingskosten	
Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.
Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP. Voor de goede orde: de genoemde lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen.
Financiën	2023: € 10.000 haalbaarheidsonderzoek (gesplitst over 2 scholen) Investering € 3.715.748
Acties	Uitvoering conform IHP

77. TCC- Lyceumstraat, Stichtingskosten	
Doel (lange termijn)	Goede onderwijshuisvesting voor de leerlingen in Oldenzaal.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Het coalitieakkoord zegt hierover het volgende: goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen. Samen met de schoolbesturen is gewerkt aan de afronding van het huisvestingsplan (IHP), waarbij we gefaseerd passende schoolgebouwen voor onze kinderen realiseren. Daarbij nemen we onze medeverantwoordelijkheid op het gebied van de verduurzaming van gebouwen.
Inhoud	Het IHP is in maart 2021 door uw raad vastgesteld. Zoals ook reeds

	verwoord in het raadsvoorstel tot het vaststellen van het IHP (INTB-21-04909), waren kosten voor bijvoorbeeld verhuizing, tijdelijke huisvesting en terreininrichting nog niet meegenomen. Met dit voorstel tot nieuw beleid wordt de begroting geactualiseerd op het niveau van het IHP. Voor de goede orde: de genoemde lasten zijn nog gebaseerd op een globale raming waarin in elk geval de zogenaamde VAT-kosten nog niet zijn opgenomen. Ook wordt uitvoering gegeven aan het verzoek van de gemeenteraad het haalbaarheidsonderzoek breed uit te voeren en daarbij ook de (ontwikkelingen op de) andere locaties van TCC mee te nemen. Aangezien dit de complexiteit vergroot, wordt in 2022 in plaats van 2023 gestart met de uitvoering van dit haalbaarheidsonderzoek.
Financiën	2022: € 40.000 haalbaarheidsonderzoek (in plaats van eerder geraamd in 2023) Investering € 17.295.024
Acties	2022: uitvoering haalbaarheidsonderzoek TCC Breed 2025 e.v.: start voorbereiding en uitvoering conform IHP

78. Herstel Constructiefouten Twents Carmel College (Leliestraat)	
Doel (lange termijn)	Zorgen voor goede en adequate onderwijshuisvesting
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Goed onderwijs vormt de basis voor de toekomst van onze kinderen. Goed onderwijs is mede afhankelijk van de huisvesting van scholen.
Inhoud	1. Herstellen constructiefout Twents Carmel College locatie Leliestraat
Financiën	1. € 18.333,00
Acties	Herstel constructiefout in 2022

79. Ventilatiecapaciteit Stadhuishal op orde	
Doel (lange termijn)	Ventilatiecapaciteit stadhuishal op orde
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	Het realiseren van voldoende ventilatiecapaciteit in de stadhuishal voor het verkrijgen van een drank- en horecaverunning. Om in aanmerking te komen voor een drank- en horecaverunning moet de ventilatiecapaciteit worden verhoogd naar 8.500 m³/h. De huidige installatie heeft een capaciteit van 5000 m³/h. Om de gewenste capaciteit te behalen moet een luchtbehandelingskast op het dak van het stadhuis worden geplaatst. Tevens moeten er nieuwe luchtkanalen geplaatst worden voor de lucht toe- en afvoer. Vanaf 1 januari 2023 moeten alle kantoorgebouwen in Nederland voldoen aan energielabel C. Het stadhuis voldoet op dit moment aan deze norm. Door nu een duurzame installatie te plaatsen met warmteterugwinning kan mogelijk al voorgesorteerd worden op het jaar 2030 waarin voor kantoorgebouwen zeer waarschijnlijk een energielabel A verplicht gaat worden.
Financiën	€ 100.000,- Hierbij is niet inbegrepen het eventueel betrekken van de trouwzaal bij de stadhuishal.
Acties	2022

80. Professionalisering Inkoopfunctie (Formatie 0,5 fte)	
81. Dekking Professionalisering Inkoopfunctie	
Doel (lange termijn)	Professionalisering Inkoopfunctie
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Geen directe relatie
Inhoud	Het CMT heeft in 2018 ingestemd met het plan om de inkoopfunctie te professionaliseren. Doel van het plan: het voldoen aan rechtmatige inkoop van producten en diensten, het verkrijgen van marktconforme prijzen, risicobeheersing, voldoen aan duurzaamheidseisen en het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. Onderdeel van dit plan is het beschikbaar stellen van 0,5 fte Adviseur Bedrijfsvoering (Inkoop) voor 2019 en 2020. Deze periode is afgelopen en is geëvalueerd (met positieve uitkomst). Per 2021 vindt voorlopige bekostiging van 0,5 fte plaats uit het formatiebudget van Interne Dienstverlening. Verzoek om structureel 0,5 fte beschikbaar te stellen c.q. te dekken vanuit de domeinen. Reden is dat inkoopadvisering en –coördinatie voor alle domeinen wordt gedaan en het derhalve reëel is om de bekostiging vanuit de domeinen te doen.
Financiën	€ 41.500,- (jaarlijks)
Acties	- Domeinmanagers vragen dekking te zoeken vanuit de diverse domeinen conform een logische verdeling - Budgetten overhevelen naar budget Interne Dienstverlening

82. Archiefplek Stadsarchief	
83. Dekking Archiefplek Stadsarchief	
Doel (lange termijn)	Inrichten stadsarchief.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Er is een relatie met programma Contact.
Inhoud	Het voorstel is om een zichtbaarder archiefplek in te richten voor het stadsarchief. Oldenzaal is een stad met een lange, rijke historie. Hoogtepunten uit die historie zijn: - De bloeiperiode in de Middeleeuwen met uitzonderlijk vroeg marktrecht en een evenzo vroege rol van betekenis in het internationale Hanzeverbond. - De bijzondere rol van Oldenzaal in de Tachtigjarige Oorlog, waarin de stad het meest belegerd is geweest van alle steden in Nederland in die periode. Spanjaarden en Staatsen wisselden elkaar telkens af als bezettende macht: maar liefst 7 keer verwisselde Oldenzaal van gezaghebber.

	- In de 19^e eeuw ontwikkelt de stad zich als industriestad met een aantal grote textielbedrijven. Bedrijven als Gelderman en Molkenboer drukken een sterk economisch maar ook sociaal-maatschappelijk stempel op de stad. - Na de oorlog onderscheidt Oldenzaal zich als katholieke, bourgondische stad met een sterke onderlinge verbondenheid. Dat uit zich onder anderen in het jaarlijkse carnavalsfeest dat het grootste van boven de rivieren is, maar ook in een sterk ondernemersklimaat met onderlinge verbondenheid. De laatste jaren is er meer besef ontstaan dat de stad Oldenzaal haar rijke historie veel beter voor het voetlicht kan, en misschien wel moet brengen. Niet alleen vanuit economisch-toeristisch oogpunt is dit interessant, maar ook uit cultuuroogpunt is de historie van belang voor de inwoners van de stad. Oldenzalers zijn weliswaar bovengemiddeld trots op hun stad, maar kennen de rijke historie van hun eigen stad vaak nauwelijks. De laatste jaren is er al hard gewerkt om die rijke geschiedenis meer in beeld te brengen en actief te laten beleven. Het museum Palthehuis timmert bijvoorbeeld flink aan de weg, maar ook in eigen huis komt de historie meer tot leven. Het gemeentearchief zet zich daarbij in om de stadshistorie die in het archief wordt beheerd, beter voor het voetlicht te krijgen. Weggestopt in de kelder is belangrijk voor het behoud van de archieven, maar draagt niet bij aan kennismaking met die rijke historie. Het stadsarchief krijgt veel bezoekers over de vloer die onderzoek willen doen vanuit de archieven. Bezoekers worden daarbij 'weggestopt' in een bedompte ruimte in de kelder van het stadhuis. Daarnaast verzorgt het stadsarchief rondleidingen voor het (basis)onderwijs. Daarbij wordt een ronde door het stadhuis gelopen langs enkele markante plekken die iets over de historie van de stad vertellen, en die eindigt in het archief. Archiefbezoekers kunnen dus terecht in het stadhuis en de rondleidingen worden op prijs gesteld, maar het kan veel beter. Beter passend vooral, bij een stad met zo'n rijke historie en dat ook graag wil laten zien. Daarom is het een goed idee om een ruimte in het stadhuis/stadhuishal in te richten die recht doet aan de bijzondere geschiedenis van de stad. Waar de bovengenoemde historische highlights meteen in het oog springen: hier ben je in het stadhuis van een stad met een rijke historie. Zichtbaar voor alle Oldenzalers die hier hun paspoort komen afhalen of anderszins zaken komen doen in het stadhuis, maar ook voor alle bezoekers van buiten Oldenzaal. Kortom, de glimlach van Twente laat haar historie op deze manier meer glimmen voor het oog van iedereen.
Financiën	Incidenteel: € 50.000, verdeeld over 4 jaar: - 2022: € 20.000 en 2023 t/m 25: € 10.000. Ter dekking is eenmalig € 25.000 beschikbaar uit het restantbudget digitale dienstverlening.
Acties	2022 ev.

84. Intranet	
85. Dekking Intranet (€ 30.000 Budget digitale dienstverlening)	
Doel (lange termijn)	Goed kanaal bieden voor interne communicatie naar medewerkers.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Om de organisatie nog meer flexibel, creatief en uitnodigend te maken investeren we in onze medewerkers en de faciliteiten. Zo moeten zij overal in onze stad op een goede manier hun werk kunnen doen.
Inhoud	Het huidige intranet van de gemeente is verouderd. Bepaalde functionaliteiten in het intranet werken niet meer en het intranet functioneert alleen nog in combinatie met de verouderde browser Internet Explorer. Microsoft heeft al aangekondigd op termijn te stoppen met IE. Het intranet wordt op dit moment niet onderhouden en doorontwikkeld door een IT-leverancier. Als we niets doen zal het intranet op termijn niet meer werken. Dit levert een risico op omdat het intranet het belangrijkste interne communicatiemiddel is van de organisatie. Het CMT is hierover geïnformeerd. In 2021 is daarom een marktverkenning gestart voor een nieuw intranet waarbij de intranetoplossingen van meerdere marktpartijen worden bekeken. In 2022 zal er een project starten om het intranet te vervangen. Vooruitlopend op het advies voortvloeiend uit de marktverkenning wordt de benodigde vervangingsinvestering opgevoerd bij nieuw beleid 2022. NB. De vervanging van het intranet heeft een relatie met de implementatie van Microsoft365 waarbij applicaties zoals Outlook en Office in de cloud gebracht worden bij Microsoft.
Financiën	Vervangingsinvestering is afhankelijk van de keuze van de applicatie. Op basis van 400 gebruikers: Eenmalig in 2022 t.b.v. implementatie intranet: 30.000 euro. De structurele kosten lopen via de implementatie van Microsoft365/Microsoft Teams.
Acties	2021: Uitvoeren marktverkenning. 2021: Uitwerken advies voor CMT en uitwerken gewenste functionaliteiten programma van eisen 2022: Inkoopprocedure starten voor een nieuw intranet 2022: Implementatie nieuw intranet

86. Informatiebeveiliging	
Doel (lange termijn)	Om haar werk goed te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat de gemeente veilig kan werken. De maatschappij moet erop kunnen vertrouwen dat de overheid zorgvuldig met haar gegevens omgaat. Informatiebeveiliging draagt hier in sterke mate aan bij, maar vraagt wel continue aandacht en investering
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Organisatie: Informatieveiligheid is een van de randvoorwaarden waar de gemeente aan moet voldoen. De focus op digitale dienstverlening weerspiegelt al de hele samenleving die steeds digitaler wordt. Dat vraagt dan ook om adequate maatregelen zodat dit alles veilig kan.
Inhoud	Informatiebeveiliging vereist een PDCA-cyclus, met een gezonde basis vertrouwen, maar ook wantrouwen. De gemeente Oldenzaal hanteert de Baseline Informatiebeveiliging Overheid als leidraad voor haar beveiliging. Dat gaat gepaard met Plannen, Doen, Controleren en Acteren. De ervaringen met de hacks bij de gemeenten Lochem en Hof van Twente toont aan dat controle (zowel intern als extern) daarvoor vereist is. De ervaringen vanuit de Informatie Beveiligings Dienst (IBD) tonen aan dat de laatste jaren de (fysieke) criminaliteit aan het afnemen is, maar de digitale criminaliteit juist explosief groeit. Het vele thuiswerken door corona draagt daar aan bij. De gemeente Oldenzaal wil vaker een externe audit laten uitvoeren op de informatie-veiligheid. Uit deze audits zullen naar alle waarschijnlijkheid verbeterplannen en acties komen. Het gevraagde budget is nodig voor enerzijds deze audits zelf, en anderzijds de verbeteracties mogelijk te maken.
Financiën	Jaarlijks vanaf 2022: € 15.000
Acties	Jaarlijks bepalen welke concrete acties gedaan moeten worden.

87. MS Teams	
88. Dekking MS Teams	
Doel (lange termijn)	Medewerkers in staat stellen om slim samen te werken en kennis te delen, zodat ze optimaal hun werk kunnen doen. Tijd-, plaats-, en apparaat onafhankelijk. Niet alleen binnen de gemeente zelf, maar ook met andere organisaties. Daarnaast kan ook met ms teams met burgers en of bedrijven digitaal worden samengewerkt. Dit draagt op de lange termijn bij aan efficiëntere processen, meer flexibiliteit, verlaging van operationele kosten en verbetering van samenwerkingen en de dienstverlening.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	De implementatie van de digitale samenwerkingsomgeving MS Teams als onderdeel van Microsoft 365 geeft uitvoering aan de vastgestelde architectuurprincipes en sluit aan op organisatiedoelstellingen zoals benoemd in het Coalitieakkoord, de Visie op Dienstverlening en het Programma Contact.
Inhoud	Om niet achter te blijven bij een veranderende omgeving en verwachtingen van burgers met betrekking tot dienstverlening heeft de gemeente Oldenzaal zich ten doel gesteld een moderne, wendbare organisatie te zijn. Daarbij past een digitale werkplek die continu mee ontwikkelt en zo zorgt dat medewerkers zo goed mogelijk kunnen (samen)werken. Op de kantoren wordt dit georganiseerd door Activiteit Gericht Werken in te voeren. Niemand heeft meer een eigen werkplek, en kan dus overal aan het werk zijn. De noodzaak om bij elkaar te zijn is nu minder groot, maar de noodzaak om intern en extern digitaal informatie te kunnen delen is des te groter geworden. Digitaal samenwerken is nu ook al mogelijk, maar is versnipperd over verschillende applicaties en niet alle applicaties voldoen aan de verwachtingen van de medewerkers. De wensen van medewerkers op het gebied van informatievoorziening sluiten goed aan op de MS Teams omgeving. Over de huidige informatievoorzieningen geven medewerkers aan dat...: ...er te veel applicaties met overlappende functionaliteit zijn ...ze informatie niet kunnen terugvinden ...ze informatie niet makkelijk kunnen delen (intern en extern) ...er problemen zijn met versiebeheer en dubbelingen ...er behoefte is aan training om de digitale vaardigheid te verbeteren Via MS Teams sta je digitaal in contact met je collega's. Tijd-, plaats- en apparaatonafhankelijk. Documenten vind je snel en makkelijk terug. En doordat bestanden centraal zijn opgeslagen, werk je altijd in de laatste versie. Alleen, of met meerdere collega's tegelijk. Kortom, MS Teams maakt communiceren, bestanden delen en (samen)werken met collega's of externen een stuk makkelijker.
Financiën	Onze ICT is uitbesteed aan de gemeente Hengelo. Het is de verwachting dat Hengelo eind dit jaar start met de implementatie van MS Teams en M365. Oldenzaal en Hengelo kunnen voor de implementatie gezamenlijk optrekken (op onderdelen) en onze planning efficiënt op elkaar afstemmen. Dit moet nog nader met Hengelo worden afgestemd. De kosten worden ingeschat op 100.000 euro en gemaakt voor de volgende onderdelen: Adoptie/communicatie Trainingen

	Inrichten Workspace Inrichten Sharepoint/Onedrive Migratie Exchange Dekking kan plaatsvinden vanuit het restantbudget Digitale dienstverlening
Acties	2021: opstellen visie, beleid, implementatieplan en adoptie- en communicatiestrategie 2022: start gefaseerde uitrol M365 2023: uitbreiding & doorontwikkeling M365

89. Digitalisering P&C-cyclus/Financieel systeem

90. Digitalisering P&C-cyclus/Financieel systeem structurele lasten

Doel (lange termijn)	Het efficiënter en overzichtelijker inrichten van de P&C-cyclus. De raad en het college worden door de digitalisering optimaal in staat gesteld om adequaat invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden. De ambtelijke organisatie kan in één applicatie alle P&C-documenten opstellen en deze documenten zijn digitaal, via de website van de gemeente, in te zien, maar ook als pdf te downloaden. Het hele proces van de P&C-cyclus wordt hiermee efficiënter ingericht.
Aansluiting met beleidsvoornemen in het coalitieakkoord?	In het coalitieprogramma is het volgende opgenomen: <i>'We gaan door met de ontwikkeling van onze klantgerichtheid. De focus ligt hierbij op digitale dienstverlening en het uitnodigend maken van ons stadhuis. Dit vraagt om investeringen'.</i>
Inhoud	Het huidige financieel systeem (Decade) is verouderd en de verwachting is dat de leverancier heeft meegedeeld dat de ontwikkeling beperkt blijft tot wettelijke verplichtingen. Het is daarom verstandig om ons nu al te oriënteren op de mogelijkheden die er zijn. Ook is er de afgelopen tijd gekeken naar een optimalisatie van de P&C-cyclus. Eén van de uitkomsten is dat voor het bereiken van de doelstellingen van de P&C-cyclus een verdere digitalisering van het proces en de documenten noodzakelijk is.
Financiën	Incidenteel de implementatiekosten worden ingeschat op € 50.000. Structureel € 50.000 Dit bedrag is indicatief en afhankelijk van de uitkomsten van de aanbesteding.
Acties 2022	Een marktconsultatie en vervolgens het aanbesteden en implementeren van de P&C-software en een nieuw financieel systeem (deels al in 2021)

91. SOR-Samenhangende Objectenregistratie

Doel (lange termijn)	De bestaande Geo-basisregistraties en de binnengemeentelijke kernregistratie door te ontwikkelen tot een samenhangende objectenregistratie. (SOR) De verschillende bestaande Geo-basisregistraties (waaronder BGT, BAG en WOZ) moeten meer samenhang gaan vertonen. (Verbetering van de inhoud) De samenhangende objectenregistratie (SOR) heeft als doel om de verschillende registraties in één registratie onder te brengen.
----------------------	--

	Geo-basisregistraties: • BAG Basisregistraties Adressen en Gebouwen • WOZ Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken • BGT Basisregistratie Grootchalige Topografie • BRO Basisregistratie Ondergrond Geo-kernregistratie: • BOR Beheer Openbare Ruimte (beheer van wegen, groen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, riool, etc.) Vanuit het gemeentelijk gebruik van objectgegevens bestaat behoefte aan het doorvoeren van verbeteringen (zoals in het kader van de Omgevingswet, Energietransitie, Woningbouwopgave en Basisprocessen Gemeentelijke Belastingen).
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Organisatie: Om te blijven voldoen aan enkele speerpunten uit het huidige coalitieakkoord, te denken valt aan de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening en duurzaamheid is goede geo-informatie rand voorwaardelijk, Het op orde hebben van de basisregistraties zorgt voor betere dienstverlening aan burgers. (Omgevingsbesluiten leunen zwaar op (digitale) geo-informatie. Om straks een bouwplan te kunnen toetsen, moeten de onderliggende gegevens integraal en actueel zijn.) Verder is geo-informatie het instrument waarmee onze opgaven in het ruimtelijke domein (energie, klimaat, woningbouw) slim en efficiënt het hoofd geboden kunnen worden.
Inhoud	De samenhangende objectenregistratie (SOR): De gemeente Oldenzaal staat de komende jaren voor een groot aantal opgaven in het ruimtelijk domein. Denk bijvoorbeeld aan: • Energietransitie (Inzicht woningvoorraad, zonnepanelen, aardgasvrije wijken) • Omgevingswet (Integrale afweging op basis van wat er is, kan en mag op een bepaalde locatie) • Data gedreven werken (Beter beleid op basis van data: match behoefte en voorzieningen in de stad) • Woningbouwopgave (Binnenstedelijke herstructurering, geschikte bouwlocaties, bouwen met behoud van groen, mobiliteit en economie) Voor bovenstaande opgaven is goede geo-informatie rand voorwaardelijk, maar belangrijker: geo-informatie is hét instrument waarmee deze opgaven slim en efficiënt het hoofd geboden kunnen worden. Belangrijke pijlers in de Nederlandse geo-informatie infrastructuur zijn de basisregistraties. Er zijn een aantal basisregistraties met daarin algemene gegevens zoals adresgegevens (basisregistratie Adressen en Gebouwen), topografische gegevens (basisregistratie Grootchalige Topografie) en gegevens over de ondergrond (basisregistratie Ondergrond). Provincies, gemeenten, waterschappen en andere overheden hebben toegang tot deze

	gegevens (en zijn verplicht deze te gebruiken) voor hun wettelijke taken. Gemeenten houden ook een deel van deze gegevens in de registraties actueel. Voordelen van deze registraties zijn onder meer betere dienstverlening aan burgers en de mogelijkheid voor ambtenaren om efficiënter te werken. Om in de toekomst alle opgaven aan te kunnen is het noodzakelijk dat we de komende jaren groeien naar betere datakwaliteit en samenhang tussen de verschillende basisregistraties. Op dit moment is de samenhang tussen de losstaande basisregistraties nog onvoldoende. Daarom is het ministerie van BZK en een samenwerkingsnetwerk (met o.a. het VNG) bezig met een 'doorontwikkeling in samenhang' van de geo-basisregistraties onder de noemer DiS Geo (doorontwikkeling in samenhang van geo-informatie). Het gemeentelijk streefbeeld om te komen tot een objectenregistratie is onderdeel van dit traject. Gemeenten pakken in de komende jaren zelf een aantal zaken op die alleen/vooral hen aangaan in een collectief gemeentelijk traject. Het resultaat hiervan is een nieuwe nog vast te stellen wettelijke samenhangende objectenregistratie (SOR) De samenhangende objectenregistratie (SOR) is een nog te ontwikkelen uniforme registratie met basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid. Daaronder worden verstaan objecten die in het terrein zichtbaar zijn, zoals spoorlijnen wegen, water, gebouwen en bomen, aangevuld met objecten als woonplaatsen en openbare ruimten.
Financiën	PM. Er kan nog compensatie komen vanuit Rijk, dat wachten we af. Kosten zullen bestaan uit structurele kosten onderhoud databaseer van de nieuwe samenhangende objectenregistratie (SOR).
Acties	Creëren samenhang/ voorbereiding objectenregistratie: De uit te werken acties (activiteiten) volgen in de loop van 2021. Deze worden in een collectief gemeentelijk traject samen met het VNG ontwikkelt. Acties: • BGT, doorvoeren diverse verbeterlagen kwaliteit op basis van analyses • BGT, wijziging IMGeo dataset naar nieuw model IMGeo 2.2. • BAG, bepalen en doorvoeren BAG-gebruiksoppervlakte woningen (van m3 naar m2), afstemming BAG en WOZ • BAG, volgen en doorvoeren ontwikkelingen inhoudelijke ontwikkeling SOR • BAG, volgen ontwikkelingen Wet kwaliteitsborging voor het bouwen • BRO, volgen ontwikkelingen SOR en invoering volgende fasen BRO • BOR, kwaliteitsverbetering data t.b.v. SOR, groen, wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en riool.

92. Wet Open Overheid (WOO)	
Doel (lange termijn)	Implementatie van de Wet open overheid.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Voldoen aan de nieuwe wetgeving omtrent het verplicht actief openbaar maken van informatie.
Inhoud	De Wet open overheid (Woo) treedt op 1 januari 2022 in werking. Het doel van de wet is om overheden transparanter te maken, om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De wet wil bereiken dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Overheden worden verplicht om informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. Om dit te realiseren zullen kosten gemaakt moeten worden, zowel incidenteel als structureel. Hierbij valt te denken aan kosten voor: - verplicht aanstellen van een coördinator/contactpersoon - kosten voor publiceren door externe partij of in eigen beheer (fte) - aanschaf van anonimiseringssoftware - kosten voor koppelingen tussen systemen om het proces zo efficiënt mogelijk te laten verlopen - opleiding/ workshops Op dit moment is er vanuit het Rijk nog veel onduidelijkheid. Wel wordt er door het Rijk budget vrijgemaakt voor de invoering van de wet, € 121,9 miljoen eenmalig en € 42,1 miljoen structureel. De verwachting is dat dit voor Oldenzaal eenmalig om (ongeveer) € 200.000 en structureel € 70.000. De verdeling wordt waarschijnlijk in de meicirculaire 2021 bekend gemaakt. Intern wordt gewerkt aan een implementatieplan. Hoewel overheden 8 jaar de tijd krijgen om de informatiehuishouding op peil te brengen heeft met name het aanstellen van een coördinator en de aanschaf van anonimiseringssoftware een hoge prioriteit. - de coördinator is verantwoordelijk voor de fysieke implementatie en zal dus in 2022 aangesteld moeten zijn. - de stukken moeten vooraf gescreend en geanonimiseerd worden, omdat persoonsgegevens niet zonder meer verspreid mogen worden. Anonimiseringssoftware ondersteunt dit proces aanzienlijk ten aanzien van efficiency en zorgvuldigheid.
Financiën	Voorgesteld wordt om een PM-post op te nemen De kosten zijn op dit moment nog niet duidelijk. Dit betekent dat ook nog niet inzichtelijk is of het bedrag dat we ontvangen vanuit het Rijk voldoende is. De te verwachten kosten zijn: Structurele kosten - aanstelling coördinator - aanschaf en onderhoud anonimiseringssoftware € 15.000 - kosten voor publiceren - evt koppelingen Incidentele kosten - installatie en inrichting anonimiseringssoftware (€ 5.000)
Acties	Aanstellen van de coördinator: 1^e kwartaal 2022 Aanschaf en installatie anonimiseringssoftware: 1^e kwartaal 2022

93. Data gedreven werken (eenmalig)	
94. Data gedreven werken (digitale dienstverlening)	
95. Data gedreven werken (software, data analist, consult)	
Doel (lange termijn)	Management en bestuur meer en betere sturingsinformatie bieden waardoor zij handvatten krijgen om beter te sturen op beleid en uitvoering.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Datagedreven sturing draagt bij aan een betere sturing op beleidsdoelstellingen. Het stelt ons in staat om beter de trends te monitoren, bijvoorbeeld het gebruik van zorg en (maatwerk)voorzieningen door inwoners en de kosten voor de uitvoering van de WMO, Jeugd wet en Participatiewet.
Inhoud	In de organisatie is er behoefte om data beter te kunnen analyseren en te gebruiken voor sturing. Het college heeft op 1 december 2020 ingestemd met de nota datagedreven sturing. In de organisatie zijn inmiddels verschillende initiatieven gestart om stuurinformatie te halen uit beschikbare databronnen. Het dataplatform Tableau wordt hiervoor gebruikt waarbij dashboards voor o.a. het sociaal domein worden ingericht. Ook voor digitale dienstverlening en voor domein ruimte en bedrijfsvoering worden dashboards gebouwd. In het collegebesluit is budget beschikbaar gesteld voor de periode van 1 jaar. Daarna wordt geëvalueerd welke uitmondt in een advies op welke wijze het dataplatform Tableau gecontinueerd wordt, o.a. ingaand op beheer en onder en doorontwikkeling van dashboards. De eerste dashboards voor o.a. Wmo en Jeugd, dienstverlening en recordmanagement, zijn ontwikkeld en de eerste ervaringen daarmee zijn positief. Vooruitlopend op de evaluatie wordt de structurele dekking van de kosten van Tableau alvast betrokken bij nieuw beleid 2022. Er zijn binnen de organisatie wensen voor de doorontwikkeling van dashboards met sturingsinformatie: • Meer gebruikers van de dashboards, waaronder ook collegeleden. • In het sociaal domein is er behoefte aan een financiële monitor die de ontwikkeling in het gebruik van voorzieningen in beeld brengt, de declaraties van zorgaanbieders en de impact op de financiën. • Bij het domein dienstverlening is er behoefte om meer te sturen op cijfers rondom telefonie, aanvragen, klanttevredenheid, digitale dienstverlening, baliebezoeken. • Bij P&O en financiën is er behoefte om op een eenvoudige manier inzicht te hebben in HR gegevens o.a. formatieruimte en loonsommen etc. • In het ruimtelijk domein is er behoefte aan sturingsinformatie met betrekking tot meldingen openbare ruimte van inwoners en sturingsinformatie met betrekking tot beheer & onderhoud.
Financiën	Vanaf 2022: Software licenties per jaar huidig gebruik = €11.000 s Software licenties per jaar uitbreiding = €9.000s Consultancy dashboard ontwikkeling = €15.000 s Formatie data-analist 1 dag p/w = €15.000 i Totaal structureel per jaar: €35.000 Totaal incidenteel: 15.000

Acties	2021: implementatie Tableau en inrichten dashboards voor sociaal domein en digitale dienstverlening. 2021: inrichten Tableau app voor dashboards op iPads. 2022: continueren Tableau en uitbreiden aantal gekoppelde bronapplicaties en inrichten dashboards.
--------	--

96. GBTwente: Nieuwe tariefstructuur excl. ADI	
Doel (lange termijn)	
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	
Inhoud	Conform AB-besluit gaat GBTwente per 2022 de daadwerkelijk ontvangen ADI-opbrengsten per gemeente (opbrengsten van aanmaningen dwangbevelen en invorderingsmaatregelen) doorstorten aan de individuele gemeente en deze wijziging verdisconteren in de tarieven voor de gemeentelijke bijdragen vanaf 2022. Voorheen behield GBTwente de ADI-inkomsten en werden deze 'lumpsum' verdisconteerd in de gemeentelijke bijdragen. De gewijzigde systematiek valt voor Oldenzaal licht nadelig uit.
Financiën	€ 16.000
Acties	

Nog te autoriseren voorstellen aanvullend/nieuw beleid na vaststelling Programmabegroting

In de financiële verordening 212 artikel 5 lid 2 is opgenomen dat, bij het opstellen van de programmabegroting, het college aan de raad zal adviseren welke investeringen op een later tijdstip, dan vaststelling programmabegroting, een afzonderlijk, en inhoudelijk nader uitgewerkt, raadsvoorstel behoeven. Wat ons betreft zijn in het voorgestelde aanvullend/nieuwe beleid in deze programmabegroting voor de jaarschijf 2022 meerdere van dergelijke voorstellen aan de orde, te weten de voorstellen met betrekking tot de kredieten uitvoering GRP en (extra) maatregelen ter beperking wateroverlast, uitvoering verkeersknelpunten, ventilatiecapaciteit Stadhuis, binnen- en buitensportaccommodaties en de voorstellen met betrekking tot de onderwijshuisvesting. Alle voorstellen met startjaar 2023 en volgende komen in de volgende programmabegroting wederom aan de orde. Vooralsnog betreffen dit beleidsvoornemens waarvoor financiële ruimte gecreëerd is en waarvoor de daadwerkelijke beschikbaarstelling van het krediet aan de orde komt bij de vaststelling van de betreffende programmabegroting.

Bezoekadres Ganzenmarkt 1

Postadres Postbus 354
7570 AJ Oldenzaal

Telefoon 0541 58 81 11
of 14 05 41

E-mail info@oldenzaal.nl

Internet oldenzaal.nl

   [StadOldenzaal](#)
 [stad_oldenzaal](#)

Gemeente
Oldenzaal